

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SØNDERJYLLANDS BISPEHISTORIE

BIDRAG TIL DEN SØNDERJYDSKE
GEJSTLIGHEDS HISTORIE
OG GENEALOGI

AF

AAGE DAHL

SOGNEPRÆST I EGEN

O. LOHSE — KØBENHAVN 1931

FORORD

Hensigten med det foreliggende Arbejde er, som Undertitlen angiver, at yde et Bidrag til den sønderjydske Gejstligheds Historie og Genealogi, et endnu næsten uopdyrket Felt. Det er Præstehistorie og Personalhistorie, der her ydes Bidrag til, ikke Kirkehistorie eller Kulturhistorie. En anden Sag er det, at der indenfor Bogens planlagte Rammer vil kunne findes adskillige Bidrag til Sønderjyllands Kirke- og Kulturhistorie. Men dette har altsaa ikke været Hovedsagen for mig.

Det siger sig selv, at Hovedinteressen da maa ligge paa Tiden efter Reformationen. Personalhistorien før den Tid ligger i Taager. Men for Fuldstændigheds Skyld har jeg medtaget Bispehistorien, saa langt jeg kunde komme tilbage.

Jeg har for den katholske Tid dog kun benyttet trykte Kilder og savner Evne til at kunne udnytte Middelalderens skriftlige Kilder, ligesom der ikke har været nogen Mulighed for mig til at kunne lære det. Om adskillige af de ældste Biskopper i Rækken hersker der Tvivl. Hvor dette er Tilfældet, har jeg angivet det, samt hvilke Kilder, der nævner dem, og hvilke, der tier om dem. Da jeg imidlertid ikke har kunnet gaa til Urkilderne, har jeg ikke villet forsøge kritisk at vurdere Kildernes Vidnesbyrd, men maa overlade dette til Læsernes Skøn. Derimod mener jeg saa nogenlunde at have gennemgaaet alt, hvad trykt Materiale, det har været mig muligt at faa indenfor Rækkevidde. Den vedføjede Kildefortegnelse viser, hvad jeg har gennemgaaet. Foruden det der anførte kunde endnu nævnes „Danmarks Riges Historie“ og den nye „Det danske Folks Historie“, dog har Arbejdet med Gennemgangen heraf daarlig lønnet sig. Acta pontif. dan. er ikke citeret som Kilde, idet jeg ikke selv har gennemgaaet denne Kildesamling, men nøjedes med at benytte de Uddrag deraf til den sønderjydske Gejstligheds Historie, som Prof..

Dr. Reimer Hansen har givet i „Schriften des Vereins für Schleswig-Holsteinische Kirchengeschichte 2 Rh. VI S. 313 flg. og 460 flg.

Af de ældre Kilder har jeg ikke benyttet Westphalens Monumenta, af de nyere ikke L. J. Moltesens „De avignonske Pavers Forhold til Danmark“, som jeg først siden er blevet gjort opmærksom paa, men som maaske ikke indeholder yderligere Bidrag til sønderjydske Biskoppers Personhistorie, end hvad der her er meddelt.

For Tiden efter Reformationen har jeg ligeledes gennemgaaet alt, hvad jeg har kunnet overkomme af trykt Litteratur og hertil modtaget megen Imødekommenhed fra Embedsmændene ved det kgl. Bibliothek i København, Statsbibliotheket i Aarhus og Universitetsbibliotheket i Kiel.

Men desuden har jeg gennemarbejdet de kirkelige Arkivalier i det kgl. preuss. Staatsarchiv i Kiel, Sønderjyllands Kirkebøger i Arkivdepotet i Aabenraa, samt modtaget megen værdifuld og dertil altid beredvillig Hjælp fra adskillige Privatpersoner og Embedsmænd baade Nord og Syd for Grænsen. Særlig skylder jeg Tak til Underarkivar Frode Gribsvad i Aabenraa, Archivar, Dr. Hoffmann i Kiel, Pastor H. F. Petersen i Flensborg og Pastor E. Juhler i Aabenraa, i hvis Hjem jeg under Studierne der altid har nydt en gæstfri Modtagelse.

Ved Fremskaffelsen af Billedstoffet har særlig Musæumsinspektør O. Andrup, Frederiksborg, og Direktør J. H. Bisz ved Historische Landeshalle i Kiel været mig behjælpelig. Billedet af Generalsuperintendent Conradi har Degn ved den tyske St. Gertrud Kirke i Stockholm, Th. Faulwasser, venligt skaffet mig tilligemed adskillige Oplysninger til denne Mands Historie.

En Understøttelse fra Kirkeministeriet har sat mig i Stand til under et Studieophold i Kiel at gennemgaa det derværende Statsarchivs Beholdninger, og Universitetsbibliothekets Manuskriptsamlinger saavel som den værdifulde Samling „Libris minoris cimbrici“, en storartet Samling af Digte og Talér ved Bryllupper og Begravelser fra det 16.—18. Aarhundrede omfattende ca. 100 store Bind. En Understøttelse fra Undervisningsministeriet har gjort mig det muligt at gennemgaa og exerpere alle de sønderjydske Kirkebøger i Aabenraas Arkivdepot indtil ca. 1830.

Oprettelsen af „Selskabet for Danmarks Præstehistorie“ har gjort det muligt at lade denne Bog udkomme, og det er mit Haab,

at den maa yde sit til, at Interessen for Præstehistorien og Personalhistorien, som engang havde sit faste Tilhold i de danske Præstehjem, maa gaa en Opgangstid i Møde.

Endelig skylder jeg Tak til Forlagsboghandler O. Lohse for den Uegennyttighed, hvormed han har mødt vort Selskab og mig i det Arbejde, vi har taget op, og hvorved det alene er os muligt at yde vore Medlemmer saa megen Valuta for deres Penge og udstyre „Præstehistoriske Samlinger“ og denne Bog saa smukt som det sker.

Jeg takker hjerteligt alle, Myndigheder som Private, der har rakt mig en hjælpende Haand.

For Rettelser og Tilføjelser vil jeg være meget taknemmelig, saa vel som for eventuel Oplysning om Portrætter af nogle af de Generalsuperintendenter, som det ikke er lykkedes at fremskaffe Billeder af.

Sønderjyllands Bispehistorie er Indledningen til hele Sønderjyllands Præstehistorie, som jeg har udarbejdet paa samme Maade for alle sønderjydske Sogne indtil Tiden omkring 1800. Jeg haaber at faa Lejlighed til siden at forelægge Interesserede et nyt Hefte omhandlende Haderslev Bys Præstehistorie.

*Guderup Præstegaard paa Als.
17. April 1931.*

Aage Dahl.

INDHOLD

	Side
Forord.	
1. Biskop i Slesvig	1
A. Katholske Biskopper	1
B. Luthersk Biskop	20
C. Fyrstbiskopper	21
D. Generalprovst over den haderslevske Del af Slesvig	27
E. Superintendenter, fra 1836 Generalsuperintenden-	
ter over det gottorpske Omraade	27
F. Generalsuperintendenter over det kgl. Omraade .	42
G. Superintendenter	74
H. Biskop i Flensborg	80
I. Generalsuperintendenter i Slesvig	84
2. Biskop over de sønderjydske Landsdele	91
3. Biskop Haderslev Stift	94
4. Biskop Ribe Stift	97
5. Biskop Als-Ærø Stift	101
6. Stiftsprovst Haderslev	111
7. Stiftsprovst Ribe	111
8. Stiftsprovst Als-Ærø	111
Rettelser	112
De vigtigste Forkortelser	112
Kildefortegnelse	114
Billedfortegnelse	120
Personregister	121

1. BISKOP I SLESVIG

A. KATHOLSKE BISKOPPER

Som Fælleskilder henvises til: Cypræus: *Annales episcoporum Slesvicensium*. Huitfeldt: *Den geistlige Histori offver alt Danmarckis Rige*. Pontoppidan: *Annales Ecclesie Danicæ diplomatici*. I—II. Langebek: *Scriptores rerum Danicarum mediæ ævi*. VII. Wedel: *Den sønderjydske Kirkes Historie I*. Helweg: *Den danske Kirkes Historie til Reformationen I—II*. H. N. A. Jensen: *Versuch einer kirchlichen Statistik des Herzogthums Schleswig I* S. 129 flg. Molbech: *Historiske Aarbøger III*, S. 38 flg. Kirkeleksikon for Norden I—IV.

1. ca. 947. Ored. (Hored, Hared, Harald, Haarik, Erik).

Mulig en Benediktinermunk fra Corbie. $\frac{7}{1}$ 948 er denne Mand Medunderskriver paa en Synodalbeslutning fra Ingolsheim. Vel nævner Sagnet før denne en **Bodichius** som Biskop i Slesvig; men selv den upaalidelige Pontoppidan er tilbøjelig til at regne hans Episkopat for en Fabel. Oreds Bispetid anslaaes ca. 10 Aar. † ca. 958.¹⁾

2. 963. Marcus.

Indsat af Kejser Otto I. Muligvis var han tidligere dennes Kansler og till. Biskop Oldenburg. † eller forflyttet ca. 965. I hvert Fald var hans Bispedømme afsluttet før 968.²⁾

3. 9.. Harald.

De sikreste Kilder kender ham ikke. De, der nævner ham, er uenige om Tiden for hans Bispedømme. Tidsangivelserne varierer fra 946 til 971. Antagelig er han den samme som Nr. 1.³⁾

1) Pontoppidan kalder den første Biskop Erik, nævner ham indsat 934 og forjaget 944. Dette falder paa Kendsgerningen, at han $\frac{7}{1}$ 948 endnu underskriver som Biskop. *Annales I* S. 138 flg. Wedel kalder ham Harald og gør ham til Nr. 2, idet han som Nr. 1 nævner en Harig eller Henrik efter Adam af Bremen; mulig er det en Forveksling med Præsten Erik, som var i Slesvig i Ansgars Dage. *Sønderj. Kirkeh. I*, S. 27. jvfr. Jensen & Michelsen: *Schlesw.-Holstein. Kirchengesch. I*, S. 137. *Jahrbücher f. d. Landeskunde II* S. 15, der angiver hans Dødsdag til $\frac{21}{4}$ 972.

2) Jensen & Michelsen: *Schleswig-Holst. Kirchengesch. I* S. 131 flg. finder ham tvivlsom.

3) Ældre Kilder nævner ham; derimod kendes han ikke af Helweg, eller Jensen, saalidt som Kirkeleksk. for Nord. nævner ham.

Slesvig
Stift.

4. 9.. Adaldag.

Nævnes af ældre Kilder, men er snarest en Forveksling med Ærkebiskoppen i Hamburg af samme Navn. (936—988).¹⁾

5. 9.. Folkbert.

Er mulig den samme som Biskoppen i Ribe af samme Navn. Siges at have oplevet Svend Tveskægs grusomme Forfølgelse. † ca. 986.²⁾

6. 9.. Poppo.

Friser. Omkring 965 bar denne Mand, som da var Klerk, gløende Jern for at overbevise Harald Blaatand om den kristne Tros Sandhed, hvorefter Kongen omvendte sig til den katolske Kirke og befalede alle sine Undersaatter at vrage Afguderne. Mulig blev han derefter Kong Haralds Hirdbiskop. Siden omtales han af Saxo som Biskop i Aarhus, men samme Forfatter taler atter om en Biskop Poppo i Slesvig fra 1011—1016. Var en Tid fordreven fra sit Bispedømme og missionerede da paa Øerne og i Skaane.³⁾

Poppo bærer glødende Jern.

²⁾ Wedel: Sønderj. Kirkeh. I, S. 27 antager, han fra Ribe blev kaldet til Slesvig. Det er maaske denne Biskop, Molbech: Hist. Aarb. III S. 38 kalder Egvard og siger † ca. 971. Jahrb. f. d. Landesk. II, S. 18 angiver hans Dødsdag til 14/12 991.

³⁾ Saxe: Danm. Riges Krønn. (Grundtvigs Overs. I. Udg.) II, S. 198 flg. lader Jernbyrden foregaa i Roskilde efter den kristne Svend Tveskægs Ønske for at overbevise hans Mænd. Orlík: Konge & Præstestand I, S. 78 flg. Tyskeren Lappenberg tilskriver i Archiv der Gesellschaft f. ältere deutsche Geschichtsurkunde IX, S. 398 flg. en Ærkebiskop Poppo i Trier Jernbyrden. I Flg. Kirkeleksk. f. Nord. IV, S. 256, skal han være † ca. 990. Maaske er de to danske Biskopper Poppo to helt forskellige Mænd. Striden er staaende mellem de lærde, saa vel om dette Problem som om Spørgsmaalet om, hvilken Tid han virkede i Slesvig Stift. Pontopidan og Helweg antager ham † 1016—1018, Adam af Bremen og Wedel ca. 1029. Sandsynligheden taler dog for, at han er død omkring Aar 990—1000, da det synes uomtvisteligt, at Eftermanden allerede 1001 har været Biskop og som saadan i længere Tid landflygtig. Asmussen:

1) Jensen & Michelsen: Schlesw.-Holst. Kirchengeschichte. I, S. 136 antager ham for en selvstændig Biskop.

7. ca. 1000—1026. Ekkehard. (Esico).

Han kaldes en doven Pater. Adam af Bremen siger: Esico sedit domi! Han siges at være blevet fordrevet af Svend Tveskæg ca. 1000. I de følgende Aar opholdt han sig som Flygtning i Tyskland og var Medhjælper for Biskop Bernward i Hildesheim. 1001 besvarede han paa en Frankfurtersynode et Spørgsmaal om dette Forhold med: „For vore Synders Skyld er mit Bispedømmes Grænser hærget af vilde Hedninger, Byen, Kirken er lagt øde — jeg har intet Sæde!“ Først da Svend Tveskægs Forfølgelser ophørte, har han vel begivet sig paa Hjemvejen. I hans Fraværelse er Stiftet maaske blevet bestyret af Biskop Odinkar i Ribe. † $\frac{1}{8}$ 1026. Han er muligvis død paa Rejsen hjem; i hvert Fald begravedes han i Hildesheim.

8. 1026—1060. Rudolf.

Var Klerk i Køln, da han efter Ekkehards Død blev Biskop i Slesvig. Som saadan deltog han i Koncilierne i Mogunt 1027 og Frankfurt . . . s. A. Mulig har han sammen med Knud den Store stiftet Clunyacenser Klosteret, St. Mikkels Kloster paa Bjerget ved Slesvig. 1040 var han til Stede ved Kirkeindvielsen i det nedre-rhinske Kloster Stablo. † $\frac{2}{3}$ 1060.²⁾

9. 1060—1064. Sigvard.

Indsat af Svend Æstridsøn, der havde ladet ham ordinere i England for at lade Ærkebispemagten føle Kongemagten. Sigvard var danskfødt og benyttede et Sprog, som Ærkebiskoppen ikke forstod. Allerede saa tidligt møder vi da Beviset for, at dansk er det oprindelige Sprog i hele Sønderjylland og tysk det indvandrede,

Archiv f. Staats & Kirchengesch. I, S. 249. Schubert: Schlesw.-Holst. Kirchengesch. I, S. 70.

¹⁾ Molbech: Hist. Aarb. III, S. 38 angiver Dødsdagen til $\frac{2}{8}$ 1026. Chronica Hildesheimi gør ham til 2 forskellige. Schubert: Schlesw.-Holst. Kirchengesch. I, S. 70. Se iøvrigt den meget interessante Udrædning af Vanskelighederne her hos Olrik: Konge og Præstestand I, S. 71 flg. Jensen & Michelsen: Schlesw. Holst. Kirchengesch. I, S. 144 flg.

²⁾ Langebek nævner 3 slesvigske Biskopper af Navnet Rudolf (Rodulf). Een indsattes af Knud den Store 1026 og deltog i de to ovennævnte Concilier. En anden indviet 1039 af den hamburgske Ærkebiskop Bezelin. Han skal have været til Stede hos den danske Konge 1042. En Tredie indviet af Ærkebiskop Adalbert var 1071 til Stede ved Indvielsen af Kirken i Minden. Saaledes ogsaa: Molbech og Huitfeldt: Cypræus kender dog kun 2, og sikkert er de to første samme Person. Om den tredie se Nr. 10. Kirkeleks. for Nord. III S. 839 meddeler Dødsdagen, men angiver Dødsåret usikkert som ca. 1055. Bricka: Biograf. Leksik. XIV S. 412 flg. Wedel: Sønderj. Kirkeh. I, S. 40 flg. antager ham indviet af Biskop Bezelin, hvis Kpl. han tidligere havde været 1039. Dette kan blive rigtigt, hvis Pontoppidan har Ret, naar han lader Ekkehard leve til 1039 og Rudolph være ham adjungeret nogle Aar; men alle Kilder er enige om at sætte Ekkehards Død til 1026. Det af Rudolf stiftede Kloster forfaldt, saa ingen Lægmand tilsidst vilde deltage i dets Gudstjenester. Efter en forargelig Scene med Abbeden hos en Skøge i Slesvig By ophævede Biskop Valdemar (Nr. 19) 1191 Klosteret og henviste Munkene til det af ham stiftede Ry Kloster. (Daugaard: Danske Klostre, S. 458 flg.).

Slesvig
Stift.

idet Kongen paa Ærkebiskop Adalberts Protest svarede, at det var hans Vilje, der skulde vælges saadanne Mænd til Præster i Danmark, som var født og opdragne i Landet, og som var det danske Sprog fuldkomment mægtige, hvilket ikke gjaldt om de fremmede, der hidtil var bleven indkaldte og endog, som det synes, havde brugt Tolke for at gøre sig forstaaelige. † 1064.¹⁾

10. 1064—ca. 1072. Rudolf. (Ratolf).

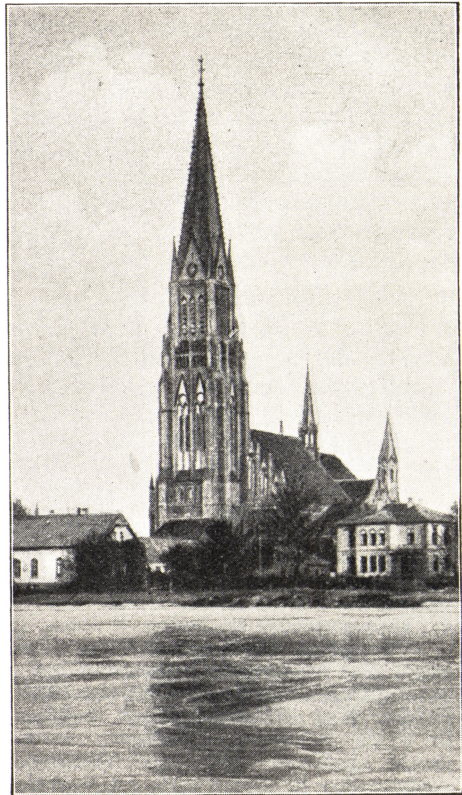
Havde tidligere været Kpl. hos Ærkebiskop Adalbert i Hamborg og roses for sin Fromhed og Lærdom. I Kejser Henrik IV's Nærværelse indviede han Kirken i Minden 1071. Han skal have opført Slesvig Domkirke af Sten. † ca. 1072.²⁾

11. ca. 1072. Sivard.

Siges at have staaet i stor Yndest hos Knud den Hellige. $\frac{2}{3}$ 1085 var han til Stede i Lund, da nævnte Konge udstedte sit Gavebrev til Lunde Domkapitel. Hans Dødsaar er ubekendt.³⁾

12. eft. 1103. Gunner.

Han blev indviet af Ærkebiskop Asser i Lund; da dette Ærkesæde først

Slesvig Domkirke.

1) Allen: Det danske Sprog i Nordslesvig I, S. 15. Olrik: Konge & Præstestand I, S. 198, tillægger ikke Vidnesbyrdet om hans Danskhed nogen Vægt, gør ham med Kirkeleksk. f. Nord. IV S. 201 til samme Person som Nr. 11 og mener, at han vel er bleven valgt til Biskop efter Rudolphs Død, men paa Grund af Ærkebiskop Adalbert af Bremens Vægring ved at stadfæste Valget blev han først indviet efter dennes Død 1072. Efter denne Fremstilling skulde Nr. 8 da være blevet umiddelbart efterfulgt af Nr. 10.

2) Jensen & Michelsen: Kirchengesch. I, S. 183 siger, at Indvielsen af Kirken i Minden fandt Sted 1080 og sætter med Pontoppidan: Ann. I, S. 143 flg. hans Død til et af Aarene først i 80-erne. Se iøvrigt Anm. til Nr. 9. Bricka: Biograf. Leksik. XIII, S. 526.

3) A. D. Jørgensen: Den nordiske Kirkes Grundlæggelse S. 847. Se ogsaa Anmærkn. til Nr. 9.

oprettedes i 1103 er det indlysende, at Cypræus tager fejl, naar han sætter hans Tiltrædelse til 1072. Han oplevede Trængselstiden under Slavernes Fyrste Henriks Indfald i Danmark. Gunner, der var danskfødt, levede endnu 1121. † $2\frac{3}{4}$ 112. .

Slesvig
Stift.

13. ca. 1122—1135. Albert. (Albero, Adelbjørn).

Medens han var Biskop holdtes 1123 et Concilium i Slesvig for at indskærpe Præsterne deres Pligt til at forskyde deres Hustruer. Han oplevede Knud Lavards Frihedskamp mod Slaverne og hans Mord i Haraldsted Skov $\frac{1}{4}$ 1131. Pontoppidan stempler ham som en lad Mand, der var Munkene ret tilpas, idet de nu kunde slæppe Klostertugten, der trykkede dem. Som ogsaa Forgængerer indviede han mange nyopførte Kirker i Eidersted og Frisland, ligesom sikkert ogsaa baade Johannes K., Flensborg og Slesvig Domk. er fuldført i hans Bispetid. Sammen med de øvrige Biskopper deltog han i Slaget ved Fodevig $\frac{1}{6}$ 1134 og blev her saa haardt saaret, at han godt et Aar efter døde som Følge af sine Saar i Slutningen af 1135. I Anledning af Kong Niels' Drab i Slesvig $2\frac{5}{6}$ 1134 synes han at være bleven beskyldt for Forræderi.¹⁾

14. 1135—1139. Ricco. (Occo).

Var Kannik i Lund og Hofkapl. hos Erik Ejegod og Erik Emun. 1137 søgte sidstnævnte Konge at sætte hans Valg til Ærkebiskop i Lund igennem ved Tvang. I første Omgang synes det da ogsaa, som Valget blev trumfet igennem, men det lykkedes ikke Ricco at sætte sig i Besiddelse af Ærkestolen paa Grund af Skaaningerne heftige Modstand. Under Striden herom blev Kongen myrdet af Sorte Plov paa Urnehoved Ting $1\frac{8}{10}$ 1137. Straks efter blev Ricco forjaget fra Skaane, og skønt den nye Konge, Erik Lam, ogsaa søgte at fremtvinge hans Valg, maatte han dog tilsidst give tabt og opgive Riccos Valg, mod at denne blev Eskils Eftermand i Roskilde. 1138 overtog Ricco da Roskilde Stift, og under de følgende Uroligheder støttede han trofast Kongen. I Vinteren 1139—1140 ledede han Sjællændernes Kamp mod Harald Kesjas Søn Oluf, som først blev slaaet tilbage. Men snart efter overfaldt han Biskoppen ved Ramløse i Holbo Herred i Nordsjælland, netop som denne havde læst Ottesangen. Biskoppen værgede tappert for sig, men blev trængt ind i et Hus, som Oluf satte Ild paa. Da Ricco nu vilde underhandle med Fjenden, stak han Hovedet ud af Vinduet, men blev straks halshugget af Oluf Kesja, der efter dette Mord sattes i Band som den første danske Mand, en pavelig Bandstraale ramte. Dette skete $1\frac{8}{11}$ 1139. (1142).²⁾

¹⁾ Bricka: Biograf. Leksik. I, S. 81. Pontoppidan: Annal. I, S. 314, hvor der tales om en fireaarig Vakance mellem Albert og Form., uden at Grunden dog angives.

²⁾ Kirkeleksik. f. Nord. III, S. 785, der angiver Tidspunktet for hans Drab til $15\frac{1}{11}$ 1143 og iøvrigt sammenblander ham med Nr. 17. Jensen & Michelsen: Kirchengesch. I, S. 192. Bricka: Biograf. Leksik. XIV, S. 110. Jahrb. f. d. Landesg. II, S. 31, der sætter hans Dødsdag til $18\frac{1}{10}$. Mollbech: Hist. Aarb. III, S. 20.

**Slesvig
Stift.** 15. 1139—1146. Herman.

F. Rhinprovinsen. Søn af Emmerik. Blev tidlig optaget i Klosteret Rode (Rolduc) Nord for Achen som Augustinermunk. Da han ikke blev Abbed her, som han havde attraaet, forlod han dette Kloster 1129 og blev Forstander for Klosteret Dünwald ved Køln. Siden kom han til Lund som Kpl. hos Ærkebiskop Asser, og . . /11 1135 nævnes han som Kpl. hos Biskop Eskil i Roskilde og rejste til Rom for at skaffe denne Anerkendelse som Ærkebiskop. 1138 blev han bispeviet i Lund, antagelig til Biskop i Odense; men kun kort Tid kan han have været her, og Aaret efter er han bleven Biskop i Slesvig. 1140 overværede han som saadan et Nationalconcilium i Lund i den pavelige Legat Theodignus' Nærværelse. Imidlertid gjorde Almuen i Slesvig Oprør imod ham. Til Trods for, han støttedes af Eskil, maatte han dog vige for Occo, der synes at have staaet i Spidsen for det tyske Parti i Byen. Senere synes han en kort Tid efter Riccos Drab at have styret Roskilde Stift. Sine sidste Aar henlevede han i Lund. † Lund ^{16/4} 1146, begr. Lunds Domk. Ligsten.¹⁾

16. 1146—ca. 1161. Esbern.

Han blev indsat af Eskil efter Hermans Flugt 1141, men først ordineret ved dennes Død. Eskil frygtede, at Occo, som havde forjaget Herman, skulde give sig ind under Hamburg Ærkestift. Det lykkedes Esbern at sætte sig i Besiddelse af Stiftet; men under de følgende Aars Stridigheder mellem Valdemar I og Eskil støttedes Occo af Kongen, og til Slut maatte Esbern opgive Ævret og flygte til Sachsen, hvor han snart efter døde af Sorg og Græmelse. Ca. 1152 hører vi Tale om St. Michaelis Sogn i Slesvig. † ca. 1161.²⁾

17. ca. 1161—1167. Occo. (Aage).

Antagelig ordineret i Bremen. Efter Biskop Hermans (Nr. 15) Fordrivelse har han i nogle Aar styret Stiftet, beskyttet af Kong Valdemar I. Men ca. 1150 maatte han fortrække for Esbern. Omkring 1160 kaldtes han tilbage af Kongen. Dette Aar sattes han i Band i Slesvig Domk. af Eskil. Men Bandstraalen virkede ikke; snart efter maatte Esbern vige, og efter dennes Død maatte Eskil,

¹⁾ Molbech: Hist. Aarb. III, S. 20, 30. Pontoppidan: Annal. I, S. 315 flg. angiver ham som Sjællænder af Fødsel. Jensen & Michelsen: Schlesw.-Holst. Kirchengesch. I, S. 192 meddeler, at han var Biskop i Odense, idet han her støtter sig paa Pontoppidan: Annal. I, S. 309 flg., der atter angiver Huitfeldt som Kilde. Kirkeleksk. f. Nord., III, S. 867 medtager ham dog ikke i Odense Bispeække, og Wedel ved intet at meddele herom. Helweg: Danm. Kirkeh. f. Reform. I, S. 342 kender Antagelsen, men er klar over, at det ihvert Fald kun har drejet sig om ganske kort Tid. Bricka: Biograf. Leksk. VII, S. 389 flg. Kirkehist. Saml. 2. Rk. IV, S. 599 flg. Fynske Saml. I, S. 261.

²⁾ Bricka: Biograf. Leksk. IV, S. 580. Molbech: Hist. Aarb. III, S. 39, der nævner ham efter Occo.

da han udsonedes med Kongen, anerkende Occo, der nu var i uantastet Besiddelse af Stiftet til sin Død. † $2\frac{3}{7}$ 1167.¹⁾

Slesvig
Stift.

18. 1167—1179. Frederik.

Tidligere Hofpræst og Notarius hos Kong Valdemar I. Ordineret af Eskil. Omtales første Gang som Biskop 1170, da han var til Stede ved den syvaarige Knud VI's Kroning i Ringsted 25% . Han roses for Dyd, Lærdom og Tapperhed. Han deltog i Toget til Rygen, hvor han kæmpede tappert mod Venderne og bagefter prædikede for de besejrede. Fra dette Tog stammede et nært Venskab mellem Kong Valdemar og den slesvigske Biskop. I Begyndelsen af 1179 kaldtes han til Kongen for at deltage i et nyt Tog mod Wenden. En Flaade udrustedes og Biskop Frederik sættes til Befalingsmand over den sønderjydske Afdeling. Men en heftig Storm adspaltede den og Biskoppens Skib sank. Alle de druknede Lig blev fundne med Undtagelse af Biskoppens. Først Paaskemorgen (Pinsemorgen, Saxo) drev det friskt og uskadet i Land paa Sjællands Kyst, i hvilket Under man saa et Bevis paa hans store Fromhed. Absalon, hvis gode Ven han var, lod ham begrave i Koeret i Sorø Klosterkirke. † $\frac{3}{8}$ 1179.²⁾

19. 1179—1192. Valdemar Knudson.

F. 1158. Uægte Søn af Kong Knud V Magnussøn, født efter Faderens Mord. Studerede i Paris i Klosteret St. Geneviève. 1179 udvalgt Biskop af Slesvig, men paa Grund af sin Alder først indviet 1188. Under Valdemar Sejrs Mindreaarighed styrede han som Formynder Slesvig, hvilket Hertugdømme den unge Kongesøn allerede var blevet forlenet med. 1191 stiftede han Cistercienserklosteret Guldholt (det senere Ry Kloster, nu Lyksborg Slot). Ca. 1190 fik han Ditmarsken løsrevet fra Bremens Overhøjhed. 1190 (1191) valgtes han efter Kejser Henrik VI's Ønske til Ærkebiskop i Bremen. Han stræbte nu stadig højere og greb efter den danske Krone. Han flygtede ud af Landet, men vendte 1192 tilbage med en Flaade og tog Kongenavn. Imidlertid blev han overvundet af Hertug Valdemar og 1193 taget til Fange paa Aabenraa Slot, hvorefter han sættes i Forvaring, først 5 Aar paa Nordborg Slot, siden 9 Aar paa Søborg Slot i Nordsjælland; først efter disse 14 lange Fængselsaar løslodes han 1206 paa Dronning Dagmars Forbøn, som Sagnet melder. Sikkert har dog ogsaa Ærkebiskop An-

¹⁾ Pontoppidan: Annal. I, S. 316 flg. nævner ham som Biskop i Roskilde, ca. 1144 forkættet og bandsat af Ærkebiskop Eskil, fordi han stemte paa den skismatiske Pave Viktor IV. Maatte derfor forlade Stiftet og blev da, støttet af Kong Valdemar, trængt ind i Slesvig Stift. Denne Historie er dog næppe paalidelig. Bricka: Biograf. Leksik. I, S. 7. Wedel: Sønderj. Kirkehist. I, S. 74 siger ham død allerede 1164. Jahrb. f. d. Landeskr. II, S. 31.

²⁾ Saxe: Danm. Riges Krøn. II, S. 387. Jahrb. f. d. Landeskr. II, S. 112. Bricka: Biograf. Leksik. V, S. 340 flg.

Slesvig
Stift.

dreas Sunesøn saavel som Landets øvrige Biskopper været virksomme i saa Henseende. Han krævede nu Slesvig Bispestol tilbage, og Paven var lige ved at tilkende ham den, da Ærkebiskop Hartvig i Hamburg-Bremen døde 1207. Kapitlet her valgte ham nu til Efterfølger, men det hamburgske Kapitel protesterede mod Valget, utvivlsomt efter Kong Valdemars Indflydelse. Valdemar Knudsøn flygtede da fra Rom og satte sig i Besiddelse af Ærkestolen. Herfra søgte han paany Fjendtligheder mod Fædrelandet, trods den Ed, han ved sin Løsladelse af Fængslet havde svoret, ikke at ville skade den danske Konge. Paven lyste ham i Band, og da Bremerkapitlet nu slap ham og valgte en anden Ærkebiskop, maatte han vige. Han drog til Rom, hvor han løstes af Bandet 1210. Nu sluttede han sig til Kejser Otto IV i Tyskland og satte sig 1211 paany i Besiddelse af Ærkestolen i Bremen, hvor han trodsende Bandstraalen holdt sig i flere Aar. Omsider blev han fordrevet af de danske og søgte Tilflugt i Cistercienserklosteret Lockum i Saksen. Under en heftig Sygdom løste Abbeden her ham af Bandet 1219. Han drog for tredie Gang til Rom og blev optaget i Kirken igen; men Paven forbød ham i Fremtiden al kirkelig Virksomhed. Han sendtes til Klosteret Citeaux og siden til Lockum. Efter at Valdemar Sejr som Fange var ført til Schwerin, samlede Valdemar vel atter en lille Hær og gjorde Indfald i Danmark, men han blev slaæet og holdt sig siden i Ro. Sine sidste 4 Aar tilbragte han i Klosteret Citeaux. † Citeaux ¹⁵/₈ 1236 og begr. sm. St. bag Klosterkirkens Højalter.¹⁾

20. 1192—1233. Niels. (Nikolai, Claus).

Tidligere Kannik i Lund og en nær Ven af Absalon. Maaske havde han herfra tidligere været udsendt til Rom for at deltage i den forskudte danske Kongedatter, Dronning Ingeborgs Proces mod Philip August af Frankrig og været Skriftefader for hende. Efter Valdemar Knudsøns Flugt bestyrer han Slesvig Stift. 1206—1207 deltog han i Toget mod Øsel. Da Valdemar Knudsøn var blevet bandlyst, blev Niels 1209 bispeviet af Anders Sunesøn. Samme Aar fik han Guldhølm Kloster flyttet til Ry. Siden blev han till. Valdemar Sejrs Kansler og deltog i Korstoget til Estland 1219. 1222 afholdtes under ham det første danske Nationalconcilium, hvor den pavelige Legat Gregor de Crescentio præsiderede. Det var Cølibatsvangen, der skulde indskærpes; men nogen synderlig

1) A. Crone: Valdemar Knudsen i Odense Skoles Progr. 1848. Kirkeleksikon f. Nord. IV, S. 736 flg. Wedel: Sønderj. Kirkeh. I, S. 93 siger ham † 1215 i Lockum. Helweg: Danm. Kirkeh. f. Reform. I, S. 480 siger ham † ca. 1236 i Lockum. Kirkeh. Saml. 4. Rk. VI, S. 13 flg. III, S. 305 flg., hvor Olrik viser, at Tilfangetagelsen maa være foregaaet ⁸/₇ 1192 eller ²/₈ s. A., ikke 1193, som Kirkeleksk. f. Nord. o. fl. har. Dahl & Engelstoft: Biograf. Leks. III, S. 650. Bricka: Biograf. Leks. XVIII, S. 193 flg. Zeitschrift f. Schlesw.-Holst. Gesch. XXI, S. 143 flg.

Bedring i de herskende Forhold synes dog ikke at være indtruffet trods de strænge Bestemmelser, der her blev vedtaget. † $\frac{2}{7}$ 1233.¹⁾

Slesvig.
Stift.

21. 1233—1238. Tyge. (Tucho).

12.. Provst, Slesvig. Dominicanerne, der alt 1207 synes at have stiftet et Kloster i Tønder, og siden Franciskanerne, vandt stærk Fremgang under ham i Slesvig Stift. 1235 stiftede de første et Kloster i Slesvig, 1238 de sidste et i Tønder. Tidligere siges han at have været Munk i Bernhardinerklosteret, Insula Dei paa Fyn (Holmekloster, nu Brahetrolleborg). † 1238.²⁾

22. 1240—1244. Johannes.

12.. Domkantor. Var til Stede ved Herredagen i Vordingborg 1241, da Valdemar Sejrs jydsk Lov blev vedtaget, en Lov, der gjaldt ogsaa for Sønderjylland, idet den oplæstes af Øvrigheden paa Raadhuset i Slesvig for Byens Borgere, ligesom der fandtes Afskrift af den ved adskillige Kirker i Sønderjylland, atter et Vidnesbyrd om den gamle Samhørighed mellem Sønderjylland og det øvrige Land. Under Striden mellem Erik Plovpenning og Abel sluttede han sig til den sidste, hvorfor Ærkebiskop Uffo lyste ham i Band. † 1244, begravet Slesvig Domkirke foran Biskoppens Stol.³⁾

23. 1244—1255. Eskil. (Den Sorte).

12.. Domprovst Slesvig. Dansk af Fødsel, men tysk af Sind, hvad han straks beviste ved at tage Parti for Abel og lade sig bispevie af Ærkebiskop Gerhard i Bremen. Som Biskop underskrev han i 1245 Forhandlingerne ved Conciliet i Odense. Efter flere Sammenstød overfaldt Kongen Slesvig og jog 1248 Eskil i Landflygtighed. Siden beskyldtes han for Delagtighed i Kong Eriks Drab. Først efter at dette havde fundet Sted, vendte han tilbage. Efter Abels Død sluttede han sig nær til Kong Christoffer I, hvem han 1252 kronede til Konge, da Ærkestolen i Lund kort før var bleven ledig ved Uffos Død. Under Striden mellem Kongen og de holstenske Grever Johan og Gerhard om Retten til Sønderjylland, overfaldt de sidste 1253 Slesvig og tog Eskil til Fange. Efter For-

1) Han kan da ikke som Pontoppidan: Ann. I, S. 575 flg. beretter efter Cypræus være † 1216. (Ligeledes Wedel: Sønderj. Kirkeh. I, S. 94. Jensen: Stat. I, S. 130). Han har levet mange Aar derefter og deltog maaske i Slaget ved Bornhøved 1227. Enkelte sætter Dødsaaret til 1234. Bricka: Biograf. Leksik. XII, S. 203 flg. Pontoppidan: Annal. I, S. 575 beretter om nogle Relikvier, Dronning Ingeborg gennem ham havde skænket sit Hjemland.

2) I Hamsforths Catalog (Langebek: Script. rer. VII, S. 173) nævnes for Aarene 1238—1240 **Otto** som Biskop i Slesvig; det er dog kun en Fabel. Bricka: Biograf. Leksik. XVII, S. 621.

3) Mulig er han udvalgt 1238, men først ordineret 1240. Cypræus angiver ham † 1250. Det er sikkert urigtigt. Alle andre Opgivelser stemmer overens om, at han er † 1244 (1245).

Slesvig
Stift.

liget 1254 løslodes han, men levede ikke længe efter. † $\frac{1}{4}$ 1255. Begr. Slesvig Domk.¹⁾

24. 1255 – 1265. Niels.

12. . Provst Slesvig. Ord. til Biskop $\frac{1}{6}$ 1255 uden Kongens Tilladelse af Jacob Erlandssøn. I Striden mellem denne og Christoffer I sluttede han sig dog til Kongen. $\frac{25}{12}$ 1259 deltog han i Erik Glippings Kroning i Viborg. Sammen med Kongen og Enkedronningen toges han til Fange $\frac{25}{7}$ 1261 under Slaget paa Lohede. 1262 befriede Ivar Tagesen ham vel med Magt, men 1263 tog Hertug Erik ham atter til Fange og satte ham paa Jacob Erlandsens Opfordring i strængeste Forvaring; først 2 Aar efter slap han løs. 1255 toges han til Fange af Adelsmanden Tym Litle, der først løslod ham, da han havde betalt 1000 Mark i Løsepenge. † Vordingborg 1265, begr. Vordingborg.²⁾

25. 1265—1281. Bondo.

Dansk af Fødsel. (1263) Domkantor. Endnu $\frac{2}{12}$ 1266 kaldtes han Biskop electus til Slesvig af Kardinal Guido, der gjorde ham til Dommer mellem Biskop Tyge i Aarhus og Munkene i Øm Kloster. 1267 indv. til Biskop i Lübeck af Kardinal Guido. I dette Aar nævnes han Biskop af Slesvig. Han blev en haardnakket Fjende af Erik Glipping, hvorfor han straks, da Landet belagdes med Interdikt, som den eneste jydsk Biskop gennemførte det i sit Stift. Senere, da Striden mellem Munkene i Øm og Biskop Tyge paany blussede op, idømte han denne, der var Kongens kraftige Støtte, en Skadeserstatning til Klosteret og bandlyste ham $\frac{5}{6}$ 1267. † 1281.³⁾

26. 1282—1287. Jacob.

12. . Provst Slesvig. 122. Kansler hos Erik Glipping. Indviet af Ærkebiskop Thrugot. Der findes et enkelt Vidnesbyrd om, at han 1282 skal være bleven forflyttet til Viborg; men selv Pontoppidan godkender ikke dette. Han omtales som meget lærd. 1284 var

1) Hamsforth siger ham † 1257. Bricka: Biograf. Leksk. IV, S. 593.

2) Huitfeldt: Gejstl. Hist. Kender ham ikke. Jahrb. f. d. Landesk., II, S. 32. Bricka: Biograf. Leksk. XII, S. 204 flg. Cypræus sætter hans Tiltrædelse 2 Aar før sent til 1257. Pontoppidan: Annal. I, S. 578 flg., der siger ham † 1263, mens Wedel i sin Sønderj. Kirkeh. I, S. 107 lader ham leve til 1267. Naar Huitfeldt ikke nævner ham i sin Gejstl. Hist., maa det være en Forglemmelse. Thi i sin Danm. Riges Krønn., I, S. 242 nævner han ham som Eskilds Eftm.

3) Cypræus og Danckwerth angiver ham indviet af Ærkebiskop Johan Dros i Lund; dette er i hvert Fald urigtigt, da denne ikke tiltraadte før tidligst 1282. Er han blevet ordineret af Lundevispen, maa det være af Jacob Erlandsen, der 1266 opholdt sig i Slesvig, hvad da ogsaa Kirkeleks. f. Nord. I, S. 355 slutter sig til og med Jensen: Stat. I, S. 130 angiver hans Dødsaar til 1282. Under Hensyn til Guidos Betegnelse af ham som Electus endnu den $\frac{2}{12}$ 1266, er det dog sandsynligere, at Pontoppidan: Annal. I, S. 579 har Ret i at antage ham viet af Guido, hvortil da ogsaa Wedel: Sønderj. Kirkeh. I, S. 108, 110 flg. slutter sig. Jahrb. f. d. Landesk. II, S. 32. Bricka: Biograf. Leksk. II, S. 492 flg.

han til Stede blandt de store ædle og lærde Mænd, som Kongen sammenkaldte til Danehof i Nyborg. Man faar Indtryk af, at han i Stiftsstyrelsen har været en kraftig Personlighed, der forstod at hævde sig overfor enhver Modstand. Haardt gik han frem mod Munkene i Ry Kloster, hvem han 1283 fratog Klosterets Tiende. S. A. lod han nogle af de genstridigste af Munkene piske, og 1284 lukkede han foreløbig Klosteret, antagelig paa Grund af Kloster-tugtens Forfald. Til Tak herfor er det antagelig, at Forfatteren af Chronicon Erici Regis skriver om ham: Tyrannus plus quam Episcopus dicendus. † $1\frac{1}{4}$ 1287.¹⁾

Slesvig
Stift.

27. $10\frac{1}{4}$ 1287—1307. Berthold.

F. Kbh. 12.. Medlem af Slesvig Domkapitel. 127. Provst Lange-land. 12.. Ærkedegn sm. St. Mens han var Biskop brændte Byen. Han arbejder energisk paa at forbedre Kirkens Formue, der var ødelagt under de urolige Tider, der havde hersket i det sidste Aarhundrede. Vistnok tog han kort før sin Død Afsked fra Embedet og overdrog det til Efterm. † $2\frac{1}{2}$ 1307. Begravet i Peterskirken. Epitaph.²⁾

28. $9\frac{1}{2}$ 1308—1331. Johannes von Buchwaldt. (De Bockholdt).

En holstensk Adelsmand. 1292 Dekan Lübeck. 12.. Till. Kannek Slesvig. 1307 maaske Coadjutor hos Form. Indv. $1\frac{1}{2}$ ($2\frac{3}{4}$) 1308 i Rätzeburg. Cypræus angiver ham først som Biskop fra 1309, men allerede dette Aar er han i fuld Gang med Arbejdet i Stiftet. Dette Aar gav han Collegiatkapitlet i Haderslev dets Statutter, der bl. a. bestemte, at alle som var født i Barwith Syssel (Haderslev Amt) kunde gennemgaa den derværende Præsteskole med 2 Aars Vikariattjeneste i Haderslev i Stedet for i Slesvig. 1313 overvejede han at bytte Slesvig Stift med Dorpat i Lifland, men maatte skriftligt forpligte sig til ikke at foretage sig noget heri uden Kongens Vidende og Samtykke. † $\frac{1}{2}$ 1331. Om Datoen hersker der Usikkerhed. I Følge Datoen for Eftm. Beskikkelse er det den $1\frac{1}{2}$, men Indskriften paa hans Ligsten angiver den $\frac{2}{10}$ som Dødsdagen.³⁾

29. $19\frac{1}{6}$ 1331—1343. Hellembert. (Albert).

F. Schwansen 12.. (ell. Visbæk, Hannover). 13.. Skoleme-ster Bremen. 13.. Kannek Hamborg, till. pavelig Indsamler. Før Johan Buchwald døde, havde Paven forbeholdt sig at besætte Em- bedet ved Provision. Paa Rygtet om hans Død beskikkede Pave Johan XXII $1\frac{1}{2}$ 1331 Hellembert, der straks blev ordineret. Men Rygtet havde løjet og Hellembert maatte foreløbig vente. Det va-

¹⁾ Jahrb. f. d. Landeskr. II, S. 33. Daugaard: Danske Klostre, S. 462.

²⁾ Pontoppidan: Annal. I, S. 580 flg. ansætter hans Død til 1310, men omtaler II, S. 65 flg., at han i Continuatio Albert Stadensis udg. af A. Høier, S. 48 nævnes † 1308. Bricka: Biograf. Leks. II, S. 174.

³⁾ Pontoppidan: Annal. II, S. 65 flg. angiver ham † $11\frac{1}{5}$ 1332, andre siger $\frac{6}{5}$ 1332 eller $\frac{6}{10}$ 1331. Jahrb. f. d. Landeskr. II, S. 33. Bricka: Biograf. Leks. II, S. 489. Zeitschrift XXXVI, S. 171 flg.

Slesvig
Stift.

rede dog ikke længe; snart efter døde Biskop Johannes, og Hellembert overtog Embedet efter paany at have modtaget Beskikkelse af Paven. Han skulde paa dette foreløbige Beskikkelsesbrev tage Bispestolen i Besiddelse for 3 Mdr., indtil de endelige Provisionsbreve var udfærdigede. Antagelig har han ikke straks kunnet udrede den Sum, som Paven forlangte for hans Udnævnelse. Denne Beskikkelse var meget imod Grev Gerts Vilje, der sikkert havde tiltænkt sin Broder Giselbert, udvalgt Biskop til Halberstadt, Slesvig Bispestol. Da de endelige Beskikkelsesbreve endnu ikke var ankomne efter 3 Mdr.s Forløb, fordrev Grev Gert Hellembert, og han og Giselbert satte sig i Besiddelse af alle Stiftets Ejendomme. Truet af Paven maatte Gert og hans Broder dog atter vige og indsætte Hellembert; men ved Forliget af . . .¹² 1332 maatte denne betale 1000 Mark til dem for at faa Lov til at sidde i Fred. Disse mægtige Summer til Paver og Grever forarmede Bispestolen i Slesvig; Krigen mellem den danske Konge og Greverne føjede sig hertil, og trods alle Biskoppens Anstrængelser sank den stadig dybere i Armod. Til sidst gik han paa Akkord med Grev Gert og antog Giselbert som Vikar med Haab om at blive hans Efterfølger, hvilket dadledes som Ulovlighed i et Pavebrev af ³⁰/₁₀₀ 1339, ligesom det paalagdes ham atter selv at overtage Embedets Besørgelse. Grev Gerts Drab i Randers ¹/₄ 1340 gjorde det muligt for ham atter at skille sig ved Giselbert. Nye Genvordigheder traf ind over ham fra Grev Gerts Sønner Johan og Claus, snart maatte han atter rømme sit Stift, og forladt af alle og træt af Kampen indgav han den ²⁷/₁₁ 1342 fra Lübeck sin Begæring om Afsked til Paven. † Lübeck ³/₁₅ (5) 1343, begr. St. Cathrine K. sm. St.¹⁾

30. ⁴/₄ 1343—1350. Henrik Warendorf.

F. Lübeck 13. . 13. . Sp. Lundenberg. 13. . Kannik Maria K., Hamborg. 13. . Kannik Güstrow. 13. . Kannik Lübeck. Beskikket ved pavelig Provision efter Form. Anvisning. Overfor de verdslige Herrer formaaede han ikke at hævde sig, og ihvert Fald de første Aar er det tvivlsomt, om han boede i Slesvig. † 1350. Mulig af Pest (den sorte Død, som i de Aar rasede her i Landet, som i hele Europa).²⁾

31. 1350—1369. Niels (Nicolaus) Brun.

F. Sønderjylland. 13. . 1343 Kannik Slesvig. Valgt af Kapitlet og straks stadfæstet og indviet til Biskop af Ærkebispens i Lund. Paven nægtede ham imidlertid Anerkendelse og beskikkede (før

1) Kirkehist. Saml. 2 Rk. IV, S. 206, 209 flg. 216 flg., 558 flg. Bricka: Biograf. Leksik. VII, S. 229 flg. Jahrb. f. d. Landesk. II, S. 33, der melder ham død Pinsedag ³¹/₅ 1343. Wedel: Sønderj. Kirkeh. I, S. 127 lader ham med Pontoppidan leve til 1350 og dø som afskediget Biskop i Lübeck; det skyldes deres Ukendtskab til Efterm., hvem heller ikke Cypræus har kendt. Zeitschrift XXXVI, S. 172 flg.

2) Jahrb. f. d. Landesk. II, S. 34. Zeitschrift XXXVI, S. 174 flg.

³¹/₁₀₀ 1351) **Theoderik, (Theoderik Kogelwitt)**, til Bisp i Slesvig. Denne, der var Tysker og kaldes Biskop af Sargitte (Sarepta) kom dog aldrig i Besiddelse af Bispestolen. Efter Pave Clemens VI's Død søgte Theoderik om at blive løst fra Slesvig for at blive Biskop i Minden. Under Hævdelse af Pavestolens Ret beskikkedes derefter Niels Bruun til Biskop i Slesvig ved Brev af ²/₇ 1354 af Pave Innocens VI. Niels Bruun berømmes for sin Fromhed og Lærdom. Han efterlod sig Optegnelser til sin Samtids Historie. 1362 indtraf „De grote Manddranck“, Stormfloden, hvorved henvend 30 Kirkesogne gik til Grunde og mange Mennesker omkom. † 1369.¹⁾

Slesvig
Stift.

32. ³⁰/₁ 1370—1374. Henrik.

F. 13.. 13.. Kannik Lübeck. 13.. Provst Bremen. 13.. Provst Hamborg. ¹³/₁₀₀ 1360 Kannik Lund. Identisk med hin Henrik Biskop, der som pavelig Indsamler i Sverrig lyste Magnus Smek i Band, fordi han havde røvet af den indsamlede Sum. Ogsaa som Biskop i Slesvig var han Indsamler og beskikkedes til Embedet her ved pavelig Provision mod Løfte om at betale til Pavestolen ikke blot Afgift for sig selv, men ogsaa for sine tre Forgængere. Da han tilsyneladende ikke engang forsøgte paa at indfri dette Løfte, blev han tvangsforflyttet til et mindre Stift. ²³/₄₀ 1374 Biskop Øsel. Hans Dødsaar har jeg ikke fundet.²⁾

33. 1375—1421. Johannes (Johann, Hans, Jens) Skondelev (Hess).

Mulig som Pontoppidan antyder f. Hessen, snarere dog efter hans hele følgende Færd f. i Danmark 13.. Efter Form. Død valgte Domkapitlet en vis **Niels Pedersen (Brun)**, til Biskop, hvem de ved Grev Claus' Hjælp haabede at faa beskikket. Men det lykkedes ikke. Johan Skondelev blev beskikket, sikkert ved pavelig Provision, men ogsaa efter Kong Valdemar Atterdags Ønske, som gerne saa en dansksindet Biskop i Slesvig. Imidlertid var der blandt Kannikerne i Slesvig adskillige hertugeligsindede, deriblandt Domprovsten Heinrich von der See. Ophidset af ham rettedes der ca. 1395 et Angreb paa Bispen, som toges til Fange og under store Mishandlinger paa ydmygende Maade førtes fra Sted til Sted som Fange, indtil han for sin Frihed lovede at betale 2000 Gylden, en Sum, der kun blev betalt ved Dronning Margrethes Hjælp. Til Gengæld fik hun fra ¹/₁₀₀ 1395 overladt Bispe-

1) Bricka: Biograf. Leksk. III, S. 152. Kirkehist. Saml. II Rk. IV, S. 573. Harms: Das Domkapitel zu Schleswig, S. 130. Zeitschrift: XXXVI, S. 175, der ved sine Uddrag af Act. pontif. Dan. bringer Klarhed til Veje i de i de ældre Arbejder stærkt modstridende Angivelser af Tidspunktet for hans Død. I Cypræus: Annal. S. 338 flg. nævnes Navnene paa de i Stormfloden 1362 undergaaede Sogne.

2) Suhm: Danm. Hist. XIII, S. 718. Schubert: Schlesw.-Holst. Kirchengeschichte I, S. 235 flg. Zeitschrift XXXVI, S. 176 flg., der ogsaa for denne Biskops Vedkommende klarer de ældre Kilders Uenighed om ham.

Slesvig
Stift.

sædets Gaard Svavsted som Pant for Summen, til den var tilbagebetalt. Antagelig for at forlige sig med de holstenske Grever og Hertugen laante Johannes Skondelev denne sidste de 5000 Gyl- den til Krigstogtet mod Ditmarsken, som Pontoppidan omtaler, og som blev Aarsagen til saa mange Forfølgelser mod Biskoppen, da Hertugen faldt $\frac{1}{2}$ 1405, og hans Enke ikke vilde og sagtens heller ikke kunde betale Gælden. I Striden om Retten til Slesvigs Lehn tog Biskoppen helt Parti for Danmark, og da Krigen udbrød, aabnede han sine Gaarde for de danske Tropper, over hvilke han lyste en mærkelig Velsignelse med Ønsket om, at de maatte trænge frem til Rhinen og lægge alt det mellemliggende Land under den danske Krone. Biskoppen saa dog ikke dette fromme Ønske opfyldt; Greverne af Holsten og Enkehertuginde af Slesvig fik foreløbig Overtaget, og $1\frac{1}{2}$ 1410 blev Biskoppen overfaldet i Flensborg og fængslet af flere adelige Herrer, som derefter under Mishandlinger, som kostede ham en Finger, slæbte ham i Fangenskab fra Gaard til Gaard, til de havde sat sig i Besiddelse af Bispesædets faste Ejendomme. Omsider slap han løs og klagede sin Nød for Paven. Men denne var for afmægtig til at hjælpe, og for at faa Fred nødtes Biskoppen til at købe et dyrt Forlig med sine Fjender 1411. 1382 var han bleven pavelig Nuntius og Kollektor. 1415 deltog han sammen med Ribebispen Peder Lykke i Kirkemødet i Kostnitz som den danske Kirkes Udsending. Antagelig er det herfra, han har hjembragt Titlen Dr. theol., hvormed han benævnes paa sin Ligsten. $\frac{1}{2}$ 1421 var han i Ribe med til at afgive Vidnesbyrdet til Erik af Pommern om Slesvigs Tilhørsforhold til Danmark, hvor det som Punkt 4 hedder, at endnu den Dag i Dag er dansk det almindelige Sprog i Sønder- saavel som i Nørre- jylland. Han var den sidste Biskop af Slesvig, der havde Sæde i det danske Rigsraad. Mens han var Biskop opførte en rig Kalendbroder, Sunte Kulle, 1386 en Kirke i Flensborg for et Kalendbroderskab, som var stiftet i denne By 1362. Da Kalendgodserne her i 1551 blev skænkede til Helligaandshuset, blev denne Kirke, Helligaandskirken, bestemt til dansk Kirke i Flensborg. Her afholdtes da danske Gudstjenester til Prøjserne 1923 lukkede den. 1926 blev den for et Tidsrum af 13 Aar udlejet til den danske Menighed i Flensborg. † $1\frac{1}{2}$ 1421, begr. Slesvig Domk. i Korets Østside. Paa Ligstenen stod: Anno domini MCCCCXXI 8 die sancti Laurentii obiit Joannes Scondeleff, episcopus slesvicensis, doctor theologiae, qui sedit quadraginta novem annis hic sepultus. (Millesimo quadringentesimo vicesimo primo 8die).¹⁾

34. 1421—1429. Henrich vom See.

Af adelig Herkomst. 14. . Kansler hos den holstenske Grev Nikolai og Hertug Gerhard. 1394 Domprovst Slesvig. Ivrig Fjende af Forrn., i hvis Ulykker han havde væsentlig Del. Grev Henrik

1) Bricka: Biograf. Leksik. XVI, S. 57 flg. Zeitschrift XXXVI, S. 178.

af Holsten, der tillige var Biskop Osnabrück, søgte straks ved Budskabet om Skondelevs Død at sætte sig i Besiddelse af Slesvigs Bispesæde. Han var foreslaaet og var ikke de holstenske Grever venligsindet, men døde samme Aar uden at have opnaaet Valg. Kapitlet lagde nu klart sit tyske Sindelag for Dagen, da det valgte Henrich vom See til Biskop. Grundet paa hans Forhold til Danmark som til Form. nægtede Ærkebiskop Peder Lykke i Lund at anerkende Valget og indvie ham til Biskop før Pavens Anerkendelse forelaa. Først 1426 indtraf denne, hvorefter antagelig ogsaa Ærkebiskoppen har godkendt Valget. ..⁵ 1427 faldt Biskoppens Beskytter, Grev Henrik af Holsten, under Kampen om Flensborg. Takket være sin Herskesyge mødte han nu ogsaa Modstand fra sine egne Prælater som fra Stiftets danske Beboere. Træt af Kampen nedlagde han Bispeværdigheden 1428. † 1429; savnet af faa og rost af færre.¹⁾

Som Coadjutor fik han $\frac{1}{4}$ 1424 **Ericus Dozenrode**. 14.. Kannik i Slesvig. Ca. 1403 Provst Thy. $\frac{11}{11}$ 1409 Archidiakon Slesvig, till. Sp. Ullerup. Maaske † 1425.²⁾

35. ^{81/1} 1429 – 1474 Niels (Nicolaus, Claus) Wulff.

F. Rendsborg 13.. Søn af Borger i Rendsborg Henneke Wulff og Greta ..... (Kiel). 1424 var han Kannik Slesvig. 1425 Ærkedegn Slesvig. 1426 kaldes han Magister. 1427 kejserlig Notar. Han blev valgt af Kapitlet og vel modtaget af de holstenske Grever Adolf og Gerhard, hvis haandgangne Mand han var, hvorimod Erik af Pommern $\frac{8}{5}$ 1434 klagede til Baselerkonciliet over, at hans Patronatsret ved denne Udnævnelse var gaaet for nær. I mange Henseender en betydelig og dygtig Mand med varmt Hjerter for det kirkelige Liv og Arbejde i Stiftet blev hans Bispedømme dog af skæbnesvanger Betydning for Sønderjyllands Fremtid. Gang paa Gang mæglede han mellem Kronen og Holsten og altid til Grevernes Fordel. Da Hertug Adolf døde 1459 og ikke efterlod sig Arvinger, var Mulighederne inde for uden yderligere Strid at indlemme Sønderjylland i Riget som Len, der var hjemfaldet til Kronen. Selv Paaberaabelse af tysk Ret, som Greverne og Hertugerne tidligere havde støttet sig paa, kunde ikke have hindret dette. Antagelig for at forøge den slesvigske Bispestols Værdighed og Privilegier opflammede han den danske Konges Mod paa at blive Greve af Holsten. Valget blev opnaaet, men dyrekøbt ved Kongens berygtede og, da det ikke skete efter Samraad med Rigets Raad, ganske ulovlige Løfte, at Slesvig og Holsten skulde blive „up ewig sammen ungedeelt“. Niels Wulff, der nu var Dr. theol., og hvem Huitfeldt nævner som Kongens Raad

¹⁾ Bricka: Biograf. Leksik. XV, S. 464. Cl. Harms: Das Domkapitel zu Schleswig, S. 212.

²⁾ Zeitschrift XXXVIII, S. 333, 341. Cl. Harms: Das Domkapitel zu Schleswig, S. 109.

Slesvig
Stift.

og Kansler, stod utvivlsomt paa Højden af sin Magt, da han 1460 paa Raadhuset i Ribe proklamerede Christiern I som Hertug af Slesvig og Greve af Holsten. Trods al Dygtighed i Stiftets Styrelse, og den skal anerkendes, har Wedel sikkert Ret i sin Kritik af den Ros, der af flere er givet ham for Troskab mod Kongen. Her har han næppe nogen Sinde ladet sig lede af andet end rent praktiske Hensyn; og trods de store Fortjenester af Stiftets Gejstlighed, havde han adskillige Fortrædeligheder af den. Entl. $1\frac{3}{4}$ 1474. † $2\frac{1}{4}$ 1481 i Fattigdom, takket være Eftm.s daarlige Husholdning. Begr. Slesvigs Domk.¹⁾

36. $19\frac{1}{4}$ 1474—1488. Helrik von der Wisch.

Af adelig Byrd. Imm. Rostock 1453. 1456 Baccalaureus. 1463 —1464 i Rom. 1465 Domprovst Slesvig. Var maaske allerede før Form. Entledigelse valgt til hans Eftm., men lod sig ikke ordinere paa Grund af Uenighed med Lundebispen. 14.. Kannik Slesvig, hvilket Embede han fratraadte $2\frac{3}{4}$ 1474. I et Pavebrev af $1\frac{3}{8}$ 1474 anerkender Paven hans Valg og kræver, at han uden yderligere Opsættelse skal lade sig ordinere, men overlader det til ham selv at afgøre, af hvilken Biskop han vil lade sig indvie, idet han samtidig ved Ed forpligter ham og hans Efterfølgere stærkt overfor Pavestolen. Helrik underskrev vel Eden, men holdt den ikke. Penge forstod han ikke at omgaas. Pensionen til den gamle Biskop formaaede han ikke at udrede, saa det siges, at han døde af Sult. Med alt dette paadrog han alligevel Bispestolen en stor Gæld. Efter uden Berømmelse i nogen Maade at have holdt Slesvigs Bispestav i sin Haand omved 15 Aar, døde Helrik i Lübeck $\frac{1}{4}$ 1488 ($\frac{7}{4}$, $19\frac{1}{4}$), da han var sendt derhen for tilligemed flere andre Stormænd at undertegne Forliget mellem Kong Hans og Lübeckerne. Han blev begr. Slesvigs Domk. $2\frac{3}{4}$ 1488.²⁾

37. 1488—1489. Enevold Sovenbroder.

F. ca. 1445, vistnok i Kiel. Søn af ..... og ..... Münter. 14.. Magister. 14.. Sekr. Christiern I's Cancelli og Lærer for Hertug Frederik (Frederik I). $1\frac{1}{2}$ 1472 Sp. Garding. $19\frac{1}{4}$ 1473 Kannik Slesvig. $18\frac{1}{4}$ 1474 Vikar Lübeck. $\frac{1}{2}$ 1475 er han Provst Barwithsyssel. $1\frac{1}{2}$ 1479 Provst Slesvig. Han var Kongens højtbetroede Mand, der som Udsending i Rom 1485 havde varetaget den danske Konges Interesser med stor Dygtighed. Cypræus siger, han var af adelig Slægt, Søn af Benedict Ahlefeldt paa Søgaard, og at Navnet Sovenbroder stammede fra, at han var den yngste af 7 Brødre.

1) Huitfeldt: Gejstl. Hist. S. 13 siger ham † 1491. Cypræus: Annal. S. 384 og 388 flg. og efter ham Pontoppidan og Jensen angiver, at han resignerede 1477 og levede 7 Aar derefter til 1484; men i et Brev fra 1475 skriver Eftm. sig: »Von Godes Gnaden Bischof tho Sleswick«. Jahrb. f. d. Landesk. II S. 38. Bricka: Biograf. Leksik. XIX, S. 233 flg. Verein f. Kirchengesch. 2 Rk. VI, S. 315 flg.

2) Jahrb. f. d. Landesk. II, S. 38 siger ham † $19\frac{1}{4}$. Langebek: Script. rer. VII, S. 169 siger ham † $19\frac{1}{4}$.

Imidlertid kendes allerede tidligere en borgerlig Familie fra Kiel, der førte Navnet Sovenbroder, og det maa da anses for rimeligere, at han har hørt til denne Slægt, hvilken Antagelse yderligere bestrykes ved, at han siden $\frac{25}{100}$ 1485 besad et Vicarie ved Nikolai Kirke i Kiel, hvilket han 1490 fratraadte. Efter Kongens Ønske valgtes han nu til Biskop af Enkedronning Dorothea og nogle af Domherreerne, medens Hertug Frederik foreslog en anden, Kantoren Dietrich Stovemann. Han blev ikke ordineret, men holdt sig dog i Stiftet nogle Aar til Trods for, at Paven straks ved Provision havde udnævnt Eggert Dürkop (se Eftm.). Men 1492 tog Pave Alexander VI kraftigt fat paa Sagen. Han truede Enevold, som han kalder „filium perditionis“, og alle, som støttede ham, med Band, og om det ikke hjalp, med Interdikt over Landet. Overfor dette opgav Enevold Sovenbroder Stillingen og trak sig tilbage til sit Vikarie i Kiel, som han atter opnaede 1492. † Kiel $\frac{1}{100}$ 1504. Begr. Nikolai K. Kiel.¹⁾

38. $\frac{8}{100}$ 1489—1498. Eggert Dürkop.

F. Hildesheim 14. . $\frac{6}{100}$ 1489 Provst Minden. Han var Pavens Kpl. og Auditor di rota (Medlem af den pavelige Højesteret) og Dr. theol. Pave Innocens VIII beskikkede ham ved Provision til Heiuriks Eftm. Domherreerne beskyldte ham for at have opnaet sin Beskikkelse ved Simoni, hvorfor Cypræus mener, det var et Øgenavn, naar han benævnedes Dürkop. Imidlertid er det ikke bevisligt, at han har gjort sig skyldig i denne Forbrydelse, hvorimod der findes Breve, hvori han selv har undertegnet sig med Navnet, hvorved Cypræus' Teori falder til Jorden. $\frac{19}{100}$ 1486 Kannik Halberstadt. Han ankom til Slesvig 1490, men formaaede ikke at hævde sig. Først 1493 blev han anerkendt. Da han holdt sin første Messe, strømmede saa mange Mennesker sammen, at Kirken ikke kunde rumme dem alle, hvori Biskoppen vilde se et Bevis paa Folkets Velvilje. Pontoppidan: Annal. II S. 270 oplyser imidlertid, at dette jævnlige fandt Sted ved en Biskops første Messe, fordi alle som den Dag med Andagt kom til Stiftskirken ved et paveligt Privilegium fik skænket absolut Aflad, medens Cypr. Ann. S. 396 flg. lidt ondsksfuldt formoder, at Tilstrømningen skyldtes Lysten til at se, hvad særligt, der vel kunde være ved en Mand, Paven selv havde tildelt dem og sendt saa langvejs fra. Han fik ikke blide Dage i Slesvig. Han prøvede at gribe ind overfor de Laster, som prægede Datidens Gejstlighed, men fik selvfølgelig kun Utak af denne, og Landets store Herrer sad inde med de Gaarde, der skulde give ham de vigtigste Indtægter. 1495 forlod han Stiftet og drog til Rom for at søge Hjælp hos Paven. Han vendte aldrig tilbage. I et Herberge i Rom traf han en tidligere Fjende, en holstensk

¹⁾ Verein f. Kirchengesch. 2. Rk. VI, S. 316, 322 flg. Danske Mag. 2. Rk. I, S. 304. Bricka: Biograf. Leksik. XVI, S. 186. Harms: Das Domkapitel zu Schleswig, S. 48 flg., 51, 142, 149.

Slesvig
Stift.

Adelsmand von Buchwald, der drev sin Forhaanelse saa vidt, at han spændte Ben for Biskoppen i Herberget. Herover blev Eggert Dürkop saa vred, at han stak Holsteneren ned. Han vovede derfor aldrig mere at vende tilbage, men lod Stiftet bestyre af en befuldmægtiget. $\frac{23}{8}$ 1496 fik han Tilladelse til at tage fast Bopæl i Rom, hvor han henlevede sine sidste Dage i stor Armod, idet han aldrig fik Indtægterne af Stiftets bedste Gaarde; for at leve maatte han laane 700 Mark af en Henrik von der Lucht. † Rom $\frac{9}{11}$ 1498.¹⁾

39. $\frac{6}{11}$ 1498—1502. Johannes de Castro.

Siciliansk Adelsmand. Cardinalpresbyter og Biskop af Agrigent. Blev udnævnt af Paven, saaledes at han skulde hæve Indtægterne af Stiftet og lade Embedet bestyre af en befuldmægtiget. Dette var et Brud paa Tro og Love, idet Paven udtrykkelig havde forpligtet sig til ikke mere at indtrænge en fremmed i et dansk Stift, da Eggert Dürkop blev anerkendt. Kapitlet nægtede da ogsaa at anerkende ham og valgte Ditlev Pogwisch til Biskop. Da denne forpligtede sig til at betale Johannes de Castro en aarlig Pension paa 300 Dukater, trak Italieneren sig 1502 tilbage. $\frac{1}{4}$ 1504 Sp. Bramstedt. Han levede endnu 1507, da Godske Ahlefeldt blev Biskop, idet denne maatte forpligte sig til at betale samme Pension og betalte den nogle Aar derefter. Hvorlænge vides ikke. Johannes de Castros Dødsaar er ukendt.²⁾

40. $\frac{29}{7}$ 1502—1507. Ditlev (Detlef) Pogwisch.

F. 14. . Søn af Benedict Pogwisch til Grønholt i Slesvig. Imm. Bologna 1489, var 1495 Magister. 1489 var han Kannik Slesvig. Besad till. et Vicariat i Rendsborg, som han fratraadte $\frac{27}{8}$ 1502. $\frac{29}{12}$ 1499 valgtes han til Biskop af Kapitlet, men først efter lange og kostbare Processer ved Pavehoffet blev han anerkendt af Paven som ovenfor omtalt. Hertug Frederik ofrede i den Anledning ialt 6600 Mark lybsk til Bestikkelser. Ditlev Pogwisch maatte desforuden laane 3000 Gylden for at kunne betale Resten af Gælden fra Helriks Tid og Paven for Udstedelsen af Anerkendelsesbrevet. For at hjælpe ham ud af denne Gæld forordnede Pave Julius II, at alle Præsterne i Stiftet skulde betale ham Halvdelen af de Indtægter, de havde i et Aar. Biskoppen inddrev dem da ogsaa med haard Haand, hvor andet ikke hjalp ved Bandstraalens Hjælp; da der klagedes til Rom over dette, lod Paven Ærkebiskoppen af Bremen hæve Bandet som uberettiget. † Flensborg $\frac{15}{1}$ 1507. Begr. Slesvig Domk.³⁾

1) Verein f. Kirchengesch. 2. Rk. VI, S. 316.

2) Verein f. Kirchengesch. 2. Rk. VI, S. 319 flg. angives Dødsaaaret til 1506, men det strider mod Pontoppidans udtrykkelige Fremhævelse af, at Godske Ahlefeldt maatte betale ham Pension. Jahrb. f. d. Landesk. II, S. 39 siger ham † $\frac{29}{9}$ 1506.

3) Langebek: Script. rer. Dan. VII, S. 169 siger ham † $\frac{24}{4}$ 1507. Verein f. Kirchengesch. 2. Rk. VI, S. 319 flg. Bricka: Biograf. Leksik. XIII, S. 198. Zeitschrift XXI, S. 305. Kirkeh. Samling, 5. Rk. VI, S. 378.

41. ²¹/₅ 1507—1541. Godske (Gottschalck) de Ahlefeldt. Slesvig
Stift.

F. ca. 1477. Søn af Godske (Claus) Ahlefeldt til Bollinggaard. Studerede i Udlandet og blev Dr. baade i borgerlig og pavelig Ret.

Imm. Boulogne 1498.

Kendt for sin Dan-
nelse og Lærdom. ²⁷/₁₁

1496 Kannik Slesvig.

⁷/₁₂ s. A. Skatmester

sm. St. 1497 Sp. Get-

torf. ³¹/₈ 1498 Archi-

diakon Ribe. ¹/₂ 1499

Sp. Ulsby. Paa den

Tid studerede han i

Bologna. 1502 Kans-

ler hos Hertug Frederik

og Coadjutor hos

Domprovsten Slesvig.

¹³/₁₀ 1504 Domprovst

sm. St. Fratraadte

først 1509 Domprov-

stiet. ²⁶/₁ 1507 valgte

Domkapitlet ham til

Biskop. Da den pave-

lige Anerkendelse var

indtruffet, indviedes

han i Lübeck af Bi-

skop Johannes af Rat-

zeburg. 1514 gik han

som Christiern II's

Gesandt til Holland

for at bejle til Kejse-

rens Søster Isabelle

(Elisabeth) af Bur-

gund. 1515 var han i

Rom som Hertug Fre-

deriks Gesandt. Han

udmærkede sig ved

sit oprigtige danske

Sindelag, som han

klart lagde for Da-

gen, da han 1526

modsatte sig Kejse-

rens anmassende Krav

om Afgift af Sles-

vig Bispestol med historisk

Henvisning til, at dette Bispesæde var dansk. Da det tyske Rigs-kammer s. A. erklærede ham straffskyldig paa Grund af hans friere Ideer om Retfærdiggørelsen, om gode

Godske Ahlefeldts Gravsten i Slesvig Domkirke.

Slesvig
Stift.

Gerningers Betydning o. s. v. og endog lod denne Klage opslaa paa Slesvig Domkirkes Dør, svarede han i en Skrivelse til Rigskammeret, at det svævede i stor Vildfarelse, idet han, saavel som hans Stift var dansk og intet havde at gøre med Tyskland. Denne djærve Optræden maatte selvfølgelig forskaffe ham hans Konges Gunst. Hertil kom, at da Reformationen tog Fart, søgte han vel at redde for Kirken, hvad reddes kunde, men følte sig ikke særligt bundet til det gamle. Allerede 1526 kan Reformationen siges at have sejret i Slesvig Stift uden Modstand fra Biskoppens Side. Dette i Forbindelse med hans øvrige Fortjenester førte med sig, at da i 1536 de øvrige Bisper „i Guds Navn blev tagne ved Vingebenet“, var den slesvigske Biskop den eneste, der forblev uantastet, og beholdt Frihed, Stilling og Indtægter, selv om den kirkelige Tilsynsførelse da forlængst var overdraget til andre. Blandt disse nævnes ofte Niels Crage, men dette er gendrevet af H. F. Rørdam. Medens Godske Ahlefeldt af nogle siges at være fjendtlig stemt mod den lutherske Lære, synes alt at tyde paa, at Pontoppidan har Ret, naar han siger, at paa visse Punkter tænkte han ganske som Protestanterne, medens han paa andre ikke kunde slutte sig til dem og derfor forblev Katholik. † Bollingsted ²⁵/₁ 1541 som den sidste katholske Biskop i Danmark. Han blev begravet i Slesvig Domkirkes Kor ²⁷/₁ 1541. Indskriften paa hans Gravskrift lyder: Anno 1541 die 25 Januarii obiit Reverendus in Christo Pater & Dominus Gotscalcus de Aleuelde Episcopus Slesuicensis.¹⁾

I den Del af Slesvig, hvor Kongen og Hertugen raadede, førtes fra 1526 det kirkelige Tilsyn af Provsten i Haderslev, der fra 1528 fik Udnævnelse som Superintendent. Fra 1540 udnævntes foreløbig 4 Superintendenter (Provsterne) i Haderslev-Tørning Lehn, Flensborg-Tønder, Husum-Slesvig og Nordborg-Sønderborg, det sidste Distrikt omfattende Als, Ærø og Sundeved. Als og Ærø blev dog snart atter afgivet til Odense, Tørning Lehn til Ribe Bispestol.

B. LUTHERSK BISKOP I SLESVIG

42. ¹/₅ 1542—1551. Tillemann von Hussen.

F. Hertugdømmet Kleve i Køln Stift, mulig i Byen Oberhausen 1497. Studerede i Løwen, hvor han blev Licentiat, ant. i Kirkeret. Efter at være traadt over til Lutherdommen forlod han Hjemmet og boede en Tid i Hamborg. ⁶/₁₀ 1537 Dr. theol. Wittenberg, creeret af Justus Jonas, efter ¹/₄ s. A. at have responderet for Graden.

1) Kirkeh. Saml. 2. Rk. IV, S. 46 flg. Verein f. Kirchengesch. 2. Rk. VI, S. 320 flg. Bricka: Biograf. Leksik. I, S. 144 flg. Zeitschrift XXI, S. 304 flg. Kirkeh. Saml. 5. Rk. II, S. 378 flg.

1537 Læsemester Kbh. Univ. 1539—1541 Rektor Kbh. Univ. Ved Pinsetid 1542 valgtes han til Biskop i Slesvig og ordineredes til Biskop antagelig i Ribe af Bugenhagen, der først havde haft Tilbud om Embedet, men havde afslaaet det. 1544 deltes Landet i 3 Dele. (Sønderborgske = Kongens. Gottorpske = Hertug Adolfs og Haderslevske = Hertug Hans'). Dette maatte betyde en uheldig Splittelse for det kirkelige Tilsyn. I den Sønderborgske og Gottorpske Del beholdt han sin Stilling, men i den Haderslevske Del var han kun Ordinator. Provsterne, der var udnævnt af hver sin Landsherre, fik større Indflydelse end Biskoppen. Ogsaa under Tilemann von Hussen søgte Tyskland at tiltvinge sig Afgift af Slesvig Stift, men afvistes. $\frac{1}{4}$ 1549 maatte han tage Kongens yngste Broder, Prins Frederik, til Coadjutor i Stiftet. † i Slesvig Domkirkes Kor, mens han holdt Bibeltime, $\frac{1}{5}$ 1551. Begravet i Slesvig Domk.

Slesvig
Stift.

~ 15.. *Petronella (Belga)*, sagtens fra Nederlandene. Mindst 1 Dtr.¹⁾

Hun ~ 2) 15.. *Hieronymus Cypræus*. F. Slesvig 15.. Søn af Raadmand i Slesvig Nicolaus Coppersmiit. 15.. Kannik Slesvig. 15.. Archidiakon Slesvig. Forfatter af *Annales Episcoporum Slesvicensium*, som udgaves af Brodersønnen Johann Adolf Cypræus.²⁾

Datter: 1) *Elisabeth von Hussen*. Vist mindst 1 S. ~ 1568 Bartolomæus Embs. 15.. Magister. 1567 Hofpræst Koldinghus. Siden Hofpræst Sønderborg til Enkedronning Dorotheas Død 1571. 1572 Hofpræst Gottorp og Provst Gottorp Provsti. 1577 till. Lektor Slesvig Domkapitel. † $\frac{2}{5}$ 1587. (1578).³⁾

C. FYRSTBISKOPPER

Havde kun Titel og Indtægter, men intet med den kirkelige Ledelse at skaffe. De var end ikke ordinerede.

43. 1551—1556. Frederik, Hertug af Slesvig.

F. Gottorp ?? 1529. Søn af Kong Frederik I af Danmark og Dronning Sophia af Pommern. Han modtog en halvlærd Uddannelse, da han skulde kirkelig forsørges. Ved Slesvigs Deling fik han ingen Part, men Løfte om Ærkestolen i Bremen. Da det imidlertid ikke lykkedes at skaffe ham denne, blev han 1544 Kannik i Köln. $\frac{7}{4}$ 1549 Coadjutor i Slesvig Stift. 1552 till. Biskop Hildesheim. Paa Trods af sit til Kongen afgivne Løfte tog han $\frac{1}{7}$ 1556

1) Kirkehist. Saml. 2. Rk. IV, S. 520 flg. Kirkeleksk. f. Nord. IV, S. 258. Pontoppidan: *Annales* III, S. 133, hvor Dødsdagen angives til $\frac{8}{5}$. Dødsårsagen var Pleuritis (Muhlus: *De ref. relig. Cimbria*, S. 77). Bricka: *Biograf. Leksik.* VIII, S. 178 flg. Jensen: *Stat.* I, S. 131. Rørdam: *Kbh. Univ.-Hist.* I, S. 532 flg.

2) Bricka: *Biograf. Leksik.* IV, S. 121 flg. Rørdam: *Kbh. Univ. Hist.* I, S. 535. Møller: *Cimbr. litt.* I. 118 flg.

3) Rørdam: *Kbh. Univ. Hist.* I, S. 535. Kirkehist. Saml. 2. Rk. IV, S. 681. Bricka: *Biograf. Leksik.* IV, S. 509. Zwergius: *Den sjæll. Kleresie*, S. 483 flg. Jensen: *Stat.* IV, S. 1297.

Slesvig
Stift.

sin Broder, Hertug Adolph, til Coadjutor og Successor i Stiftet.
† Kiel $27/10$ 1556 af Tæring. Begravet i Slesvig Domk. Ugift.¹⁾

Broder: *Adolph*, Hertug af Slesvig, Biskop Slesvig, se Eftm.

44. $6/11$ 1556—1586. Adolph, Prins af Danmark og Hertug af Slesvig.

F. Flensborg $25/1$ 1526. Form. Broder. 1544 Hertug af Gottorp, hvortil af Nordslesvig Aabenraa Amt hørte. $17/7$ 1556 lod han sig

Hertug Adolph.

antage som Coadjutor af den dødssyge Biskop Frederik meget imod Kongens Vilje. Han tiltvang sig nu Valget til Biskop, skønt hans Uddannelse kun var Statsmandens og Krigerens. Ved Hertug Hans' Død 1580 fik han Tønder Amt og Løgumkloster af Nordslesvig til sit Hertugdømme. S. A. hyldede han Kong Frederik II som Lensherre, for saa vidt angik Slesvig og Femern. Han forsøgte at oprette et Universitet i Slesvig, men det sygnede snart hen. Han deltog i Krigene rundt om i Mellemeuropa. 1567 indtog han Gotha. 1570 og 1572 deltog han i den nederlandske Krig under Hertugen af Alba, unægtelig en mærkelig Situation for en luthersk Biskop. † Gottorp $1/10$ 1586. Begr. Slesvig Domk. $13/11$ s. A.

~ Gottorp $17/12$ 1564
Christina af Hessen. F. 15.. † Gottorp $13/3$ 1604.

5 S. 5 Dtr. Paa Bryllupsnatten brændte Gottorp Slot. Gennem dette Ægteskab blev han Stamfader til de holstenskgottorpske Hertuger og Huset Romanow, der til 1917 var Ruslands regerende

1) Molbech: Hist. Aarb. I, S. 127. Bricka: Biograf. Leks. V. S. 324 flg. Kirkeleksk. f. Nord. II, S. 112. Kirkehist. Saml. 2. Rk. IV, S. 626 flg. 631 flg. III, S. 502. Salmonsens: Konversleks. 2. Udg. VIII, S. 843.

Herskerhus. Datter af Landgrev Philip den Højmodige af Hessen og Christine af Sechsen.¹⁾ Slesvig
Stift.

Børn: 1) **Frederik, Hertug af Holsten-Gottorp.** F. Gottorp $\frac{2}{4}$ 1568. $\frac{5}{7}$ 1569 Coadjutor her. 1581 imm. Heidelberg. 1583 Æresrektor sm. St. 158. imm. Strassburg. $\frac{1}{10}$ 1586 Hertug af Holsten-Gottorp, men Bispesædet kunde han ikke bevare. † $\frac{1}{5}$ 1587. Ugift.²⁾

2) **Sophia.** F. Gottorp $\frac{3}{10}$ 1569. † $\frac{1}{41}$ 1634. ~ Reinbeck $\frac{1}{2}$ 1588, Johann VII Sigismund. F. 15. . Hertug af Mecklenburg-Schwerin. † m. p. 1592.³⁾

3) **Philip.** F. Gottorp $\frac{1}{10}$ 1570. Imm. Heidelberg 1581. $\frac{1}{5}$ 1587 Hertug af Holsten-Gottorp. † $\frac{1}{10}$ 1590. Ugift.⁴⁾

4) **Christina.** F. $\frac{1}{4}$ 1573. † $\frac{8}{12}$ 1625. 5 B. Mindst 2 S. 2 Dtr. ~ $\frac{2}{8}$ 1592 Karl, Hertug af Sødermanland. F. $\frac{4}{10}$ 1550. Søn af Kong Gustav Vasa af Sverrig og Margrethe Lejonhufvud. Deltog 1568 i Oprøret mod Erik XIV og ledede 1598 Oprøret mod Sigismund. 1599 svensk Rigsforstander. 1604 Konge af Sverrig. Førte Kalmarskrigen mod Danmark. † Nykjøping $\frac{3}{10}$ 1611. ~ 1) $\frac{1}{5}$ 1579 Maria af Pfalz. F. $\frac{2}{7}$ 1561. † $\frac{2}{7}$ 1589. 2 S. 4 Dtr. Datter af Kurfyrst Ludvig VI af Pfalz og Elisabeth af Hessen. Med en Præstedatter fra Wårmland havde han desuden 1 S.⁵⁾

5) **Elisabeth.** F. $\frac{1}{8}$ 1574.⁶⁾

6) **Johann Adolph.** F. Gottorp $\frac{2}{2}$ 1575. 1585—1596 Ærkebiskop Bremen. 1589—1607 Biskop Lübeck. $\frac{1}{10}$ 1590 reg. Hertug af Holsten-Gottorp. 1606 oprettede han Bibliotheket paa Gottorp. Kendt for sin Tilslutning til Calvinismen. † Gottorp $\frac{3}{10}$ 1616. Begr. Slesvig Domk. $\frac{1}{4}$ s. A. ~ Kbh. $\frac{3}{8}$ 1596 Augusta, Prinsesse af Danmark. F. Koldinghus $\frac{3}{4}$ 1580. † Husum $\frac{5}{2}$ 1639. 4 S. 4 Dtr. Datter af Kong Frederik II af Danmark (se Eftm. her) og Sophie af Mecklenburg.⁷⁾

7) **Anna.** F. $\frac{2}{2}$ 1575.⁸⁾

8) **Christian.** F. $\frac{2}{10}$ 1576.⁹⁾

1) Langebek: Script. rer. VII, S. 176. Kirkehist. Saml. 2. Rk. IV, S. 671. Salmonsens: Konversleksk. I, S. 188 flg. Bricka: Biograf. Leks. I, S. 13 flg. Molbech: Hist. Aarb. I, S. 127. Reinhusen: Annal, S. 7, 28.

2) Bricka: Biograf. Leks. V, S. 329. Salmonsens: Konversleks. VIII, S. 843. Reinhusen: Annal, S. 30. Zeitschrift I, S. 355.

3) Bricka: Biograf. Leks. XVI, S. 168. Reinhusen: Annal, S. 31. Zeitschrift I, S. 355.

4) Bricka: Biograf. Leks. XIII, S. 92 flg. Zeitschrift I, S. 355.

5) Salmonsens: Konversleks. XIII, S. 577 flg. Generanus & Hübschmann: Annal. rer. Apenrad. (Mskr. i Kiels Univ. Bibl.) Zeitschrift I, S. 355. A. Lewenhaupt: Biograf. Data rörande Vasahuset i Svensk hist. Tidsskr. 1900, medd. af Rigsark., Stockholm.

6) Zeitschrift I, S. 355.

7) Bricka: Biograf. Leks. VIII, S. 497 flg. I, S. 379. Molbech: Hist. Aarb. I, S. 137 flg. Salmonsens: Konversleks. XIII, S. 110. Zeitschrift I, S. 355, 356 flg.

8) Zeitschrift I, S. 355.

9) Zeitschrift I, S. 355.

Slesvig
Stift.9) Agnes. F. $2\frac{1}{2}$ 1578.¹⁾

10) Johan Frederik. F. $\frac{1}{3}$ 1579. 1594 Coadjutor Lübeck Stift. 1596 Biskop Bremen-Verden Stift. 1607 Biskop Lübeck. 1606 overdroges ham Femern m.m. I stadig Strid med Kong Chr.IV og de øvrige Naboregenter. † Altkloster, Buxtehude $\frac{3}{8}$ 1634. Ugift. $1\frac{1}{2}$ 1600 trolovet med Anna Sophie, men ægtede hende ikke. Datter af Grev Johan af Oldenburg-Delmenhorst. Holdt en Stab af Maitresser.²⁾

45. 1586—1588. Frederik II., Konge af Danmark.

F. Haderslevhus $\frac{1}{4}$ 1534. Søn af Kong Christian III og Dorothea af Sachsen-Lauenburg. 1559 Konge af Danmark og Norge. Kronet Frue K Kbh. $2\frac{1}{8}$ s.A. Hans Liv hører iøvrigt Danmarkshistorien til. Her skal det kun fremhæves, at var han end forfalden til Drik og ofte daarlig omtalt, saa var han dog en af de faa Oldenborgere, som man ikke ved om har haft nogen illegitim Forbindelse. Trofasthed var et fremtrædende Træk i hans Karakter; herom vidner hans dybe, mangeaarige Forelskelse i Anna Hardenberg, som han dog blev tvunget til at slippe for at ægte sin Kusine, med hvem han siden levede et lykkeligt Samliv. † Antvorskov $\frac{1}{4}$ 1588. Begr. Roskilde Domk. $\frac{5}{8}$ s.A. ~ Kbh. Slot $2\frac{1}{7}$ 1572 *Sophia af Mecklenburg*. F. Wismar $\frac{3}{8}$ 1557. † Nykjøbing F. $\frac{1}{10}$ 1631. Begr. Roskilde Domk. s.A. Kronet Frue K. Kbh. $2\frac{1}{7}$ 1572. 3 S. 4 Dtr. Datter af Hertug Ulrik af Mecklenburg og Elisabeth af Danmark.³⁾

Børn: 1) *Elisabeth*. F. Koldinghus $2\frac{5}{8}$ 1573. † Brunsvig $2\frac{1}{7}$ 1626. Mindst 3 S. ~ Kronborg $1\frac{1}{4}$ 1590 Henrik Julius, Hertug af Brunsvig-Wolfenbüttel. F. 1564. Kendt som Skuespilforfatter. † $2\frac{1}{2}$ 1613.⁴⁾

2) *Anna*. F. Skanderborg $1\frac{1}{2}$ 1574. † Hampton Court $\frac{2}{3}$ 1619. Begr. Westminster $1\frac{3}{8}$ s.A. 6 B., mindst 2 S. 1 Dtr. Kronet i Edingburgh $\dots\frac{1}{5}$ 1590. ~ Kronborg $2\frac{1}{8}$ 1589 Jacob VI, Konge af Skotland (repræsenteret af Earl George Keith). F. $1\frac{1}{8}$ 1566. Søn af Henry Stuart Darnley og Dronning Maria Stuart af Skotl. $2\frac{1}{4}$ 1567 Konge af Skotland. Da Flaaden, der skulde føre hans Brud til Skotland, ved Storme, fremkaldt af Hekse, blev forslaaet til den norske Kyst, hentede han hende selv i Oslo, hvor Brylluppet fejredes paa Aggershus Slot $2\frac{3}{11}$ 1589. $2\frac{1}{8}$ 1603 Konge af England som Jacob I. Kronet Westminster $2\frac{3}{8}$ s.A. Daarlig og uklog Regent. † $2\frac{7}{8}$ 1625.⁵⁾

1) Zeitschrift I, S. 355.

2) Bricka: Biograf. Leks. VIII, S. 503 flg. Zeitschrift I, S. 355.

3) Salmonsens: Konvers.leks. VIII, S. 826 flg. XXI, S. 878 flg. Bricka: Biograf. Leks. V, S. 288 flg. XVI, S. 165 flg. Dahl & Engelstoft: Biograf. Leks. I, S. 512 flg. III, S. 439 flg. Molbech: Hist. Aarb. I, S. 136 flg. Reinhusen: Annal. Flensburg, S. 4, 31.

4) Bricka: Biograf. Leks. IV, S. 497. Molbech: Hist. Aarb. I, S. 137. Reinhusen: Annal. Flensburg, S. 12. L. Bobé: Die deutsche St. Petri Gem. in Kopenh., S. 90.

5) Molbech: Hist. Aarb. I, S. 137. Salmonsens: Konvers.leks. I, S. 781. XII, S. 775 flg. Bricka: Biograf. Leks. I, 268 flg. L. Bobé: Die deutsche St. Petri Gem. in Kopenhag., S. 90.

3) *Christian IV.* F. Frederiksborg $1\frac{1}{4}$ 1577. $2\frac{1}{4}$ 1580 kaaret til Tronfølger paa Herredagen i Odense for Danmark og $2\frac{3}{4}$ 1582 for Norge i Oslo. $\frac{1}{4}$ 1588 Konge af Danmark-Norge & Hertug til Slesvig-Holsten under Formynderskab. Tiltraadte selv Regeringen som

Slesvig
Stift.

Frederik II.

Hertug 1593, som Konge 1596, underskrev sin Haandfæstning $\frac{7}{8}$ s. A. Kronet Frue K. Kbh. $2\frac{9}{8}$ 1596. Hans Liv som Konge hører under Danmarkshistorien og skal ikke nærmere omtales her. Hans ægteskabelige Troskab skal ikke berømmes. † Rosenborg $2\frac{5}{2}$ 1648. Begr. Roskilde $1\frac{8}{11}$ 1648. ~ 1) Haderslev Slot $2\frac{7}{11}$ 1597 Anna Catharina af Brandenburg, F. Wolmerstad, Magdeburg $2\frac{6}{6}$ 1575. † Kbh. Slot $2\frac{9}{3}$ 1612. Begr. Roskilde Domk. Kronet $1\frac{1}{6}$ 1598. 4 S. 2 Dtr. Datter af Kurfyrst Joachim Frederik af Brandenburg og Catharina

Slesvig
Stift.

af Brandenburg-Kystrin. 2) (Morganatisk) ..³/₈ 1615 (³/₁₂ 1615) (uden at der dog synes at være indgaaet noget lovformeligt Ægteskab) Kirstine Ludvigsdatter Munk. F. Nørlund ⁹/₇ 1598. † Boller ¹/₄ 1658. Begr. St. Knuds K. Odense ²/₇ 1658. 1627 Grevinde af Slesvig-Holsten, hvilken Titel fratoges hende 1657. Forvist af Kongen 1630. 2 S. 8 Dtr. Datter af Ludvig Ludvigsen Munk til Nørlund og Ellen Jørgensdatter Marsvin. Desuden havde han med forskellige Elskerinder adskillige andre Børn.¹⁾

4) *Ulrik*. F. Koldinghus ³⁰/₁₂ 1578, Biskop Slesvig, se Eftm.

5) *Augusta*. F. Koldinghus ⁸/₄ 1580. ~ Adolph, Hertug af Slesvig-Holsten-Gottorp og Biskop Slesvig, se Form.

6) *Hedvig*. F. Frederiksborg ⁵/₈ 1581. † Lichtenburg ²⁰/₁₁ 1641. Begr. Freiberg ..¹/₆ 1642. ~ Dresden ¹/₂ 1602 Christian II, Kurfyrste af Sachsen. F. 1583. Søn af Kurfyrst Christian I af Sachsen. Ivrig orthodox og Forfølger af Kryptokalvinismen. † ²/₆ 1611.²⁾

7) *Hans*. F. Haderslev ²⁶/₇ 1583. 1597 imm. Strassburg. † Moskva ²⁸/₁₀ 1602. Begr. i den tyske K. Moskva ²/₁₁ s. A. 1637 ført til Danmark og bisat i Roskilde Domk. Blev 1601 forlovet med Axinia af Rusland. Datter af Czar Boris Godunow af Rusland.³⁾

Prins Ulrik af Danmark.

64. 1602—1624. Ulrik, Prins af Danmark.

F. Koldinghus ³⁰/₁₂ 1578. Form. Søn. 1587 imm. Strassburg.

¹⁾ Molbech: Hist. Aarb. I, S. 143 flg. Salmonsens: Konvers.leks. I, S. 892 flg. XVII, S. 417. Bricka: Biograf. Leks. I, S. 287 flg. III, S. 494 flg. A. Thiset: Danske Adelsløgter V, S. 00. Dahl & Engelstoft: Biograf. Leks. I, S. 52, 312 flg. II, S. 678.

²⁾ Molbech: Hist. Aarb. I, S. 138. Salmonsens: Konvers. leks. XX, S. 756. Bricka: Biograf. Leks. VII, S. 195 flg.

³⁾ Salmonsens: Konvers.leks. X, S. 832. Molbech: Hist. Aarb. I, S. 138. Bricka: Biograf. Leks. VI, S. 567 flg.

159. imm. Helmstädt. 1593 imm. Rostock. 159. Rekt. magn. s. St. 159. Imm. Leipzig. 1595 Rektor magn. sm. St. 1603 till. Biskop Schwerin. I Tiden mellem 1588 og 1602 sad ingen inde med Bispetitlen, og indtil det 19. Aarhundrede blev han den sidste Biskop af Slesvig. 1596 Hofjunker. † Bützow ²/₃ 1624. Begr. sm. St. ²/₃ s. A. 1642 ført til Roskilde Domk. ~ 16.. (morg.) *Catharina Ottosdatter Hahn*. Datter af Otto Hahn til Hinrichshagen.¹⁾

Slesvig
Stift.

Vi vender os derpaa til det egentlige gejstlige Tilsyn i Stiftet. I den kgl. Del var der ingen Generalprovst eller Superintendent før 1636, men Provsterne var Tilsynsmænd og foretog Ordinationerne hver i sit Distrikt.²⁾

D. GENERALPROVST OVER DEN HADERSLEVSKE DEL AF SLESVIG

I den haderslevske Del fungerede **Vincentz Albertsen** som Generalprovst fra 1549—1553. Han var tillige Provst og Sp. i Tønder.

1553—1580 fungerede Provsterne i Haderslev som Superintendenten. 1580 deltes dette Distrikt mellem Kongen og Gottorperen.

E. SUPERINTENDENTER, FRA 1636 GENERALSUPERINTENDENTER OVER DET GOTTORPSKE OMRAADE

Fælleskilder for alle sønderjydske Præster: Jensen: Stat. I—IV. C. L. Nielsen & Mørk-Hansen: Kirkel. Stat. f. Slesvig I—III. For Præster i Kongeriget: Wiberg: Præstehist. I—III. Elvius: Præstehist. I—II. Groshenning & Hauch-Fausbøll: Præstehist. I—II.

47. 1549—1562 Volquard Jonas. (Jensen).

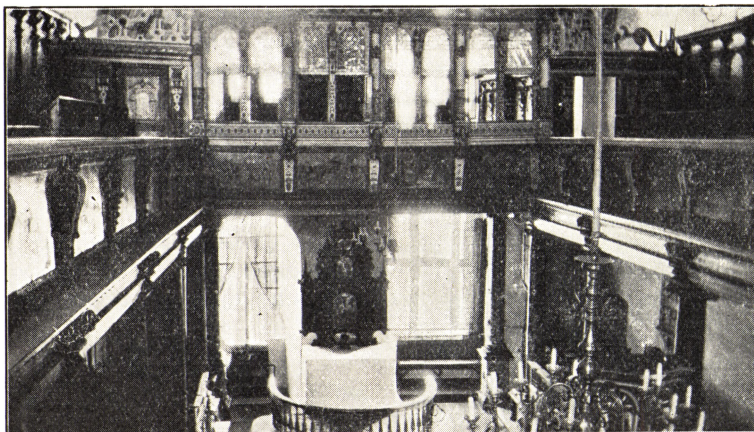
F. Husum 15.. 1544—1546 paa Lüneborg Gymnasium. 1549 prv. Medhj. Slesvig. S. A. Hofpræst Gottorp. Tillige Generalprovst. Til 1558 tillige Provst Gottorp Provsti. 1559 var han med paa Toget til Ditmarsken. 1559 Sp. Garding; men da han maatte følge Hertugen paa Rejser tiltraadte han først 1562 (1566). 1560 var han med Hertugen 1 Aar i England. I Garding var han tillige Provst Ejdersted, men følte det i Grunden som et Forvisningssted. Han levede i stadig Strid med sine Undergivne. ³⁰/₁₁ 1565 fik han Tilgivelse, fordi han i Kirken havde tildelt Kanniken ved Slesvig Domkirke, Johann Lucht, en Ørefigen. I et endnu opbevaret Brev

1) Molbech: Hist. Aarb. I, S. 137. Kirkehist. Saml. 2. Rk. IV, S. 729. Personalhist. Tidsskrift 4. Rk. I, S. 130. Rørdam: Hist. Saml. & Studier II, S. 11. Erika: Biograf. Leks. XVIII, S. 74 flg. Kirkeleks. f. Nord. IV, S. 258. Salmonsens: Konvers.leks. XXIV, S. 227. Reinhusen: Annales Flensburgenses, S. 16.

2) Jensen: Stat. I, S. 132.

Slesvig
Stift.

Gottorp Slotskirke.

kaldes han „der widrige Probst“. $\frac{3}{2}$ 1570 Sp. Maria K. Rendsborg og Provst. 1581 nægtede han at besøge pestsyge. 1583 Præst Michaelis K. Slesvig. 1586 Hofpræst for Enkehertuginde Christine i Kiel. 1588 Visitator for 1 Aar i de Gottorpske Lande. † Kiel 1591.¹⁾

48. $\frac{1}{6}$ 1562—1598. Paul von Eitzen.

F. Hamborg $\frac{25}{4}$ 1521 af Patricierslægt. Søn af Raadmand i Hamborg Meno von Eitzen og Elisabeth von Spreckelsen. Imm. Wittenberg 1539. 1544 Rektor Gymnasiet Køln a. Spree. 1546 Prof. Dialektik i Rostock. 1548 Sp. Hamborg Domkirke og Lektor secundarius. Inds. $\frac{13}{6}$ 1549. 1555 Lektor primarius og Superintendent Hamborg. $\frac{27}{6}$ 1556 Dr. theol. Wittenberg. 1557 blev han efter en Sendelse til Kbh. i kirkelige Anliggender af Hertug Adolph anmodet om at visitere i de gottorpske Kirker, men afslog først at modtage nogen fast Stilling som Hofpræst og Generalprovst i Gottorp. Imidlertid havde han stadig Vanskeligheder at kæmpe med i Hamborg, takket være sit afgjort orthodox lutherske Stadi i de theologiske Lærestridigheder. Da ogsaa Melancthon havde afslaaet Hertugens Kald, modtog han derfor 1562 dennes fornyede Tilbud om Stillingen som hertugelig Hofpræst og Generalprovst. 1563 blev han ogsaa Superintendent i de øvrige Dele af Slesvig. Tillige Præst og Kannik Slesvig Domk. Paa hans Initiativ var det, Hertugen forsøgte at oprette et Universitet i Slesvig, ved hvilket Eitzen selv blev Lærer. Flere Gange afslog han Tilbud om Professorposter i Wittenberg og Marburg. I Slesvig bekæmpede han ivrigt Concordieformlens Indførelse som Bekendelsesskrift. Tillige Provst Nordstrand. Lærd og betyde-

1) Fehse: Ditmarsch. Kirchen und Predigergesch. Anhang S. 4 flg. Kirkehist. Saml. 2. Rk. IV, S. 652 flg., 677 flg. 3. Rk. I, S. 732 flg. Zeitschrift XIX, S. 12 flg. Bricka: Biograf. Leksik. VIII, S. 431 flg. Verein f. Kirchengesch. 2. Rk. VI, S. 456 flg. Moller: Cimbr. litt. I., S. 283 flg.

Superintendent Paul v. Eitzen.

Slesvig
Stift.

lig som Forfatter. † $2\frac{3}{4}$ 1598. Begr. Slesvig Domk. Han siges at have fortalt, at han 1542 i Hamborg saa og talte med den „evige Jøde“. ~ 15.. *Gertrude* ..... Mindst 2 S. 4 Dtr.¹⁾

Hun ~ 1) 15.. ..... *Volkmar*. M. 1 S.²⁾

Børn: 1) *Paul von Eitzen*. F. 15.. Holstensk Raad. 1569 Kannik Slesvig. † 1617. ~ 15.. ..... Mindst 2 S. 1 Dtr. Datter af Kannik i Slesvig.³⁾

2) *Christian von Eitzen*. F. Slesvig 1576.⁴⁾

3) ..... *von Eitzen*. F. 15.. ~ 1562 Hermann Brüggmann. 15.. Magister. 15.. Sp. Hamborg og Lektor Hamborg. † $3\frac{1}{8}$ 1565.⁵⁾

4) *Gertrud von Eitzen*. ~ 15.. Paul Cypræus. F. Slesvig $1\frac{1}{4}$ 1536. Søn af Raadmand i Slesvig Nikolai Kobbersmed. Stud. Slesvig. 15.. imm. Løwen 15.. imm. i England 15.. imm. Leipzig $2\frac{3}{4}$ 1557. 1563 imm. Orleans. 15.. Dr. jur. Orleans. 15.. Advokat Slesvig. † Slesvig $\frac{1}{2}$ 1609. ~ 1) 15.. Elta Ivers. M. 2. S. Datter af Wake Ivers og Margrethe Jetens.⁶⁾

5) *Margrethe von Eitzen*. † $1\frac{1}{2}$ 1610. Henrettet udenfor Aabenraa ved Halshugning for Delagtighed i Mordet paa Borgmester Claus Esmarch. Mindst 2 Dtr. ~ 15.. Wolf (Wolfgang) Kalundt. Amtsskriver i Aabenraa og Gottorp. † $1\frac{1}{2}$ 1610. Henrettet udenfor Aabenraa ved Stejling for Meddelagtighed i Mordet paa Svigersønnen, Borgmester Claus Esmarch.⁷⁾

6) ??? *Gesa von Eitzen*. Maaske dog Datter af Sønnen Paul. Hun var $1\frac{3}{8}$ 1607 Fadder i Aabenraa.⁸⁾

Stedsøn: 1) *Conrad Volckmar*. F. Lübeck 15.. Var 1583 Diakon Witzworth. Entl. 1626. † Slesvig 1629.⁹⁾

1593 fik han *Jacob Jacobsen Fabricius* den ældre som Adj. min. Se Eftm.

1) E. Feddersen: Paul von Eitzen. Jensen: Genealog. Nachrichten & Stamtafeln über Predigerfamil. (Mskr. i Kiels Univ.bibl.). Pontoppidan: Annal. III, S. 134 flg. Kirkehist. Saml. 2. Rk. IV, S. 659. Verein f. Hamburg. Gesch., S. 58. Zeitschrift XIX, S. 13 flg. Treschow: Jubelær. S. 24 flg. Bricka: Biograf. Leks. IV, S. 483 flg. A. Heimreich: Nordfrees. Chronik, S. 317. Moller: Cimbr. litt. I., S. 155. III., S. 227 flg. J. Claussen & E. Bruhn: Aus dem Bilderschatz des Sonntagsboten I, S. 6 flg.

2) Feddersen: Pröbste in Eiderstedt, S. 66.

3) Jensen: Genealog. Nachricht. Archiv f. Staats & Kirchengesch. II, S. 479 flg. Feddersen: Paul von Eitzen, S. 38.

4) Jensen: Genealog. Nachricht.

5) Jensen: Genealog. Nachricht. Feddersen: Paul von Eitzen, S. 38.

6) Jensen: Genealog. Nachricht. Heimreich: Nordfrees. Gesch. S. 224. Stammt. Bricka: Biograf. Leks. IV, S. 121 flg. Feddersen: Paul von Eitzen, S. 38. Personalh. Tidsskr. 8. Rk. IV, S. 168. Kirkehist. Saml. 2. Rk., III, S. 518.

7) Jensen: Kirchl. Nachricht. Feddersen: Paul von Eitzen, S. 38. Treschow: Jubellær. S. 32. Pontoppidan Annal. III, S. 595. O. H. Moller: Flensb. Kirchen & Gelehrten-gesch. S. 10 flg. Bricka: Biograf. Leks. IV, S. 483 flg. Sprogforen. Alman. 1918, S. 61 flg. E. Esmarch: Sl. Esmarch, S. 2 flg. Generanus & Hübschmann: Annal. Apenrad. Aastrup Kbg. Moller: Cimbr. litt. III, S. 231 flg.

8) Generanus & Hübschmann: Annales Apenradenses.

9) Feddersen: Eiderstedts Prediger-gesch. S. 66.

49. 1600—1610. Jacob Jacobsen Fabricius (Schmidt) den Ældre. Afsat $\frac{3}{4}$ 1610. Se Nr. 51.

Slesvig
Stift.

50. 1610—1616. Philip Cæsar.

F. Kassel 15.. Imm. Marburg $\frac{2}{4}$ 1602. Han var reformert og blev af den Grund indkaldt til Gottorp efter Jacob Fabricius' Afsættelse som Overhofpræst, Provst og Generalsuperintendent. Tidligere havde han været Præst i Hessen. 1613 afskaffede han Exorcismen ved Daaben. $\frac{1}{7}$ 1615 Dr. theol. Marburg. Han søgte med Iver at indføre reformerte Skikke og Lærdomme i Slesvig; men som Helhed holdt Befolkningen trofast ved den rene lutherske Lære, selv Enkehertuginde Augusta gik paa sin Fod endog i Storm og Regn til Gudstjeneste i Slesvig Domkirke fremfor at deltage i Gudstjenesten i Slotskirken. Det blev dog et kortvarigt calvinistisk Intermezzo. Den $\frac{3}{16}$ 1616 døde Hertug Johann Adolph og dermed var Cæsars Virksomhed afsluttet paa Gottorp. Faa Timer efter Hertugens Død løb en Dværg (antagelig en Hofnar), Claus, ansat ved Hertugindens Hof, rundt i hele Slottet med en Lygte raabende: „Ick søk Calvinisten, Calvinisten. Bet her hebben se sick in Düstern uphallen, nu will wi se mahl recht lehren!“ mens hans Kone fulgte ham med en Kost i Haanden understregende sin Nidkærhed med Ordene: „Ick will se herut fegen, schölen dran dencken!“ Dette viser Tendensen. Hertug Frederik afskedigede straks Philip Cæsar 1616. 1616 Sp. Ansgars K. Bremen og Lærer Gymnasiet. Stridigheder, hvori han indvikledes, førte med sig, at han maatte nedlægge Embedet 1624. 1628 Sp. Martins K. Bremen. 1630 nedlagde han ogsaa dette Embede og rejste til Køln, hvor han senere traadte over til Katholicismen. Her udgav han: Triapostolatus septentr., tre Levnedsskildringer af Willehad, Ansgar og Rimbart. I Forordet udtaler han, at han især mener at turde takke Ansgars Forbøn for, at han i Erkendelsen af sit Kætteri er kommet tilbage til den katolske Kirke. Siden høres intet til ham. † Køln 16.. ~ Marburg 16.. *Christine Pincier*. Ægteskabet var ikke lykkeligt.¹⁾

Hun ~ 1) *Johan Peter Eber*.²⁾

51. 1616—1640. Jacob Jacobsen Fabricius (Schmidt) den Ældre.³⁾

F. Tønder $\frac{5}{16}$ 1560. Søn af Landmaaler i Tønder, siden kgl. Toldforvalter Rendsborg Jacob Schmidt og Maria (Marine) Jannedatter Heicksen. Stud. Tønder 1581. S. A. imm. Helmstädt. 1584 imm. Rostock. .. $\frac{1}{9}$ 1585 Magister Rostock. Allerede 1580 havde

¹⁾ Meddelelse fra Bremen Arkiv. Kraft: Husum Kirchengesch. S. 385 flg. Pontoppidan: Annal. III, S. 701. Jensen: Kirchengesch. III, S. 319. Zeitschrift XIX, S. 21 flg. Jahrb. f. d. Landesk. VIII, S. 159 flg. Bricka: Biograf. Leksik. IV, S. 125 flg. Kirkehist. Saml. 5. Rk. I, S. 285 flg. Præstehist. Saml: I, S. 157 flg. Møller: Cimbr. litt. II. S. 133 flg.

²⁾ Bricka: Biograf. Leksik. IV, S. 126. Meddelt af Bremen Arkiv.

³⁾ Fælleskilder for Nr. 51—52: Møller: Stamt. over Slægten Fabricius (Mskr. i Flensborg Byarkiv). Giessing: Jubellær. II, 2. S. 1 flg.

Slesvig
Stift.

Rektorembedet i Tønder været ham tilbudt, men af Hensyn til sine Studier afslog han det. 1586 Diakon Tønder. $1\frac{1}{4}$ 1589 Hofpræst Gottorp og Provst Gottorp Provsti. 1593 tillige Adj. min. cum spe succ. Superintendenten over de gottorpske Landsdele. Efter v. Eitzens Død søgte Hertugen at faa Fabricius anerkendt som Generalsuperintendent for hele Slesvig; men da dette mislykkedes, blev han 1600 udnævnt til Generalprovst for Gottorp og Overhofpræst. Da Hert. Johann Adolph var kommet til Regeringen efter Hert. Philips Død 1590, begyndte en calvinistisk præget Strømning at gøre sig gældende ved Hoffet. Fabricius angreb med Iver denne i sine Prædikener. Det blev forbudt, og da han overtraadte dette Forbud, fik han $2^{(1)}/1$ 1610 sin Afsked paa graat Papir. Han drog derpaa til Rostock, men allerede $1\frac{7}{8}$ s. A. kaldedes han til Sp. St. Jacobs K. Hamburg, hvor han indsattes $\frac{3}{8}$ 1610, efter at have afslaaet et Tilbud om at blive Superintendent i Lübeck. $2\frac{1}{4}$ 1614 till. Ephor Hamburgs Gymn. & Prof. theol. Hertug Frederik kaldte efter Cæsars Afskedigelse paa Enkehertuginde Ønske Fabricius tilbage fra Hamburg, hvor han havde virket med stor Dygtighed og faaet oprettet et Gymnasium. $2\frac{5}{8}$ 1616 holdt han Afskedsprædiken i Hamburg, hvorefter han paany overtog Embederne som Overhofpræst paa Gottorp og Generalprovst i de gott. Lande. $1\frac{1}{4}$ 1633 fik han sin Svigersøn J. A. Becker tilforordnet som Kirkekommissær. Under Stormfloden 1634 holdt han just Visitats i Faartoft; da Præsten var bange for, at hans Sengeleje ikke var godt nok for hans svagelige Tilsynsmand, fik han ham indkvarteret hos Herredsfogden. Dette blev Redningen for Fabricius og Svigersønnen, som ledsagede ham; fra Herredsfogdens Hus undslap man med Livet, medens Præsten og alle i hans Hus druknede. 1636 fik han Titel af Generalsuperintendent. Han samlede en Del til Slesvigs Kirkehist. og udg. 1640 en Selvbiografi. † $\frac{5}{4}$ 1640. Begr. Slesvigs Domk. Epitaph. ~ 1) Tønder $1\frac{3}{10}$ 1587 *Agnete Jørgensdatter*. F. 1570. † $2\frac{2}{3}$ 1604. 7 S. Datter af Sp. Tønder Jørgen Petersen og Anna Hansdatter Meiger. 2) $\frac{1}{5}$ 1608 *Sara Behrends*. † $1\frac{1}{4}$ 1643. 2 Dtr. Datter af Silkehandler i Flensborg Johann Berndes og Catharina Gorthens (Gorges).¹⁾

II Hustru ~ 1) 16.. Daniel Fobbe. (Topp). Fyrstelig Kammersekretær.²⁾

Børn: I. 1) *Jacob Jacobsen Fabricius den yngre*. F. Slesvig $2\frac{4}{6}$ 1588, 1622 Adj. min. cum. spe succ. her, se Eftm.

1) Generanus & Hübschmann: Annal. Apenrad. S. 22. Heimreich: Nordfrees. Chron., S. 317. Pontoppidan: Annales III, S. 136 flg. C. A. Volckard: Hist. Nachr. v. 34 Pred. i Libr. min. cimbr. X. Libr. min. cimbr. LXXIV Nr. 9. Treschow: Jubellær. S. 32 flg. Jahrb. f. d. Landesk. VIII, S. 148 flg. Hamburg. Gesch. 1890, S. 58. Zeitschrift XIX S. 18 flg. Kirchen & Schulblatt 1888, S. 19 flg. Carstens: Tøndern S. 137 flg. Kirkeleks. f. Nord. II, S. 4. Bricka: Biograf. Leks. V., S. 16 flg. Møller: Cimbr. litt. I., S. 163 flg.

2) Pontoppidan: Annal. III, S. 137 flg.

2) *Philip Jacobsen Fabricius*. F. Slesvig $26\frac{1}{5}$ 1589. Stud. Rostock 16.. $1\frac{3}{8}$ 1613 Mag. Rostock. 1615 Diakon Lunden, Ditmarsken. † Lunden $14\frac{7}{2}$ 1618. ~ $17\frac{1}{5}$ 1615 Anna Agneta Clausdatter Nanne. Mindst 1 S. 1 Dtr. Datter af Borgmester i Lunden Claus Nanne.¹⁾

Hun ~ 2) 1625 Jacob Thomsen (Thomæus). Læge i Eiderstedt. Ca. 1651 Physicus Tønning.²⁾

3) *Jørgen (Georgius) Jacobsen Fabricius*. F. Slesvig $11\frac{1}{5}$ 1590. Stud. Rostock 16.. $13\frac{1}{9}$ 1613 Mag. Rostock. $\frac{1}{4}$ 1614 Subrektor Lübeck. $11\frac{1}{10}$ 1615 Conrektor Hamburg. Inds. $20\frac{1}{11}$ s. A. 1620 Diakon Wesselburen. 1623 Archidiakon sm. St. 1625 Sp. Poppenbøll. En meget lærd Mand. † Poppenbøll $20\frac{1}{4}$ 1631. ~ St. Jacobs K. Hamburg $1\frac{1}{4}$ 1617 Elisabeth Berntsdatter Schrøder. 1 S. 2 Dtr. Datter af Diakon St. Jacobs K. Hamburg, Bernhard Schrøder.³⁾

4) *Johann Adolph Jacobsen Fabricius*. F. $20\frac{1}{3}$ 1592. Stud. Rostock 16.. $1\frac{3}{8}$ 1613 Mag. Rostock, s. A. Lauream poetam. 1614 Sp. Ahrensberg, Mecklenburg. $8\frac{1}{1}$ 1615 Diakon St. Jacobs K. Hamburg. 16.. Archidiakon sm. St. ?? † Hamburg $2\frac{5}{10}$ 1650. ~ 1) St. Jacobs K. Hamburg $2\frac{5}{8}$ 1616 Anna Hieronymusdatter Prætorius. F. Hamburg $2\frac{1}{10}$ 1589. † Hamburg $1\frac{1}{11}$ 1637. 2 S. 3 Dtr. Datter af Musicus i Hamburg Hieronymus Prætorius. 2) $\frac{1}{2}$ 1638 Anna Schmid. Datter af Kbm. i Schluns. . . . . Schmid.⁴⁾

I Hustru ~ 1) 1611 Lambert Langemach. F. Husum 15. . . . Mag. Rostock 1607. 1607 Rektor og Domprædikant Husum. $17\frac{1}{10}$ 1609 valgt Diakon St. Jacobs K. Hamburg. † Hamburg $\frac{3}{8}$ 1614. 1 S. 1 Dtr.⁵⁾

Generalsuperintendent Jacob Fabricius den Ældre.

Slesvig
Stift.

1) Kraft: Husum Kirchengesch. S. 269. Fehse: Nordditm. Prediger-gesch., S. 459 flg. Jensen: Saml. III, S. 230. Moller: Cimbr. litt. I, S. 167.

2) Fehse: Nordditm. Prediger-gesch. S. 460. Moller: Cimbr. litt. I, S. 681.

3) Jensen: Saml. I, S. 277. Kraft: Husum Kirchengesch. S. 369 flg. Fehse: Nordditm. Prediger-gesch. S. 64 flg. Feddersen: Pröbste & Prediger in Eiderstedt, S. 156 flg. Jahrb. f. d. Landes. VIII, S. 165 flg. Moller: Cimbr. litt. I, S. 163.

4) Meddelelse fra Hamburg Staatsarchiv. Kraft: Husum Kirchengesch. S. 370. Moller: Cimbr. litt. I, S. 166.

5) Meddelelse fra Hamburg Staatsarchiv. Leks. Hamb. Schriftst. IV, S. 321. Moller: Cimbr. litt. I, S. 326.

Slesvig
Stift.

II Hustru ~ 1) 16... Christopher Grote, Amtsskriver Berge-
dorf. ¹⁾

5) *Ulrich Jacobsen Fabricius*. F. 159.. † tidlig.

6) *Johannes Jacobsen Fabricius*. F. $1\frac{1}{8}$ 1600. Imm. Jena 1623.
Imm. Greifswald $2\frac{2}{3}$ 1624. 16.. Mag. Rostock. 16.. Sp. Steinbeck.
† Steinbeck $1\frac{3}{4}$ 1626. ~ $1\frac{1}{4}$ 1620 Elisabeth Prætorius. 5 B. Mindst
1 S. Datter af Hoforganist i Hamburg Jacob Prætorius. ²⁾

Hun ~ 2) .....Sp. Buxtehude.

7) *Peter Jacobsen Fabricius*. F. Slesvig $1\frac{1}{2}$ 1602. Stud. Rostock
16... Imm. Greifswald $2\frac{2}{3}$ 1624. 16.. Mag. Rostock. 1626 Diakon
Witzworth. 1632 Sp. sm.St. † Witzworth $2\frac{1}{11}$ 1648. Begr. sm.St.
 $\frac{5}{12}$ s.A. ~ 1) 16.. Anna..... u. B. 2) (før 1643) Abigail
Schumacher, u. B. Datter af Wilhelm Schumacher. ³⁾

II. 8) *Agnetha Jacobsdatter Fabricius*. F. Slesvig $2\frac{1}{2}$ 1609. ~
1630 Just Valzogen, Herredsskriver i det Stapelholmske Distrikt. ⁴⁾

9) *Maria (Anne Marie) Jacobsdatter Fabricius*. F. $\frac{8}{10}$ 1610 (1613).
† 1648, 1 Dtr. ~ $17^{(7)}/10$ 1630 Johann Adolph Becker. F. $\frac{7}{10}$ 1597.
Kommissarius over de fyrstelige Kirker og Borgmester Slesvig. †
Slesvig $\frac{1}{2}$ 1658. ~ 2) $\frac{1}{5}$ 1654 Salome Hansen. ⁵⁾

Hun ~ 1) 16.. Petrus Danckwerdt. F. Lütjenburg 1580. 1609
Rektor Husum. 1615 Diakon sm.St. $1\frac{1}{2}$ 1617 maatte han paa Her-
tuginde Augustas Befaling begynde at prædike højtysk. $2\frac{2}{10}$ 1617
Sp. sm.St. Havde adskilligt Bryderi af Sværmere i Husum og
Omegn. † Husum $1\frac{1}{2}$ 1652 af et Slagtilfælde. ⁶⁾

52. $\frac{5}{11}$ 1640—1645. Jacob Jacobsen Fabricius den Yngre.

F. Slesvig $2\frac{1}{2}$ 1588. Form. Søn. Stud. Slesvig 1610. Imm. Ro-
stock s.A. $1\frac{1}{3}$ 1613 Magister sm.St. 1614 Sp. Lunden, Ditmarsken.
1615 till. Provst Nr. Ditmarsken. 1616 Hofpræst Husum hos Her-
tuginde Augusta. 1622 Adj. min. cum spe succ. hos Faderen. 1636
Titel af Generalsuperintendent. Flittig Kirkehist. Saml. † $2\frac{3}{4}$ 1645.
~ 1) $\frac{1}{2}$ 1614 *Ingeburg Stronckmann*. 1 Dtr. Datter af Medicus i
Slesvig Nikolai Stronckmann. 2) Husum $2\frac{1}{11}$ 1619 *Catharina Everts-
datter Rechel*. F. Husum 15.. † $2\frac{5}{4}$ 1649. 5 S. 3 Dtr. Datter af
Raadmand i Husum Eberhard Hinrichsen Rechel, Silkekræmmer,
og Anna Berendsdatter von Münster. ⁷⁾

¹⁾ Meddelelse fra Hamburg Staatsarchiv.

²⁾ Jensen: Saml. III, S. 444. Kirkehist. Saml. 4. Rk. VI, S. 504.
Kraft: Husum Kirchengesch., S. 370. Jahrb. f. d. Landesk. VIII, S. 166.

³⁾ Jensen: Saml. I, S. 248. Kraft: Husum Kirchengesch. S. 370.
Feddersen: Prøbste & Pred. in Eiderstedt, S. 62, 66. Jahrb. f. d. Landesk.
VIII, S. 165 flg.

⁴⁾ Kirkeh. Saml. 4. Rk. VI, S. 504. Kraft: Husum Kirchengesch.
S. 370 flg. Jahrb. f. d. Landesk. VIII, S. 166.

⁵⁾ Libr. min. cimbr. V. Kraft: Husum Kirchengesch. S. 370. Jahrb.
f. d. Landesk. VIII, S. 166. Møller: Cimbr. litt. I, S. 34.

⁶⁾ Helveg: Danm. Kirkeh. eft. Reform. I., S. 342 flg. Neue Statsb. Mag.
X, S. 908. Kraft: Husum Kirchengesch. S. 159 flg.

⁷⁾ Generanus & Hübschmann: Annal. Apenrad. Heimreich: Nord-
frees. Chronik, S. 318. Kraft: Husum Kirchengesch. S. 205, 393 flg.

Børn: I. 1) *Augusta Jacobsdatter Fabricius*. F. 16.. † $1\frac{1}{4}$ 1648. ~ 16.. Hinrich Gladovius. F. Lütjenburg 1588. 1... Magister. 16.. Kpl. Gikau. 1619 Sp. Gettorf. 1622 Archidiacon Slesvig Domk. † Slesvig $\frac{1}{2}$ 1645.

II. 2) *Johan Adolph Jacobsen Fabricius*. F. Slesvig 1622, † sm. St. $\frac{1}{2}$ 1627.

3) *Friederich Jacobsen Fabricius*. F. Gottorp $\frac{1}{2}$ 1629. 16.. Magister. 16.. Kantor Bordesholm. 1657 Luthersk Pr. Frederiksstad. Inds. $2\frac{5}{12}$ s. A. † Frederiksstad $\frac{3}{8}$ 1703. ~ $\frac{1}{2}$ 1658 Anna Jacobsdatter Sperling. F. Odense (Hamburg)

1637. † $1\frac{3}{10}$ 1714. 3 S. 3 Dtr. Datter af Sp. St. Knuds K. Odense, Stiftsprovst, Mag. Jacob Hansen Sperling og Hedwig Hansdatter Burchardsen.¹⁾

4) *Maria Dorothea Fabricius*. F. Slesvig $\frac{3}{10}$ 1631. Levede endnu 1707. 3 S. 2 Dtr. ~ Husum $1\frac{3}{10}$ 1652 Morten Jørgensen Holmer. F. Slesvig $2\frac{1}{2}$ 1619. Søn af Raadmand i Slesvig Jørgen Holmer og Catharina Martinsdatter Bornemann. Stud. Bordesholm 1642. Imm. Rostock s. A. 16.. Magister sm. St. 1652 Archidiakon Husum. 1653 Sp. sm. St. $\frac{3}{4}$ 1669 holdt han en „Brandprædiken“, efter at Taarnet faa Dage før var brændt ved Lynnedslag. † Husum $1\frac{1}{2}$ 1685.²⁾

5) *Jacob Jacobsen Fabricius*. F. Slesvig $\frac{1}{4}$ 1632. † 163..

6) *Ingeburg Jacobsdatter Fabricius*. F. Slesvig $\frac{8(10)}{10}$ 1633. † Burg, Femern $\frac{1}{2}$ 1667. Begr. sm. St. $2\frac{1}{2}$ 1667. 1 S. ~ $\frac{1}{2}$ 1653 Mathias Mathiasen Lobedantz. F. Gaikebüll 1622. Søn af Sp. Katharinherd Mathias Lobedantz. Stud. Bordesholm 1645. Imm. Rostock s. A. 16.. Magister. 1653 Sp. Burg, Femern, og Kirkeinsp. sm. St. Inds. $27(24)\frac{1}{2}$ s. A. † Burg $3\frac{1}{4}$ 1694.³⁾

Fehse: Nordditm. Predigergesch. S. 453 flg. Jahrb. f. d. Landeskr. VIII, S. 165 flg. Zeitschrift VIII, S. 369 flg. XIX, S. 25. Bricka: Biograf. Leks. V, S. 21. Kirkeleks. f. Nord. II, S. 4. Møller: Cimbr. litt. I, S. 165.

1) Fehse: Ditm. Predigergesch. Anhang, S. 84 flg. Kraft: Husum Kirchengesch., S. 297 flg. Frederiksstad Kirkebog. Jensen: Saml. I, S. 300.

2) Libr. min. cimbr. LXXV Nr. 61. Fehse: Nordditm. Predigergesch. S. 455 flg. Kraft: Husum: Kirchengesch. S. 295. Jensen: Saml. I, S. 117. Møller: Cimbr. litt. I, S. 256.

3) Femern Kirkebog. Fehse: Nordditm. Predigergesch. S. 456. Kraft: Husum Kirchengesch. S. 295. Jensen: Saml. II, S. 333, Møller: Cimbr. litt. I, S. 355 flg.

Generalsuperintendent Jacob Fabricius den Yngre.

Slesvig
Stift.

Slesvig
Stift.

7) *Agnesa Catharina Fabricius*. F. Slesvig $2\frac{3}{4}$ 1636 (1626). † Kiel $1\frac{1}{2}$ 1694. Begr. Bordesholm $2\frac{1}{2}$ s.A. 6 B. Mindst 2 S. 3 Dtr. ~ $1\frac{1}{2}$ 1643 Paul Paulsen Sperling. F. Hamburg $9^{(11)}/_{11}$ 1605. Søn af Prof. theol., Hamburg, Mag. Paul Sperling og Elisabeth (Anna) Cranenberg. Stud. Hamburg 1623. 1623 imm. Rostock. 1628 imm. Leyden. $\frac{7}{8}$ 1635 Sp. og Rektor Bordesholm. 1643 Provst Holsten. 1665 Prof. theol. Kiels Univ. $2\frac{1}{4}$ 1666 Dr. theol. sm.St. 1670—1671 Prorektor sm.St. † Kiel $2\frac{3}{4}$ 1679. Begr. $\frac{7}{8}$ s.A.¹⁾

8) *Jacob Jacobsen Fabricius*. F. Slesvig 1638. 1655 imm. Helmstädt. 1664 imm. Rostock. 1671 Archidiakon Mildsted. † Mildsted $\frac{5}{8}$ 1684. ~ $2\frac{3}{8}$ 1671 Lisbeth Johansdatter Vahrenholdt. 2 S. 2 Dtr. Datter af Archidiakon Mildsted Johann Vahrenholdt og Elisabeth Henrichsdatter.²⁾

9) *Eberhard Jacobsen Fabricius*. F. Slesvig $2\frac{3}{8}^{(5)}$ 1642. Imm. Helmstädt 1655. † Helmstädt $1\frac{1}{2}$ 1661. Ugift.³⁾

53. 1645—1673. Johannes Reinboth.

F. Altenburg, Sachsen Meissen $1\frac{1}{2}$ 1609. Søn af Senator Conrad Reinboth og Margrethe Winckler. 16.. imm. Leipzig. 16.. imm. Jena. $\frac{3}{2}$ 1630 Mag. Jena. 1633 imm. Rostock. $\frac{3}{8}$ 1634 imm. Kbh. Her kom han i Huset hos Jesper Brochmann. Derfra drog han paa en Studierejse til Holland og England, men vendte saa igen tilbage til Kbh. $\frac{5}{8}$ 1636 Sp. Nikolai K. Flensborg. ord. $\frac{3}{8}$ s.A. af Biskop H. P. Resen. s.A. Provst Flensborg Provsti. 1639 I. Hofpræst og Provst Haderslev. 1643 afslog han et Tilbud om at blive tysk Præst og Prof. theol. Sorø. I Gottorp till. Provst Gottorp og Husum Provstier. $1\frac{1}{7}$ 1645 Dr. theol. Rostock. 1664 till. Provst Nordstrand. Fredsommelig og mæglende i de theologiske Stridigheder, men skarp Modstander af Katholikkerne. † Slesvig $2\frac{7}{8}$ 1673. ~ 1) $2\frac{3}{8}$ 1637 *Anna Stavenovius*. F. 16.. begr. St. Nik. K. Flensborg $2\frac{1}{4}$ 1638. 1 S. Datter af Kbm. Rostock. Joachim Stavenovius og Katharina Karnatz. 2) 1640 *Catharina Hinrichsdatter Küster*. F. 16.. † $1/_{10}$ 1661. M. 1 S. Datter af Dr. med. Livlæge Hinrich Küster og Catharina Moes. 3) Navnet ukendt. Med alle 3 havde han 4 S. 1 Dtr. ⁴⁾

1) Libr. min. cimbr. XVI Nr. 197—206. XXXVII Nr. 35. LXXXI Nr. 23. Kraft: Husum Kirchengesch. S. 295. Fehse: Nordditm. Predigergesch. S. 455. J. O. Thiess: Gelehrten-gesch. Kiels Univ. I, S. 44 flg. Leksik. Hamb. Schriftstell. VII, S. 248. Meddel. Hamb. Staatsarchiv. Schwarze: Nachr. v. d. Stadt Kiel, S. 282, 321. Moller: Cimbr. litt. I, S. 648 flg.

2) Kraft: Husum Kirchengesch. S. 205. Jensen: Saml. I, S. 140.

3) Fehse: Nordditm. Predigergesch. S. 45. Kraft: Husum Kirchengesch. S. 297 flg.

4) Flensborg St. Nikolai Sogns Kbg. J. V. Röttscher: Ligpræd. over H. Reinboth i Libr. min. cimbr. LXXIX Nr. 43. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. I S. 124. Rørdam: Hist. Saml. & Stud. III S. 558. Personalh. Tidsskr. 8 Rk. VI S. 193, 234. Jensen: Saml. I S. 296. II S. 26. Rhode: Haderslev Amt S. 176. Lautrup: Hadersleben S. 34. Moller: Cimbr. litt. II S. 691 flg. do.: Flensb. Pröbste S. 8. Zeitschrift: XIX S. 35 flg.

Børn: I. 1) *Hans Jürgen Reinboth*. D. St. Nik. K. Flensb. $1\frac{3}{4}$ 1638. Dr. jur. Commissarius over de fyrstelige Kirker. † 1680.¹⁾

2) *Heinrich Johansen Reinboth*. F. Haderslev $2\frac{2}{3}$ 1643. imm. Helmstädt 1661. imm. Wittenberg 1664. $2\frac{3}{4}$ 1665 Mag. sm. St. . . /₉ 1665 imm. Jena. $1\frac{1}{4}$ 1667. imm. Strassburg. /₁₂ 1669 Hofpræst Gottorp. $\frac{2}{12}$ 1690 Commissarius over de fyrstl. Kirker. † $3\frac{1}{2}$ 1690. begr. $2\frac{5}{4}$ 1691. ~ $2\frac{3}{4}$ 1672 Maria Elisabeth Jørgensdatter Holmer. F. 1653. 4 S. 2 Dtr. Datter af fyrstl. Rentemester Jørgen Holmer.²⁾

Generalsuperintendent Johannes Reinboth.

Hun ~ 2) 1692 Friedrich Heinrich Jügert. Etatsraad. Hof- og Justitsraad. † 1762.³⁾

3) *Friedrich Reinboth*. $1\frac{3}{4}$ 1668 imm. Strassburg. 16.. Dr. jur. (Lic. jur.)⁴⁾

4) . . . . . *Reinboth*. Dr. med.⁵⁾

Datter: 1) *Magdalena Sybilla Reinboth*. F. 16.. ~ 1659 Friedrich Jügert. F. Slesvig 1618. Dr. jur. 1680 Hof- og Cancelliraad Gottorp. † 1686.⁶⁾

I. Hustrus Broder: 1) Johannes Stavenow. F. Rostock ca. 1604. stud. Rostock 1617. $1\frac{1}{2}$ 1630 Subdiacon Bützow. 1639 Sp. sm. St. † Bützow $1\frac{1}{2}$ 1692. ~ 1) 163. . . . . Andreasdatter Cracow. Datter af Sp. Bützow Mag. Andreas Cracow og Katharina Hermansdatter Schrøder. 2) 16.. Maria Wichmann. F. Rostock 16.. † 1681.⁷⁾

Kirchen & Schulblatt 1888 S. 19 flg. Bricka: Biograf. Leks. XIII S. 603 flg. Meddel. fra Provst Stoltenberg, Slesvig.

1) St. Nikolai Sogns Kgb. Flensborg. Moller: Cimbr. litt. I S. 539. Bricka: Biograf. Leks. XIII S. 604.

2) J. V. Røtscher: Ligpræd. over H. Reinboth i Libr. min. Cimbr. LXXIX Nr. 43. Libr. min. cimbr. XV Nr. 38. Personalh. Tidsskrift. 5 Rk. VI S. 150. Jensen: Saml. I S. 296. Rhode: Haderslev Amt S. 177. Moller: Cimbr. litt. I S. 539. Bricka: Biograf. Leks. XIII S. 603 flg.

3) Jensen: Saml. I S. 296. Meddel. fra Provst Stoltenberg, Slesvig.

4) J. V. Røtscher: Ligpræd. over H. Reinboth i Libr. min. cimbr. LXXIX Nr. 43. Personalh. Tidsskr. 5 Rk. VI S. 155. Rhode: Haderslev Amt S. 177. Bricka: Biograf. Leks. XIII. S. 604.

5) Moller: Cimbr. litt. II S. 694.

6) Flensborg St. Nikolaj Sogns Kgb. Meddel. fra Pastor H. F. Petersen, Flensborg.

7) G. Willgeroth: Die Mecklenburg-Schwerinschen Pfarren I. S. 77.

Slesvig
Stift.

Slesvig
Stift.**54. 1674—1684. Sebastian Niemann.**

F. Lübeck $\frac{3}{4}$ 1625. Søn af Kbm. i Lübeck. . . Niemann og Salome Stauber. imm. Rostock 1642. imm. Königsberg 1644. imm. Helmstädt 1649. imm. Jena 1651. $\frac{3}{4}$ 1651 Mag. Jena. s. A. Privatdocent sm. St. $\frac{1}{10}$ 1654 Lic. theol. & Prof. theol. extraord. sm. St. $\frac{1}{30}$ 1657 Dr. theol. & Prof. theol. ord. sm. St. 1664 till. Superintendent, Med-

St. Nicolai Kirke i Kiel.

lem af Konsistoriet og Sp. sm. St., i hvilke Stillinger han fungerede til han af Hertug Christian Albrecht blev kaldet til Overhofprædikant paa Gottorp og de med denne Virksomhed forbundne Embeder som Generalsuperintendent og Provst Gottorp, Nordstrand og Trittau. Tiltr. Pinse 1674. Som Prof. i Jena var han den første, der forelæste over Kirkehistorie. Mens han var Generalsuperintendent optraadte Sværmerken Antoinette Bourignon i Sønderjylland. Han var næppe Stillingen voksen overfor de Brydninger, som hermed fulgte. † $\frac{1}{3}$ 1684 begr. $\frac{1}{4}$ s. A. ~ 1) 1657 *Martha Justine Forster*. F. Erfurt 16.. † $\frac{1}{2}$ 1676.

begr. $\frac{1}{2}$ s. A. 4 B. M. 1 S. Datter af Raadm. i Erfurt Johan Melchior Forster og Maria Berger. 2) $\frac{2}{3}$ 1677 *Elisabeth Friis*. 1 S. 1 Dtr. Datter af Raadm. Lübeck Bernhard Friis.¹⁾

II Hustru ~ 2) ?? (Moller kalder hende det ene Sted Elisabeth, det andet Catharina): 1705 Anton Wincler. F. Lübeck $\frac{27}{11}$ 1637. Søn af Dr. jur. Syndicus Benedict Wincler og Catharina Antonsdatter Brandis. stud. Lübeck 1655. imm. Leipzig s. A. imm. Heidelberg og Tübingen. 1669 Dr. jur. Kiel. $\frac{2}{3}$ 1671 Raadm. Lübeck. † Lübeck $\frac{1}{2}$ 1707. ~ Lübeck 1670 Anna Isernhagen. F. Lübeck 16.. † Lübeck 1700. 1 S. 1 Dtr. Datter af Raadm. Lübeck Peter Isernhagen.²⁾

Børn: I. 1) *Johann Sebastian Niemann*. F. Jena 16.. 1684

1) Libr. min. cimbr. XIII Nr. 39. LXXVIII Nr. 78. Moller: Cimbr. litt. I S. 464 flg. Rørdam: Hist. Saml. & Stud. III S. 559. Zeitschrift XIX S. 26 flg. Bricka: Biograf. Leks. XII S. 290.

2) Moller: Cimbr. litt. I S. 735.

Diakon Witzwort. † Witzwort 1689. ~ 16..... Martinsdatter Holmer. F. Husum 16.. Datter af Sp. Husum (se under Nr. 52) Martin Jørgensen Holmer og Maria Dorothea Jacobsdatter Fabricius.¹⁾

Slesvig
Stift.

2)—4) Navnene ukendte.

II. 5) *Christian Albert Niemann*. F. Slesvig 1680. imm. Jena 1697. imm. Halle 16.. $\frac{4}{7}$ 1704 J. U. D. Kannik Lübeck. $2\frac{1}{4}$ 1722 Raadm. sm. St.²⁾

6) *Friederica Emilia Niemann*.³⁾

I Hustrus Søster: 1) Anna Margrethe Forster. † Jena 1670 ~ 16.. Johann Musäus. F. Langenwiesen $\frac{7}{2}$ 1613. Søn af Sp. Langenwiesen..... Musäus. stud. Arnstadt. 16.. imm. Erfurt 16.. imm. Jena 1623. 1642 Prof. Hist. Jena Univ. 1646 Prof. theol. sm. St. † Jena 1681.⁴⁾

55. 1684—1697. Caspar Hermann Sandhagen.

F. Berchteshusen, Westphalen $2\frac{2}{10}$ 1639. Søn af Skolelærer ..... Sandhagen. stud. Osnabrück 1657. s. A. imm. Rostock og maa-ske siden i Königsberg. 16.. Dr. theol. 1665 Lærer Bielefeldt. 1667 Rektor sm. St. $2\frac{3}{4}$ 1672 Superintendent Lüneburg, hvor han virkede til Hertug Christian Albrecht kaldte ham til Overhofpræst i Gottorp og de dermed forbundne Embeder som Tilsynsførende i de gottorpske Landsdele. Men samme Aar havde Christian V inddraget de gottorpske Dele af Slesvig under Kronen, hvorfor han først holdt Afskedsprædiken $1\frac{1}{12}$ 1688

Generalsuperintendent Caspar Sandhagen

og tiltraadte her 1689, da Hertugen havde faaet sine Lande tilbage. I Ventetiden blev han midlertidig Hofpræst Celle. Sandhagen var en betydelig Bibelforsker og kirkelig Forfatter, der fik vækkende Betydning for flere af Pietismens Førere. I Anledning af et Skrift

1) Jensen: Saml. I S. 117. Feddersen: Pröbste & Pred. in Eiderstedt S. 67.

2) Moller: Cimbr. litt. I S. 464.

3) Moller: Cimbr. litt. I S. 464.

4) Moller: Cimbr. litt. I S. 464. Hertzog & Plitt: Realencyklopædie X S. 376 flg.

Slesvig
Stift.

om Profeten Michas 7 Kap. anklagede Generalsuperintendenten i den kongelige Del af Slesvig Dr. Josva Schwartz ham 1697 for chiliastisk Sværmeri. Dette fremkaldte en heftig Polemik, som først endte 1705 længe efter Sandhagens Død. Endnu paa sit Dødsleje redegjorde han for sit Standpunkt for det samlede kielske Fakultet og paaviste, hvor grundløs Anklagen var, idet han sluttede med at aflægge sin Bekendelse paa det apostolske Symbol. † Kiel $1\frac{7}{8}$ 1697. ~ Bielefeld 166. . . . . 1 S. 2 Dtr.¹⁾

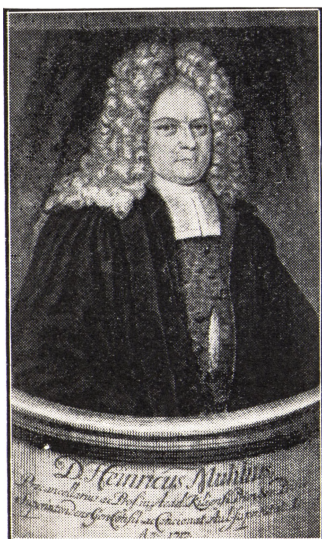
Søn: 1) . . . . . Sandhagen. imm. Helmstädt. Holst. Justits- og Etatsraad.²⁾

Døtre: 1) Navnet ukendt.

2) Anna Katharina Sandhagen. F. Lüneburg $2\frac{3}{8}$ 1674.³⁾

Halvbroder: Johann Gabriel Sandhagen. F. Berchteshausen 16. . Sp. St. Johannes K. Lüneburg. ~ Lüneburg $2\frac{3}{8}$ 1687 Anna Barbara Schierhorns.⁴⁾

56. $\frac{4}{9}$ 1698—1713. Henrich Muhlius.

Generalsuperintendent
Henrich Muhlius.

F. Bremen $\frac{7}{8}$ 1666. Søn af Kbm. Diedrich Muhle og Margarethe Brandes. stud. Bremen 1686. imm. Hamborg s.A. imm. Giessen 1687. imm. Frankfurt am Main 168. . $2\frac{2}{8}$ 1689 imm. Kiel s.A. imm. Leipzig. $3\frac{0}{1}$ 1690 Mag. Leipzig. Var 1691 kaldet til Prof. Danzig. 1691 Prof. Græsk og Hebr. Kiel. tiltr. $\frac{7}{2}$ 1692. 1695 Prof. theol. sm. St. 1697 Sp. Nikolai K. Kiel mod Magistratens Vilje, inds. $1\frac{5}{4}$ s.A. $\frac{4}{8}$ 1698 till. Overhofpr. Gottorp. Overkonsistorialraad og Provst Gottorp Provsti. $\frac{3}{10}$ 1699 Dr. theol. Kiel. 1708 till. Prof. Primarius Kiel, hvor han boede fra 1712, da han till. var bleven Prokansler Kiels Univ. 1713 tog Kongen den gottorpske Del af Slesvig i Besiddelse og lagde den ind under den kgl. Generalsuperintendent. Han var en af dem, der forsvarede Form. mod Schwartz' Anklage. † Kiel $\frac{7}{12}$

1) Kirkeleks. f. Nord. IV S. 43. Zeitschrift XIX S. 27 flg. Bricka: Biograf. Leks. XIV S. 598 flg. Meddelelser fra Statsarkivet og Superintendentens Arkiv, Lüneburg. Moller: Cimbr. litt. II S. 751 flg.

2) Bertram: Das evang. Lüneburg I S. 249. Meddelelse fra Stadsarkivaren i Lüneburg.

3) Bertram: Das evang. Lüneburg I S. 249 & Anm. 38. St. Johannes Sogns Kbg. i Lüneburg.

4) St. Johannes Sogns Kbg. Lüneburg.

1733. begr. Bordesholm $1\frac{1}{2}$ s. A. ~ 1) $\frac{2}{4}$ 1696 *Anna Gabrielsdatter Wedderkop* F. Kiel $\frac{1}{3}$ 1675. † Slesvig $\frac{2}{3}$ 1703, begr. $1\frac{1}{2}$ s. A. 4 B. Mindst 2 S. Datter af Sp. Nikolai K. Kiel, Mag. Gabriel Henningsen Wedderkop og Ursula Matthiasdatter Burchardi af Kiel Nikolai K. 2) 1705 *Catharina Augusta Heinrichsdatter Reinboth*. F. Slesvig 16. . † 1745. M. 3 S. Datter af Hofpræst Gottorp (se under Nr. 53) Heinrich Johansen Reinboth og Maria Elisabeth Jørgensdatter Holmer.¹⁾

Slesvig
Stift.

Børn: I. 1) *Johann Ludwig Muhlius*. imm. Kiel $\frac{3}{11}$ 1717. 17. . Slesv. Holst., Kammerpræsident.²⁾

2) *Friederich Gabriel Muhlius*. imm. Kiel $1\frac{1}{10}$ 1720. Fyrstl. Overkonsistorialraad og Kirkeraad. Stifter af det Muhlius'ske Vaisenhus.³⁾

3)—4) Navnet ukendt.

II. 5) *Hinrich Muhlius*. imm. Kiel $\frac{2}{3}$ 1724. Fyrstl. Kammerraad. † 17. . ~ Kiel $\frac{2}{9}$ 1738 *Elisabeth Scriver*. Datter af Raadmand i Kiel Michael Hinrich Scriver.⁴⁾

6) *Carl Friedrich Muhlius*. F. Kiel $\frac{2}{15}$ 1721. imm. Kiel $1\frac{1}{4}$ 1740. † $\frac{2}{4}$ 1749. begr. $\frac{3}{4}$ s. A. Ugift.⁵⁾

7) ? ? *Johannes Daniel Henrik Muhlius*. imm. Kiel $\frac{1}{6}$ 1743.⁶⁾

Søster: 1) *Margretha Muhle*. D. Bremen $\frac{1}{9}$ 1679. † Kiel $\frac{1}{4}$ 1727. 10 B. m. 1 S. 3 Dtr. ~ 1703 *Albertus zum Felde*. F. Hamburg $\frac{1}{6}$ 1675. Søn af Sekretær Heino zum Felde og Ilse Roloff. Stud. Hamburg 1693. imm. Leipzig s. A. imm. Wittenberg 1694. imm. Kiel $\frac{2}{9}$ 1698. Efter at have taget Eksamen lod han ethvert Haab om Befordring fare, og de mod hinanden stridende Tanker bragte ham til at tage Stilling som Regimentskvartermester. 1704 Compastor Tønning. $\frac{1}{9}$ 1709 Prof. theol. Kiels Univ. $\frac{8}{6}$ 1712 till. inds. Sp. Nikolai K. Kiel. † Kiel $\frac{2}{12}$ 1720.⁷⁾

¹⁾ Meddelelse fra Bremen Staatsarchiv. St. Petri Sogns Kbg. Bremen. M. S. S. H. 170 N. N. (Jensen). Libr. min. cimbr. XII Nr. 139—143. XV Nr. 39. XVIII. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 36. Pontoppidan: Annal. IV S. 716 flg. Møller: Cimbr. litt. II S. 561 flg. Zeitschrift V S. 15 flg. XVII S. 291. flg. XIX S. 29 flg. J. O. Thiess: Gelehrten-gesch. Kiels Univ. I S. 124 flg. Schwarze: Nachr. v. Kiel S. 117, 118 flg. Mittheil. Gesellsch. Kieler Stadtgesch. VI S. 66. Meddel. fra Provst, Dr. E. Feddersen, Kiel. Bricka: Biograf. Leksik. XI S. 501 flg.

²⁾ M. S. S. H. 170 N. N. (Jensen). Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 71. Schwarze: Nachr. v. Kiel S. 119. Mittheil. d. Gesellsch. Kieler Stadtgesch. VI S. 66.

³⁾ M. S. S. H. 170 N. N. (Jensen). Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 74. Schwarze: Nachr. v. Kiel S. 119. Mittheil. Gesellsch. Kieler Stadtgesch. VI S. 66.

⁴⁾ M. S. S. H. 170 N. N. (Jensen). Libr. min. cimbr. XII Nr. 145—147. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 78. Schwarze: Nachr. v. Kiel S. 119.

⁵⁾ M. S. S. H. 170 N. N. (Jensen). Libr. min. cimbr. XII. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 92. Schwarze: Nachr. v. Kiel S. 119.

⁶⁾ Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 95.

⁷⁾ St. Petri Sogns Kbg. Bremen. M. S. S. H. 170 N. N. (Jensen). Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 49. Jensen: Saml. I S. 243. III S. 33. Møller: Cimbr. litt. II S. 190 flg. Schwarze: Nachr. v. Kiel S. 122 flg. Mittheil. Gesellsch. Kieler Stadtgesch. VI S. 67.

Slesvig
Stift.

I. Hustrus Broder: 1) Mathias Gabriel Wedderkop. F. Kiel $\frac{2}{3}$ 1685. imm. Kiel $\frac{7}{4}$ 1703. 1714 Diakon Oldensworth. 1720 Sp. sm. St. † Oldensworth $\frac{2}{5}$ 1749. ~ $\frac{1}{2}$ 1714 Margaretha Catharina Petersen. Datter af Diakon Koldenbüttel Peter Petersen.¹⁾

Hun ~ 1) 17.. Peter Sibbesen. F. Koldenbüttel 16.. Søn af Sp. Koldenbüttel Broderus Sibbesen og Margaretha Petersdatter v. d. Becken. imm. Kiel $\frac{1}{2}$ 1703. 17.. Diakon Lunden. † 17..²⁾

I Hustrus Søster: 1) Ida Augusta Wedderkop. F. Stockholm 1707. † 1745. 3 S. 5 Dtr. ~ $\frac{1}{2}$ 1706 Timotheus Lütke-
mann, Mecklenburg 1671. Søn af Sp. Malchim, Provst Samuel Lütke-
mann og Margaretha Böekel. imm. Rostock $\frac{1}{11}$ 1688. imm. Wittenberg
16.. imm. Helmstädt 16.. $\frac{1}{11}$ 1694 Mag. Greifswald. $\frac{1}{4}$ 1695 Doc.
Rostock. 1698 Sp. Malchim. 1699 Diakon Tønning. inds. $\frac{1}{7}$ 1700.
1703 Hofpr. Gottorp. 1706 tysk Pr. St. Gertruds K. Stockholm. Af-
slog 1709 Kald som Prof. Kiel og Sp. St. Nikolai K. sm. St. 1714
rejste han til Kbh., arresteredes, men undslap 1715. Afslog 1719
Tilbud om Prof. Kiel og Generalsuperintendent Holsten. 1730 Dr.
theol. Greifswald. 1731 kgl. Overhofpr. Stockholm. $\frac{1}{2}$ 1733 Gene-
ralsuperint. Greifswald. inds. $\frac{1}{2}$ 1734. $\frac{2}{12}$ s. A. Prof. theol. Greifs-
wald og till. Generalsuperintendent Svensk Pommern og Rügen. †
Stralsund $\frac{1}{10}$ 1738. begr. St. Nikolai K. Greifswald. ~ 1) 17.. Mag-
dalene Salome Zeller. 1 S. 1 Dtr. Datter af Overamtmand Schwerin
Johann Zeller og Maria Elisabeth Giese.³⁾

F. GENERALSUPERINTENDENTER OVER DET KGL. OMRAADE

Den kgl. Del af Hertugdømmet blev 1636 oprettet som Stift under
Tilsyn af en Generalsuperintendent.

57. 1636—1668. Stephan Stephansen Klotz.

F. Lipstadt, Westphalen $\frac{1}{3}$ 1606. Søn af Sp. Lipstadt Stephan
Klotz og Eva Brede. Stud. Soest 1621. imm. Marburg 1625. imm.
Rostock 1627. 1627 Mag. sm. St. og Privatdocent. 1629 disputerede
han her med en Jesuit og klarede saa godt for sig, at han Aaret efter
udnævntes til Archidiakon St. Jacobs K. Rostock $\frac{2}{10}$ 1630. Han
fortsatte tillige sin Universitetsvirksomhed og blev 1632 Prof. theol.
sm. St. 1633 Rektor Univ. sm. St. $\frac{3}{4}$ 1634 Dr. theol. Rostock. Paa
Kansleren Grev Ditlev Reventlows Forslag udnævnte Christian IV
ham til Generalsuperintendent i Slesvig med Bolig i Flensborg. $\frac{1}{4}$
1639 till. Sp. Nikolai K. Flensborg og Provst Flensborg Provsti.

1) Møller: Sl. Nettelblatt S. 75. Jensen: Saml. I S. 253. do.: M. S.
S. H. 170 N. N. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 55.

2) Jensen: Saml. I S. 253. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 55.
Schwarze: Nachr. v. Kiel S. 117.

3) Chr. St. Steffel: Ligpræd. over T. Lütke-
mann. Greifswald Wo-
chenblatt 1743 S. 390 flg. Møller: Sl. Nettelblatt Tabel III & IV, S.
60 flg. do.: Cimbr. litt. II S. 501. Jensen: Saml. I S. 296. Schwarze:
Nachr. v. Kiel S. 117. G. Willgeroth: Die Mecklenb.-Schwer. Pfarren
I S. 527.

Ivrig orthodox fik han 1647 Concordieformlen indført i Slesvig. I Flensborg residerede som Statholder Kronprinsen, den senere Frederik III, der kom til at sætte stor Pris paa ham ogsaa som Prædikant til Trods for, han en Gang var ude for et lille kedeligt Uheld. Med kort Varsel var Klotz bleven tilsagt til at prædike for Prinsen. I sin Nød greb han til at læse en Prædiken i den hermanske Postille: *Labores sacri*, som den Gang var i Vælten, igennem og holde den uden at tænke paa, at Prinsen, som var vel bevandret i Bøgerne Verden, forlængst havde læst Indholdet af den Prædiken, han nu hørte, og vidste, hvor han havde læst den. Da Klotz efter Prædiken blev tilbage, gav Prinsen ham da ogsaa med virkeligt dansk

Slesvig
Stift.

Generalsuperintendent Stephan Klotz og I Hustru Catharina Runge.

Lune en lille Spydighed: „Hr. Doktor! I har prædikedet som en Herremand (Herman)!“ en Brander, der vendte Latteren mod den uheldige Biskop. Da Prinsen var blevet Konge, misbrugte Klotz sin Indflydelse hos ham til at afskaffe Folkets Modersmaal dansk, plattysk og frisisk som Kirkesprog og i Stedet paatvinge dem højtysk („Hvo kan nok forundre sig over sligt et Indfald; imidlertid er det dog latterligt at høre Folk tale om højtysk, hvor Almuen dog mindre forstaar af Sproget end Jyderne i Vendsyssel!“ Rhode), et Sprog, som Bønderne slet ikke forstod, ligesom han drog sine Slægtninge og andre Tyskere ind i de bedste Embeder. Frederik Breckling, Kapellan i Handved, forsvarede Folkets Modersmaal imod ham, men uden Held, og blev tilsidst afsat som Sværmer. Klotz opmuntrede Kongen til at indføre Enevælden og tilskyndede ham til den sørgelige Krig med Sverrig. Men da Krigen og med den Fjenderne kom og oversvømmede hele Sønderjylland, flygtede han selv for Faren. Efter Freden opholdt han sig oftere ved Hoffet. ²⁰ 1667 Kirkeraad og tysk Hofpræst i Kbh. Han skulde bestride disse Embeder sammen med sit Stift. Planen var vistnok at gøre ham til Ærkebiskop ved Hans

Slesvig
Stift.

Swanes Død og samle hele Kirkevæsenet i Kongeriget og Hertugdømmerne under ham. I sin Afskedsprædiken i Flensborg $\frac{7}{11}$ 1667 havde han sagt, at Flensborg havde ikke gjort sig saa fortjent af ham, at den skulde beholde hans Ben. Det gik dog ganske anderledes; Døden hindrede ham i at stige højere i Ære, og han tiltraadte aldrig sit Embede i Kbh. „Men hans store personlige Indflydelse vil holde i Live Navnet paa den Mand, der forstod at sleske opefter og svinge Svøben nedefter.“ † Flensborg $\frac{13}{11}$ 1668. begr. St. Nikolai Kirkegaard sm. St. Epitaph. i Kirken. ~ 1) Rostock $\frac{23}{11}$ 1630 *Catharina Runge*. F. Rostock $\frac{11}{11}$ 1604. † Flensborg $\frac{7}{11}$ 1666. 7 B. m. 2 S. 4 Dtr. Datter af Kbm. Rostock, Raadm. Johannes Runge og Helena Gerlings von Duren. 2) Flensborg $\frac{7}{11}$ 1668 *Maria* . . . . . u. B.¹⁾

I Hustru ~ 1) Rostock 1623 (1624) Joachim Engelbreth. F. Greifswald $\frac{13}{11}$ 1597. Søn af Raadm. Joachim Engelbreth. $\frac{23}{11}$ 1623 Diakon St. Petri K. Rostock, inds. $\frac{1}{11}$ s. A. $\frac{23}{11}$ 1628 Sp. St. Jacobs K. sm. St. † Rostock $\frac{23}{11}$ 1629.²⁾

II Hustru ~ 16. . Christian Petersen Tode. Dr. jur.³⁾

Børn: I. 1) *Eva Stephansdatter Klotz*. F. Rostock $\frac{7}{11}$ 1632. 1 S. 4 Dtr. ~ St. Nik. K. Flensb. $\frac{13}{11}$ 1648 Johann Jebsen. F. Sønderborg 16. . Søn af Amtsforvalter Sønderborg Hans Jebsen og Catharina v. d. Wattering. 1644 Magister Rostock. 1646 Archidiakon St. Maria K. Rendsburg. 1649 Sp. og Provst sm. St. † Rendsburg $\frac{7}{11}$ 1677.⁴⁾

2) *Barbara Stephansdatter Klotz*. F. Rostock $\frac{23}{11}$ 1633. † s. A.⁵⁾

3) *Agnetha Stephansdatter Klotz*. F. Rostock $\frac{7}{11}$ 1634. m 1 Dtr. ~ St. Nikolai K. Flensborg $\frac{23}{11}$ 1652 Andreas Tygesen Høyer. F. Burkal 1621. Søn af Sp. Burkal Tycho Suno Høyer og Esther. . . . imm. Königsberg 16. . Magister $\frac{1}{4}$ 1646. 1652 Sp. Itzehoe og I Assessor Münsterdorff Konsist. 1678 till. Provst Pinneberg † Itzehoe $\frac{11}{11}$ 1693.⁶⁾

1) Meddelelser fra Pastor H. F. Petersen, Flensborg, efter Selvbiografi af St. Klotz. Scholtzen: Der Stadt Heiligenhafen S. 201 flg. M. Kray: Andenken an die Rostocker Gelehrten, Anhang S. 13. Rhode: Haderslev Amt S. 80. Moller: Cimbr. litt. II S. 417 flg. do. Flensb. Pröbste S. 8 flg. Pontoppidan: Annal. IV S. 119 flg. Falck: Saml. III S. 516 flg. Kirchen & Schulblatt 1888 S. 38 flg. Personalh. Tidsskr. 8 Rk. VI S. 68. Allen: Det danske Sprogs Hist. i Slesv. I S. 108 flg. Zeithschrift XIX S. 39 flg. Bricka: Biograf. Leks. IX S. 239 flg. Salmonsens: Konversleks. XIV S. 169. Kirkeleks. f. Nord. II S. 814. G. Willgeroth: Die Mecklenburg-Schwerinschen Pfarren III S. 1408.

2) Bricka: Biograf. Leks. IX S. 243. G. Willgeroth: Die Mecklenburg-Schwerinschen Pfarren III S. 1401 flg.

3) Bricka: Biograf. Leks. IX S. 243.

4) Nikolai Sogns Kbg. i Flensb. Stephan Klotz: Selvbiografi. Moller: Cimbr. litt. I S. 274. Jensen: Saml. III S. 254. Lübker: Kirkel. Stat. f. Holsten S. 447. Meddel. fra Pastor H. F. Petersen, Flensborg. Dän. Bibl. VII S. 365—372.

5) Stephan Klotz: Selvbiografi. Moller: Cimbr. litt. II S. 418.

6) Flensborg St. Nikolai Sogns Kbg. Rode: Geneal. der Famll. Rode S. 2. Jensen: Saml. III S. 87. Bolten: Hamb. Gesch. I S. 29 flg. Archiv. f. Staats & Kirchengesch. IV S. 203. Moller: Cimbr. litt. I S. 265 flg.

4) *Stephan Stephansen Klotz*. F. Rostock $\frac{23}{4}$ (2) 1636. 1662 Overforstmester Slesvig-Holsten. 16. . Landskriver i Syd-Ditmarsken. † $\frac{10}{11}$ 1698. ~ 1) $\frac{10}{11}$ 1662 Margaretha Clausen. F. 16. . † $\frac{15}{5}$ 1696. u. B. Datter af Dr. med. Hert. Livlæge Kiel Mathias Clausen og Ursula Müller. 2) $\frac{13}{7}$ 1698 Catharina Beata Boye. Datter af Major Peter Boye.¹⁾

5) *Christiana Stephansdatter Klotz*. F. $\frac{3}{4}$ 1637 (ikke indført i St. Nikolai Sogns Kbg.). 6 S. 4 Dtr. ~ St. Nikolai K. Flensb. $\frac{10}{11}$ 1656 Caspar Schwenk. 1660 Byskriver Flensborg. † Flensb. $\frac{1}{5}$ 1679. begr. sm. St. $\frac{22}{5}$ s. A.²⁾

6) *Sophia Stephansdatter Klotz*. F. Flensborg $\frac{1}{4}$ 1639. † $\frac{20}{11}$ 1690. 4 S. 3 Dtr. ~ St. Nikolai K. Flensb. $\frac{20}{12}$ 1660 Gregers Michelsen (Gregorius Michaëlis). F. Rostock 1625. Søn af Superintendent Rostock Christian Michaëlis og Catharina Voss. stud. Lübeck 16. . imm. Königsberg 16. . imm. Leipzig 16. . Magister sm. St. 16. . 16. . imm. Kiel. 1659 Sp. Esgrus. $\frac{28}{5}$ 1665 Adj. min. cum spe succ. St. Maria K. Flensborg. $\frac{3}{9}$ 1667 Sp. St. Nikolai K. og Provst Flensb. 1680 Sp. St. Lamberts K. Oldenburg og Generalsuperintendent sm. St. † Oldenburg $\frac{9}{5}$ 1680.³⁾

7) *Cajus Johannes Stephansen Klotz*. F. Flensborg $\frac{7}{2}$ 1641. Legationssekr. Frankrig og Holland. † 1678.⁴⁾

8) Antagelig født og død i Rostock. Ikke fundet i Flensborg Kirkebøger.

58. 1668—1673. Bonaventura von Rehefeld.

F. Kitscher, Meissen $\frac{2}{6}$ 1610. Søn af Sp. Kitscher Tobias von Rehefeld og Maria Aleksandersdatter Klotz. stud. Pforta 1630. imm. Leipzig s. A. $\frac{28}{3}$ (2) 1636. Magister Leipzig. S. A. Privatdocent Leipzig Univ., i hvilken Stilling han virkede i 6 Aar. 1642 Sp. Bremerwørde. 1643 Hofpræst for Ærkebiskop Frederik i Bremen, den senere Kong Frederik III. $\frac{21}{2}$ 1646 gkl. Slotspræst Glückstadt og Provst Pinneberg Provsti. $\frac{19}{5}$ (5) 1649 Slotspræst og Provst Haderslev, skønt han hverken kunde forstaa eller tale Dansk. Ved Stephan Klotz' Død overdroges det ham i Forbindelse med disse Embeder at varetage Generalsuperintendenturet i Slesvig. Han var en lærd, begavet og from Mand, der dog af nogle betragtedes som oplæst over sin Storhed, saa han derfor betragtede Præsterne som sine Tjenere, hvorfor han havde Strid med dem. Søgte at gennemføre tysksproget

1) St. Klotz: Selvbiogr. Math. Burchardi: Ligpræd. over Math. Clausen S. 81 og J. Giese: Ligpræd. over Ursula Clausen. S. 91 flg. (Begge i Libris min. cimbr. LXXIII Nr. 18). Moller: Cimbr. litt. II S. 418. Falck: Saml. II S. 346 flg. Schwarze: Nachr. v. d. Stadt Kiel S. 369.

2) St. Nikolai Sogns Kbg. Flensb. St. Klotz: Selvbiografi. Vor Frue Sogns Kbg. Flensb.

3) Meddelelse fra Oldenburg Staatsarch. St. Nik. Sogns. Kbg. Flensb. Moller: Cimbr. litt. II S. 554 flg. do. Pröbste Flensb. S. 10. Falck: Saml. II S. 346. Jensen: Saml. II S. 26, 81. Bricka: Biograf. Leksk. XI S. 310 flg.

4) St. Nik. Sogns Kbg. Flensb. Moller: Cimbr. litt. II S. 418.

Slesvig
Stift.

Altertjeneste i Haderslev, hvorfor Archidiakon Sass protesterede imod ham. Hans Regnskaber var i Uorden. † Haderslev $\frac{7}{8}$ 1673. Begr. Haderslev. Epitaph. ~ Sachsen $\frac{25}{100}$ 1644 *Magdalena von Wolfersdorff*. F. 1608. † 1668. 2 S. 5 Dtr. Datter af Julius Wolfersdorff til Veste og Kleingodel i Meissen og Agnete von Bisenroth.¹⁾

Børn: 1) *Julius Bonaventurasen von Rehefeld*. F. Bremerwörde 1644. † Haderslev $\frac{6}{12}$ 1652.²⁾

2) *Sophia Elisabeth Bonaventurasdatter von Rehefeld*. F. ?? Glückstadt 164 . † Svindinge $\frac{25(27)}{8}$ 1667. 1 S. 1 Dtr. ~ Haderslev $\frac{6}{100}$ 1664 Frederik Nielsen Brandt F. Guderup $\frac{13}{100}$ 1632. Søn af Sp. Egen Nicolaus Nicolaisen Brandt og Margaretha Nicolaisdatter Conradi. stud. Stettin 16. . imm. Wittenberg 16. . imm. Frankfurt 16. . imm. Leipzig 16. . imm. Kbh. $\frac{23}{100}$ 1653. cand. 1654. 1658 Sp. Svindinge. ord. Odense $\frac{21}{4}$ s. A. $\frac{23}{4}$ 1676 Sp. Nykjøbing F.—Systofte. till. Hofpr. for Enkedronning Sophie Amalie. inds. $\frac{23}{100}$ 1676. 1677 Provst Falster Sdr. Herr. $\frac{23}{100}$ 1690 Mag. Kbh. Meget anset og lærd. Ejede et Bibliothek paa 3000 Bind og var en af Danmarks rigeste Præster. † Nykjøbing F. $\frac{22}{100}$ 1691. begr. Systofte K. ~ 1) Sønderborg $\frac{6}{100}$ 1661 Anna Lorenzdatter. F. Sønderborg 16. . † Svindinge $\frac{15}{100}$ 1663. 1 B. Datter af Raadm. Sønderborg Lorenz Svinzen og Catharina Brandt. 3) Gislev $\frac{6}{100}$ 1668 Anna Brodersdatter Riisbrigh. F. Gislev 16. . † Nykjøbing $\frac{1}{8}$ 1687. begr. $\frac{8}{100}$ s. A. 6 S. 6 Dtr. Datter af Sp. Gislev—Ellested Broder Brodersen Riisbrigh og Marie Johansdatter. 4) 1688 Agnete Jensdatter Portuan (Heerforth). u. B. Datter af Tolder i Nakskov Jens Portuan.³⁾

IV. Hustru ~ 2) $\frac{2}{100}$ 1692 Peder Andersen Højelse. F. Højelse 1654. Søn af Sp. Højelse Mag. Anders Thomesen. stud. Sorø 1673. $\frac{23}{100}$ 1673 imm. Kbh. Var, da han $\frac{6}{100}$ 1676 blev Baccalaurus, II Lektieholder i Kbh. $\frac{11}{100}$ 1684 Mag. Kbh. 1684 Rektor Nyborg, $\frac{23}{100}$ s. A. Ed for Biskoppen. $\frac{8}{12}$ s. A. Rektor Nykjøbing F. tiltr. $\frac{1}{3}$ 1685. opr. 1699

1) Moller: Cimbr. litt. II S. 689 flg. Pontoppidan: Annal. IV S. 122 flg. Zwergius: Den sjæll. Kleresie S. 618 flg. Rhode: Haderslev Amt S. 181 flg. Archiv f. Staats & Kirchengesch. IV S. 122. Verein f. Kirchengesch. 2 Rk. VII S. 464 flg. Bolten: Kirchl. Nachr. von Altona S. 26 flg. Falck: Saml. III S. 214. Personalh. Tidsskr. 8 Rk. VI S. 234. Zeitschrift XVII S. 287. XIX S. 42. Lautrup: Hadersleben S. 34 flg. Achelis: Haderslev i gl. Dage II S. 27 flg. Bricka: Biograf. Leks. XIII S. 583 flg.

2) Zwergius: Den sjæll. Kleresie S. 619. Bloch: Den fynske Gejstl. S. 410.

3) Nordborg Kbg. N. H. Lorenzen: Sl. Brandt S. 5. Koch-Christensen: Sl. Brandt S. 18. Stam. over Sl. Brandt. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. I S. 246. II S. 172. Danske Saml. 1 Rk. V S. 293, 342. Personalh. Tidsskr. 1 Rk. IV S. 295. 2 Rk. IV S. 158. 8 Rk. II S. 166 flg. IV S. 305. VI S. 70. Kirkehist. Saml. 5 Rk. III S. 722. Bloch: Fyns Gejstl. I S. 410 flg. Barfod: Falst. Gejstl. I S. 11 flg. II S. 298. Rhode: Loll.—Falst. Hist. II S. 20 flg. Moller: Cimbr. litt. I S. 65. Worm: Leks. I S. 156 flg. Nyerup & Kraft: Litt. Leks. I S. 86. Bricka: Biograf. Leks. III S. 7 flg.

et Legat paa 500 Rdl. til Nyborg Latinsk. 170.. Assessor Consist. † Nykjøbing F. $1\frac{3}{4}$ 1704. m. 1 S. 1 Dtr. m. 3 B.¹⁾

Slesvig
Stift.

3) *Catharina Magdalena Bonaventurasdatter von Rehefeld*. F. Glückstadt 1648 ~ Christopher Krahe. I Slotspræst Haderslev.

4) *Dorothea Sophia Bonaventurasdatter von Rehefeld*. F. Haderslev $2\frac{7}{8}$ 1650. † $2\frac{5}{8}$ 1678. ~ Haderslev $1\frac{1}{4}$ 1673 Christian Friedrich Janus. F. Lichtenberg, Sachsen 1639. Søn af fyrstl. saks. og kgl. dansk Livmedicus Jacob Janus og Dorothea Bossavia. 1668 J. U. D. og Advokat i Dresden, senere i Torgau. † Torgau $2\frac{5}{11}$ 1716.²⁾

5) *Amalie (Æmilie) Agnes Bonaventurasdatter von Rehefeld*. F. ? Haderslev 16.. † Odense $2\frac{1}{4}$ 1725. 3 S. 4 Dtr. ~ Haderslev $\frac{7}{8}$ 1671 Niels Andersen Hals. F. Slagelse 1632. Søn af Sp. St. Peders K. Slagelse Andreas Jensen og Mette Jensdatter Svane. stud. Slagelse 1651. imm. Leyden $2\frac{2}{2}$ 1661. 1662 Conrektor Odense. inds. $2\frac{2}{8}$ s. A. $\frac{1}{12}$ 1662 Rektor sm. St. inds. $2\frac{2}{8}$ 1663. $2\frac{1}{4}$ 1664 Mag. Kbh. 1668 Prof. og Lektor Odense Gymnasium. En heftig Natur, der kom i Strid med Konrektoren Elias Naur, der stævnedede ham for en Provsteret, hvor Hals maatte tilbagekalde sine Beskyldninger mod ham. Var ogsaa uordentlig i sine Pengesager, hvorfor Naur blev ansat som Vicerektor. entl. $2\frac{2}{8}$ 1687. † Odense $1\frac{9}{11}$ 1704.³⁾

6) *Cai Julius Bonaventurasen von Rehefeld*. F. Haderslev $\frac{7}{4}$ 1653. Blev Student. Rejste til Tyskland, hvor han siden traadte over til Katolicismen og blev Amtmand.⁴⁾

7) *Dorothea Anna Maria Bonaventurasdatter von Rehefeld*. F. Haderslev $\frac{1}{2}$ 1655. † Venedig. ~ 16.. Heinrich Leismann von Corbey. Kvartermester. $\frac{3}{8}$ 1677 Kornet i Livkompagn. af slesv.-holst. Rytteriregim. 1687 Major i jydsk Rytteriregim. reduc. $1\frac{1}{4}$ 1689. entl. $\frac{4}{10}$ s. A. Oberstløjtnant.⁵⁾

Søstre: 1) Martha Tobiasdatter von Rehefeld. ~ Hans Brandt, Sp. Magstrup-Jægerup.

2) Rebecka Tobiasdatter von Rehefeld. ~ Mathias Christensen Bruun, Sp. Hoptrup.

1) Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. II S. 37, 70, 128. Giessing: Jubellær. II, 2 S. 317. Barfod: Den falst. Gejstl. Hist. I S. 70 flg. II S. 310. Rhode: Loll.-Falst. Hist. II S. 35 flg. Worm: Leks. I S. 451. Nyerup & Kraft: Litt. leksk. I S. 279. Hundrup: Metropolsk. Lærere S. 108. Bricka: Biograf. Leks. VIII S. 254.

2) Møller: Cimbr. litt. II S. 399. Zwergius: Den sjæll. Kleresie S. 619. Bloch: Fyns Gejstl. I S. 411 Carøe: Den danske Lægestand I S. 67.

3) Hostrup-Schultz: Helsingørs Embeds & Bestillm. S. 218. Hundrup: Slagelse Latinsk. Displ. S. 11. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. I S. 235. 321. Personalh. Tidsskr. 1 Rk. II S. 203. 3 Rk. III S. 133. 8 Rk. II S. 178. IV S. 330, 332. VI S. 40, 227. Fynske Saml. V S. 272 flg. Zwergius: Den sjæll. Kleresie S. 619. Bloch: Fyns Gejstl. I S. 406 flg. Rhode: Haderslev Amt S. 184.

4) Zwergius: Den sjæll. Kleresie S. 619. Bloch: Fyns Gejstl. I S. 410.

5) Bloch: Fyns Gejstl. I S. 411. Hirsch: Fortegnelse over danske og norske Offic. 1648—1814 III S. 75.

Slesvig
Stift.

59. ²⁵/₇ 1673—1678. Johann Hudemann.

F. Wewelsfleth ¹/₁₀ 1606. Søn af Sp. Wewelsfleth Heinrich Hudemann og Katharine Joachimsdatter Pulz. Besøgte Latinskolerne i Wilster, Itzehoe og Hamburg. imm. Rostock 1624. imm. Leipzig 1626. 1628 Magister Leipzig. 1629 Sp. Wewelsfleth. 1644 Adj. min. cum spe succ. Krempe, til Trods for hans gamle Menighed bød ham 500 Daler, hvis han vilde blive. inds. ¹/₈ s. A. 1645 Sp. Krempe. ²/₃ 1652 till. Provst Münsterdorf og Segeberg. 1655 (1653) till. Provst Pinneberg. 1659 till. Feltprovst Holsten. ¹⁵/₁₁ 1668 Kirkeraad og Generalsuperintendent for den kgl. Del af Holsten. Hertil føjedes ved Rehefeds Død den kongelige Del af Slesvig og Titelen kgl. Kirkeraad. 1668 oprettede han Münsterdorff Præsteenkekasse. 1671 indførte han den kirkelige Konfirmation. Var til sin Død till. Sp. Krempe, † Krempe ²/₃ 1678. begr. sm. St. ~ 1630 *Walborg Wilhelmsdatter Alard*, F. Krempe 1610. . † ./₃ 1678. begr. Krempe s. D. 12 B. m. 5 S. 3 Dtr. Datter af Sp. Krempe Wilhelm Frandsen Alard og Anna Nielsdatter Both.¹⁾

Børn: 1) *Wilhelm Johannsen Hudemann*. Dr. jur. Raadmand. Krempe. ~ . . . . . m. 1 S.²⁾

2) *Heinrich Johannsen Hudemann*. imm. Orleans ¹/₄ 1660. Kgl. dansk Raad i Grevskabet Oldenburg.³⁾

3) . . . . . *Johannsdatter Hudemann*. ~ 16. . Gottfried Willichius. F. Hamburg 16. . Ant. Søn af Sp. St. Cath. K. Hamburg Martin Willichius og Elisabeth Christophersdatter Butelius. E.C.⁴⁾

4) *Nicolai Hudemann*. F. Krempe ¹/₄ 1649. † 1667. 18 Aar, 13 Uger. Ugift.⁵⁾

5) *Frederik Christian Johannsen Hudemann*. F. Krempe ¹⁸/₁₁ 1651. 1669 Korp. 1672 Fændrik. 1676 Løjt. 1677 i svensk Krigsfangenskab. 1658—89 Premierløjtnant.⁶⁾

6) *Johannsen Hudemann*. F. Krempe ²/₅ 1653. stud. Lübeck 1667. s. A. imm. Rostock. imm. Utrecht 1669. imm. Leipzig 1671. 1673 Sp. Abbehausen. inds. ⁹/₂ s. A. 1679 Sp. Borsfleth. inds. ²/₃ s. A. † Borsfleth ³/₄ 1696. begr. ⁴/₅ s. A. ~ ⁹/₁₀ 1673 Anna Frauen.

1) Krempe Kbg. Geuss: Beyträge zur Kirchengesch. I S. 188 flg. Scholtzen: Heiligenhafen S. 203 flg. Pontoppidan: Annal. IV S. 123 flg. Zeitschrift XIX S. 42 flg. Archiv f. Staats & Kirchengesch. IV S. 79 flg. V S. 371 flg. Fehse: Nordditm. Predigergesch. S. 792 flg. Bolten: Kirchenhist. Nachricht. v. Altona I S. 28 flg. Moller: Cimbr. litt. I S. 268. Bricka: Biograf. Leksik. VIII S. 141.

2) Fehse: Nordditm. Predigergesch. S. 792 flg. Archiv f. Staats & Kirchengesch. IV S. 80.

3) Archiv. f. Staats & Kirchengesch. IV S. 80. Personalh. Tidsskr. 8 Rk. IV S. 172.

4) Libr. min. Cimbr. LXXI Nr. 27. (Som Svoger Medudgiver af et Mindedigt over Nicolai Hudemann). Moller: Cimbr. litt. I S. 733.

5) Krempe Kbg. Libr. min. Cimbr. LXXI Nr. 27.

6) Krempe Kbg. Archiv f. Staats & Kirchengesch. IV S. 80 flg. Hirsch: Fort. over danske og norske Offic. 1648—1814 V S. 289.

6 S. 3 Dtr. Datter af Kirchspielvogt i Hohenfeld og Grevenkop Marx Frauen.¹⁾ Slesvig
Stift.

7) *Dorothea Johannsdatter Hudemann*. F. 16.. ~ $\frac{1}{2}$ 1674 Aleksander Christiani. F. 16.. Søn af Prof. Mag. Aleksander Christiani. $\frac{3}{4}$ 1659 Diakon Oldenswörden. entl. $\frac{2}{3}$ 1661. 1661 Diakon Meldorf. 1670 Sp. sm.St. inds. $\frac{1}{11}$ s.A. s.A. till. Provst Sdr. Ditmarsken. † Itzehoe $\frac{1}{4}$ 1677. begr. Meldorf $\frac{1}{2}$ s.A. ~ 1) $\frac{1}{6}$ 1659 Margaretha Naamansdatter. F. 16.. † Meldorf 1673. Datter af Sp. og Provst Meldorf Naamannus Bernhardinus og Catharine Clausdatter Otte.²⁾

8) *Christine Johannsdatter Hudemann*. F. Krempe $\frac{1}{4}$ 1656. 5 S. 2 Dtr. Var 1661 ~ Ludvig Pincier. F. Lübeck $\frac{1}{4}$ 1627. Søn af Kantor Herman Ludwigsen Pincier. Stud. Bordsesholm 16.. imm. Leyden 16.. 1657 Dr. jur. Harderwijk. Kannik i Lübeck. 16.. Hof- og Cancelliraad. † Lübeck $\frac{1}{11}$ 1702.³⁾

9)—12) Navnene ukendte.

Broder: Heinrich Hudemann. F. Beyenfleth 159.. 1617 imm. Rostock. 1620 Diakon Byenfleth. 162. Adj. min. cum spe succ. Wewelsfleth. 1626 Sp. sm.St. † 1628 (1629) af Gift, efter Sagnet forgift af katolske Officerer.⁴⁾

Søster: ..... Hudemann. ~ 1629 Nikolaus Lackmann. 1627 cst. Diakon Wewelsfleth. 1629 Diakon sm.St. † 1632. Epitaph. i Wewelsfleth K.⁵⁾

Hustrus Brødre: 1) Jørgen Wilhelmsen Alard. Var 1645 Stud. Helmstädt.⁶⁾

2) Nicolaus Wilhelmsen Alard. F. Krempe 1608. 16.. Magister 1635 Sp. Neunkirchenn. † 1643. ~ 163. Metta Petersdatter Boie. F. Neunkirchen 1622. † 1643. 1 S. 1 Dtr. Datter af Sp. Neunkirchen Peter Petersen Boie (Boëthius) og Dorothea.....⁷⁾

3) Casper Wilhelmsen Alard. Cand. theol. Var død 1645.⁸⁾

4) (Moderen var Wolber (Valborg) Lambertsdatter von Ancken): Lambert Wilhelmsen Alard. F. Krempe $\frac{2}{4}$ 1602. Stud. Hamburg 1621. imm. Leipzig 1621. $\frac{29}{4}$ 1624 Magister Leipzig. ..⁹⁾ s.A. Poet. laureat. 1624 Prof. Sorø. ..⁹⁾ 1625 Archidiakon Krempe. inds. 1626. 1630 Sp. Brunsbüttel. inds. $\frac{1}{4}$ 1630. $\frac{1}{8}$ 1643 Lic. theol.

1) Krempe Kbg. Archiv f. Staats & Kirchengesch. III S. 229 flg. IV S. 80. Mag. Pet. Masius: Nummophylazium Hudemannium i Libr. min. Cimbr. IX.

2) Archiv f. Staats & Kirchengesch. IV S. 81. Jensen: Saml. III S. 161.

3) Krempe Kbg. Archiv f. Staats & Kirchengesch. IV S. 81. Møller: Cimbr. litt. I S. 496. Bricka: Biograf. Leksk. XVIII S. 292.

4) Archiv f. Staats & Kirchengesch. V S. 370 flg. Møller: Cimbr. litt. I S. 267 flg.

5) Archiv f. Staats & Kirchengesch. V S. 378. Jensen: Saml. III S. 107.

6) Libr. cimbr. LXX Nr. 5.

7) Libr. min. cimbr. LXX Nr. 5. Archiv f. Staats & Kirchengesch. V S. 334 flg. Jensen: Genealog. Nachricht. do.: Saml. III S. 129.

8) Libr. min. Cimbr. LXX Nr. 5.

Slesvig
Stift

Leipzig. † Brunsbüttel ²/₉ 1672. begr. sm. St. ¹/₆ sm. A. Ikke megen Sorg. ~ 1) 1626 Anna Brauenberg. m. 1 S. 1 Dtr. 2) 1654 Margrethe Corneliusdatter Steinhuse. F. Flensb. 16.. † Brunsbüttel 165.. Datter af Raadm. Flensborg Cornelius Steinhuse. 3) 1658 Margrethe Johansdatter Hintze. F. Heide 16.. M. 1 S. Datter af Borger i Heide Bygmester Johann Hintze. Med alle 3 havde han ialt 16 B.¹⁾

I Hustru ~ 1) 16.. Ditlev Johansen Wolderus. F. Krempe 15.. Søn af Archidiakon Krempe Johann Wolderus. Meget lærd. 16.. Magister. 1613 Archidiakon Krempe. † ¹/₈ 1625.²⁾

5) Wilhelm Wilhelmsen Alard. F. Krempe 160.. 1630 Diakon Krempe. 1631 Sp. Süderau. † ¹/₆ 1670. ~ 1) Krempe ²/₄ 1631 Magdalene Rundt. F. Krempe 16.. 2) Krempe 16.. Apollonia Klüwer. F. 16.. † c. 1675. m. 1 S. Datter af Raadm. Krempe Claus Klüwer og Barbara Bohnenberg. Med begge mindst 3 S.³⁾

6) Franz Wilhelmsen Alard. 16.. Apotheker Glückstadt. 16.. Degn Krempe. † 16.. ~ .....m. 1 S.⁴⁾

Hustrus Halvsøstre: 1)..... Wilhelmsdatter Alard. ~ 16.. Hartwig Hartwigsen Lange. F. Hemme Prgd. Ditmarsken 15.. Søn af Sp. Hemme Hartwig Lange. 1616 Rektor Meldorf. 1626 (1616) Magister Rostock. 1626 Diakon Borsfleth. 1626 Sp. sm. St. Maatte 1627 (1629) for ikke at blive myrdet af de fjendtlige Soldater flygte til Hamburg. † efter Michaëlis 1644.⁵⁾

2) Gertrud Wilhelmsdatter Alard. F. Krempe 1... † 16.. 22 Aar gl. 1 S. 1 Dtr. ~ 16.. Peter Ramm. F. Meldorf 15.. Søn af Sp. og Provst Meldorf Stephan Ramm og Margaretha Gerhardi Spanhaken. 1620 Diakon Marne. 1623 Sp. sm. St. † Albersdorf 1630. Han var forlovet igen med Telsche Petersdatter Wolderich, Datter af Organist i Marne Peter Wolderich.⁶⁾

Fik som Adj. minist. c. spe succ. 1677 *Christian Heinrichsen von Stöcken*. Se Eftm.

60. 1678—1684. Christian Heinrichsen von Stöcken.

F. Rendsburg ¹/₃ 1633. Søn af Raadm. og kgl. Toldkasserer Heinrich von Stöcken og Abel Gude. Stud. Lüneburg 16.. imm.

1) Libr. min. Cimbr. LXX Nr. 5. Archiv f. Staats & Kirchengesch. IV S. 78, 88 flg. Jensen: Genealog. Nachrichten. do.: Saml. III S. 74. 180. Moller: Cimbr. litt. I S. 7 flg.

2) Archiv f. Staats & Kirchengesch. IV S. 88. Jensen: Saml. III S. 74. Moller: Cimbr. litt. I S. 741.

3) Libr. min. Cimbr. LXX Nr. 5. Archiv f. Staats & Kirchengesch. IV S. 78, V S. 353 flg. Fehse: Nordditm. Predigergesch. S. 123 flg. Jensen: Genealog. Nachrichten.

4) Libr. min. Cimbr. LXX Nr. 5. Archiv f. Staats & Kirchengesch. IV S. 78. V S. 363. Jensen: Genealog. Nachrichten.

5) Libr. min. Cimbr. LXX Nr. 5. Archiv f. Staats & Kirchengesch. III S. 229. Jensen: Saml. III S. 109. Moller: Cimbr. litt. I S. 325.

6) Libr. min. Cimbr. LXX Nr. 5. Fehse: Nordditm. Predigergesch. S. 197. Archiv f. Staats & Kirchengesch. IV S. 78. Jensen: Saml. III S. 174.

Leipzig $\frac{2}{4}$ 1652. imm. Rostock 16.. $\frac{1}{2}$ 1655 Magister i Rostock. imm. Kiel $\frac{1}{2}$ 1674. Han blev derefter Huslærer hos Fru Ida Rumohr, der 1656 kaldte ham til Sp. Kappel. Han tiltraadte dog ikke, da Statholderen Friederich von Ahlefeld i St. for at bekræfte hans Kaldelse $\frac{1}{9}$ 1656 udn. ham til Sp. Trittau, inds. $\frac{1}{12}$ s. A. 1666 Hofpræst og Superintendent Eutin. $\frac{1}{9}$ 1674 Dr. theol. Kiel. 1677 Sp. og Provst Rendsburg og till. Adj. Generalsuperintendent og Kirkeraad. 1680 till. Provst Segeberg, Pinneberg og Flensborg Provstier. Da han troede sig at være Salmedigter, udgav han en Salmebog, som han fik paatvunget de holstenske Menigheder under stærk Protest fra flere Sider. Adskillige gamle Kernesalmer var udglattede i den, og noget værdifuldt nyt bragte den ikke. Den forsvandt da ogsaa snart efter hans Død fra Kirkerne. Han havde ellers været betænkt paa alt. Endog en Salme at afsynge, naar der opkom Ildløs, var medtaget. „Mein Gott, es ist Dein Zorn entbrannt.“ † Rendsburg $\frac{1}{2}$ 1684. begr. Maria K. i Rendsb.. ~ 1) $\frac{1}{2}$ 1657 *Margrethe Grave*. F. 16.. † Rendsb. $\frac{1}{4}$ 1682. begr. sm. St. $\frac{3}{10}$ s. A. 2 S. 2 Dtr. Datter af Borger i Homburg Johannes Grave. 2) Maria K. Rendsburg $\frac{1}{4}$ 1683 *Ida Hansdatter Walter*. 1 S. Datter af Kommandanten i Rendsburg, Generalmajor Hans Hansen Walter og Dorothea Johansdatter Hecklauer.¹⁾

Generalsuperintendent Christian von Stöcken.

1) L. Bobé: Uddrag af Rendsburgs Kbg. i Rigsarkivet. Rendsburg Kbg. Meddelelse fra Pastor Sommerfeldt, Trittau. Lengnick: Sl. von Stöcken (I) S. 2 flg. Jensen: Geneal. Nachr. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 15. Kirkeh. Saml. 2 Rk. III S. 526. Zeitschrift XIX S. 46 flg. Falck: Saml. III S. 215. Pontoppidan: Annal. IV S. 124 flg. Scholtzen: Heiligenhafen S. 204 flg. Lübker: Stat. Holst. S. 447. Moller: Cimbr. litt. I S. 658 flg. do.: Pröbste in Flensb. S. 10. E. E. Koch: Gesch. d. Kirchenlieds III S. 461 flg. Bricka: Biograf. Leksk. XVI S. 542 flg. Kirkeleks. f. Nord. IV S. 382.

Slesvig
Stift.

I Hustru ~ 1) 16.. Bernhard Løsebeck. Stud. Hamburg 1618. imm. Helmstädt $\frac{2}{3}$ s.A. imm. Jena $\frac{1}{2}$ 1619. 1621 Sp. Trittau. † Trittau 1655.¹⁾

Børn: I. 1) *Heinrich Christiansen von Stöcken*. F. $\frac{1}{11}$ 1657. imm. Kiel $\frac{2}{4}$ 1675. imm. Kbh. $\frac{3}{4}$ 1680. 1684 Sp. og Provst Rendsburg. † $\frac{1}{7}$ 1690 af Svindsot. ~ Rendsburg $\frac{1}{10}$ 1685 Elsabe Apollonia Bruhn. 2 S. Datter af Detlev Nielsen Bruhn i Marne.²⁾

2) *Friedrich Gerhard Christiansen von Stöcken*. F. $\frac{2}{4}$ 1660. imm. Kiel $\frac{1}{10}$ 1680: imm. Strassburg $\frac{3}{4}$ 1688. 16.. Overauditør 16.. Landfoged over Amterne Oldenburg og Elsfleth. Regeringsraad. † efter 1714. ~ Maria K. Rendsb. $\frac{1}{2}$ 1692 Margrethe Hedeveg von Lente. F. 16.. † efter 1728. 1 S. 3 Dtr.³⁾

3) ..... *Christiansdatter von Stöcken*. Antagelig † som Barn.⁴⁾

4) *Anna Catharina von Stöcken*. F. 1664. † 1682. ~ 16.. Christian Burchard von Felden. Kammerraad. Overkommisær. Landrentemester i Oldenburg-Delmenhorst.⁵⁾

II. 5) *Hans Heinrich von Stöcken*. F. Rendsburg $\frac{1}{2}$ 1684. imm. Kiel $\frac{1}{4}$ 1698. imm. Frankfurt a. d. Oder $\frac{1}{11}$ 1701. 17.. Ejer af Øvelgønne 17.. Etatsraad. † 17.. ~ ..... vist mindst 1 S.⁶⁾

61. 1684—1709. Josva Jacobsen Schwartz.⁷⁾

F. Waldau, Pommern $\frac{1}{2}$ 1632. Søn af Sp. Waldau (Lufved) Jacob Schwartz og Elisabeth Davidsdatter Zelack af Waldau. Stud. Stolpe 1651. imm. Wittenberg 1651. 16.. Privatdocent Wittenberg. Derefter gennemvandrede han i nogle Aar Nederlændene, England og Frankrig og opholdt sig 2 Aar i Strassburg. 1661 hjemvendt til Stolpe ivrede han heftigt mod Tilhængerne af de reformerte Lærdomme. Da han nu opvakte ikke blot disses, men ogsaa de mere maadeholdne Lutheraneres Vrede og blev stævnet for den kirkelige Ret i Colberg, hvor Superintendenten, Dr. Christian Grossius, som han havde gennemhaanet i sine Prædikener, skulde sidde til Doms over ham, skønnede han Sandheden af det gamle Ord: „En Profet

¹⁾ Meddel. fra Sp. Sommerfeldt, Trittau. Lengnick: Sl. von Stöcken (I) S. 2 flg. Koch: Gesch. d. Kirchenlieds III S. 461. Verein f. Homb. Gesch. XXXI S. 26. 47.

²⁾ Rendsburg Kbg. Jensen: Geneal. Nachr. Lengnick: Sl. v. Stöcken (I) S. 2. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 16. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. II S. 97. Falck: Saml. III S. 519 flg. Fehse: Nordditm. Prediger-gesch. S. 494 flg.

³⁾ L. Bobé: Uddrag af Rendsburg Kbg. i Rigsarkivet. Jensen: Geneal. Nachr. Lengnick: Sl. v. Stöcken (I) S. 2 flg. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 23. Personalh. Tidsskr. 5 Rk. VI S. 156. Falck: Saml. III S. 519 flg. Lübckert: Stat. Holst. S. 447.

⁴⁾ Falck: Saml. III S. 519 flg.

⁵⁾ Jensen: Geneal. Nachr. Lengnick: Sl. v. Stöcken (I) S. 5. Falck: Saml. III S. 519 flg.

⁶⁾ L. Bobé: Uddrag af Rendsburgs Kbg. i Rigsarkivet. Rendsburg Kbg. Lengnick: Sl. v. Stöcken (I) S. 6. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 479. Kirkehist. Saml. 5 Rk. I S. 760. Falck: Saml. III S. 519 flg.

⁷⁾ Nr. 61: Fælleskilder: Meddelelser fra Lunds Univ. Arkiv.

er ikke agtet i sit Fædreland“ og flygtede til Danzig. Men endnu 1661 lod han den Prædiken, der var Aarsag til Sagen imod ham, trykke i Stettin. Dette førte til en Anklage imod ham for Oprør og Æreskænderi, og nu gjaldt det selve Livet for ham, om Kurfyrsten af Brandenburg fik ham i sin Magt. Vel krævedes han udleveret, men Øvrigheden i Danzig nægtede at gøre det. I 3 Aar havde han da her et sikkert Fristed. Derpaa drog han for sin Sikkerheds Skyld til Stockholm, hvor han valgtes til Præst ved den tyske Kirke; men da nogle var utilfredse med Valget, trak han sig tilbage. Han vikarierede en Tid i Stockholm for den svagelige Overhofprædikant, hvis Eftermand Dronningen ønskede han skulde være, men ikke kunde sætte igennem, da svensk Lov forbød Udlændinges Ansættelse i Præsteembederne. 1668 Prof. theol. Lunds Univ. og tysk Præst Lunds Domk. $\frac{3}{8}$ 1672 Dr. theol. Lund. (Den første fra Lunds Univers.). 1673 Rektor magnificus sm. St. Her havde han adskillige Fortrædeligheder, dels for sine Angreb paa Biskop og Professorer, hos hvem han havde en sjælden Evne til at opdage Kætterier, dels paa Grund af en Prædiken, han holdt under den skaanske Krig 1676, hvor han vel ikke havde sagt andet, end hvad han kristeligt kunde forsvare, men dog af nogle blev beskyldt for Utroskab mod den svenske Konge. Han blev tillige med en anden Lund'sk Professor, Caspar Weisser, stævnet for Retten i Malmø, men stodelede ikke paa Freden. Sidst paa Aaret 1677 flygtede han fra Lund til Kbh. og handlede muligt klogt heri; i hvert Tilfælde blev den anden Lund'ske Prof. dømt til Døden. I Kbh. blev der foreløbig tilstaaet ham en mindre maanedlig Pension, indtil han $\frac{2}{2}$ 1681 udnævntes til tysk Hofpr. Kbh. Som saadan slog han dog ikke an, dels paa Grund af sin Ivren mod de reformerte, der maatte klinge ilde i den reformert opdragne Dronnings Øren, dels fordi hans Talegaver ikke var særlig store. Man greb da straks Lejligheden, da von Stöcken døde, til at blive ham kvit; han beskikkedes til Generalsuperintendent i Slesvig, hvortil s. A. den gottorpske Del af Landet lagdes (indv. Frue K.

Generalsuperintendent Josva Schwartz.

Slesvig
Stift.

Kbh. $\frac{2}{11}$ 1684). Denne Del mistede han vel igen 1689, men fik nu tillagt den kgl. Del af Holsten, hvor efter v. Stöckens Død først Mag. Hermann Erdmann 1684— $\frac{5}{10}$ 1687, siden Dr. Justus Valentinus Stemann 1688— $\frac{20}{100}$ 1689 havde været Generalsuperintendent. I de gottorpske Lande indførte Schwartz nu Concordieformlen. Til 1689 boede han i Slesvig, men da Gottorperen fik sit Land tilbage og tog Sandhagen til Generalsuperintendent, drog Schwartz til Flensborg, hvorfra Bispesædet 1693 flyttedes til Rendsburg. 1690 Provst Rendsburg. 1694 Provst Flensborg. Ogsaa i Rendsburg kom han i theologiske Stridigheder, da han i 1697 beskyldte Sandhagen og siden dennes Eftm. Muhlius for at være Chiliaster, hvilken Strid som tidligere omtalt affødte en Mængde Indlæg og først afsluttedes 1705. I Slesvig-Holsten indførte han 1693 Konfirmationen. Endnu paa sit Dødsleje dikterede han, stridssyg som han var, sin Amanuensis et Stridsskrift mod sine Modstandere. † Rendsburg $\frac{6}{12}$ 1709. begr. sm. St. ~ 1669 *Catharine Nicolausdatter Severus*. Levede endnu $\frac{27}{11}$ 1700. m. 2 S. Datter af Provst og Sp. Malmø Mag. Nicolaus Søffrensen.¹⁾

Hun ~ 1) 1664 Jacob Clausen Wildschütz. Kbm. Malmø. Borgmester sm. St. † Malmø $\frac{1}{4}$ 1667. m. 2 S. ~ 1) ..... 2) .....²⁾

Sønner: 1) *Niels Josvasen Schwartz*. F. Lund $\frac{1}{11}$ 1670. imm. Kiel $\frac{1}{11}$ 1688. $\frac{24}{100}$ 1708 Cancelliraad. $\frac{14}{11}$ 1718 Assessor Norges Overhofret. Ejer af Buskerud i Norge. $\frac{21}{4}$ 1747 kgl. Justitsraad. Oversatte Davids Salmer. Ivrig Tilhænger af Bogstavinspirationen. Kan takke de gammeltestamentlige „Commata“ for sin Forvisning om det evige Liv. Legatstifter. begr. Modum $\frac{3}{4}$ 1753. ~ 1. . . . Alhed Maria Hein. F. 1675. † $\frac{13}{12}$ 1748. begr. $\frac{29}{12}$ s. A. u. B. Med hende kom han i Besiddelse af Buskerud.³⁾

2) *Josva Jacob Josvasen Schwartz*. D. Lund $\frac{19}{12}$ 1673. imm. Kiel $\frac{13}{11}$ 1688. 169. Kadet. $\frac{7}{4}$ 1694 Løjtnant Regim. „Royal Danois“. $\frac{17}{12}$ 1695 Capitain reformé. $\frac{16}{3}$ 1701 Kapt. Aarhus Stifts nat. Infanterireg. $\frac{27}{11}$ 1703 Major. † Æbeltoft $\frac{6}{3}$ 1705. Ugift.⁴⁾

1) Meddelelse fra Arkivar Isberg, Malmø efter Lunde Stifts Herdamminne. Scholtzen: Heiligenhafen S. 206 flg. Pontoppidan: Annal. IV S. 129 flg. Zwergius: Den sjæll. Kleresie S. 675 flg. Møller: Flensb. Pröbste S. 12 flg. do.: Sp. St. Johannes K. Flensb. S. 49 flg. do. Cimbr. litt. II S. 819 flg. Worm: Leks. II S. 359 flg. Nyerup & Kraft: Litt. leksk. II S. 544. Personalh. Tidsskr. 9 Rk. I S. 143. Zeitschrift: XIX S. 48. Bricka: Biograf. Leks. XV S. 404 flg. Kirkeleks. f. Nord. IV S. 105.

2) Meddelelse fra Arkivar Isberg, Malmø. Bricka: Biograf. Leks. XV S. 407.

3) Meddel. fra Statsarkivet i Oslo. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 34. Pontoppidan: Annales IV S. 135. Zwergius: Den sjæll. Kleresie S. 688. Personalh. Tidsskr. 2 Rk. V S. 176. Worm: Leks. II S. 362 flg. Nyerup: Litt. leksk. II S. 544. Bricka: Biograf. Leks. XV S. 407 flg.

4) Æbeltoft Kbg. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 34. Personalh. Tidsskr. 7 Rk. VI S. 75. Hirsch: Fort. over danske og norske Offic. 1648—1814 X S. 266.

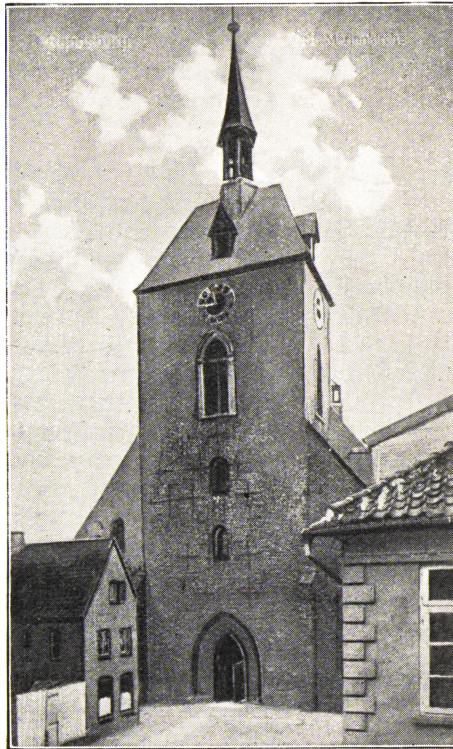
Stedsønner: 1) *Severin Wildschütz*. F. 1666. Stud. Kbh. Etats-, Justits- og Cancelliraad. † Danmark.¹⁾

2) *Jacob Wildschütz*. 16.. Fændrik. $2\frac{7}{10}$ 1700 Sekondløjtn. Ansat ved Røraas Kobberværk. † Norge 1709.²⁾

Slesvig
Stift.

62. 1709 – 1721. Theodor Johansen Dassow.

F. Hamborg $2\frac{7}{10}$ (2) 1648. Søn af Archidiakon St. Petri K. Hamburg Johannes Dassow og Gertrud Uffendorff. Stud. Hamburg 1669. imm. Giessen s. A. 1672 Mag. sm. St. $\frac{7}{10}$ 1673 imm. Wittenberg. 1676 Adj. ord. philos. Kort efter begav han sig paa en Rejse til Holland og England. $3\frac{1}{8}$ 1678 Prof. extraord. Wittenberg i østerl. Sprog og Prof. ord. Veltalenhed og Poesi. 1689 Prof. ord. østerl. Sprog sm. St. 1690 Lic. theol. $1\frac{3}{4}$ 1699 Dr. theol. 1699 Prof. theol. og Sp. St. Nikolai K. Kiel. inds. $\frac{8}{10}$ (Prof.) og $2\frac{6}{10}$ (Sp.) s. A. Prorektor sm. St. 1700, 1705 og 1709. Han fik stor Tilslutning til sine Forelæsninger fra Studenternes Side, men viste sig snart som en erklæret Modstander af Pietisterne og ikke mindre, da han var bleven Generalsuperintendent for den kgl. Del af Hertugdømmerne. 1709 till. Overconsistorialraad. Fra 1713 fik han ogsaa den hertugelige Del af Slesvig tillagt, efter at dette Len var blevet inddraget under Kronen. † Rendsburg $\frac{1}{4}$ 1721 efter et Fald. ~ Wittenberg $1\frac{3}{4}$ 1686 *Dorthea Zinck*. † $\frac{1}{12}$ 1720. 1 S. Datter af Læge i Dresden Paul Zinck og Catharina Goppret.³⁾

St. Marie Kirke i Rendsburg.

¹⁾ Isberg: Bidrag til Malmø Stads Hist. II, a S. 136 flg. Zwergius: Den sjæll. Kleresie S. 688.

²⁾ Isberg: Bidrag til Malmø Stads Hist. II, a S. 136 flg. Hirsch: Saml. af danske og norske Offic. 1648—1814 XII S. 204.

³⁾ Meddelelse fra Univ. Arkivet i Halle. M. S. S. H. 170 N. N. (Jensen). Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 51, 58, 63. Falck: Saml. III S. 525. Verein f. Hamb. Gesch. XXXI S. 55.

Slesvig
Stift.

Hun ~ 1) 16.. Balthasar Stollberg. F. Mittweida 1640. 1660 Mag. Wittenberg. 1661 Mag. legens sm.St. 1664 Adj. Wittenberg. 1668 Prof. theol. sm.St. † Wittenberg $1\frac{1}{10}$ 1684.¹⁾

Søn: 1) *Johann Paul Dassow*. F. Wittenberg 1689. † $1\frac{1}{2}$ 1706.²⁾

Broder: Nikolaus Johansen Dassow. F. Hamburg $1\frac{1}{2}$ 1639. Stud. Hamburg 1657. imm. Giessen 16.. 1662 Mag. sm.St. I de flg. Aar studerede han i Marburg, Heidelberg, Køln, Mainz, Uetrecht, Leyden, Amsterdam. $3\frac{1}{10}$ 1682 Lic. theol. Greifswald. 1683 Prof. theol. sm.St. 1687 Sp. St. Maria K. sm.St. 1688 Dr. theol. Greifswald og Consist.assess. † Greifswald $\frac{3}{4}$ 1706. begr. sm.St. $\frac{7}{10}$ s. A. ~ Güstrow, Mecklenb. $1\frac{1}{10}$ 1684 Anna Louisa (Ludovica) Catharina Michaelsdatter Siricius. u. B. Datter af Prof. Rostock Michael Siricius og Anna Juliane Adamsdatter Forthen.³⁾

63. $1\frac{1}{10}$ 1721—1724. Thomas Clausen.

F. Flensburg $2\frac{1}{10}$ 1677. Søn af Skræder Thomas Clausen og Silia Nissen. Stud. Flensburg 169. Blev derefter imm. ved Sachsiske Univ. Blev senere en Tid Lærer ved Glückstadt Slot. 1704 Quartus Flensburg Latinsk. $2\frac{3}{4}$ 1706 Tredje Hører sm. St. $\frac{1}{2}$ 1709 Konrektor sm.St. 1712 tysk Hofpræst Kbh. Som saadan viede han hemmeligt i Skanderborg Kong Frederik IV til Anna Sophie Reventlow, der kort forinden var ophøjet til Fyrstinde af Slesvig, skønt Dronning Louise endnu levede. Kort efter blev han tysk Hofpr. for den nye Fyrstinde, og som saadan udnævntes han 1714 til Dr. theol. bull. Kbh. Univ. $\frac{1}{4}$ 1721, 2 Dage efter Dronning Louises Død, viede han offentligt paa Kbh. Slot Kongen til Anna Sophie. Til Løn for denne Tjeneste blev han Generalsuperintendent i Slesvig-Holsten og Provst for Gottorp-Rendsburg Provstier, senere till. for Husum-Schwabsted (Ejdersted) Provstier. Han forfulgte Pietisterne og fratog Provsterne deres Jus ord., hvorfor disse heller ikke yndede ham. † Hamburg $2\frac{3}{4}$ 1724 paa en Rejse til et Badested. ~ 17.. *Mette Ulrikke Martinsdatter Selmer*. 3 S. 2 Dtr. Datter af Skipper i Flensburg Martin Ulrichsen Selmer.⁴⁾

Scholtzen: Heiligenhafen S. 207 flg. Thiess: Gelehrtenesch. der Univ. zu Kiel I S. 197 flg. Mittheil. der Gesellsch. f. Kieler Stadtgesch. VI S. 66 flg. Schwarze: Nachr. v. Kiel S. 120 flg. Zeitschrift V S. 18 flg. XIX S. 50 flg. Pontoppidan: Annal. IV S. 135 flg. Moller: Cimbr. litt. I S. 127 flg. Bricka: Biograf. Leksk. IV S 207 flg.

¹⁾ Friedensburg: Gesch. der Univ. Wittenberg (Meddel. fra Halle Univ. Arkiv). Bricka: Biograf. Leksk. IV S. 208.

²⁾ M. S. S. H. 170 N. N. (Jensen). Libr. min. Cimbr. VI. Schwarze: Nachr. von Kiel S. 121. Moller: Cimbr. litt. I S. 127.

³⁾ Joh. Fr. Meyer: Ligpræd. over Nikolai Dassow. Greifswald. Wochenblatt 1743 S. 251 flg. J. O. Thiess: Gelehrtenesch. der Univ. zu Kiel I S. 197 flg. Moller: Cimbr. litt. I S. 126 flg.

⁴⁾ St. Nikolai Sogns Kbg. Flensb. A. XVIII Nr. 897. H. P. Selmer: Sl. Selmer S. 90. Moller: Samlinger i Flensburg Byarkiv. do. Cimbr. litt. I S. 97. Scholtzen: Heiligenhafen S. 208. Pontoppidan: Annal. IV S. 137 flg. Zwergius: Den sjæll. Kleresie S. 771 flg. Hundrup: Doktorer

Børn: 1) *Cæcilia (Silla) Maria Clausen*. D. St. Nik. K. Flensborg $1\frac{1}{2}$ 1707. † Krempe $2\frac{1}{11}$ 1740. fl. Dtr. ~ Borsfleth $2\frac{9}{16}$ 1725 Johann Heinrich Rickers. F. Friedrichsstadt $2\frac{2}{3}$ 1701. Søn af Borger Rendsburg Claus Rickers. 1725 Sp. Borsfleth. Indsættelsesbrev af $1\frac{1}{4}$ 1725. inds. $\frac{3}{4}$ s. A. Han opnaaede dette Embede ved sin Hustrus Indflydelse, hvad hun ofte lod ham høre. Af Ærgrelse herover meldte han sig som Ansøger til Embedet som Sp. Krempe, hvor han blev valgt $2\frac{9}{16}$ 1740, og kunde nu lade sin Xantippe vide, at han ogsaa uden hendes Hjælp kunde opnaa et Embede, inds. $\frac{3}{4}$ s. A. 1751 var han to Gange Interimsprovst. I hans Prædikener var Stemmen det meste. † Krempe $1\frac{1}{8}$ 1765.¹⁾

2) *Martin Ulrich Clausen*. D. St. Nik. K. Flensb. $2\frac{5}{8}$ 1708. imm. Kbh. $\frac{5}{6}$ 1725.²⁾

3) *Johanna Christina Clausen*. D. St. Nik. K. Flensb. $2\frac{9}{16}$ 1710. ~ 17. . . . ., Forvalter.³⁾

4) *Thomas Clausen*. D. St. Nik. K. Flensb. $2\frac{7}{11}$ 1711. Stud. Sorø 1729. Var 1731 imm. Jena. † som Student.⁴⁾

5) *Friedrich Ludwig Clausen*. D. Christiansb. Slotsk. Kbh. $3\frac{1}{16}$ 1713. stud. pr. Kbh. 1730. 1740 Advokat.⁵⁾

6) *Anna Sophia Clausen*. D. Kbh. Slotsk. $1\frac{1}{10}$ 1714.⁶⁾

7) *Christian Clausen*. F. Kbh. $1\frac{1}{2}$ 1716.⁷⁾

8) *Christian Carl Clausen*. F. Kbh. $1\frac{3}{16}$ 1718.⁸⁾

Hustrus Søster: Maria Hedevig Martinsdatter Ulrich (Selmer). F. Flensborg 16. . . † 1722. 4 B. m. 1 Dtr. ~ Slotsk. Kbh. $\frac{3}{10}$ 1717 Jacob Nielsen Muus. F. Kerteminde $2\frac{5}{12}$ 1691. Søn af res. Kpl. Kerteminde-Drigstrup Niels Jacobsen Muus og Magdalene Knudsdatter Bruun. stud. pr. Kerteminde 1708. cand. $2\frac{3}{10}$ 1714. 1713 Degn paa Kommunitetet, $3\frac{9}{16}$ 1716 Magister. $2\frac{3}{10}$ 1716 Sp. Stenløse-Viksø. ord. $2\frac{7}{10}$ s. A. Da Czar Peter den Store under sit Besøg i Kbh. ønskede at se en Bispevielse, blev han ordineret med alle biskoppelige Prydelser. 1746 Viceprovst Ølstykke Herr. 1748 Provst sm. St. † $1\frac{1}{4}$ 1783. ~ 2 1723 Christence Pedersdatter Quist. † ca. 1730 (Skifte

S. 102. Zeitschrift XIX S. 152. Worm: Leksik. I S. 224 flg. Nyerup & Kraft: Litt. leksk. I S. 124. Bricka: Biograf. Leksik. III S. 633 flg. Kirkeleksk. f. Nord. I S. 519.

1) St. Nikolai Sogn Flensborg, Borsfleth & Krempe Kbg. Møller: Saml. Zwergius: Den sjæll. Kleresie S. 773. Archiv f. Staats & Kirchen-gesch. III S. 230, IV S. 84 flg.

2) Flensb. St. Nikolai Sogns Kbg. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. II S. 467.

3) Flensborg St. Nik. Sogns Kbg. Zwergius: Den sjæll. Kleresie. S. 773.

4) Flensborg St. Nik. Sogns Kbg. Møller: Samlinger. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. II S. 507. Zwergius: Den sjæll. Kleresie. S. 773.

5) Lengnick: Kirkebogsuddr. II S. 6. Møller: Saml. H. P. Selmer: Sl. Selmer S. 90. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. II S. 514. Zwergius: Den sjæll. Kleresie S. 773.

6) Kbh. Slotsk. Kbg. Lengnick: Kirkebogsuddr. II S. 6.

7) Kbh. Slotsk. Kbg. Lengnick: Kirkebogsuddr. II S. 6.

8) Kbh. Slotsk. Kbg. Lengnick: Kbg. uddr. II S. 6.

Slesvig Stift. $2\frac{4}{10}$ 1730). 5 B. m. 1 S. 2 Dtr. Datter af Sp. Hjørlande Peder Villadsen Quist og Lene Andersdatter. ~ 3) $\frac{3}{8}$ 1731 Martha Kirstine Olesdatter Bagger. D. Farum $2\frac{6}{8}$ 1709. † $1\frac{8}{8}$ 1780. 11 B. m. 4 S. 4 Dtr. Datter af Sp. Farum-Værløse, Provst, Mag. Oluf Pedersen Bagger og Anna Sophia Matthiasdatter Byssing. ¹⁾

64. $1\frac{3}{7}$ 1724—1728. Andreas Andreassen Høyer.²⁾

F. Karlum Prgd. $1\frac{1}{8}$ 1654. Søn af Sp. Karlum Andreas Høyer og Catharina Johansdatter Breckling. Farfaderen, der havde været Lær

St. Nicolai Kirke i Flensburg.

er i Højer, havde givet sine Børn Byens Navn. imm. Kiel $1\frac{1}{2}$ 1672. imm. Leipzig 167. (var der 1676). $1\frac{1}{8}$ 1680 valgt Diakon St. Johannes K. Flensborg. ord. Rendsburg $2\frac{3}{4}$ s. A. inds. $2\frac{7}{8}$ 1680. 1685 Sp. sm. St. Fra $\frac{1}{2}$ 1694 fung. han som Viceprovst for Dr. Josva Schwartz, og $\frac{3}{11}$ 1709 blev han Provst for Flensborg Provsti. 1717 var han en Tid cst. Provst Gottorp Provsti. 1724 udnævnte Frederik IV ham til Generalsuperintendent paa følgende Vis: „Wann einer lange Kardinal gewesen, ists wohl Zeit, dass er einmal Pabst wird, und also verordnen wir Euch hiemit zum Generalsuperintendenten!“

Till. blev han Consistorialraad og Provst Gottorp, Husum, Ejdersted og Schwabsted Provstier. † Hamburg (Rendsburg) $1\frac{1}{8}$ 1728. begr. Flensborg $1\frac{1}{8}$ s. A. ~ $1\frac{3}{8}$ 1680 *Anna Christine Zimmermann*. F. Lund, Skaane, $2\frac{4}{10}$ 1664. † Flensborg $2\frac{9}{8}$ 1727. begr. $1\frac{7}{8}$ s. A. 6 S. 7 Dtr. Datter af Postmester i Flensborg Georg Zachariassen Zimmermann og Dorothea Frederiksdatter Feddersen. ³⁾

¹⁾ Lengnick: Kbg.uddr. I S. 33. Farum Kbg. & Ølstykke Herreds gejstl. Skrifteprotokol (ved Landsark. Kbh.). Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. II S. 333, 404. Fynske Saml. III S. 49. Giessing: Jubellær. II, 1 S. 287 flg. Worm: Leks. II S. 102 flg. Supplm. S. 557. Nyerup & Kraft: Littleksk. II S. 405. Richter: Dødsf. i Danm. 1760—1790 S. 81.

²⁾ Fælleskilder for Nr. 64: Møller: Pröbste Flensb. S. 12 flg. do. Predigergesch. St. Johs. K. Flensb. S. 49 flg. do. Diakonen St. Johs. K. Flensb. S. 19 & 38 flg.

³⁾ A. Halling: Meine Vorfahren II S. 46. Gundlach: Kiels Univ.

Børn: 1) *Catharina Dorothea Andreasdatter Høyer*. F. Flensb. $\frac{2}{11}$ 1681. † Flensb. . . / $\frac{1}{12}$ 1733. begr. sm. St. $\frac{6}{2}$ s. A. 12 B. m. 5 S. 3 Dtr. ~ Flensborg 1700 Frands Olesen Møller F. Flensborg $\frac{1}{8}$ 1667. Søn af Sp. Nikolai K. Flensborg Olaus Møller og Christine Breckling. $\frac{2}{6}$ 1699 Diakon St. Johannes K. Flensborg. $\frac{2}{10}$ 1707 Diakon Maria K. sm. St. . . / $\frac{1}{12}$ 1720 Sp. sm. St. 1724 Provst Flensborg Provsti. † Flensborg $\frac{2}{7}$ 1735. begr. sm. St. $\frac{9}{8}$ s. A.¹⁾

2) *Georg Friedrich Andresen Høyer*. F. Flensborg $\frac{1}{10}$ 1682. † Flensborg . . / $\frac{1}{12}$ 1744. begr. sm. St. $\frac{3}{2}$ s. A.²⁾

3) *Metta Christina Andreasdatter Høyer*. F. Flensborg $\frac{2}{11}$ 1684. † Flensborg $\frac{1}{4}$ 1689.

4) *Andreas Andresen Høyer*. F. Flensborg $\frac{2}{4}$ 1686. stud. 17. . . 1718 Diakon Drellsdorf. 17. . . Compastor sm. St. $\frac{2}{10}$ 1738 Sp. St. Vi. 1750 Sp. Kaltenkirchen. † Kaltenkirchen $\frac{6}{6}$ 1752. ~ 17. . . Metta Maria Joachimsdatter Vette. m. 1 S. Datter af Sp. Drellsdorf Joachim Jacobsen Vette af Ullerup og Barbara Mauritsdatter Erichsen.³⁾

5) *Johann Christian Andresen Høyer*. F. Flensborg $\frac{2}{10}$ 1687. $\frac{1}{7}$ 1710 Kornet fynske Rytterregim. reduc. $\frac{3}{10}$ 1713. Løjtnant † $\frac{3}{10}$ 1713.⁴⁾

6) *Dorothea Magdalena Andreasdatter Høyer*. F. Flensborg $\frac{1}{3}$ 1689. 1 Dtr. ~ Flensborg $\frac{2}{6}$ 1707 Jasper Bennick. Kbm. Flensb. ~ 1) St. Nik. K. Flensborg $\frac{7}{2}$ 1701 Anna Catharina Sühling. Datter af Dethlef Sühling.⁵⁾

7) *Nicolaus Andresen Høyer*. F. Flensborg $\frac{1}{7}$ 1690. stud. Flensb. 1712. imm. Jena s. A. $\frac{1}{10}$ 1724 valgt Diakon St. Johannes K. Flensb. ord. $\frac{2}{1}$ 1725. † Flensborg $\frac{1}{2}$ 1735. begr. sm. St. $\frac{2}{2}$ s. A. ~ $\frac{3}{10}$ 1732 Metta Christina Nielsdatter Høyer. F. Klægsbøl (Klixbüll) 17. . . † Flensborg $\frac{3}{5}$ 1778. 1 S. 1 Dtr. Datter af Sp. Klægsbøl Nicolaus Andresen Høyer og Anna Christina Marcusdatter Esmarch (se nedenfor).⁶⁾

Hun ~ 2) Flensborg 1736 Johann Michelsen Geerkens. F. Flensborg $\frac{3}{10}$ 1708. Søn af Sp. Nikolai K. Flensborg Michel Geerkens og Dorothea Johansdatter Holst. stud. Flensborg 1725. imm. Jena s. A. 1728 Studierejse i Tyskland. Derefter Lærer Flensborg. 1729—1732 Hjælpeprædik. St. Nik. K. Flensb. 1734 Huslærer Bøl Prgd. $\frac{1}{4}$ 1735 valgt Diakon St. Nikolai K. Flensborg. † Flensborg $\frac{2}{5}$ 1740 af Tæring. 2 Dtr. ⁷⁾

Matr. S. 12. Scholtzen: Heiligenhafen S. 208. Pontoppidan: Annal. IV S. 138 flg. Rørdam: Hist. Saml. I S. 398. Zeitschrift XIX S. 52. Bricka: Biograf. Leksik. VII S. 508.

1) Vor Frue Sogns Kbg. Flensborg. Libr. min. cimbr. XII Nr. 101—102. Møller: Cimbr. litt. I S. 425. Jensen: Saml. II S. 19.

2) Vor Frue Sogns Kbg. Flensborg.

3) Jensen: Saml. I S. 177. II S. 53. III S. 427.

4) Hirsch: Saml. af danske og norske Offic. 1648—1814 V S. 351.

5) St. Nikolai Sogns Kbg. Flensb.

6) Vor Frue Sogns Kbg. Flensborg. Møllers Saml. i Flensborg. Jensen: Saml. II S. 34. Rørdam: Hist. Saml. IV S. 336.

7) Jensen: Saml. II S. 34.

Slesvig
Stift.

8) *Brigitta Christina Andreasdatter Høyer*. F. Flensborg $\frac{1}{4}$ 1692. † Flensborg . . /₁ 1741. begr. sm. St. $\frac{1}{2}$ s. A. m. 3 B. m. 1 S. 1 Dtr. ~ St. Nik K. Flensborg $\frac{1}{8}$ 1713 Jasper Jaspersen. D. Nik. K. Flensb. $\frac{1}{8}$ 1684. Søn af Kbm. Jasper Jaspersen og Catharina Hinrichsdatter thor Straten. stud. Flensborg 17. . cand. theol. Raadmand Flensb. ¹⁾)

9) *Beata Augusta Andreasdatter Høyer*. F. Flensb. $\frac{3}{4}$ 1693. † sm. St. $\frac{1}{10}$ s. A.

10) *Henning Dethlef Andresen Høyer*. F. Flensb. $\frac{2}{10}$ 1695. 1754 Stiftsfoged Hacksted.

12) *Erich Christian Andresen Høyer*. F. Flensborg $\frac{1}{4}$ 1697. Levede i New York. † New York 1759.

13) *Anna Maria Andreasdatter Høyer*. F. Flensb. $\frac{1}{10}$ 1700. † Flensborg 1762. ~ 1724 Tycho Thomsen. Borger Flensb. 9 B. m. 1 S. 2 Dtr. ²⁾)

14) *Maria Elisabeth Andreasdatter Høyer*. F. Flensb. $\frac{2}{7}$ 1702. † Altona $\frac{10}{10}$ 1773. 1 Dtr. ~ $\frac{2}{4}$ 1730 Johann Christian Johannsen Høyer. F. Karlum $\frac{1}{6}$ 1696. Søn af Sp. Karlum Johannes Andresen Høyer og Catharina Gude Johannsdatter Fabricius af Løjt (se nedenfor). 1730 Sp. Sattrup. ord. $\frac{8}{10}$ s. A. inds. $\frac{2}{10}$ s. A. entl. 1771. † Altona $\frac{2}{10}$ 1774. ³⁾)

Brødre: 1) Johannes Andresen Høyer. F. Karlum $\frac{2}{10}$ 1660. imm. Kiel $\frac{30}{10}$ 1681. 1686 Adj. min. cum spe succ. Karlum. $\frac{20}{10}$ 1689 Sp. sm. St. † Karlum $\frac{1}{2}$ 1726. ~ $\frac{1}{11}$ 1686 Catharina Gude Johansdatter Fabricius. F. Løjt $\frac{1}{10}$ 1665. † $\frac{2}{10}$ 1732. 3 S. 1 Dtr. Datter af Sp. Løjt Johann Christian Fabricius og Anna Willadsdatter. ⁴⁾)

2) Nicolai Andresen Høyer. F. Karlum $\frac{1}{8}$ 1669. imm. Kiel $\frac{1}{10}$ 1689. $\frac{1}{12}$ 1691 Adj. min. cum spe succ. Klægsebøl (Klixbüll). 1699 Sp. sm. St. † Klægsebøl 1729. ~ $\frac{1}{4}$ 1692 Anna Christina Marcusdatter Esmarch. F. 16. . 2 S. 3 Dtr. Datter af Sp. Klægsebøl, Mag. Marcus Esmarch og Dorothea Henriksdatter Reimers. ⁵⁾)

Søstre: 1) Anna Maria Andreasdatter Høyer. F. Karlum $\frac{1}{8}$ 1656. † $\frac{1}{2}$ 1737. m. 1 S. 2 Dtr. ~ $\frac{1}{10}$ 1676 Wilhelm Buchholtz. F. Flensborg $\frac{2}{12}$ 1636. Søn af Billedskærer Paul Buchholtz og Christina Hansdatter. 1671 Quintus Flensborg. 1675 Sp. Handved. † Handved $\frac{2}{7}$ 1708. ⁶⁾)

2) Birgitte Margrethe Andreasdatter Høyer. ~ Christian Andersen Ambders, Sp. Burkal.

1) Vor Frue & St. Nikolai Sogns Kbg. Flensb. Libr. min. cimbr. X.

2) Møller: Saml. i Flensborg.

3) Meddelelse fra Sp. Titzek, Sattrup. Meddel. fra Altona Stadt-archiv.

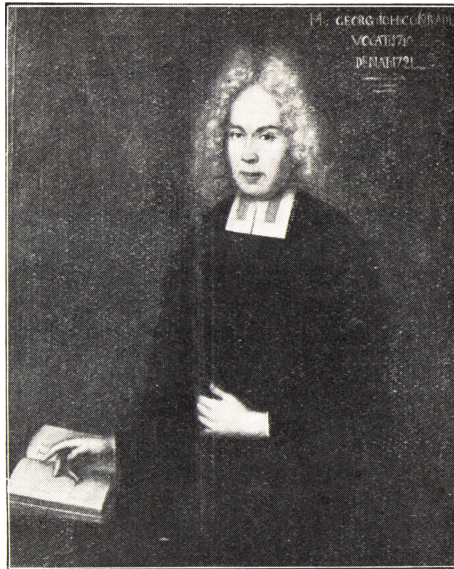
4) Karlum Kbg. Møller: Sl. Fabricius. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 25. Jensen: Saml. II S. 155.

5) Karlum Kbg. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 36. Jensen: Saml. II S. 119.

6) Møller: Saml. i Flensb.

65. ³⁰/₈ 1728—1747. Johann Georg Danielsen Conradi.¹⁾Slesvig
Stift.

F. Riga ²⁷/₂ 1679. Søn af Borger, Haandværker Daniel Conrad Conradi og Elisabeth Münster. Først bestemt for Handelen, sendtes han 1687 til Kowno for at lære Polsk. Her opholdt han sig dels i et Kamaldulenserkloster, dels i et Jesuiterkloster i 3 Aar. 1690 kom han i Riga Latinskole. 1695 døde hans Fader, og da Moderen sad tilbage med 6 uforsørgede Børn, maatte han til at gøre sig fortrolig med Tanken om ikke at kunne fuldføre Studierne. 1697 drog han til Stade ved Bremen, hvor hans Moders Slægt forstrakte ham med Penge, saa han samme Aar kunde drage til Halle og fortsætte Studierne. 1699 Huslærer Quedlinburg, hvor han traf Gotfred Arnold, for hvem han oversatte nogle mystiske Skrifter paa Tysk, og gennem hvem han kom under stærk pietistisk Paavirkning. 1700 tog han tilbage til Halle Universitet. 1791 imm. Leipzig. 1702 Mag. sm. St. 1703 svensk Feltpræst i Tyskland, i hvilken Stilling han virkede i 7 Aar, og en Tid (1708—1709) levede i Hamburg, hvor han ofte prædikede i Domkirken. 1709 valgt Sp. Hamburg Domk., men tiltraadte ikke. ²⁰/₁ 1710 Præst St. Gertruds tyske K. Stockholm, hvor han tiltr. ²⁷/₂ s. A. Her maatte han berede den domfældte Baron Gørtz til Døden og følge ham til Retterstedet. ²⁰/₁ 1720 tysk Hofpr. Kbh. Da han holdt sin Afskedsprædiken i Stockh. ²⁷/₂ 1721, sagde Kongen til ham, at han kun ugerne skiltes fra ham og gerne vilde have ham hos sig i sin Dødsstund, hvortil Conradi svarede: „Jeg vil anbefale Deres Majestæt en bedre Mand, den Herre Jesus Kristus. I ham vil De og jeg kunne leve og dø saligt!“ Inds. Kbh. ²⁷/₆ 1721. Takket være hans Indflydelse fik den tyske Sværmer Dippel frit Lejde til at opholde sig i Danmark. Efter at være udnævnt til Generalsuperintendent, blev han endnu Vinteren over i Kbh. ⁴/₅ 1729 kom han til Rendsburg, hvor han overtog alle Embeder, som hans Forgænger havde siddet inde

Generalsuperintendent Johann Georg Conradi.

¹⁾ Fælleskilder for Nr. 65: Zwergius: Den sjæll. Kler. S. 777 flg. Libr. min. cimbr. LXXIII Nr. 26 S. 60 flg. (G. Langreuter: G. J. Conradi).

Slesvig
Stift.

med, og forvaltede dem med ubestridelig Nidkærhed og Dygtighed. S. A. Rang med Etatsraader. Han var en meget flittig Visitator, som støttede Pietisterne og Herrnhutterne. Berømt er Hyrdebrevet, som han sammen med Provst Schrader i Tønder 1737 udsendte til alle Stiftets Præster, og som siden blev optrykt flere Gange. S. A. afskaffede han Exorcismen ved Daaben. † Rendsburg $\frac{7}{10}$ 1747 af Vatersot med Ordene: „Ved Korset er min Krone.“ Begr. sm. St. $\frac{2}{10}$ s. A. ~ Stockholm $\frac{1}{10}$ 1713 *Maria Eleonora Kønig*. F. Stockholm $\frac{7}{10}$ 1695. † Altona $\frac{1}{4}$ 1778. 5 S. 3 Dtr. Datter af kgl. sv. Kommissær i Hamburg Henrich Kønig og Helena Daurer.¹⁾

Børn: 1) *Helena Eleonora Johansdatter Conradi*. F. Stralsund $\frac{2}{8}$ 1814. † Hamburg $\frac{7}{4}$ 1796. 2 Dtr. ~ $\frac{1}{10}$ 1730 Jobst Wilhelm Helling. Kbm. Hamburg.²⁾

2) *Georg Hinrich Johansen Conradi*. D. Stockholm $\frac{3}{10}$ 1718. Gross. Stockholm. 1762 Direktør ostind. Komp. 1768 Kommerceraad. $\frac{2}{4}$ s. A. adlet. † Stockholm $\frac{3}{10}$ 1795. ~ Stockholm $\frac{1}{10}$ 1746 Elisabeth Grøen. F. Stockholm $\frac{1}{9}$ 1723 † $\frac{1}{4}$ 1799. m. 3 S. 7 Dtr. Datter af Gross. Werner Grøen Gertsøn og Margaretha Hovet.³⁾

3) *Johann Friedrich Johansen Conradi*. D. Stockholm $\frac{1}{10}$ 1719. † Kbh. 1725 (1724).⁴⁾

4) *Christian Wilhelm Johansen Conradi*. F. Stockholm $\frac{2}{10}$ 1720. Stud. . . . . 1741 Fropræd. og Diakon Maria K. Rendsburg. $\frac{1}{4}$ 1753 Garnisonspr. sm. St. 17. . Mag. † Rendsburg $\frac{1}{2}$ 1777. ~ 17. . ??? Charlotte Amalie Busk. † $\frac{1}{5}$ 1815.⁵⁾

5) *Friedrich Christian Johansen Conradi*. F. Kbh. $\frac{2}{8}$ 1722. imm. Halle $\frac{2}{3}$ 1741.⁶⁾

6) *Anna Magdalene Amalie Johansdatter Conradi*. F. Kbh. $\frac{1}{12}$ 1723. 1 S. 1 Dtr. ~ $\frac{3}{10}$ 1743 Paridon Johansen von Axen. F. Hamburg $\frac{7}{10}$ 1704. Søn af Borger Johann von Axen og Magdalena Hinsch. Kbm. og Fabriqueur i Hamburg. † Hamburg $\frac{3}{4}$ 1784. ~ 1) $\frac{2}{12}$ 1730 Dorothea Haeseler. † Hamburg $\frac{1}{12}$ 1740. 7 B.⁷⁾

1) St. Gertrudsk. Kbg. Stockholm. Rendsburg Kbg. Meddel. fra Sverrigs Rigsarkiv. Hirsch. Saml. af Offic. III S. 72. Libr. min. cimbr. VI. Pontoppidan: Annal. IV S. 140 flg. Scholtzen: Nachr. v. d. St. Heiligenhafens S. 208 flg. Worm: Leks. I S. 236 flg. Supplm. S. 157. Verein f. Hamb. Gesch. 1890 S. 59. Zeitschrift XIX S. 53 flg. Helweg: Danm. Kirkeh. efter Ref. I S. 68 flg. Bricka: Biograf. Leks. IV S. 80 flg. Kirkel. f. Nord. I S. 546. Allgem. Deutsche Biogr. IV S. 442 flg. Svensk Biograf. Leks.

2) Meddel. fra Staatsarchiv. der Freien & Hansestadt Hamburg.

3) St. Gertrudsk. Kbg. Stockholm. Sv. Biograf. Leks. G. Anrep: Svenska Adl. Ättartavl. I. S. 465. G. Elgenstjerna: Svenska Adels Ättartavl. II S. 36.

4) St. Gertruds K. Kbg. Stockholm.

5) Richter: Dødsf. i Danm. 1760—1790 S. 23. do.: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 227.

6) Lengnick: Kirkebuuddr. II S. 6. Kirkeh. Saml. 5. Rk. I S. 741.

7) Lengnick: Kirkebogsuddr. II S. 6. Meddel. fra Hamb. Staatsarchiv.

7) *Johan Friedrich Johansen Conradi*. F. Kbh. 1 $\frac{1}{2}$ 1725. Officer i det mønske Regim.¹⁾ Slesvig
Stift.

8) *Charlotte Marie Johansdatter Conradi*. D. Kbh. Slotsk. 2 $\frac{1}{2}$ 1728. 1 Dtr. ~ 17.. Peter Behrens. D. Frue K. Flensborg 2 $\frac{1}{2}$ 1720. Søn af Kbm. og Raadm. Flensborg Arnold Behrends. 1745 Sp. Brodersby-Taarsted. 1749 Sp. Rylskov entl. 1796. † Flensborg 2 $\frac{1}{2}$ s. A.²⁾

Efter Conradis Død var Embedet vakant i 2 Aar, og Provsterne udførte hver i sit Provsti de biskoppelige Forretninger.

66. 2 $\frac{1}{2}$ 1749 – 1757. Jeremias Frederik Augustsen Reuss.³⁾

F. Horrheim, Würtemberg $\frac{1}{2}$ 1700. Søn af Byfoged August Reuss og Susanna Regina Ostertag. Sin Skolegang fik han i Denckendorff og Maulbrunn Klostre. 1721 imm. Tübingen. 1723 Mag. sm. St. 1 $\frac{3}{4}$ 1729 Mag. repetens Tübingen. Allerede tidligt mødte han Pietismen og blev grebet af den. 1731 rejste han til Arnestederne for dette kristelige Liv: Jena, Halle og Leipzig. 2 $\frac{1}{2}$ 1732 tysk Hofpr. Kbh. og Prof. theol. Som saadan fik han adskillig Indflydelse paa flere vigtige Spørgsmaal. Men da han 1734 blev anmodet om en Erklæring om, hvorledes man burde stille sig overfor Separatisterne, var han saa frisindet, at han foreslog noget i Retning af Sognebaandsløsning. Kongen skrev da til Grev Stollberg: „Jeg vilde ønske, jeg vidste, hvorledes jeg med Ære kunde blive af med den gode Mand!“ Som Prof. blev han Kollega til Erik Pontoppidan, der

Generalsuperintendent Jeremias Frederik Reuss.

1) Lengnick: Kirkeb. uddr. II S. 6.

2) Lengnick: Kirkeb. uddr. II S. 6. Meddel. fra Sp. Clauder, Rylskov. Jensen: Saml. II S. 67. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 101.

3) Fælleskilder for Nr. 66: Die Nachkommen des August Reuss, Amtmanns zu Horrheim, Stuttgart 1842.

Slesvig
Stift.

lovpriser ham i høje Toner for alle kristelige Dyder. $\frac{2}{11}$ 1742 Dr. theol. Kbh. (Disp. $\frac{19}{11}$ s. A.). Da han blev Generalsuperintendent, blev han till. Overconsistorialraad. Ved sin Udnævnelse fik han stærke Vidnesbyrd om den Kærlighed, der blandt Studenterne næredes for ham, idet de gjorde alt for at beholde ham. Kongen havde selv Lyst til at kalde ham tilbage til Kbh., men opgav det omsider. $\frac{1}{12}$ 1757 Kansler og I Prof. theol. Tübingen samt Sp. St. Georgs K. sm. St. og Abbed for Klosteret Lorck. Han var en frugtbar theolog. Forfatter og en nidkær og flittig Tilsynsmand. † $\frac{6}{12}$ 1777. ~ Kbh. $\frac{25}{12}$ 1740 *Clara Catharina Creutz*. F. Nürnberg $\frac{1}{12}$ 1714. † Tübingen $\frac{19}{12}$ 1768. 3 S. 4 Dtr. Datter af Boghandler Johann Andreas von Creutz.¹⁾

Børn: 1) *Christiane Sophie Regina Reuss*. F. Kbh. $\frac{2}{12}$ 1741. † Kbh. $\frac{23}{12}$ 1744.²⁾

2) *Sophia Carolina Reuss*. D. Slotsk. Kbh. $\frac{3}{12}$ 1743. † Kbh. $\frac{8}{12}$ 1743.³⁾

3) *Christian Friedrich Reuss*. F. Kbh. $\frac{7}{12}$ 1745. 1769 Dr. med. Tübingen. 1770 Prof. med. extraord. Tübingen. 1780 Livmed. hos Hertugen af Würtemberg. 1796 Prof. med. ord. Tübingen. 1809 Medl. Det med. Fakult. og Det akadem. Senat. 1812 R. Kgl. Würtemb. Civil Verdienst-Orden. † Tübingen $\frac{17}{10}$ 1813. ~ Tübingen $\frac{1}{12}$ 1773 Rosine Dorothea Oetinger. F. Tübingen $\frac{1}{12}$ 1752. † sm. St. $\frac{2}{12}$ 1814. 2 S. 7 Dtr. Datter af Prof. med. ord. Tübingen Ferdinand Christoph Oetinger.⁴⁾

4) *Regine Caroline Reuss*. F. Kbh. $\frac{1}{9}$ 1746. † sm. St. $\frac{1}{9}$ s. A.

5) *Charlotte Amalie Reuss*. F. Kbh. $\frac{21}{12}$ 1748. † Stuttgart $\frac{8}{12}$ 1822. 1 S. 4 Dtr. ~ Tübingen $\frac{25}{11}$ 1775 Gottlob Christian Storr. F. Stuttgart $\frac{19}{12}$ 1746. Søn af Prælaten, Consistorialraad, Stiftspræst Stuttgart Johann Christian Storr. Stud. Stuttgart 1763. imm. Tübingen s. A. cand. sm. St. 1768. 1775 Extraord. Prof. philos. sm. St. 1777 Prof. theol. extraord. sm. St. 1777. Dr. theol. $\frac{1}{4}$ 1780. Prof. theol. sm. St. Specialsuperint. sm. St. og Sp. Tübingen. 1786 Prof. theol. sm. St. 1797 Overhofpræst og Consistorialraad Stuttgart. † Stuttgart $\frac{17}{12}$ 1805.⁵⁾

6) *Jeremias David Reuss*. F. Rendsburg $\frac{30}{12}$ 1750. 1768 cand.

1) Zwergius: Den sjæll. Kleresie S. 815 flg. Pontoppidan. Annal. IV S. 144 flg. Worm: Leks. II S. 260 flg. Supplm. S. 641 flg. Nyerup & Kraft: Litt. leksk. II S. 493. Birker-Smith: Kbh. Univ. Matr. III S. 27. Hundrup: Doktorer S. 39. Jensen: Stat. I S. 135 flg. Wiberg: Præsteh. II S. 112. Zeitschrift XIX S. 54 flg. Allgemeine Deutsche Biographien XXVIII S. 308 flg. Bricka: Biograf. Leks. XIV S. 20 flg. Kirkeleksk. f. Nord. III S. 773. Stadsarkivet i Nürnberg. Roth: Gesch. des Nürnberg. Handels III S. 41.

2) Kbh. Slotsk. Kirkebog.

3) Kbh. Slotsk. Kirkebog.

4) Allgemeine Deutsche Biograph. XXVIII S. 308 flg. Worm: Leks. Supplm. S. 978 flg. Kbh. Slotsk. Kirkebog.

5) Stadsarkivet i Stuttgart. Herzog & Plitt: Real Encyclopædie XVI S. 67 flg.

theol. s.A. Dr. phil. 1774 Underbibl. Tübingen. 1782 Prof. phil. extraord. og Custos Univibibl. Göttingen. 1785 Prof. philos. et hist. litter. ord. sm.St. 1789 Underbibliothekar sm.St. 1801 Medlem kgl. Societet for Videnskab i Göttingen. 1803 Britisk Hofraad. 1829 Overbibliothekar og Gehejmejustitsraad sm.St. s. A. R. af kgl. Hannov. Guelferord. 1832. R. af Würtemb. Kr. † Göttingen $1\frac{1}{2}$ 1837. ~ Stuttgart $2\frac{1}{2}$ 1799 Marianne Louise Charlotte Heyne. F. Göttingen $\frac{1}{4}$ 1769. † sm.St. $1\frac{3}{4}$ 1834. u. B. Datter af Geheimejustitsraad og Overbibliothekar Göttingen Christian Gottlob Heyne.¹⁾

7) *August Christian Reuss*. F. Rendsburg $\frac{1}{2}$ (1) 1756. 1773 Mag. imm. Strassburg $2\frac{7}{10}$ 1778. 1778 Dr. med. 1782 Prakt. Tübingen. 1783 Prof. med. sm.St. 1784 Geheimeraad og Livmedicus Bruchsaal. 1791 Livmedicus Stuttgart. 1804 R. af Würtemb. Civil Verdienstord. 1810 Medlem Overcensurkolleg. 1817 Overmedicinalraad. 1820 R. Würtemb. Krone. † $\frac{9}{10}$ 1824. ~ Stuttgart $2\frac{1}{8}$ 1787 Charlotte Friederikke Knebel. F. Stuttgart $3\frac{1}{2}$ 1759. † sm.St. $2\frac{8}{11}$ 1828. 3 S. 3 Dtr. Datter af Hofgerichtassessor og Kirkeraad i Stuttgart Wilhelm Friedrich Knebel.²⁾

Ved sin Bortrejse indstillede Generalsuperintendent Reuss, at Embedet skulde deles og anbefalede Biskop Brorson i Ribe til Generalsuperintendent i Slesvig. Som bekendt skete dette ikke; men antagelig paa Grund af Overvejelserne herom stod Embedet atter ledigt i 2 Aar, 1757—1759.

67. 1759—1791. Adam Struense.³⁾

F. Neu Ruppin, Brandenburg $10^{(8)}/9$ 1708. Søn af Deput. Brygger, Brygger og Dugmager Lorenz Struense og Elisabeth Thomschläger. Stud. Brandenburg 1727. imm. Halle s.A. imm. Jena 1728. 1729 Huslærer Jena. 1730 Hofprædikant Berleburg. ord. $\frac{1}{10}$ s.A. 1732 Sp. Neumarkt, Halle. inds. $2\frac{5}{5}$ s.A. 1732 Sp. St. Moritz K. Halle. inds. $1\frac{2}{10}$ s.A. 1739 Sp. St. Ulriks K. Halle. 1747 Sp. St. Maria K. Halle og Prof. theol. sm. St., Kaldelsen tilbagekaldt s.A. 1757 Sp. Trefoldigheds K. Altona og Provst Altona-Pinneberg, samt Consistorialraad og Medl. af Overkonsist. Glückstadt. inds. $2\frac{1}{10}$ s.A. s.A. Dr. theol. Halle. Afskedspræd. $\frac{7}{4}$ 1760. Ved sin Overtagelse af Generalsuperintendenturet, som han tiltr. 1760, blev han till. Overconsistorialraad og fik Etatsraadsrang. Da han 1772 fra Kbh. erfarede Sønnens Arrestation, svarede han høfligt tilbage: „Og Aron tav!“ 1784 till. Generalsuperintendent Holsten-Gottorp. 17.. Conferensraadsrang. Han var en from og nidkær Mand af udpræ-

1) Allgemeine deutsche Biographi. XXVIII S. 309. Cordes: Leksik. S. 277 flg. Lübker & Schröder: Leks. II S. 469 flg. 846. A. Schmidt: Neuer Nekrol. der Deutschen 1837 S. 1067 flg. Alberti: Leksik. II S. 259.

2) Allgemeine deutsche Biograph. XXVIII S. 309. Cordes: Leksik. S. 276 flg. Lübker & Schröder: Leksik. II S. 468. Personalh. Tidsskr. 5 Rk. VI S. 158.

3) Fælleskilder for Nr. 67: Personalh. Tidsskr. 8 Rk. I S. 80 flg. Bobé: Efterl. Papirer fra den reventl. Familiekr. VI Stamt.

Slesvig
Stift.

get pietistiske Anskuelse; dog havde han Betæneligheder ved, at der blev givet Hernhuterne Tilladelse til at oprette en Koloni i hans Stift. Den Dag, da Sønnen blev henrettet, sad hans Hustru og græd. Da man mente, Executionen havde fundet Sted, tog han Huen af og sagde: „Mutter, jetzt hat unser unglücklicher Sohn überwunden!“ Som Generalsuperintendent var han myndig og fordringsfuld; Præsterne kaldte ham deres

Generalsuperintendent Adam Struensee.

„Tordenvej“, og han var ilde lidt af mange. Han talte mere om Ydmyghed, end han almindelig selv viste den. Han lærte dansk, men talte det yderst daarligt og var ivrig for tysk Sprogs Fremgang i Kirke og Skole. † Rendsburg ²⁰/₆ 1791. ~ Berleburg 1732 Marie Dorothea Carl. F. ³¹/₇ 1716. † Slesvig ³¹/₁₂ 1792. 5 S. 3 Dtr. Datter af Christian VI Livlæge Justitsraad, Dr. med. Johann Samuel Carl og Johanne Sophie von Bülow.¹⁾

Børn: 1) Sophie Elisabeth Struensee. F. Halle ¹⁴/₄ 1733. † ²/₅ 1768. ~ 1753 Samuel Struensee. F. ¹⁷/₁₂ 1717. 17.. Superintendant St. Gothardts K. Brandenburg. † ³⁰/₁ 1771.

2) Carl August Struensee. ¹⁷/₅ 1789 adlet i Danmark: von Carlsbach, s. A. adlet i Preussen. F. Halle ¹⁸/₈ 1735. stud. Halle. ^{..}/₈ 1757 Prof. math. & phil. Liegnitz. ^{..}/₁₁ 1769 Dansk Justitsraad. entl. Prof. ¹⁴/₅ 1771. ²⁰/₅ 1771 Deput. i det danske Financancelli. Støttede Hernhuterne i deres Ønske om Oprettelse af Kolonien Christiansfeld. Fængslet ¹⁷/₁-¹²/₆ 1772 og afs. s. A. 1778 Bankdirekt. Elbing. ⁹/₂ 1782 Geheimeraad. 1791 Preussisk Statsminister. Ejer af Godserne Alze-

¹⁾ Giessing: Jubellær. III S. 425 flg. Bolten: Kirchl. Nachr. v. Altona I S. 81 flg. Cordes: Leस्क. S. 509. Jensen: Kurze Nachr. über d. Geist. 60 Jahre und darüber im Amte S. 9. C. F. Allen: Det danske Sprogs Hist. i Sønderjylland I S. 264 flg. (Allens Billede af Struensee er langtfra sympatisk; men han er forud indtaget imod ham). Zeitschrift X S. 145 flg. XIX S. 55 flg. H. L. Møller: Kong Chr. VI og Grev Chr. Ernst af Stollberg-Wernigerode S. 131. Bricka: Biograf. Leस्क. XVI S. 489 flg. Kirkelešk. f. Nord. IV S. 373.

nau og Matschdorf. † Berlin $^{17/10}$ 1804. ~ 1769 Caroline Elisabeth Müller. F. 1749. † Matschdorf, Berlin $^{27/11}$ 1803. 3 Dtr. Datter af Stiftsforvalteren ved Akademiet i Liegnitz . . . . . Müller.¹⁾

3) *Johann Friedrich Struense*. F. Halle $^{5/8}$ 1737. stud. Halle 17.. $^{11/2}$ 1757 Dr. med. Halle. $^{6/2}$ 1758 Stadsfysicus Altona-Landfysicus Pinneberg. $^{22/10}$ 1758 till. Landfysicus Rantzau. 1768 Rejselæge hos Chr. VII. 1768 Dr. med. h. c. Oxford. $^{5/4}$ 1768 Kgl. Livmedicus og Medl. Coll. med. $^{12/5}$ 1769 Etatsraad. $^{6/5}$ 1770 Forelæser hos Kongen og Conferensraad samt Kabinetssekr. hos Dronningen. $^{18/12}$ 1770 Maitre des requêtes. $^{20/1}$ 1771 R. af Mathildeordenen. $^{14/7}$ 1771 Geheimekabinetsminister. $^{22/7}$ s. A. Lensgreve. (Dansk Rigsgreve). $^{17/1}$ 1772 fængslet og afs. efter kgl. Ordre. Han var Fritænker og Libertiner. Kendt er hans Forhold til Caroline Mathilde. Han var typisk Repræsentant for den oplyste Enevældes Ide. Til Trods for han paa mange Maader staar som Forløberen for senere Tidens Liberalisme, stødte dog hans afgjorte Tyskhed og først og sidst den Skamløshed, hvormed han fremtraadte som Dronningens Elsker, Folket fra ham, og han blev almindelig forhadet. $^{25/4}$ 1772 dømt til Døden som Majestætsforbryder. $^{27/4}$ s. A. blev Dommen approberet, hvorefter Henrettelsen fandt Sted paa Østre Fæled $^{28/4}$ 1772. Ugift.²⁾

4) *Samuel Adam Struense*. F. Halle $^{1/10}$ 1739. 17.. Cand. jur. Gottorp. 1762 Overretssekr. Gottorp. † Slesvig $^{7/3}$ 1804. Ugift.

5) *Marie Dorothea Struense*. F. Halle $^{12/3}$ 1744. † Slesvig $^{11/1}$ 1820. 2 Dtr. ~ Kristk. Rendsburg $^{4/8}$ 1767 Wilhelm Aleksander Schwollmann. F. Slesvig $^{26/3}$ 1734. Søn af Sp. Slesvig Domk. Consistorialraad Theophilus Christian Schwollmann og Anna Christina Quistorp. imm. Rostock 17.. imm. Halle 17.. 1757 Mag. Rostock. Privatdoc. og Adj. phil. Fak. Rostock. 17.. Dr. phil. 1757. Adj. min. cum spe succ. Frederiksberg K., Slesvig. 1763 Sp. sm. St. 1769 till. Slotspr. Gottorp. 1776 Consistorialraad. 1791 Provst Hütten. 1796 Overconsistorialraad. entl. 1797. † $^{21/4}$ 1800.³⁾

6) *Johanne Henriette Struense*. F. Halle $^{3/6}$ 1745. † sm. St. $^{11/9}$ s. A.

7) *Gotthilf Christian Struense*. F. Halle $^{14/12}$ 1746. † Halle $^{18/5}$ 1750.

8) *Gotthilf Christoph Struense*. F. Halle $^{7/5}$ 1752. 1770 stud. Kiel. cand. jur. 1771. s. A. Sekondløjtn. Danske Livreg. afsk. $^{22/1}$

1) Worm: Leksik. II S. 438. Supplm. S. 751. Zeitschrift X S. 168. Bricka: Biograf. Leksik. XVI S. 490 flg. Dahl & Engelstoft: Biograf. Leksik. III S. 490 flg.

2) Worm: Leksik. II S. 439 flg. Supplm. S. 731 flg. Nyerup & Kraft: Litt. Leksik. II S. 582. Zeitschrift X S. 166 flg. Bricka: Biograf. Leksik. XVI S. 492 flg. Dahl & Engelstoft: Biograf. Leksik. III. S. 491 flg. Carøe: Den danske Lægestand I S. 122.

3) Bobé: Kirkebogsuddr. fra Slesvig i Rigsarkivet. Jensen: Saml. I S. 78. Cordes: Leksik. S. 310 flg. Lübker & Schröder: Leksik. II S. 564, 854. Kirkeh. Saml. 4 Rk. II S. 611 flg. Bricka: Biograf. Leksik. XV S. 410 flg.

Slesvig
Stift. 1772 med 200 Rdl. Ventepenge. Bankdirekt. Elbing. Købte Godset
Cadinen. Adlet i Preussen 1803. † Frankfurt am Main 1808. ~ 17..
..... Mindst 1 Dtr.

68. ^{29/6} 1792 – 1834. Jacob Georg Christian Adler. *

F. Arnæs Prgd. ^{8/12} 1756. Søn af Sp. og Provst Altona Georg
Christian Adler og Johanne Elise Schultze. Gik i Altona Gymna-
sium, hvor han allerede 1773 udgav en Samling jødiske retslige
Kontrakter affattede paa nyhebraisk og med tysk Oversættelse. ^{2/5}

Generalsuperintendent
Jacob Georg Christian Adler.

1775. imm. Kiel. imm. Bützow,
Mecklenburg. 1779 imm. Kbh.
1780—1782 rejste han i Tysk-
land, Holland, Frankrig og Ita-
lien for at undersøge græske og
østerlandske Bibelhaandskrifter.
I Rom blev han optaget i Kar-
dinal Stefan Borgias Kredts, hvis
gammelarabiske Møntsamling
han beskrev og udgav en ara-
bisk Fremstilling af Druseres
Historie. Efter sin Hjemkomst
udgav han 1783 en syrisk Sprog-
lære. s. A. Prof. syrisk Kbh.
Univ. ^{20/5} 1785. till. Sp. Frede-
riks Tyske K. Kbh. ord. s. D.
1788 Prof. extraord. theol. Kbh.
Univ. ^{1/5} 1789 till. Tysk Hofpræst
Kbh. s. A. udgav han et Værk
om de syriske Oversættelser af
det Nye Testamente, som gjorde
hans Navn kendt og agtet i hele

den lærde Verden. ^{30/9} 1790 Dr. theol. Kbh. Univ. Medl. af Mis-
sionskoll. og Meddirekt. Vaisenhuset.

Som Theolog var han afgjort Rationalist, og som Prædikant
ivrede han med stor Veltalenhed for dette Livssyn, idet han fore-
drog en rent rationalistisk Dyds- og Lyksalighedslære. Mynster roser
ham for det smukke Sprog, han talte, og de fulde Udgydelser af
et rent og fromt Hjerte, men fortæller, at Adler selv har udtalt,
at han aldrig havde haft Lyst til at prædike. Medens Johann Leon-
hard Callisen 1792 blev Struenses Eftm. som Generalsuperinten-
dent i Holsten, udnævntes Adler til Embedet for Slesvigs Ved-
kommende og Overconsistorialraad, hvormed han til 1796 forbandt
Stillingen som Provst for Tønder Provsti. Baade som General-
superintendent og Provst blev han meget afholdt. Som Oplysnings-
tidens afgjorte Repræsentant tog han straks med Iver fat paa at
fremme Skolernes Tilstand, som var i en sørgelig Forfatning. Paa
sine Visitationer forargedes han over at bemærke, at Befolkningen
ikke forstod det tyske Sprog, som brugtes ved Gudstjenesten. Men

i Stedet for saa at indføre Modersmaalet som Kirke- og Skolesprog, stræbte han hen til igennem Skolen at berøve den dansktalende Befolkning Modersmaalet og i Stedet lære den Tysk for saaledes at bane Vej for Oplysningen. Han fik nedlagt Latinskolerne i flere af de mindre Byer og i Stedet oprettet Borgerskoler. Paa Landet stræbte han efter at faa fast ansatte Lærere, der skulde undervise baade Sommer og Vinter, men mødtes i disse Bestræbelser af Godsbesiddernes og Bøndernes Uvilje, fordi Udgifterne steg og Børnenes Hjælp berøvedes dem om Sommeren. Frederik VI saa godt den Fare, der laa i Fortyskningen af Slesvig. ^{19/12} 1810 udstedtes et kgl. Reskript, hvor der siges: Under vort Hertugdømme Slesvig er foruden nogle af Øerne ogsaa Størstedelen af Amterne og Distrikterne paa Landet beboet af dansktalende Folk. Paa disse Øer og i disse Amter, hvor det danske Sprog er Almenhedens Sprog, er det vor allerhøjeste Vilje, at det tyske Sprogs Brug ved Gudstjeneste, Skoleundervisning og Rettergang skal ophøre og det danske Sprog træde i sammes Sted. Den Forandring skulde dog ikke ske med et Slag, men udføres efterhaanden. Heraf benyttede det tyske Cancelli sig, og Reskriptet udrættede saa godt som intet. ^{24/8} 1814 udkom Skoleanordningen for Slesvig-Holsten. Her var tysk gjort til Undervisningssprog baade i Latin- og Borgerskoler. Dansk skulde kun læres som fremmed Sprog. Om Almueskolerne hed det: I de tyske Skoler skal Lærerne tale højtysk, og hele Undervisningen skal udelukkende ske i dette Sprog. I de danske Skoler skal der, som det forstaar sig af sig selv, kun tales dansk. Men der var intet gjort for at bøde paa den Synd, som tidligere Tidens Misregering havde øvet, og mere end noget andet har denne Skoleordning bidraget til Sydslesvigs Fortyskning, idet Lovens Bestemmelser fortolkedes saaledes, at det var Kirkesproget og ikke Modersmaalet, der afgjorde, om en Skole skulde betragtes som dansk eller tysk, altsaa stik imod Reskriptet af 1810. Men det var ikke blot paa Skolevæsenets Omraade, Adler saaledes var med til at øve Fortræd, ogsaa Menighedslivet tog han paa med urene Fingre. Han fik indført et rationalistisk Tillæg til Pontoppidans Salmebog og ^{2/12} 1796 fik han den saakaldte adlerske Agende autoriseret til Indførelse i Slesvig. Her var der givet en fuldstændig rationalistisk Liturgi, hvor baade Velsignelsen, Troesordet og Herrens Bøn var omskrevet i rationalistisk Form. Mange Steder gjordes der vel baade af enkelte kristne Personligheder som af hele Menigheden Modstand mod dette Forsøg paa at rationalisere Gudstjenesten. Men efterhaanden trængte den igennem, og der er vel næppe nogen Tvivl om, at mere end noget andet har denne Agende bidraget til at hemme Kristenlivet i Sønderjylland og paatrykke Befolkningen i vide Kredse et rationalistisk Præg. 1792—1796 till. Provst Tønder. ^{9/2} 1798 till. Slotspræst Gottorp. 1806 ved J. L. Callisens Død till. Generalsuperintendent Holsten. ^{1/4} 1807 Rang i II Kl. Nr. 17. ^{28(29)/1} 1809 R. af Db. ^{28/1} 1811 Komm. af Db. ^{31/7} 1815 Dbm. ^{29/10} 1817 Stork. af Db. Omtrent samtidig med alle disse Udmærkelser

Slesvig
Stift.

fra Statens Side, maatte han lide den Tort, at Claus Harms med sine Theses vandt en afgørende Sejr for den gamle Tro over den tyske Rationalisme, samt at der takket være Kong Frederik VI intet blev gjort for at standse ham; Kampen mellem gammel og ny Tro maatte udkæmpes med Aandens Vaaben, hvad den nye Tro mindst af alt taalte. Det gik da som det skulde og maatte, Kristendommen sejrede over Vantroen. ^{18/1} 1833 Dr. phil. h. c. Rostock. † Gickau, Lütjenburg ^{22/8} 1834 paa en Visitatsrejse. begr. Slesvig ^{26/8} 1834. ~ 1) Garnisons K., Kbh. ^{8/12} 1787 *Dorothea Marie Lorck*. F. Kbh. ^{12/7} 1772. † ^{16/3} 1804. 4 S. 5 Dtr. Datter af Sp. Frederiks Tyske K. Kbh. Josias Jessen Lorck og Sophie Amalie Müller. Hun havde gaaet til Præst hos ham, og kort efter Konfirmationen, da hun var 15½ Aar, ægtede han hende. 2) ^{16/7} 1805 *Louise Dorothea Lederer*. F. Randers ^{19/6} 1774. † Haderslev ^{13/10} 1844. begr. St. Michaëlis K. Slesvig ^{22/10} s. A. 1 S. 2 Dtr. Datter af Justitsraad, kejserl. russisk Livlæge, Dr. med. Carl Friedrich Lederer og Erika Hedeveg Charlotte Neander.¹⁾

Børn: I. 1) *Georg Christian Adler*. F. Kbh. ^{16/7} 1788. † Kbh. ^{10/10} 1789. begr. sm. St. ^{12/10} s. A.²⁾

2) *Sophia Amalia Adler*. F. Kbh. ^{22/9} 1789. † Glückstadt ^{20/1} 1827. 4 S. 5 Dtr. ~ 18.. Friedrich Seestern Pauly. F. Bossee, Holsten ^{1/11} 1789. Søn af Kbm. Hamburg, Godsejer Georg Friedrich Pauly og Maria Catharina Ahlers. imm. Kiel ^{24/10} 1806. imm. Leipzig 1810. cand. jur. Gott. 1812. 2 Kar. m. s. r. A. 1814 kgl. dansk Kammerjunker & Auscultant Slesv. Overret. 1816 Obergerichtsrat Glückstadt. ^{15/9} 1827 (1829) Amtmand Schwarzenbeck. ^{27/6} 1840 R. af Db. 18.. Kammerherre. † Schwarzenbeck. ^{30/5} 1866. ~ 2) Slesvig ^{13/5} 1828 Karoline Juliane Stemann. F. Slesvig ^{17/1} 1810. † Kiel ^{2/10} 1882. 5 S. 3 Dtr. Datter af Kammerherre, Guvernementssekretær Slesvig Georg Christian Stemann og Friedericke Ulrikke Louise Schiffmann.³⁾

1) A. VI Nr. 3. A. XVII Nr. 1054. Randers & Haderslev Kbg. Lengnick: Kbg.uddr. I S. 52. Meddel. fra Regierungsrat G. Jess, Kiel. Christonje: Kirkebogsudd. S. 13. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 122. Jensen: Genealog. Nachrichten. Bolten: Kirchl. Nachr. v. Altona I S. 114 flg. Hundrup: Doktorer S. 61 flg. Fallesen: Magas. II S. 609 flg. Worm: Leksk. Supplm. S. 10 flg. Nyerup & Kraft: Litt.leksk. I S. 9. Cordes: Leksk. S. 9 flg. Lübker & Schröder: Leksk. I S. 4 flg. Alberti: Leksk. I S. 2. Neue Staatsb. Mag. X S. 435 flg. Jensen: Kirchengesch. IV S. 301 flg. Helweg: Danm. Kirkeh. eft. Reform. II S. 225, 261 flg., 401 flg. L. Koch: Danm. Kirkeh. 1801-1817 S. 77 flg. do.: Oplysningstiden i den danske Kirke S. 241 flg. Carstens: Tøndern S. 152. Mynster: Af mit Levned I S. 36 flg. Zeitschrift XIX S. 59 flg. Verein f. Kirchengesch. 2 Rk. V S. 224 flg. Bricka: Biograf. Leksk. I S. 101 flg. Dahl & Engelstoft: Biograf. Leksk. I S. 13. Salmonsens: Konversleksi. I S. 180, 182. Kirkeleksk. f. Nord. I S. 27. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 9. A. Schmidt: Neuer Nekrol. d. Deutsch. 1834 S. 634 flg.

2) Frederisk Tyske K. Kbg. Kbh. Christonje: Kirkebogsuddr. S. 13. Meddel. fra Regierungsrat G. Jess, Kiel.

3) Frederiks Tyske K. Kbh. Christonje: Kbg.uddr. S. 32. B. Kørner: Deutsche Geschlechterbuch XXIII S. 368. LI S. 329. Gundlach:

- 3) *Elise Frederikke Adler*. F. Kbh. $^{21/11}$ 1791. † $^{28/8}$ 1833. Ugift.¹⁾
- 4) *Georg Josias Stephan Borgia Adler*. F. Kbh. $^{29/10}$ 1792. imm. Kiel $^{4/5}$ 1813. cand. Gott. 1817 1 Kar. $^{17/11}$ 1817 Kat. St. Petri K. Kbh. $^{4/11}$ 1823 Compastor Rellingen. inds. $^{17/5}$ 1824. $^{31/3}$ 1837 till. Provst Pinneberg Provsti. $^{28/6}$ 1840 R. af Db. † $^{5/11}$ 1852. ~ Eutin $^{11/5}$ 1824 Elisabeth Cathrine Friedericke Eschen. F. Eutin $^{19/6}$ 1787. U. B. Datter af Justitsraad Jacob Hugo Eschen og Antoinette Charlotte Stricker.²⁾
- 5) *Friedrich August Adler*. F. Tønder $^{3/9}$ 1794. imm. Kiel $^{4/5}$ 1813. cand. jur. Gott. 1817 2 Kar. m. A. 18.. Borgmester Tønning. 18.. Landfoged Bredsted. 18.. Landfoged Husum. afs. 185. 18.. Stadtkomm. Ratzeburg. entl. 1866. † Flensburg $^{27/11}$ 1877. ~ $^{4/6}$ 1833 Elisabeth von Lillien skjold. F. Kbh. $^{27/10}$ 1802. † $^{9/4}$ 1893. Mindst 1 S. Datter af Kapteinløjtnant i Marinen Peter Carl Lillien skjold og Pauline Lederer.³⁾
- 6) *Wilhelm Theodor Adler*. F. Slesvig $^{1/2}$ 1797. Boede 1834 i Clausdorf i Holsten.⁴⁾
- 7) *Henriette Caroline Adler*. F. Slesvig $^{17/7}$ 1799. † Altona $^{14/2}$ 1843. Ugift.⁵⁾
- 8) *Dorothea (Doris) Maria Christine Adler*. F. Slesvig $^{3/10}$ 1800. † $^{12/2}$ 1855. 4 S. 5 Dtr. ~ 18.. Christian Friedrich Jasper. F. Husum $^{13/5}$ 1786. Søn af Skrædder Joachim Jasper og Catharina Margaretha Sünecksen. stud. Husum 18.. imm. Kiel $^{25/10}$ 1805. cand. jur. Gott. 1809 1 Kar. 1809 Underretsadvokat Slesvig. 1811 Overretsadv. sm. St. 18.. Justitsraad. 1824 Dr. jur. h. c. Kiel. $^{5/7}$ 1831 Regeringsadv. Slesvig. $^{1/2}$ 1834 Stempelpapirforv. sm. St. 1835 susp. for Kasseangel. $^{1/5}$ 1839 fradømt begge sine Embeder. † Slesvig $^{30/11}$ 1847. begr. sm. St. $^{1/2}$ s. A. ⁶⁾

Slesvig
Stift.

Kiels Univ. Matr. S. 174. Personalh. Tidsskr. 6 Rk. I S. 191. Lübker & Schröder: Leks. II S. 565. Alberti: Leks. II S. 385 flg. Supplm. II S. 256.

1) Christonje: Kbg.uddr. S. 32. Neue Staatsb. Mag. X. S. 436. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 9.

2) Eutin Kbg. Christonje: Kbg.uddr. S. 13. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 182. Wulff: Verzeichn. S. 34. Lübker & Schröder: Leks. I S. 4. Alberti: Leks. I S. 2. Supplm. I S. 2. Neue Staats. Mag. X S. 435. C. F. Allen: Det danske Sprogs Historie i Sønderjylland I S. 324 flg. Erslew: Forf.leksk. I S. 8. Supplm. I S. 7. Zeitschrift II S. 256. Verein f. Kirchengesch. 2 Rk. V S. 230. L. Bobé: Die deutsche St. Petri Gem. in Kopenhagen S. 343. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 9.

3) Tønder & Holmens K. Kbh. Kbg. Meddel. fra Rigsarkivet Kbh. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 182. Personalh. Tidsskr. 6 Rk. I S. 168. Carstens: Tondern S. 252. Alberti: Leks. Supplm. I S. 1 flg. Verein f. Kirchengesch. 2 Rk. V S. 230.

4) Slesvigs Doms. Kbg.

5) Slesvig Doms. Kbg. 17. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 9.

6) Bobé: Slesv. Kirkebogsuddr. i Rigsarkivet. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 173. Personalh. Tidsskr. 6 Rk. I S. 182. Lübker & Schröder: Leks. I S. 374 flg. Alberti: Leks. I S. 394 flg. Bricka: Biograf. Leks. VIII S. 391 flg. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 557. A. Schmidt: Neuer Nekrol. d. Deutschen 1847 S. 727 flg.

Slesvig
Stift.

9) *Christiane Vilhelmine Adler*. F. Slesvig ^{13/11} 1802. Konventualinde Vemmetofte. † ^{14/11} 1887. begr. Slesvig ^{18/11} s. A. Ugift.¹⁾

II. 10) *Carl Ferdinand Adler*. F. Slesvig ^{24/8} 1808. stud. Slesvig 18.. imm. Gøttingen 18.. imm. Kiel ^{26/10} 1831. cand. jur. Gottorp 1833 2 Kar. 1843 Kirchspielvogt Blankenese. ^{1/9} 1867 Amtsrichter sm. St. 18.. Oberamtsrichter sm. St. entl. ^{1/10} 1879. † Blankenese ^{31/12} 1880. ~ St. Nikolai K. Kiel ^{6/6} 1843 Friedricke Emilie (Emmi) Seippel. F. Hamburg ^{30/3} 1815. † Hannover ^{28/7} 1883. Mindst 1 S. Datter af Georg Philip Seippel og Friedericke Elisabeth Kruckenberg.²⁾

11) *Emilie Adler*. F. Slesvig ^{21/6} 1810. † Hamburg ^{19/2} 1886. ~ Haderslev ^{23/11} 1843 Friedrich Wilhelm Kruckenberg. F. Hamburg ^{21/9} 1803. Søn af Kbm. Hamburg Franz Friedrich Kruckenberg og Johanne Christine Elisabeth Caroline With. ^{4/10} 1833 Cancellist Hamburg. ^{22/10} 1849 Kancellist Senatskanc. sm. St. † Hamburg ^{7/9} 1870.³⁾

12) *Bertha Louise Adler*. F. Slesvig ^{25/10} 1816.⁴⁾

Søstre: 1) Johanne Sophie Adler, ~ Peter Petersen, Sp. Burkai.

2) Henriette Frederikke Johanne Adler. F. Altona ^{12/10} 1764. ~ ^{18/9} 1783 George Gaspard Matthieu Gabain. F. Celle ^{11/2} 1757. 1779 Ref. Pr. Bergholz. 1780 Fransk Reform. Pr. Altona. † Altona ^{17/12} 1815.⁵⁾

II Hustrus Søster: 1) Frederica Caroline Lederer. D. Randers ^{9/3} 1764, † Odense ^{19/12} 1846. 2 S. 2 Dtr. ~ Horsens ^{14/3} 1783 Ole Kraft. F. Kbh. ^{11/10} 1753. Søn af Kbm. & Skipper Ole Kraft og Karen Larsdatter. stud. Aalborg 1771. cand. 1775 l. 1778 Dekan Klosteret. ^{30/12} 1778 Konrektor Aalborg. ^{1/5} 1779 Magister Kbh. ^{1/8} 1781 Rektor Horsens, ^{11/1} 1788 Rektor Odense & Prof. Gymnasiet sm. St. † Odense ^{10/11} 1793.⁶⁾

69. ^{13/1} 1835—1848. Christian Friedrich Callisen.⁷⁾

F. Glückstadt ^{20/2} 1777. Søn af Advokat Christian Callisen og Gjertrud Sophie Henriette Winckler. (Altsaa Brodersøn af den tid-

1) Bobé: Slesv. Kirkebogsuddr. i Rigsarkivet. Slesvig Doms. & St. Michaëlis Kbg.

2) Meddel. fra Regierungsrat G. Jess, Kiel. Slesvig Doms. Kbg. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 256-257. Personalh. Tidsskr. 6 Rk. I S. 168. Verein f. Kirchengesch. 2 Rk. V S. 231.

3) Haderslev & Slesvig Doms. Kbg. Meddel. fra Regierungsrat G. Jess, Kiel. Meddel. fra Hamb. Staatsarchiv.

4) Haderslev & Slesvig Doms. Kbg.

5) Meddel. fra Altona Stadtarchiv. Jensen: Genealog. Nachr.

6) Vor Frelsers K. Kbh., Randers, Horsens & St. Knuds K. Odense Kbg. Tauber: Aalborg Latinsk. Disipl. I S. 78 flg. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. III S. 306. Hundrup: Aalborg Latinsk. S. 73. Bloch: Fyns Gejstl. I S. 456 flg. Fabricius: Horsens Købstad S. 154. Worm: Leksik. Supplm. S. 432 flg. Nyerup & Kraft: Litt.leksk. I S. 318. Bricka: Biograf. Leksik. IX S. 422. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 628, 629.

7) Fælleskilder for Nr. 69: A. Halling: Beytr. zur. Famlgesch. Hallings, Stam. III.

ligere Generalsuperintendent i Holsten Johann Leonhard Callisen). Slesvig Stift.
^{21/10} 1794 imm. Kiel. 1797 imm. Leipzig. 1798 imm. Jena. ^{22/1} 1799
 Dr. phil. Jena. cand. Glückstadt ./.⁹ 1799. 1 Kar. 1800 Privatdocent
 Kiel. ^{8/3} 1803 valgt, ^{18/3} s. A. udn. Sp. Hollingsted. ord. ^{17/4} 1803.
^{13/1} 1804 Sp. Frederiksberg K. Slesvig og Provst Hütten Provsti.
 s. A. Examin. theol. Embedseks. Han var anset som Præst og en
 betydelig kirkelig Forfatter. ^{17/7} 1817 Medl. Overconsist. Gottorp.
^{19/12} 1821 R. af Db. ^{28/10} 1836 Dbm. ^{5/8} 1834 II Gejstl. Medl. af
 Slesv.-Holst. Reg. og I Medl. af Slesv. Overconsist. Da Dr. Johann
 Carl Julius Herzbruch efter Adlers Død den ^{13/1} 1835 udnævntes
 til Generalsuperint. Holsten, udnævntes Callisen s. D. til Emb. for
 Slesvig samt til Overconsistorialraad og Slotspr. Gottorp. ^{22/12}
 1835 Dr. theol. h. c. Kiel. Som Tilsynsmand blev han paaskøn-
 net af alle og stod i en rig og velsignet Virksomhed. ^{28/6} 1840
 Komm. 2 af Db. ved Christian VIIIs Kroning. Imidlertid blev
 de politiske Forhold i Slesvig stadig mere forviklede, og Cal-
 lisen kunde ikke ret tage Standpunkt i Striden. Sikkert tysk i
 sit Hjerte, har vel Troskabseden til Kongen og Landet bundet
 denne oprigtigt kristne Mand, saa han ikke kunde gaa med i
 Oprøret. Han valgte da frivilligt at nedlægge sit Embede.
 entl. ^{3/7} 1848 af Oprørerne, siden bekræftet af den danske Re-
 gering. Han oprettede fl. Lega-
 ter. † Slesvig ^{3/10} 1861. ~ ^{11/5}

Generalsuperintendent Chr. Fr. Callisen.

1803 *Johanne Leonhardine Callisen*. F. Kbh. ^{27/7} 1780. † ^{5/11} 1855.
 3 S. 2 Dtr. Datter af Professor, Conferensraad Heinrich Callisen
 af Preetz og Maria Amalie Walker.¹⁾

Børn: 1) *Christiane Henriette Sophie Amalie Callisen*. F. Sles-
 vig ^{20/4} 1804. † Slesvig ^{24/2} 1808.

2) *Christian Friedrich Callisen*. F. Slesvig ^{25/1} 1806. imm. Kiel
^{15/10} 1824. cand. jur. Gott. 1829 2 Kar. m. s. r. A. 18.. Borgmester
 Flensburg. 18.. Justitsraad. afs. 1851. 18.. Underdommer Lauen-

1) A. VI Nr. 15. 82. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 156. Wulff:
 Verzeichn. S. 21. Michler: Nachtr. S. 2. Lübker & Schröder: Leks: I
 S. 88 flg. II S. 679. Neue Staatsb. Mag. X S. 443. Alberti: Leks: I
 S. 108 flg. Carstens: Tondern S. 164. Jahrb. f. d. Landes: VIII S. 305.
 Barfod: Danm. Gejstl. I Sp. 42. Verein f. Kirchengesch. 2 Rk. 1,3 S. 104
 flg. 1,5 S. 145 flg. Zeitschrift XIX S. 65 flg. Bricka: Biograf. Leks.
 III S. 341 flg. Kirkeleksk. f. Nord. I S. 448.

Slesvig burg. † $^{6/4}$ 1863. ~ $^{31/5}$ 1846 Emilie Momsen. F. Flensborg $^{5/4}$ 1819. 2 S. 2 Dtr. Datter af Kbm. Flensborg Fedder Momsen og Helena Margaretha Gorrisen.¹⁾

Hun ~ 1) $^{10/3}$ 1840 Andreas Christiansen Winding. F. Flensborg $^{26/1}$ 1807. Søn af Kbm. Flensborg Hans Cramer Winding og Sophia Maria Christiansen. stud. pr. 1829. imm. Kiel $^{9/5}$ s. A. cand. jur. Gott. 1839 II. 2 Kar. m. s. r. A. Justus Flensborg.²⁾

3) *Heinrich Christian Wilhelm Callisen*. F. Slesvig $^{3/9}$ 1809. 1836 Ejer af Østeraagaard, Hals. † Østeraagaard $^{17/4}$ 1874. begr. Hals $^{22/4}$ s. A. ~ Dronninglund $^{28/10}$ 1836 Birgitte Elisabeth Lund. F. Kornum $^{24/10}$ 1814. † Østeraagaard $^{8/5}$ 1883. begr. $^{14/5}$ s. A. 1 S. 4 Dtr. Datter af Sp. Dronninglund, Provst Thomas Lund og Anna Chrisine Fischer.³⁾

4) *Wilhelm Heinrich Adolph Callisen*. F. Slesvig $^{1/5}$ 1814. stud. Leipzig 1833. imm. Kbh. 183. cand. med. Kbh. 1839 II. h. I. 1840 Dr. med. Kiel. $^{11/5}$ 1845 Dr. med. 1842 prakt. Læge Altona. † Altona $^{28/3}$ 1885. ~ $^{27/8}$ 1854 Marie Wilhelmine Ernestine Lawaetz. F. $^{25/10}$ 1821. u. B. Datter af Justitsraad & Kbm. Heinrich Peter Friedrich Lawaetz og Friedericke Henriette Rieper.⁴⁾

Hun ~ 1) $^{15/10}$ 1842 Johan Wilhelm Hinrich Heyck. F. Itzehoe 1807 (1809). Søn af Dr. med. Christian Wilhelm Heyck og Margaretha Dorothea Hensler. stud. Bonn 1827. imm. Kbh. 1833. cand. med. Kbh. 1834 II 1. $^{23/7}$ 1836 Dr. med. Kiel. 183. Amanuensis hos Faderen. 1841 prakt. Læge Altona. —1848. † Ahrensburg $^{25/5}$ 1849. u. B.⁵⁾

5) *Johanne Leonhardine Henriette Charlotte Amalie Callisen*. F. Slesvig $^{15/6}$ 1820. † Slesvig $^{8/12}$ 1914. begr. sm. St. $^{11/12}$ s. A. Ugift.⁶⁾

Efter Callisens Afsked deltes Embedet i 2 Superintendenturer, et for den dansktalende og et for den tysktalende Del af Slesvig.

G. SUPERINTENDENTER.

70. $^{3/8}$ 1848—1850. Johann Andreas Rehhoff.

Afsat $^{21/1}$ 1850. Se Nr. 75.

¹⁾ Frue & Nikolai K. Flensborg Kbg. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 207. Personalh. Tidsskr. 6 Rk. I S. 173. Alberti: Leksks. I S. 108.

²⁾ Meddel. fra Pastor H. F. Petersen, Flensborg. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 234-235. Personalh. Tidsskr. 6 Rk. I S. 202.

³⁾ Hals & Dronninglund Kbg. Meddel. fra Postmester C. Klitgaard, Hjørring. Trap: Danmark V S. 597. Alberti: Leksks. I S. 108. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 205.

⁴⁾ Meddel. fra Altona Stadtarchiv. Schlesw-Holst. Jahrb. II S. 183. Alberti: Leksks. I S. 108, 111. Supplm. I S. 97. Carøe: Den Danske Lægestand IV S. 17, V S. 101.

⁵⁾ Meddel. fra Altona Stadtarchiv. Alberti: Leksks. I S. 362. Carøe: Den danske Lægestand III S. 84, V S. 76. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 488. A. Schmidt: Neuer Nekrol. d. Deutschen 1849 S. 1107 fig.

⁶⁾ Standesamtsregist. der Stadt Schleswig. Friedrichsberg S. Kbg. Slesvig. Verein f. Kirchengesch. 2 Rk. I, 5 S. 148.

71. $\frac{3}{8}$ 1848—1850. Nicolaus Johann Ernst Nielsen.Slesvig
Stift.

F. Rendsburg $\frac{19}{4}$ 1806. Søn af Tobaksfabrikant og Raadmand Rendsburg Mathias Nielsen og Elena Adolph. stud. Rendsburg 1826. imm. Kiel $\frac{16}{4}$ 1826. imm. Berlin 182. cand. Glückstadt 1830. 2 Kar. m. r. A. Saavel fra Hjemmet som fra Skolen var han stærkt paavirket af Hernhuterne. 183. Huslærer Claus Harms. $\frac{12}{2}$ 1832 Sp. Sarau. ord. $\frac{25}{3}$ 1832. $\frac{29}{8}$ 1840 valgt, $\frac{1}{9}$ s.A. udn. Sp. Frederiksberg K. Slesvig. s.D. Provst Hütten Provsti. II Gejstligt Medl. Slesv. Regering, slesv. Overkonsistor. & Medl. af slesv.-holst. Eksamenskoll. $\frac{10}{6}$ 1841 R. af Db. $\frac{28}{6}$ 1847 Overkonsist.raad. Ivrig tysksindet, som han var, sluttede han sig straks til Oprøret og blev derfor af Oprørsregeringen ved Calliens Entledigelse udn. til Superintendent ad interim for de tysktalende Menigheder i Slesvig. $\frac{2}{3}$ 1849 Superintendent sm. St. og s.D. entl. som Præst. $\frac{24}{7}$ 1849 Dr. theol. h. c. Kiel. s.A. udg. han: „Materialen zu einer Apellation für Schleswig-Holstein und dessen Geistlichkeit“, hvormed han søgte at berolige de slesvigske Præster, hvis Samvittigheder følte sig besværede af Bruddet paa Troskabseden til den danske Konge. Som Oprører blev han $\frac{8}{4}$ 1850 udelukket fra Amnestien af $\frac{10}{5}$ 1851 og afsat fra sine Embeder. Efter sin Afskedigelse levede han et Aars Tid i Kiel, hvor han holdt Bedetimer i Klosterkirken og deltog i den slesv.-holst. Landsforsaml. 1850 og 1851. $\frac{21}{3}$ 1851 Superintendent og Sp. Eutin. inds. $\frac{6}{4}$ s.A. $\frac{1}{4}$ 1853 Geheimekirkeraad & Overhofpræst Oldenburg. 1860 Hertug Peter Friedr. Ludw. Hus & Fortjenstord. 2. 1867 Geheimeoverkirkeraad. 1871 Preuss. Kr. 2. 1873 Pr. R. Ø. 2. 1877 Saks. Albrechtord. Komturkurs 2. entl. $\frac{1}{11}$ 1878 fra $\frac{1}{4}$ 1879. Skal have været en meget betydelig Prædikant. † Oldenburg $\frac{26}{1}$ 1883. ~ $\frac{29}{10}$ 1807. † Oldenburg $\frac{20}{1}$ 1885. begr. St. Gertruds Kgd. sm.St. 1 Dtr. Datter af Kasserer Rendsburg Hinrich Christian Drewes og Maria Johanna Christiane Schäffer.¹⁾

Superintendent Nic. J. E. Nielsen.

1) A. VI, Nr. 6 a. 54. Meddel. fra Rigsarkivet Kbh. Meddel. fra Pastor A. W. Hildebrandt, Sarau efter Pløens Visitationakter og Sarau Chronik. Meddel. fra Prof. Dr. Kohl, Stadtarchivar, Oldenburg. Rendsburg Kbg. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 211. Michler: Nachtr. S. 9. Jahrb. f. d.

Slesvig
Stift.

Børn 1) *Magdalene Louise Dorothea Nielsen*. F. Sarau ^{13/1} 1834. ~ 18.. Carl Gräff. Deltog i 3 Aarskrigen paa Slesvig-Holstenernes Side som Fører for et lille Schwarzburg-Rudolfstädter Frikorps. Senere Ingeniørgeograf for den slesvig-holst. Arme. Boede i Wolfenbüttel.¹⁾

Broder: 1) Adolph Gottfried Heinrich Nielsen. F. Rendsburg ^{7/8} 1801. stud. Rendsburg 1822. imm. Kiel ^{21/4} 1822. cand. Glückstadt 1826. 2 Kar. m. A. ^{22/8} 1827 Collaborator Rendsburg. ^{28/8} 1836 II Compastor Pløen. ^{7/4} 1853 Diakon Oldesloe. † ^{21/10} 1855. begr. Pløen. ~ 1) 18.. Charlotte Sophie Jensen. F. Glückstadt ^{21/2} 1792. † Pløen ^{31/8} 1850. u. B. Datter af Regeringsadvokat Glückstadt Johann Friedrich Jensen og Charlotte Christine Røtger. 2) 185. Bertha Wilhelmine Mathilde Gleiss. u. B.²⁾

72. ^{21/1} 1850—1854. Jep Hansen

F. Sdr. Ønlev, Jordkjær ^{10/3} 1785. Søn af Gaardejer Peter Hansen og Botilla Jørgensen. 1807 paa Tønder Semin. stud. Flensborg 1812. imm. Kiel ^{22/10} 1812. cand. Gott. 1818 2 Kar. ^{21/8} 1821 valgt, ^{1/9} 1821 udn. Sp. Jordkjær. ord. Handved ^{14/11} s. A. Jep Hansen, der, som de fleste af sine samtidige, var Rationalist, blev ^{28/7} 1848 afs. af Oprørsregeringen paa Grund af sit trofaste danske Sindelag, men ^{1/1} 1850 genindsat i sit Embede af den danske Regering. ^{21/1} 1850 till. cst. Provst Aabenraa Provsti og interimist. Superintendent for de dansktalende Menigheder i Sønderjylland. ^{6/10} 1851 R. af Db. ^{11/4} 1854 entl. Superintendent. s. D. Overconsistorialraad. I sine sidste Aar synes han at være svinget bort fra Rationalismen over imod de gammeldagstroende. ^{6/10} 1856 Dbm. ^{28/5} 1857 hævedes hans Cst. som Provst Aabenraa. † Jordkjær ^{5/10} 1860. begr. sm. St. ^{11/10} s. A. ~ ^{17/1} 1823 *Elsabe Henriette Caroline Eckermann*. F. Kiel ^{27/6} 1793. † Jordkjær ^{27/5} 1835. begr. sm. St. ^{3/6} s. A. 2 Dtr. Datter af Professor i Kiel Dr. theol. Jacob Christoph Rudolph Eckermann og Anna Elisabeth Wolf.³⁾

Døtre: 1) *Elsabe Marie Elise Hansen*. F. Jordkjær ^{3/8} 1824. ~ Carl Frederik Balslev, Stiftsprovst, Sp. Ribe Domk. sidst Biskop Ribe.

2) *Geogine Dorothea Amalie Hansen*. F. Jordkjær ^{27/6} 1827. † ^{14/4}

Landesk. VIII S. 305. Alberti: Leks. II S. 114 flg. Supplm. II S. 73 flg. Zeitschrift XIX S. 76 flg. Bricka: Biograf. Leks. XII S. 265 flg. Kirkeleksk. f. Nord. III S. 371.

1) Sarau Kbg. Meddel. fra Pastor Harms, Eutin. Verein f. Kirchengesch. 2 Rk. II S. 116.

2) A. VI Nr. 6.a. Meddel. fra Rigsarkivet, Kbh. Meddel. fra Pastor Ohrt, Oldesloe. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 201. Wulff: Verzeichn. S. 42. Michler: Nachtr. S. 9. Alberti: Leks. II S. 113.

3) A. VI Nr. 12. XVIII Nr. 1670. Jordkjær Kbg. Jensen: Saml. II S. 247. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 182. Wulff: Verzeichn. S. 40. Michler: Nachtr. S. 5. Jahrb. f. d. Landesk. VIII S. 305. Zeitschrift XIX S. 79. Alberti: Leks. I S. 303. Erslev: Forf. leksk. Supplm. I S. 60. Sprogforen. Alman. 1900 S. 41 flg. Bricka: Biograf. Leks. VII S. 14 flg. Tonnesen: Nordslesv. Kirkel. I S. 30 flg. Kirkeleksk. f. Nord. II S. 344 flg. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 440.

1913. 3 S. ~ Jordkjær $\frac{7}{4}$ 1861 Jes Nielsen. F. Kassø, Jordkjær $\frac{1}{6}$ 1819. Søn af Smed Niels Nielsen og Inger Maria Nissen. Gaardejer Kassø. Senere blev han Medl. af Provstisynoden i Aabenraa og Provinssynoden i Rendsburg. Han og hans Hustru, der begge var levende kristne Personligheder, har haft stor Fortjeneste gennem deres Arbejde for Gennemførelsen af Evang.-Luthersk Salmebog for de dansktalende Menigheder i Nordslesvig. † Tanggaard, Kolding $\frac{7}{4}$ 1901. begr. Harte $\frac{7}{4}$ s. A. ~ 1) $1\frac{1}{2}$ 1850 Anna Christine Bossen. F. Rangstrupgaarde, Agerskov $\frac{17}{8}$ 1816. † Kassø $\frac{28}{5}$ 1859. u. B. Datter af Gaardejer Rangstrupgaarde Hans Pedersen Bossen og Sindet Jørgensen.¹⁾

2) *Henriette Botilla Agnese Hansen*. F. Jordkjær $\frac{8}{10}$ 1829. † Jordkjær $\frac{30}{1}$ 1830. begr. sm. St. $\frac{3}{2}$ s. A.²⁾

3) *Rudolph Georg Hansen*. F. Jordkjær $\frac{8}{10}$ 1829. † Jordkjær $\frac{21}{8}$ 1830. begr. sm. St. $\frac{25}{8}$ s. A.³⁾

Hustrus Brødre: 1) Adolph Heinrich Eckermann. F. Eutin $\frac{15}{9}$ 1778. imm. Kiel $\frac{28}{4}$ 1794. 1800 Rektor Haderslev. cand. Gott. 1804 1 Kar. $\frac{24}{4}$ 1808 Sp. Ratkau. inds. $\frac{4}{12}$ s. A. $\frac{28}{6}$ 1840 R. af Db. † Ratkau $\frac{21}{3}$ 1850. ~ Kolding $\frac{2}{4}$ 1807 Kristine Eilschou. F. Kolding $\frac{2}{1}$ 1784. † $\frac{2}{5}$ 1843. 3 S. 2 Dtr. Datter af Apotheker i Kolding Morten Christian og Magdalene Muusmann.⁴⁾

2) Karl Theodor Eckermann. F. Eutin $\frac{26}{11}$ 1779. stud. 1797. imm. Kiel $\frac{27}{4}$ s. A. cand. theol. Glückstadt 1801. stud. jur. s. A. cand. jur. Glückstadt 1806 2 Kar. m. r. A. $\frac{15}{4}$ 1809 Over & Landsretsadvokat Glückstadt. 1830 Landskriver Vest Eidersted. afs. 1844. derefter bosat i Altona. † Ratkau $\frac{31}{8}$ 1849. ~ Kbh. $\frac{10}{11}$ 1819 Pauline Christine Clausen. F. Maribo $\frac{2}{6}$ 1791. † Garding $\frac{5}{12}$ 1840. 2 S. 3 Dtr. Datter af Stiftsprovst Kbh., Sp. Frue K. Kbh. Henrik Georg Clausen af Vilstrup og Sophie Magdalene Schiern.⁵⁾

Superintendent Jep Hansen.

1) Jordkjær, Agerskov & Lejrskov Kbg. Sprogforen. Alman. 1902 S. 44 flg. 1914 S. 81 flg. Tonnesen: Nordslesv. Kirkel. I S. 28 flg.

2) Jordkjær Kbg.

3) Jordkjær Kbg.

4) Hauch-Fausbøll: Slesv. Kirkebogsuddr. S. 141. Kolding Kbg. Jensen: Saml. III S. 397. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 154. Wulff: Verzeichn. S. 27. Michler: Nachtr. S. 3. Lübker & Schröder: Leks. I S. 131 flg. Alberti: Leks. I S. 179. Lautrup: Hadersleben S. 73. A. Schmidt: Neuer Nekrol. d. Deutschen 1850 S. 879 flg.

5) H. Gad: Sl. Clausen S. 31. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 160.

Slesvig
Stift

3) Johannes Andreas Martin Eckermann. F. Kiel $7/10$ 1782. imm. Kiel $27/4$ 1800. cand. Glückstadt 1806. 2 Kar. m. s. r. A. 1810 Diakon Eutin. inds. $1/1$ 1811. $29/1$ 1815 Diakon St. Nikolai K. Hamburg. $30/3$ s. A. till. Præst Helligaands K. og Gæstehuset sm. St. 18.. Archidiakon, sm. St. $\dagger 1/6$ 1828. begr. $3/6$ s. A. ~ Eutin $8/2$ 1811 Johanne Dorothea Henriette Kuhlmann. F. Lübeck $25/5$ 1789. $\dagger 18/5$ 1826. 1 S. 7 Dtr. Datter af Godsejer til Schwartenbeck . . . . . Kuhlmann.¹⁾

4) Nikolaus Gottfried Christian Eckermann. F. Kiel $3/10$ 1784. imm. Kiel $13/4$ 1801. 1803 Dr. phil. 1812 Prof. & Rektor Danzig. $\dagger 13/3$ 1813. Vist Ugift.²⁾

5) Ernst Wilhelm Eckermann. F. Kiel 17.. imm. Kiel $28/10$ 1805. cand. philol. 18.. 18.. Rektor Uslar. $\dagger$ 1833.³⁾

Hustrus Søster: Anna Amalie Juliane Eckermann. D. Eutin $14/3$ 1781. $\dagger$ Altona $11/4$ 1849. 1 S. 1 Dtr. ~ 1805 Gottlieb Ernst Clausen. F. Karlum $6/9$ 1762. Søn af Sp. Vilstrup Claus Henrich Clausen og Christine Boldich. stud. Haderslev 1779. cand. philol. Kiel 17.. 17.. Lærer Gymnasiet Altona. 1786 Subrektor sm. St. 1789 Konrektor sm. St. 1794 Rektor sm. St. 1806 Professor. Dr. phil. $1/8$ 1829 R. af Db. entl. $17/2$ 1841. $29/4$ 1842 Etatsraad. Forfatter. $\dagger$ Altona $21/1$ 1851.⁴⁾

73. $8/4$ 1850–1854. Christoph Carl Julius Asschenfeldt.

F. Kiel $5/3$ 1792. Søn af kgl. Pakhusforv. Gerhard Johann Asschenfeldt og Anna Margaretha Hedevig Eckmann. stud. Kiel 1813. imm. Kiel $11/4$ 1813. cand. Glückstadt 1818. 2 Kar. m. A. $6/6$ 1819 valgt, $27/7$ s. A. udn. Sp. Windbergen. $28/7$ 1824 valgt, $28/8$ s. A. udn. Diakon St. Nikolai K. Flensborg. inds. $24/10$ s. A. till. Pr. Flensborg Hospital. $21/1$ 1829 valgt, $17/2$ s. A. udn. Sp. sm. St. inds. $14/6$ s. A. $24/3$ 1850 cst. Provst Flensborg. Ved Nielsens Afsættelse blev han Superintendent for de tysktalende Menigheder i Slesvig. $6/10$ 1851 R. af Db. $5/5$ 1853 Medl. Eksamenskoll. Flensborg. $14/8$ s. A. Medl. Slesv.-Holst. Stænderforsamling. $11/4$ 1854 entl. Superintendent. s. A. Overkonsistorialraad. Udg. et Par Digtsamlinger. $\dagger$ Flensborg $1/9$

Personalh. Tidsskr. 6 Rk. I S. 175. Lübker & Schröder: Leks. I S. 133 flg. II S. 689. Alberti: Leks. I S. 179. A. Schmidt: Neuer Nekrol. d. Deutschen 1849 S. 691.

¹⁾ B. Körner: Deutscher Geschlechterb. XXIII S. 78. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 165. Wulff: Verzeichn. S. 28. A. Schmidt: Neuer Nekrol. d. Deutschen 1829 S. 450 flg.

²⁾ Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 173. Lübker & Schröder: Leks. I S. 134.

³⁾ Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 173. Alberti: Leks. I S. 180. Supplm. I S. 148.

⁴⁾ H. Gad: Sl. Clausen S. 7. Hauch-Fausbøll: Slægtshaandb. S. 103. Quellen & Forschungen VIII S. 49. Cordes: Leks. S. 190 flg. Lübker & Schröder: Leks. I S. 293 flg. Alberti: Leks. I S. 455. Bricka: Biograf. Leks. IX S. 208 flg. A. Schmidt: Neuer Nekrol. d. Deutschen 1850 S. 63 flg.

1856. ~ Schönberg ^{21/9} 1819 *Maria Juliane Magdalene Schmidt*. F. Probststeierhagen ^{27/11} 1791. † Itzehoe ^{17/11} 1864. 1 S. 3 Dtr. Datter af Sp. Schönberg Dr. phil. Johann Georg Schmidt og Catharina Elisabeth Georgine von Negelein.¹⁾

Slesvig
Stift.

Børn: 1) *Clara Georgine Charlotte Theodora Asschenfeldt*. F. Windbergen ^{17/8} 1819. ~ Peter Hansen, Sp. Bov, sidst Sp. Sdr.-Nr. Kongerslev-Komdrup.

2) *Adelheid Jacobine Juliane Friederikke Asschenfeldt*. F. Windbergen ^{30/3} 1822. † Flensborg ^{5/11} 1888. begr. Kværs ^{10/11} s. A. 6 S. 3 Dtr. ~ ^{24/11} 1847 Hans Christopher Ohlsen. F. Søgaard (Seegard) i Angel ^{27/3} 1808. Søn af Godsejer Hans Christophe Ohlsen og Sophie Friederikke Peträus. 1837 Ejer af Laygaard og Søgaard. † Flensborg ^{2/2} 1892. begr. Kværs ^{9/2} s. A.²⁾

Superintendent
Christoph C. Jul. Asschenfeldt.

3) *Hans Cuno Friedrich Adalbert Asschenfeldt*. F. Flensborg ^{31/12} 1826. Landmand. ^{1/2} 1850 Underforv. Intendanturen paa Als. ^{1/5} 1850 Forvalter Intendant. Flensborg. ^{29/7—5/10} 1850 till. Hospforv. Flensborg. ^{1/8} 1850 Forvalter af I Kl. Flensborg. ^{23/5} 1852 Krigsassessor. ^{1/7} 1852 Sekr. Generalkrigskomm. Slesvig. ^{18/5} 1853 cst. Branddirektør Gottorp-Hütten-Stapelholm Distr. ^{1/10} 1853 Hjælpe-sekr. I Slesv. Provinzial Stænderfors. ^{17/2} 1854 cst., ^{1/4} s. A. udn. Intendant Dragonerne Itzehoe. ^{1/10} 1864 Intendant Aarhus. ^{11/6} 1868 Overintendant. ^{28/7} 1869 R. af Db. † Lyngby ^{13/7} 1871. begr. Aarhus ^{20/7} s. A. ~ 1) Kværs ^{9/6} 1849 Alwine Margarethe Sophie v. Cirsovius. F. Kiel ^{13/4} 1822. u. B. Datter af Major i Kbh. Ludwig Ernst Cirsovius og Clara Dorothea Scheel. 2) 18.. Louise Frederikke Sophie Henriette Francke. F. Peloworm 1831. † Aarhus ^{24/10} 1869 i Barselseng. 1 Dtr. ³⁾

4) *Jeanette Catharina Otilie Henriche Asschenfeldt*. F. Flensborg ^{16/6} 1833. † Lyngby ^{20/11} 1897. 2 Dtr. ~ Kbh. ^{17/4} 1863 Carl Vilhelm Orlamundt. F. Kbh. ^{17/1} 1817. Søn af Toldskriver, Kam-

1) A. VI Nr. 6, a. Schönberg & Nikolai K. Flensborg Kbg. Brenner: Leksik. over danske Faml. I S. 139. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 182. Wulff: Verzeichn. S. 34. Michler: Verzeichn. S. 2. Jahrb. f. d. Landes. VIII S. 305 flg. Zeitschrift XIX S. 79 flg. Lübker & Schröder: Leksik. I S. 24. Alberti: Leksik. I S. 20 flg. Supplm. I S. 18. Erslew: Forf. leksk. Supplm. I S. 703 flg. Bricka: Biograf. Leksik. I S. 363. E. Koch: Gesch. d. Kirchenlieds VII S. 156 flg. Brodersen: Fra gl. Dage S. 503 flg.

2) Windbergen & St. Nik. K. Flensborgs Kbg. Meddel. fra Sp. Wilhelm, Probststeierhagen. Meddel. fra Datteren, Fru Lubrecht, Flensborg.

3) Nik. K. Flensborg & Kværs Kbg. Lengnick: Sønderj. Kbg. uddr. i Viborg Arkiv. Asschenfeldts Indberetning i Hærens Arkiv. Meddelelse

Slesvig
Stift.

merraad Frederik Carl Orlamundt og Vilhelmine Dorothea Madsen. stud. Borgerdydskolen Kbh. 1834. cand. med. 1842 II h. I. 1842 prakt. Læge Kbh. 1848 cst. Underlæge i Hæren. Efter Krigen i Sydslesvig, $\frac{1}{4}$ 1852 prakt. Læge Itzehoe. $\frac{1}{11}$ 1858 Læge i Hæren i Kbh. entl. $\frac{30}{7}$ 1860. $\frac{1}{8}$ 1860 prakt. Læge Høve. $\frac{1}{8}$ 1861 prakt. Læge Lyngby. † Lyngby $\frac{24}{6}$ 1872.¹⁾

Hustrus Brødre: 1) Georg Carl Wilhelm Schmidt. F. Probsteierhagen $\frac{17}{3}$ 1794. stud. 1812. imm. Kiel $\frac{20}{3}$ s. A. cand. Glückstadt 1817 2 Kar. m. s. r. A. $\frac{2}{11}$ 1817 Lektor Preetz. $\frac{5}{3}$ 1820 Sp. Krummendieck. inds. $\frac{28}{5}$ s. A. $\frac{24}{6}$ 1821 Sp. Probsteierhagen. inds. $\frac{7}{10}$ s. A. $\frac{13}{4}$ 1843 Sp. Grundtoft. (Grundhof). inds. $\frac{19}{11}$ s. A. entl. 1850. † Kiel $\frac{11}{5}$ 1850. begr. sm. St. $\frac{16}{5}$ s. A. ~ 1) 18.. Anna Caroline Oehlers. 1 S. Datter af Kantor Preetz ..... Oehlers. 2) 18.. Emma Henriette Adolphine Salomon. F. Kiel 18.. 6 S. 4 Dtr. Datter af Deput. Borger Kiel Adolph Salomon og Catharina Møller.²⁾

2) Ludwig Carl Friedrich Schmidt. F. Probsteierhagen $\frac{17}{9}$ 1799. imm. Kiel $\frac{11}{4}$ 1818. cand. Glückstadt 1823 2 Kar. $\frac{11}{6}$ 1826 valgt Diakon Neuendorf. inds. $\frac{22}{10}$ s. A. $\frac{4}{10}$ 1829 valgt Sp. sm. St. inds. $\frac{31}{10}$ 1830. $\frac{3}{3}$ 1849 Sp. Neuenbrook. † Neuenbrook $\frac{31}{1}$ 1862. ~ 18.. ..... Boysen. Mindst 1 S.³⁾

H. BISKOP I FLENSBORG.

74. $\frac{11}{4}$ 1854—1864. Ulrich Sechmann Boesen.⁴⁾

F. Faaborg $\frac{23}{7}$ 1797. Søn af Sp. Eltang-Sdr. Vilstrup Ulrich Christian Boesen og Marie Christine Schjøtt. stud. Kolding 1815. cand. $\frac{17}{7}$ 1823 I. dim. $\frac{20}{2}$ 1824 I. kat. I. Huslærer 1818. $\frac{14}{2}$ 1826 Sp. Nr. Løgum. ord. Gl. Haderslev $\frac{11}{6}$ s. A. „Predigt mäs-sig“ siger Adler. Her maatte han udstaa svære Kampe for sit danske Sindelag. Men hans stærke Villie kuede al Modstand, der rejste sig. Han var en nidkær Præst, som de opvakte i hele Egnen sluttede Kreds om, ligesom han stod i et venligt Forhold til de af Hernhuterne prægede Kristne og til selve Menigheden i Christiansfeld. $\frac{21}{1}$ 1834 Sp. Oksenvad-Jels. $\frac{2}{11}$ 1846 Sp. Fjelstrup. 1848 lovede han sin Menighed at holde ud med den, hvordan Tiden end blev, men fik 3 Maaneder efter $\frac{3}{8}$ 1848 Befaling til at rykke ud af Præstegaarden inden 24 Timer af Oprørsregeringen. Han tog da

fra Aarhus Skifteret. Meddel. fra Boghldr. Asschenfeldt-Hansen, Aarhus. Brenner: Leksk. over danske Faml. I S. 139. Jensen: Saml. M. S. S. H. 170 F. F. S. 4. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 40.

1) Flensborg St. Nik. Sogns Kbg. Windbergen Kirkechronik. Brenner: Leksk. over danske Faml. I S. 139. Carøe: Den danske Lægestand IV S. 80. V S. 105. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 40.

2) A. VI Nr. 6,a. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 181. Jahrb. f. d. Landesk. VIII S. 335. Meddel. fra Sp. Wilhelm, Probsteierhagen. Alberti: Leksk. II S. 342 flg.

3) A. VI Nr. 6,a. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 193. Archiv f. Staats & Kirchengesch. V S. 318.

4) Fælleskilder for Nr. 74: Bidstrup: Sl. Boesen.

Ophold i Kolding og fulgte 1849 med General Rye tilbage til Fjellstrup, men maatte atter flygte og blev først $^{10/11}$ 1849 genudn. til sit Embede. $^{10/1}$ 1850 cst. Provst Haderslev Provsti. under heftig Protest fra Provstiets tyske Præsters Side. Paa disse Præsters Mistillidsvotum svarede han med Skriftet: Hvem stifter Forargelse og Samvittighedsforvirring i Kirken og i Menighederne? $^{6/10}$ 1851 R. af Db. $^{10/5}$ 1852 fik han oprettet et Bibelselskab for Haderslev og Omegn. $^{14/8}$ 1853 Medl. af Slesvigs Stænderforsaml. Efter mange og lange Betæneligheder tog han Aaret efter mod Kaldet til at blive Slesvigs første Biskop efter Reformationen med Bolig i Flensborg. $^{6/10}$ 1854 Dbm. $^{29/10}$ s. A. Komm. 2 af Db. afsat $^{8/3}$ 1864. entl. $^{28/10}$ s. A. Med en dybt personlig Kristendom og et ægte dansk Sindelag forenedes hos ham en overdreven Forestilling om Bispestillingens Størhed, saa han, der oprindeligt var munter, jævn og ret folkelig præget som ældre blev stiv og utilgængelig, og naar han kom paa Visitats helst saa, at Præsterne tog imod ham i Ornat. 1844 Medudgiver af Meyer og Boesens Salmebog, avt. $^{26/2}$ 1847. $^{28/4}$ 1865 forlod han Flensborg for at tage Bolig i Vejle.

Biskop Ulrich Sechmann Boesen.

† Vejle $^{11/2}$ 1867. begr. sm. St. $^{18/2}$ s. A. ~ $^{25/4}$ 1826 *Anna Johanne Boesen*. F. Kbh. $^{5/12}$ 1805. † $^{21/12}$ 1877. 5 S. 6 Dtr. Datter af Kontorchef i Rentekammeret Justitsraad Johannes Boesen og Sophie Frederikke Hammerich.¹⁾

Børn: 1) *Marie Sophie Boesen*. F. Nr. Løgum Prgd. $^{28/2}$ 1827. † Vejle $^{19/5}$ 1904. Ugift.²⁾

2) *Ulrikke Johanne Boesen*. F. Nr. Løgum Prgd. $^{21/6}$ 1828. † Vejle $^{26/6}$ 1913. ~ $^{28/9}$ 1866 Ulrik Christian Boesen. F. Vording-

1) A. VI Nr. 83. A. XVIII Nr. 1514, 1523, 1747. E. Boesen: U. S. Boesens Liv og Virken S. 9 flg. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. III S. 582. Slesv. Kirkekal. I S. 9 flg. Jahrb. f. d. Landeskr. VIII S. 306. Dansk Kirketidende 1850 Sp. 331 flg. 367 flg. Zeitschrift XIX S. 80 flg. Brodersen: Fra gl. Dage S. 348 flg. (hvor han fejlagtigt angives at være Søn af Justitsraad Boesen i Kbh., der jo var hans Svigerfader). Alberti: Leksik. Supplm. I S. 61 flg. II S. 412. Erslew: Forf. leksk. Supplm. I S. 181 flg. Bricka: Biograf. Leksik. II S. 462 flg. Kirkeleksk. f. Nord. I S. 347. Barfod: Minder fra gl. gr. Hjem V S. 29. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 141, 142.

2) Nr. Løgum Kbg. Bidstrup: Dødsf. i Danm. 1904 S. 5.

Sleavig
Stift.

borg $\frac{4}{9}$ 1828. Søn af Landinspektør i Hjørring Ludvig Boesen og Johanne Erikkie Andreasine Nielsen. Kæmner og Hospitalsforstander Vejle. † Vejle $\frac{2}{5}$ 1900. 1 S.¹⁾

3) *Marie Friederiche Boesen*. F. Nr. Løgum Prgd. $\frac{28}{6}$ 1830. † Oxenvad $\frac{15}{7}$ 1843. begr. sm. St. $\frac{21}{7}$ s.A.²⁾

4) *Ludvig Christian Johannes Boesen*. F. Nr. Løgum $\frac{19}{2}$ 1832. Proprietær Eltang, Kolding. † Faaborg $\frac{22}{1}$ 1914. ~ Bjert $\frac{20}{2}$ 1864 Christiane Amalie Petersen. F. Bedsted $\frac{23}{7}$ 1833. † Faaborg $\frac{16}{6}$ 1920. 2 S. 1 Dtr. Datter af Sp. Bjert Andreas Petersen og Ane Marie Kirstine Randbøll.³⁾

5) *Caroline Emilie Boesen*. F. Nr. Løgum Prgd. $\frac{30}{4}$ 1834. Konventualinde i Støvringgaard Kloster. † Sorø $\frac{12}{10}$ 1904. Ugift.⁴⁾

6) *Christiane Lovise Boesen*. F. Oxenvad Prgd. $\frac{29}{1}$ 1836. † Kbh. $\frac{23}{1}$ 1886. Ugift.⁵⁾

7) *Johannes Boesen*. F. Oxenvad Prgd. $\frac{12}{3}$ 1838. Landinspektør Aarup, Fyn. Forst. Teknisk Skole i Aarup. † Kbh. $\frac{17}{3}$ 1905. ~ $\frac{1}{9}$ 1868 Therese Christiane Amalie Christensen. F. $\frac{15}{2}$ 1838. † $\frac{22}{7}$ 1921. u. B.⁶⁾

8) *Ulrich Boesen*. F. Oksenvad $\frac{8}{6}$ 1839. † Oksenvad $\frac{18}{5}$ 1840. begr. sm. St. $\frac{25}{5}$ s.A.⁷⁾

9) *Ulrich Boesen*. F. Oksenvad Prgd. $\frac{15}{9}$ 1840. † Oksenvad $\frac{2}{10}$ 1840. begr. sm. St. $\frac{6}{10}$ s.A.⁸⁾

10) *Anna Johanne Boesen*. F. Oksenvad Prgd. $\frac{20}{5}$ 1842. † Oksenvad $\frac{29}{4}$ 1844. begr. sm. St. $\frac{6}{5}$ s.A.⁹⁾

11) *Friederich August Boesen*. F. Oksenvad Prgd. $\frac{5}{8}$ 1843. † Oksenvad $\frac{6}{6}$ 1844. begr. sm. St. $\frac{12}{6}$ s.A.¹⁰⁾

Hustrus Brødre: 1) Carl Ulrich Boesen. F. Kbh. $\frac{24}{2}$ 1801. stud. pr. 1818. cand. $\frac{17}{7}$ 1823 l. dim. $\frac{21}{5}$ 1826 l. kat. l. $\frac{9}{3}$ 1827 Sp. Marie Magdalene-Koed. ord. Kbh. $\frac{2}{5}$ s. A. $\frac{22}{7}$ 1835 Sp. Knebel-Roelse $\frac{10}{11}$ 1848 Provst Ø. Lisbjerg-Mols-Djursland Sdr. Herr. $\frac{22}{7}$ 1849 Sp. Hjortshøj-Elev-Egaa. $\frac{18}{9}$ 1861 Sp. Høje Taastrup. † $\frac{22}{8}$ 1868. ~ Frue K. Kbh. $\frac{16}{5}$ 1827 Achtonia Frederikke Frechland. F. $\frac{28}{1}$ 1801. † $\frac{8}{8}$ 1875. 3 S. 1 Dtr. Datter af Sp. Søllerød Jens Hansen Frechland og Anna Christine Nissen.¹¹⁾

2) Emil Ferdinand Boesen. F. Kbh. $\frac{31}{3}$ 1812. stud. pr. 1829.

1) Nr. Løgum Kbg. Elvius: Bryllupper & Dødsf. i Danm. 1900 S. 5. Grandjean: Dødsf. i Danm. 1913 S. 5.

2) Nr. Løgum Kbg.

3) Nr. Løgum, Bjert, Bedsted & Faaborg Kbg. Grandjean: Dødsf. i Danm. 1914 S. 5. Hennings: Dødsf. i Danm. 1920 S. 6

4) Nr. Løgum Kbg. Bidstrup: Dødsf. i Danm. 1904 S. 5.

5) Oksenvad Kbg.

6) Oksenvad Kbg. Bidstrup: Dødsf. i Danm. 1905 S. 5. Hjorth-Nielsen: Dødsf. i Danm. 1921 S. 6. Meddel. fra Kbh. Byrets Skiftekontor.

7) Oksenvad Kbg.

8) Oksenvad Kbg.

9) Oksenvad Kbg.

10) Oksenvad Kbg.

11) Meddel. fra Landsarkivet Kbh. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 141.

cand. $21/4$ 1834 l. dim. $17/7$ 1840 l. kat. $20/3$ 1842 l. 18.. Lærer v. Westens Inst. og Langgaards ortopæd. Inst., hvor han till. holdt Gudstjeneste hver anden Søn- og Helligdag. $24/10$ 1849 Res. Kpl. Horsens. ord. $19/12$ s.A. $17/12$ 1861 Sp. sm. St. $12/1$ 1863 Stiftsprovst Aarhus, Provst Aarhus By-Hasle Herr. Sp. Aarhus Domk. $26/5$ 1867 R. af Db. $18/6$ 1868 Medl. Kirkekommiss. entl. $14/5$ 1877. † $14/5$ 1881. ~ $1/5$ 1850 Sophie Lovise Caroline Holtermann. F. Ørkedal, Norge $4/6$ 1815. † $26/3$ 1879. 3 S. Datter af Kaptain i Trondhjemske Inf.reg. Marcus Frederik Bang Holtermann og Vilhelmine Augusta Rohleder.¹⁾

3) Peter Joachim Boesen. F. Kbh. $26/3$ 1816. stud. v. Westens Inst. 1833. cand. $1/5$ 1840 h. ill. dim. l. kat. l. 1844 Lærer Vaisenhuset $2/12$ 1850 Sp. Aulum-Hodsager. ord. (22) 21 (27)/ 1 1851. $21/3$ 1857 Sp. Tirstrup-Fuglslev. $12/1$ 1862 Provst Ø. Lisbjerg-Mols-Djurslands Sdr. Herr. $10/7$ 1865 Sp. Odder. entl. $22/12$ 1885. † Kbh. $9/5$ 1891. ~ 1) Frue K., Kbh. $17/12$ 1845 Marie Christine Sophie Frederikke Boesen. F. Vigerslev Prgd. $3/9$ 1816. † Tirstrup Prgd. $30/5$ 1858. 3 S. Datter af Sp. Vigerslev-Veflinge Jens Frederik Boesen og Cathrine Ewald af Hvidding. 2) $20/5$ 1862 Caroline Marie Christine Baggesen. F. Skjeldby $10/10$ 1835. † Odder $21/3$ 1879. 2 S. 1 Dtr. Datter af stud. theol. Lærer Magnus Haagen Baggesen og Caroline Frederikke Hee.²⁾

Hustrus Søstre: 1) Ulrikke Christiane Boesen. ~ Carl Frederik Balslev, Stiftsprovst og Sp. Ribe Domk., siden Biskop Ribe.

2) Marie Magdalene Boesen. F. Kbh. $5/7$ 1809. † Kbh. $15/1$ 1872. 5 S. 7 Dtr. ~ $8/6$ 1834 Johannes Ferdinand Fenger. F. Christianshavn $30/3$ 1805. Søn af Sp. Frelsers K. Kbh. Rasmus Fenger og Martha Helene Meinert. stud. Borgerdydssk, Chrhn. 1821, cand. $20/10$ 1825 egr. $19/5$ 1828 Lic. theol. $3/2$ Aar i Udl. $1/6$ 1832 Notar theol. Fakultet. dim. $9/11$ 1832 l. kat. egr. $4/9$ 1833 Sp. Lyng-Braaby. ord. $9/10$ s.A. 1836 Form. Bibelselsk. 1848 Medstift. af Selsk. f. Danm. Kirkehist. $6/10$ 1851 R. af Db. $17/12$ 1853 Medl. af Kommiss. til en Kirkeforf. Ordn. $8/7$ 1854 Sp. Høje Taastrup. Flittig Medarb. ved Kirkehist. Saml. Udg. Den Trankebarske Miss. Hist. Forf. af „Det sydvestsjæll. Broderkonvent“. Medarb. ved talrige Kirkl. Tidsskrifter. † $9/5$ 1861.³⁾

3) Lovise Eleonora Boesen ~ Carl Frederik Balslev, Biskop Ribe.

1) Lengnick: Sl. Holtermann S. 3. Fabricius: Horsens Købstad S. 102. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 142.

2) Meddel. fra Genealogisk Institut S. 130. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 142. Geneal. Inst. Dødsf. i Danm. 1891 S. 3.

3) Lengnick: Sl. Fenger S. 4. Hauch-Fausbøll: Slægtshaandb. S. 187. Erslew: Forf.leksk. I S. 424 flg. Supplm. I S. 459 flg. Halvorsen: Norsk Forf.leksk. II S. 285. Bricka: Biograf. Leks. V S. 115 flg. Kirkeleksk. f. Nord. II S. 34. Salmønsen: Konversleksk. VII S. 869. Fenger: Det sydvestsjæll. Broderkonv. S. V. Barfod: Minder fra gl. grundtv. Hjem V S. 27 flg. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 303.

Slesvig
Stift.

I. GENERALSUPERINTENDENTER I SLESVIG

75. ²¹/₄₋₁/₈ 1864. **cst. Johann Andreas Rehhoff. ***

F. Tønder ²⁸/₈ 1800. Søn af Sp. Broager Philip Andreas Rehhoff og Marie Christine Klinck. stud. Husum 1819. imm. Kiel ²²/₁₀ 1819. imm. Berlin 18.. cand. Gott. 1824. 2 Kar. m. A. ¹²/₁₁ 1826 Diakon Tellingsted. ord. ¹/₁₂ s. A. inds. ⁶/₁ 1827. ¹²/₅ 1830 valgt, ¹/₆ 1830 udn. Archidiakon Tønder. inds. ²⁵/₇ s. A. ²⁵/₇ 1837 Sp. Aabenraa & Provst Aabenraa Provsti. inds. ²²/₁₀ s. A. ¹⁰/₆ 1841 R. af Db. Han sluttede sig helt til Oprøret og stod som een af de mod Danmark mest hadefulde Slesvig-Holstenere. Han blev da ved Callisens Afskedigelse

cst. Generalsuperintendent J. A. Rehhoff.

af Oprørsregeringen ³/₇ 1848 udn. til Superintendent ad interim for de dansktalende Menigheder i Sønderjylland. Som saadan medvirkede han ivrigt ved Forjagelsen af de danske Præster fra Nordslesvig. ²/₃ 1849 fast ansat Superintendent. Da Lykken vendte sig, og den danske Regering atter lod de retmæssige Præster tiltræde deres Embeder, modsatte Rehhoff sig dette med stor Kraft og viste sig uvillig paa alle Maader, hvorfor han afsattes ²¹/₁ 1850 til alm. Glæde for alle danske i Provstiet og Byen, men under Protest og Sorg fra de tysksindedes Side i hans Menighed, for hvilke han havde været en baade betydelig Prædikant og nidkær Sjælesørger. Han levede derefter i Kiel optaget af Udgi-

velsen af sine Prædikener, til Statholderskabet ²⁹/₅ 1850 udnævnte ham til Kultusminister, ¹/₉ s. A. Dr. theol. h. c. Kiel. entl. ¹/₂ 1851. ²⁵/₅ 1851 valgt, ¹/₆ 1851 udn. Sp. St. Michaëlis K. Hamburg. inds. ⁷/₁₀ s. A. Herfra fik han Orlov for at reorganisere det slesvigske Kirke- og Skolevæsen i 1864, men afslog Tilbudet om at blive fast ansat Generalsuperintendent, hvorfor Cst. hævedes ¹/₈ 1864, og han vendte tilbage til sit Embede i Hamburg. ⁵/₁ 1870 Senior i Hamburgs Ministerium. Da imidlertid Senatet i Hamburg havde stadfæstet Valget af et Medlem af Protestantforeningen som Præst, nedlagde han sin Stilling som Senior, og fra ¹/₁ 1880 entl. han till. som Sp. Ved hans 50 Aars Jubilæum oprettede slesvig-holstenske Præster en Rehhoff Stiftelse for theologiske studerende. † i St. Georgs K. Hamburg ⁹/₁ 1883. ~ ²⁷/₅ 1831 Inge Kirstine Wilhelmine Winding. F. Flensborg 1808. † Hamburg ¹⁵/₉ 1891. 1 S. 4 Dtr. Datter af Køb-

mand i Flensborg Hans Cramer Winding og Sophia Maria Christiansen.¹⁾

Sleevig
Stift.

Børn 1) *Sophie Marie Rehhoff*. F. Tønder ¹⁶/₃ 1834. † Aabenraa ²⁰/₁₁ 1838. begr. sm. St. ²⁰/₁₁ s. A.²⁾

2) *Julie Henriette Cæcilie Rehhoff*. F. Tønder ²¹/₂ 1836. † Lübeck ¹³/₇ 1894. 3 S. 2 Dtr. ~ Hamburg ¹/₁₁ 1859 Hans Friedrich Neelsen. F. Borgdorff ⁴/₅ 1821. Søn af Landmand i Seedorf Jürgen Neelsen. stud. Kiel 1843. imm. Kiel ¹/₅ s. A. imm. Bonn 18.. cand. Glückstadt 1846 2 Kar m. s. r. A. ²/₆ 1849 cst. Feltpræst Slesv.-Holst. Armé. ord. ¹⁷/₆ s. A. ³/₂ 1850 Diakon Uetersen. inds. ⁵/₅ s. A. ⁴/₃ 1855 I Kom-past. Pløen. inds. ⁶/₃ s. A. 1864—1866 og 1874—18.. Eksaminator ved theol. Embedseksamen. ²/₅ 1855—¹/₅ 1879 till. Provst Pløen. ⁵/₃ 1875 Sp. Ottensen. entl. ¹/₄ 1892 fra ¹/₇ s. A. † Lübeck ¹⁸/₄ 1907.³⁾

3) *Constanze Rehhoff*. F. Tønder ²⁰/₅ 1837. † Altona 1887. ~ Hamburg ²³/₉ 1862 Hans Bartelsen. F. Aabenraa ¹¹/₁₀ 1826. Søn af Skibskaptajn Casparus Bartelsen og Helena Christina Kopperholdt. Godsejer Posen.⁴⁾

4) *Wilhelm Christian Friedrich Rehhoff*. F. Aabenraa ²³/₈ 1839. Kbm. Mozambique. Kbm. Hamburg. Skal ikke have været til syndelig Glæde for Forældrene. † i Udlandet. ~ . . . . . 1 S.⁵⁾

5) *Rosa Emilie Rehhoff*. F. Aabenraa ¹⁷/₅ 1844. † Aabenraa ²¹/₇ 1905 paa en Sommerrejse. begr. Hamburg s. A. Ugift.⁶⁾

6) *Johanna (Jenny) Rehhoff*. F. Aabenraa ¹⁸/₁₁ 1846. † Hamburg ⁶/₉ 1923. Ugift.⁷⁾

Hustrus Søster: Inge Catharina Maria Winding. ~ Conrad Prehn, Sp. Bjolderup, sidst Sp. Lautereck i Pfaltz.

76. ¹/₈ 1864 cst.—1885. Bertel Petersen Godt.⁸⁾

F. Ringenæs ¹⁷/₉ 1814. Søn af Gaardejer Ringenæs Hans Christian Godt og Øllegaard Petersen. stud. Flensborg 1834. imm. Kiel ²³/₁₀ 1834. imm. Berlin 1834. cand. Gott. 1839 I. 2 Kar. m. s. r. A.

¹⁾ A. XVIII Nr. 1666, 1703, 1926. Tønder Kbg. Meddel. fra Statsarkivet i Hamburg. Jensen: Saml. II S. 249. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 196. Jahrb. f. d. Landesk. VIII S. 305. Carstens: Tondern S. 135. Alberti: Leksk. II S. 242 flg. Supplm. II S. 162 flg. Verein f. Kirchengesch. 2 Rk. I,3 S. 106 flg. 119 flg. Bricka: Biograf. Leksk. XIII S. 584 flg. Kirkeleksk. f. Nord. III S. 732.

²⁾ Tønder & Aabenraa Kbg.

³⁾ Tønder Kbg. Meddel. fra Statsarkivet i Hamburg. Meddel. fra Stadtarchivar O. Hintze, Hamburg. Meddel. fra Pastor J. Neelsen, Mølln. B. Koerner: Deutscher Geschlechterbuch XXI S. 15. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 338—339. Zeitschrift XII S. 345. Alberti: Leksk. II S. 102 flg. Supplm. I S. 77 flg.

⁴⁾ Tønder Kbg. Meddel. fra Statsarkivet i Hamburg.

⁵⁾ Aabenraa Kbg. Meddel. fra Provst Bade, Aabenraa og Statsarkivet i Hamburg.

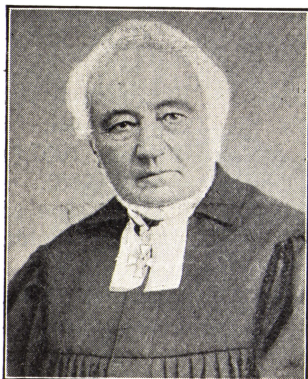
⁶⁾ Aabenraa Kbg. & Personregister. Meddel. fra Provst Bade, Aabenraa.

⁷⁾ Aabenraa Kbg. Meddel. fra Provst Bade, Aabenraa.

⁸⁾ Fælleskilder for Nr. 76: Meddel. fra Fru Magdalene Godt, f. Andræ, Lübeck.

Slesvig
Stift.

$\frac{5}{6}$ 1842 valgt, $\frac{17}{6}$ 1842 udn. Sp. Ringenæs. ord. Husum $\frac{1}{8}$ 1842. inds. $\frac{23}{10}$ s. A. $\frac{13}{9}$ 1845 valgt, $\frac{1}{10}$ 1845 udn. Sp. Notmark, inds. $\frac{21}{12}$ 1845. $\frac{13}{2}$ 1846 valgt, $\frac{27}{2}$ 1846 udn. Sp. Feldsted. inds. $\frac{5}{4}$ 1846. Da han ved Oprørets Udbrud straks sluttede sig til dette, var hans Forbliven i dette rent danske Sogn en Umulighed, efter at Oprøret var endt. Den danske Regering var dog til Sinds at gaa lemfældigt til Værks og tilbød ham endog

Generalsuperintendent
Bertel Petersen Godt.

Forfremmelse som Sp. & Provst Husum. Da han afslog at modtage dette, blev han afsat $\frac{17}{10}$ 1850. $\frac{25}{7}$ 1851 Hjælpepræst Hagen. inds. $\frac{1}{2}$ 1852. $\frac{10}{5}$ 1853 cst, Pfarrverweser Haspe-Westerbauer. $\frac{29}{7}$ 1853 Sp. Enneperstrasse, et nyt Sogn, der lige var oprettet, og hvor han havde adskillige Vanskeligheder at kæmpe med. 1864 stillede han sig straks til Raadighed for Arbejdet i Slesvig $\frac{9}{4}$ 1864—. $\frac{1}{7}$ s. A. cst. Sp. Broager & cst. Provst Aabenraa-Sønderborg. Provstier. inds. $\frac{11}{4}$ s. A. $\frac{9}{4}$ 1864 Sp. Grundtoft. inds. $\frac{23}{6}$ s. A. entl. $\frac{23}{4}$ 1865. Efter at I. A. Rehloff, der havde ledet Nyordningen siden $\frac{1}{4}$ 1864 havde afslaaet at mod-

tage det ham tilbudte Generalsuperintendentur i Slesvig og $\frac{1}{8}$ s. A. var vendt tilbage til Hamburg, blev Godt s. D. cst. i Embedet og modtog fast Beskikkelse under $\frac{6}{9}$ 1864. $\frac{18}{1}$ 1866 Dr. theol. h. c. Kiel $\frac{29}{4}$ 1868 Medl. Slesv.-Holst. Konsistorium. 1865 Pr. R. Ø. III. 18.. Pr. R. Ø. III/Sløjfe. 1883 Pr. R. Ø. II. † Slesvig $\frac{12}{6}$ 1885. ~ Augustenborg $\frac{16}{10}$ 1842 *Christiane Caroline Louise Petersen*. F. Augustenborg $\frac{14}{8}$ 1819. † Slesvig $\frac{17}{9}$ 1873. 6 S. 2 Dtr. Datter af fyrstl. Hofraad Joachim Petersen og Charlotte Christine Louise Hinrichsen.¹⁾

Børn: 1) *Bertha Godt*. F. Ringenæs $\frac{5}{8}$ 1843. † Dortmund $\frac{19}{1}$ 1877. 3 S. 1 Dtr. ~ 18.. Julius Berend. Kbm. Dortmund. † Dortmund $\frac{4}{6}$ 1908.²⁾

2) *Hans Christian Thomas Godt*. F. Ringenæs $\frac{3}{8}$ 1845. stud. phil. † Slesvig $\frac{25}{11}$ 1870. begr. $\frac{30}{11}$ s. A. ugift.³⁾

3) *August Christian Wilhelm Godt*. F. Feldsted $\frac{30}{11}$ 1847. Fabrikant i Harkorten, Westphalen. † Harkorten $\frac{17}{10}$ 1885. begr. Slesvig. ~ ..... 3 B.⁴⁾

1) A. VI Nr. 14.c. Ringenæs & Augustenborg Kbg. Gundlach: Kiels Univ. Matr. S. 278-279. Michler: Nachtr. S. 21. Jahrb. f. d. Landesk. VIII S. 306. Zeitschrift: XII S. 317. XIX S. 83 flg. Schlesw.-Holst. Jahrb. II S. 279. Alberti: Leks. I S. 259. Supplm. I S. 212. Sønderj. Aarb. 1923 S. 193.

2) Ringenæs & Slesvig Doms. Kbg.

3) Feldsted & Slesvig Doms. Kbg.

4) Feldsted Kbg. Meddel. fra Stadtsekr. E. Petersen, Slesvig.

4) *Johann Wilhelm Peter Godt*. F. Feldsted ²⁰/₄ 1850. stud. Pforta 1869. imm. Leipzig 1869. imm. Göttingen. imm. Kiel 187. 1873 Dr. phil. Göttingen. 1875 cand. Kiel. (Exam. pro fac. doc.) . .¹/₄ 1875 Assist. mineral. Musæum Kiel. . .¹/₉ 1875 till. Prøvelærer Kiel. ¹/₁₀ 1876 Overlærer Catharineum, Lübeck. 18.. Professor. † Lübeck ²⁷/₆ 1927. ~ 18.. Magdalena Andreæ. F. Bomann, Pommeren ¹⁶/₉ 1859. 2 S. 3 Dtr.¹)

Slesvig
Stift.

5) *Karl Georg Godt*. F. Hagen ²²/₆ 1852. Var 1885 Postsekr. Wrietzen a/O. Overpostsekretær Schwartau, Lübeck. † Schwartau ¹/₄ 1904. vist ugift.²)

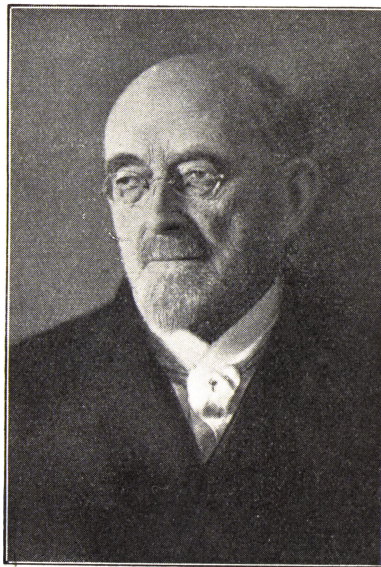
6) *Gerhardt Adolf Godt*. F. Haspe ¹/₉ 1854. Arkitekt Deutsch-Brod. † ¹/₂ 1910. ~ 18.. Augustina . . . . . F. ¹/₂ 1864.³)

7) *Oelgardt Charlotte Godt*. F. Haspe ¹⁰/₈ 1856. † Slesvig ¹⁴/₂ 1875. ugift.⁴)

8) *Heinrich Ludwig Godt*. F. Haspe ⁴/₈ 1862. † Haspe ²⁷/₃ 1864.⁵)

77. ²⁸/₄ 1886—1917. Theodor Christian Heinrich Kaftan.⁶)

F. Løjt ¹⁸/₃ 1847. Søn af Sp. Løjt Nr. 18 Martin Heinrich Kaftan og Wilhelmine Auguste Amalie Mumsen. stud. Flensborg 1866. imm. Erlangen 1866. imm. Berlin 186. imm. Kiel 18.. cand. Kiel 1871. I. 2 Kar. m. s. r. A. . .¹/₉ 1871—.¹/₁₂ 1872 Huslærer Rastorf. ²²/₁₂ 1872 prv. Medhj. Kappel. ²⁴/₉ 1873 valgt, ²/₁₀ 1873 udn. Diakon Aabenraa. 1874 till. Militærpr. sm. St. . .¹/₉ s. A. Skoleinsp. sm. St. Et Tilbud om at blive Direktør for Tønder Seminar. afslog han. ²⁰/₁ 1880 Regerings og Skoleraad i Slesvig. ¹³/₁₀ 1884 Provst Nr. Tønder Provsti. ²⁷/₁₂ s. A. Sp. Tønder. ³⁰/₆ 1885 Medl. Theol. Embeks. Kommiss. Kun et Par Aar faldt hans Præstegerning i Tønder, saa udnævntes han ved B. P. Godts Død til dennes Ef-

Generalsuperintendent Th. Chr. H. Kaftan.

1) Feldsted Kbg. Alberti; Leksik. Supplm. I S. 212 flg.

2) Hagen Kbg. Meddel. fra Stadtsekr. E. Petersen, Slesvig.

3) Haspe Kbg.

5) Haspe Kbg.

4) Haspe Kbg.

6) Fælleskilder for Nr. 77: Aabenraa Kbg. Meddel. fra Generalsuperintendent Kaftan, Baden-Baden. Meddel. fra Stadtrat Kaftan, Flensborg.

Slesvig
Stift.

terfølger og tiltraadte $17/5$ s. A. 1888 Pr. R. Ø. IV 1888 Dr. theol. h. c. Kiel. En moderne, men positiv Theolog og som saadan en ret frugtbar Forfatter. Som Generalsuperintendent blev han modtaget med adskillig Mistillid; men det viste sig snart, at han i nationale Spørgsmaal agtede at indtage en ret neutral Stilling. Kirken skulde tjene det aandelige Liv ikke hverken Tyskhedens eller Danskhedens Sag. Han var medvirkende ved Udarbejdelsen af Ev.-Luth. Salmebog for de dansktalende Menigheder i Nordslesvig, og 1891 støttede han Kravet om to danske Sprogtimer paa Fællessynoden. Dog turde han ikke afgjort tage Parti. 1894 nægtede han at være Ordfører for de 77 Præster, der indgav Andragende til det preussiske Kultusministerium om to danske Sprogtimer. Overfor de danske Frimenigheder stod han i høj Grad uvillig og uforstaaende. For Sygeplejeforeningerne nærede han Interesse, og som en af de første fik han i 70erne en Diaconisse ansat i Aabenraa. 1891 Pr. R. Ø. III Sløjfe. 1908 Overkonsistorialraad. 1913 Geheimeoverkonsistorialraad. 1916 Komm. I af Sv. Nordstjerneord. $9/6$ 1917 Pr. R. Ø. II Egeløv & Stjerne. $1/7$ 1917. 1917 Frimenighedspr. Baden-Baden. Allerede før sin Embedsnedlæggelse havde han interesseret sig for Kirkens Frigørelse fra Staten, idet han ønskede en Folkekirke uafhængig af Staten, vel noget lign. som Kirkl. Landsforbund herhjemme trakter efter. Revolutionen 1918 bragte Statskirkens Ophævelse og i de senere Aar har Kaftan med stor Iver deltaget i Forhandlingerne om den fremtidige Kirkeordning i Tyskland. Udg. 1924: *Erlebnisse und Beobachtungen des ehemahligen General-superintendenten von Schleswig D. Kaftan.* ~ Kappel $21/10$ 1873 *Sophie Christine Johanna Dorothea Hansen.* F. Winterhausen/a.M. $30/5$ 1850. 1 S. 3 Dtr. Datter af Sp. Kappel Hans Nikolai Hansen og Anna von Raumer.¹⁾

Børn: 1) *Max Nicolai Wilhelm Julius Kaftan.* F. Aabenraa $15/7$ 1874. stud. Baden-Baden 1895. imm. Lausanne, Berlin og Kiel. Referendareks. Kiel $1/5$ 1899. s. A. Gerichtsassessor ved Amtsretten i Kiel. — Høst 1905 $1/6$ Gerichtsassessor Eksamen Berlin. $1/7$ 1906 Magistratsassessor Kiel. $1/4$ 1909 Stadtrat Elbing/Westpreussen. $1/11$ 1912 Stadtrat Flensburg. ~ 1) $21/12$ 1906 Elisabeth Mauderer. F. Starnberg $29/5$ 1874. † Flensburg $18/1$ 1925. 1 S. Datter af Over-toldinspektør i Starnberg, München Andreas Mauderer og Charlotte Ferchel. 2) $14/5$ 1926 Frieda Schumacher. F. St. Annen $24/7$ 1875. u. B. Datter af Diakon Broager Ernst Friedrich Schumacher og Louise Laura Gustava Struwe.

II Hustru ~ 1) Broager $10/10$ 1899 Gottfried Ludolph Joachim Kühns. F. Lüneburg $2/12$ 1857. Søn af Inspektør Carl Friedrich August Kühns og Mathilde Tecla Ferdinandine Clementine Louise

1) Kaftan: *Erlebnisse und Beobachtungen.* Løjt Kbg. Zeitschrift XIX S. 85 flg. XXV S. 269. Schlesw.-Holst. Jahrb. II S. 85. Alberti: *Lesk. Supplm.* I S. 364, 469. II S. 414. Kirkeleksk. f. Nord. II S. 709. Salmønsen: *Konversleksk.* XIII S. 359 flg. Thade: *Petersen: De sønderj. Frimenigheders Hist.* S. 379 flg.

Anding. Overtoldrevisor i Elbing/Westpreussen. Deltog i Verdenskrigen som Kaptein d. Landwehr. † Lazarettet i Wiesbaden ^{21/4} 1915. u. B.¹⁾

2) *Anna Erika Helena Kaftan*. F. Aabenraa ^{9/3} 1876. Ugift. Bor hos Forældrene i Baden-Baden.

3) *Agnes Martine Röschen Marie Kaftan*. F. Aabenraa ^{22/12} 1877. Uddannet som Johannes Søster. Sekretær i Burckardthaus, Berlin, Dahlem. Ugift.

4) *Elisabeth Christine Sophie Alexandra Kaftan*. F. Aabenraa ^{9/3} 1879. † Aabenraa ^{15/8} 1879. begr. sm. St. ^{19/8} s. A.

78. ^{11/7} 1917—1920. Peter Friedrich Petersen.²⁾

F. Flensborg ^{12/5} 1856. Søn af Kbm. Flensborg Peter Friedrich Petersen og Anne Marie Hansen-Biehl. stud. Flensborg 1875. cand. Kiel 1880. I. 2 Kar. m. r. A. ord. ^{6/11} 1881 prv. Medhj. Lintrup-Hjerting. ^{8/8} 1882 Sp. Hvidding. ^{11/9} 1885 Sp. Bevtøft-Tirslund. ^{26/5} 1890 Provst Haderslev Provsti. ^{29/8} 1890 Sp. Haderslev Domk. ^{20/6} 1902 Pr. R. Ø. IV. . . ^{1/10} 1906 Medl. Konsist. Kiel & Konsistorialraad. 1911 Pr. Kr. III. ^{31/8} 1912 Generalsuperintendent Holsten. 1914 Pr. R. Ø. III/Sløjfe. 1917 Krigskorset. 1918 Pr. Jernk. II. Ved Kaftans Fratrædelse udnævntes han til Generalsuperintendent for Slesvig, hvilket Embede han 1920 fratraadte for Nordslesvigs Vedkommende.

Generalsuperintendent Peter F. Petersen.

Hans Virksomhed her blev da for kortvarig til at sætte noget Spor. I Sydslesvig fortsatte han som Generalsuperintendent. entl. ^{26/2} 1925. † Lübeck ^{20/6} 1930. begr. sm. St. ^{24/6} s. A. ~ Ottensen . . ^{1/10} 1882 *Johanne Ernestine Elisabeth Hansen*. F. Haderslev ^{6/5} 1862. 3 S. 6 Dtr. Datter af Fysicus Haderslev Dr. Carl Ernst Johann Hansen og Friederike Kier.³⁾

Børn: 1) *Peter Friedrich Petersen*. F. Hvidding ^{4/9} 1883. Del-

1) Broager Kbg. & Personregister. Meddel. fra Fru Kaftan-Kühns, f. Schumacher.

2) Fælleskilder for Nr. 78: Meddel. fra Prof. Carl Petersen, Kiel. Meddel. fra Provst Petersen, Haderslev. Hvidding Kirkekronik.

3) Frue S., Flensborg, Haderslev & Hvidding Kbg. Zeitschrift XXV S. 269 flg. Sønderj. Aarb. 1923 S. 200.

Slesvig tog i Verdenskrigen som Korps-Stabsapotheker. Apotheker Lübeck. Stift. ugift.¹⁾

2) *Carl Ernst Johann Petersen*. F. Hvidding ⁵/₃ 1885. stud. Haderslev 1904. imm. Tübingen, Leipzig, Berlin. 1911 Dr. phil. Berlin. Deltog i Verdenskrigen som Løjtnant. 1916 Pr. Jernk. II. 1919 Pr. Jernk. I. ²/₉ 1922 Privatdoc. Kiel. ²⁸/₂ 1927 Prof. i Historie Kiel. ~ ²¹/₁₀ 1911 Minnie Räuber. F. Berlin 18.. 2 Dtr. Datter af Fabrikant Elbing Max Räuber og Wilhelmine v. Freyberg.²⁾

3) *Heinrich Emil Petersen*. F. Bevtoft ²⁴/₁₀ 1887. Koffardiofficer. Deltog i Verdenskrigen som Marineoverløjtn. ved U.Baadene. 1916 Pr. Jernk. II. 1917 Pr. Jernk. I. 1917 i engelsk Krigsfangenskab ved Baadens Undergang. Kbm. Richling. ~ Katharina Roggensack. 3 B.³⁾

4) *Marie Charlotte Helene Petersen*. F. Bevtoft ¹⁰/₉ 1889. Bor i Lübeck. ugift.⁴⁾

5) *Frieda Johanne Mathilde Petersen*. F. Haderslev ¹⁸/₈ 1891. † 1929. ugift.⁵⁾

6) *Charlotte Margrethe Petersen*. F. Haderslev ¹³/₆ 1893. 1 B. ~ Leipzig 1922 Günther Ramin. F. Karlsruhe 1899. Søn af Superintendent Schkeuditz b./Leipzig . . . . . Ramin. 1919 Organist Thomaskirken Leipzig.⁶⁾

7) *Anna Helene Petersen*. F. Haderslev ¹⁴/₆ 1895. 3 B. ~ Stralsund 1922 Albert Eismann. F. Hohensalza, Posen 18.. Søn af Overlærer, Prof. Posen, Dr. . . . . Eismann. imm. Heidelberg, Leipzig, Kiel. cand. Kiel 1920. Dr. phil. Kiel 1920. Studienrat Stralsund.⁷⁾

8) *Emma Mathilde Petersen*. F. Haderslev ¹⁵/₁₀ 1896. 3 B. ~ 1922 Paul Blume. F. 18.. Søn af Fabrikant Paul Blume. Fabrikant Magdeburg.⁸⁾

9) *Gertrud Mathilde Petersen*. F. Haderslev ²⁷/₂ 1898. 2 B. ~ 1921 Kurt Emil Dittmann. F. Magdeburg 1887. Søn af Fabrikant Magdeburg . . . . . Dittmann. imm. Klausthal, Berlin. 1911 Dr. Ing. Berlin. Ingeniør Dortmund.⁹⁾

1) Hvidding Kbg. O. Schwartz: Die Antheilnahme am Weltkriege S. 81.

2) Hvidding Kbg. Quellen & Forschungen VIII S. 89. O. Schwartz: Die Antheilnahme am Weltkriege S. 81.

3) Bevtoft Kbg. & Personreg. O. Schwartz: Die Antheilnahme am Weltkriege S. 81.

4) Bevtoft Kbg. & Personreg.

5) Haderslev Kbg.

6) Haderslev Kbg. & Personreg.

7) Haderslev Kbg. & Personreg.

8) Haderslev Kbg. & Personreg.

9) Haderslev Kbg. & Personreg.

2. BISKOP OVER DE SØNDERJYDSKE LANDSDELE

1. ³/₅ 1920—1922. **ctst. Peter Gabriel Koch.**¹⁾

F. Ribe ²⁰/₁₂ 1858. Søn af Sp. Ribe Domk., Stiftspvst. Christian Frederik Koch og Anna Emilie Eccardine Balslev. stud. Viborg 1876. cand. ²⁴/₁ 1882 l. dim. l. kat. l. 1885 Univ. Guldmedl. efter at have været paa Studieophold i Udlandet. ¹⁶/₁₁ 1885 Sp. Vildbjerg-Timring-Nøvling. ord. Ribe ³⁰/₁₂ s. A. ¹⁹/₂ 1889 Sp. Herning. 1890—1901 till. Forstander Dansk Missionselskabs Sk. til Uddannelse af Hedningemiss. ¹/₄ 1891 Provst Hammerum Herr. ⁸/₄ 1898 R. af Db. ²³/₅ 1899—⁴/₂ 1902 Censor theol. Embedseks. ¹⁸/₆ 1900 Sp. Frue K. Odense. ²²/₇ 1901 Biskop Ribe. bispev. ²²/₇ 1901. ⁷/₈ 1904 Dbm. ²⁷/₁₂ 1912 Komm. 2 af Db. Ved Genforeningen constitueredes han till. som Biskop i de sønderjydske Landsdele. ²²/₃ 1922 Biskop Odense. 1901 Medl. af Komm. for Tilvejebringelse af en ny revideret Udg. af N.T., gennemført med den nye reviderede Oversættelse af 1907, oversat af K. og Prof. J. C. Jacobsen. Medl. af de kirkl. Udvalg 1903 og 1920. Udg. foruden nogle mindre theol. og kirkl. Skrifter det kendte homiletiske Værk: Præst og Menighed. Biskop Koch tilhørte Kirkl. Foren. f. I. M. Han var en flittig Visitator i det vidtstrakte Ribe Stift, hvor han i Kraft af sin Forhandlingsevne fik betydelig Indflydelse ikke mindst igennem Menighedsraadene, der gerne lod sig lede af hans Ønsker ved Embedsbesættelserne. Denne Forhandlingsevne i Forbindelse med hans gamle Slægtsforbindelse til Sønderjylland og

Biskop Peter Gabriel Koch.

1) Fælleskilder: J. Vahl: A. S. Vedels Sl. S. 69. L. C. & B. Balslev: Sl. Balslev med Tillæg.

De sønder-
jydske
Landsdele.

mangeaarige Gerning nær ved Grænsen, hvor han havde haft rig Lejlighed til paa nært Hold at studere det sønderjydske Kirkeliv, maatte gøre det ret naturligt at sætte ham til at lede det kirkelige Genforeningsarbejde. Det var en vanskelig og vigtig Opgave, der her blev lagt hen til ham. Hvorledes han end bar sig ad, var han vis paa at møde Kritik. Hans Tilbøjelighed til at forhandle sig frem var maaske for stærk. Nord fra fandt man ham for lemfældig og eftergivende, der blev for mange af de tyskuddannede Præster siddende, og Biskoppen fik Skylden. Disse sidste fandt ham for elskværdig og beskyldte ham for at love mere, end han holdt. Det blev saaledes ikke ublandet Glæde og Tak, han høstede lige straks. Dertil føjede sig den tunge Sorg, da Døden bortrev først hans eneste Søn og siden hans Hustru. Helbredet, der længe havde været vaklende, brød nu sammen, og da Budskabet kom om den første danske Biskops Død efter Udlændigheden for Sønderjylland, havde det allerede været ventet længe. † ^{31/11} 1922 i Kbh. ~ Aalborg Domk. ^{17/9} 1891 *Bertha Gine Cæcilie Carstens*. F. Flade ^{28/9} 1852. † ^{23/3} 1921. 2 S. 2 Dtr. Datter af Mølleerj Grindsted Mølle, Flade, Lorenz Carstens og Else Marie Iversen.¹⁾

Børn: 1) *Christian Frederik Koch*. F. Herning ^{27/5} 1892. † Herning ^{30/6} s. A.

2) *Anna Emilie Koch*. F. Herning ^{27/5} 1892. † Herning ^{4/8} s. A. Tvillingsøster til Nr. 1.

3) *Christian Koch*. F. Herning ^{9/8} 1893. stud. Odense 1914. stud. theol. † ^{19/9} 1920. ugift.²⁾

4) *Anna Koch*. F. Herning ^{22/7} 1896. 2 B. ~ Ribe ^{28/9} 1919 Arne Jens Andreas Johannessen. F. Kbh. ^{2/3} 1888. Søn af Viceskoleinsp. Hans Christian Johannessen og Amalie Severine Thorning. stud. Metropolsk. Kbh. 1906. cand. med. 1913 I. I. . . /6— . . /10 1913 cand. Diakonissestift. Kbh. . . /11 1913— . . /5 1914 cand. Kbh. Amtssygehus. . . /7 1914— . . /6 1915 Turnuskand. Rigshosp. Kbh. . . /8 1914— . . /8 1915 Reservelæge i Hæren. . . /7 1915 cand. Kommunehosp. Kbh. Afd. VI. . . /8— . . /11 1915 cand. Rigshosp. Børneafdeling. . . /2 1915— . . /2 1916 cst. II Reservelæge Bispebjerg Hosp. med. Afd. C. . . /5 1916 fung. II Reservelæge Rigshosp. 2 Afd. B. . . /6— . . /9 1916 cand. Børneafdel. sm. St. . . /10 1916— . . /9 1918 klinisk Assist. sm. St. . . /2 1917— . . /3 1919 Assist. Hærens bakteriolog. Laborator. 1918 fung. Overlæge Fuglebakkens Børnehosp. . . /1— . . /3 1919 cand. Rigshosp. dermatolog. Afd. . . /4 1919— . . /3 1920 II Reservelæge Kommunehosp. Kbh. Afd. III. 1919 Studierejse til Tyskland og Schweiz. . . /3 1920— . . /10 1922 I Reservelæge Rigshosp. Børneafdel. . . /11 1922

¹⁾ H. G. A. Jørgensen: Ribebispen Gabriel Koch. Dahl & Engelstoff: Biograf. Leks. II S. 359. Grandjean: De danske Ridderordn. Sp. 458. Præsteforen. Bl. 1922 S. 109, 1923 S. 14, 15, 16. Haderslev St. Landemodeakt 1923 S. 14, 15, 16. Elvius: Præsteh. I. S. 675. II S. 18 flg. Hjorth-Nielsen: Dødsf. i Danm. 1922 S. 24.

²⁾ Ribe Sk. Aarsskr. 1905 S. 25. Hjorth-Nielsen: Dødsf. i Danm. 1920, S. 20.

— ./.10 1924 Reservelæge Kbh. Amtssygehus. 1924 Studierejse Sverrig. 1921 Specialistanerk. i Pædiatri. 1924 do. i Intern Medicin. 1920 prakt. Læge Kbh. 1925 Overlæge Diakonissestift. med. Afdel. 1926 Dr. med. 1913—14 Fmd. Studenterhjemmet. 1927 Fmd. Marthaforeningen. 1928 Medl. Best. Dansk Missionsselskab.¹⁾

De sønderjydske Landsdele

*

Efter Biskop Kochs Død blev indtil Valg kunde foregaa først Provst **Jørgen Nissen** i Gl. Haderslev cst. som Biskop ³/₁₁ 1922, efter at han allerede under Biskop Kochs Sygdom havde været cst. fra ⁹/₅ 1922. Da Provst Nissen imidlertid ⁴/₁ 1923 afgik ved Døden, cst. Provst **Emil Kristian Thyssen**, i Ulkebøl fra ⁵/₁ 1923 til ¹/₃ s. A. som Biskop for de sønderjydske Landsdele.

Til Biskevalget opstilledes Prof. theol. Dr. *Ove Valdemar Ammundsen* af I. M. og Centrum, Provst *Jørgen Nissen*, Gl. Haderslev, af Grundtvigianerne. Efter Nissens Død, som indtraf ganske kort Tid før Valget, opstilledes Provst *Christen Christensen Hjortkjær*, Sommersted. Ved Valget, som afholdtes ./.1 1923 blev afgivet flg. Stemmer: Prof. Ammundsen 655, Provst Hjortkjær 429, Provst A. M. Nielsen, Ensted 2, Stiftsprovst H. Hoffmeyer, Frederiksberg 1, Provst Ammundsen, Silkeborg 1, Provst L. F. Andersen, Ullerup 1. Da de sønderjydske Amter nu henlagdes med Tørninglen og Tønder Amt under Ribe Stift, skal her till. anføres Resultatet af Valget herfra. I Ribe Stift var Stiftsprovst *Oluf Kirstein Peter Olesen*, Ribe, opstillet af I. M. og Centrum, Provst *Christian Wilhelm Schultz-Lorentzen* af Grundtvigianerne. Ved Valget, der afholdtes ./.1 1923, afgaves flg. Stemmer: Stiftsprovst Olesen 776, Provst Schultz-Lorentzen 732, Profess. Ammundsen 2, Provst H. W. Tetens, Hodde-Tistrup 2, Provst A. M. Nielsen, Ensted 1. Til Embederne udnævntes derefter henholdsvis Ammundsen og Olesen.

---

¹⁾ Ribe Sk. Progr. 1907 S. 26. P. M. Plum: 100 Aars Metropolit. S. 185. Christophersen & Johnsson: Den danske Lægestand 1925 S. 373. Kraks Blaa Bog 1930 S. 503.

Haderslev
Stift.

3. BISKOP HADERSLEV STIFT

Stiftet oprettet ^{15/11} 1922. - Embedsbolig opført 1922—1924.

1. ^{2/2} 1923. Ove Valdemar Ammundsen.¹⁾

Biskop Ove Valdemar Ammundsen.

F. Nr. Felding Prgd. ^{19/8} 1875. Søn af Sp. Pjedsted Peter Ammundsen og Frederikke Augusta Sørensen. stud. V. Borgerdydsk. Kbh. 1893. Univ. Guldmedl. 1895. cand. ^{17/1} 1899. egr. 1900-1901 Studierejse til Udlandet. ^{23/4} 1901 efter forudgaaende Konkurrence Prof. theol. Kbh. Univ. (Kirkehist.). ^{13/10} 1917 Dr. theol. h. c. Oslo Univ. ^{20/1} 1913 R. af Db. ^{22/12} 1923 Dbm. Til Haderslev Stift henlagdes samtidig med Ammundsens Tiltrædelse foruden Haderslev, Aabenraa og Sønderborg Provstier desuden Vejle Amt med Undtagelse af Nørvang-Tørrild Herr., V. Provsti. Ammundsen er en fremragende Kirkehistoriker, der som Professor har haft stor Betydning for mangfoldige af Dan-

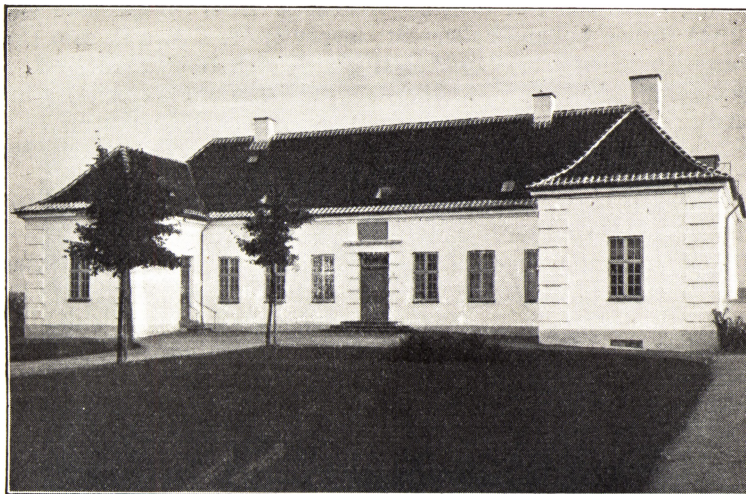
marks yngre Præster. Af hans vigtigste Arbejder skal nævnes: 1907 Den unge Luther, hvor han syntes at hylde en reformert præget Nadveropfattelse. 1912 Søren Kierkegaards Ungdom. 1917 Lutherbogen. 1925 Det nittende Aarhundredes Kirkehistorie. 1914-1930 Fortsættelse af Frederik Nielsens Kirkehistorie. I det tyske Ugeblad: Die christliche Welt deltog han 1909 i en Forhandling om det nationale Spørgsmaal og vandt her i høj Grad Sønderjydernes Hjerter for sig. Det blev da ret naturligt, at han til Trods for, den praktiske Præstegerning manglede, blev opstillet som Bispeemne og samlede Flertallet af Stemmerne, navnlig da hans første Modkandidat døde umiddelbart før Valget. ord. ^{18/2} 1923. bispeviet ^{25/2} 1923. Uden direkte at have sluttet sig til nogen kirkelig Retning samler Biskop Ammundsens Forstaaelse sig hovedsagelig om I. M. og K. F. U. M. og K. s Arbejde. Som det var at vente, har hans Forhold til det nationale Mindretal udsat ham for nogen Kritik. Dog synes Biskop

1) Fælleskilder for Nr. 1: L. C. & B. Balslev: Sl. Balslev med Tillæg.

A. i de fleste Tilfælde at have haft en lykkelig Haand, og har forstaaet at skaffe sig Ørenlyd ogsaa ind i de tysksindedes Rækker. Som Formand for den sønderjydske Salmebogskomm. har han haft væsentlig Indflydelse paa Udarbejdelsen af den nye sønderjydske Salmebog, og faar dermed baade Hovedæren og Hovedansvaret for denne, der ^{12/12} 1925 autoriseredes til Brug i de sønderjydske Landsdele. Siden 1911 Form. L. P. Larsens Studentermisssion i Indien. 1915-1918 Form. Kristl. Stud.forb. Sammen med Ærkebiskop Söderblom en af Hovedforkæmperne for international Forstaaelse og for „Kirkens Enhed“. ~ Vigerslev ^{8/7} 1903 *Charlotte (Lolly) Balslev*.

Haderslev
Stift.

Haderslev Bispebolig.

F. Vigerslev ^{30/12} 1877. 7 S. 5 Dtr. Datter af Sp. Vigerslev Rasmus Balslev og Marie Søltoft.¹⁾

Børn: 1) *Dødfødt Søn*. F. Vigerslev ^{10/8} 1904.

2) *Esther Ammundsen*. F. Esaias Sogn, Kbh. ^{11/8} 1906. stud. Haderslev 1925. stud. med.²⁾

3) *Peter Ammundsen*. F. Esaias Sogn ^{28/3} 1908. stud. Haderslev 1926. stud. theol.³⁾

4) *Otto Ammundsen*. F. Kbh. ^{10/4} 1909. † Kbh. ^{12/4} s. A.

5) *Ingeborg Ammundsen*. F. Kbh. ^{5/4} 1911. † Kbh. ^{6/4} s. A.

1) Meddel. fra Biskop Ammundsen. Dahl & Engelstoft: Biograf. Leks. I S. 28 flg. Salmonsen: Konversleks. I S. 656. Haderslev St. Landemodeakt 1923 S. 16. Kirkel. Haandb. 1927 S. 238. Barfod: Sl. Sidenius S. 70. B. Balslev: Sl. Balslev S. 64. Hauch-Fausbøll: De danske Ridderordn. S. 234. Kraks Blaa Bog 1930 S. 40.

2) Haderslev Latinskoles Aarsskr. 1925 S. 7. Meddel. fra Biskop Ammundsen.

3) Haderslev Latinskoles Aarsskr. 1926 S. 10, 1927 S. 4. Meddelt fra Biskop Ammundsen.

Haderslev
Stift.

- 6) Johannes Ammundsen. F. Kbh. $^{10}/_3$ 1913.
- 7) Knud Ammundsen. F. Kbh. $^{2}/_1$ 1915. † Kbh. $^{3}/_1$ s. A.
- 8) Einar Ammundsen. F. Kbh. $^{3}/_1$ 1915.
- 9) Ingrid Ammundsen. F. Kbh. $^{20}/_7$ 1916.
- 10) Vibeke Ammundsen. F. Kbh. $^{11}/_1$ 1918.
- 11) Dødfødt Søn. F. Gentofte $^{7}/_5$ 1919.
- 12) Dødfødt Datter. F. Gentofte $^{7}/_5$ 1919.

Broder: Johannes John Aschlund Ammundsen. F. Fjellerup, Fjeldsted Sogn $^{1}/_5$ 1872. stud. Borgerdydskolen Christianshavn 1891. cand. $^{18}/_1$ 1898 h. I. dim. egr. kat. *I. 1899—1904 Huslærer Udbyneder Prgd. $^{3}/_9$ 1904 Sp. Klovborg-Tyrsting. ord. $^{14}/_9$ s. A. $^{2}/_{12}$ 1908 Provst Tyrsting-Vrads Herr. $^{9}/_7$ 1914 Sp. Silkeborg. Efter foregaaende Valg $^{3}/_2$ 1923 Biskop Lolland-Falster St., bispeviet $^{25}/_2$ s. A. s. D. som Broderen i Kbh. Domk. $^{22}/_{12}$ 1923 R. af Db. $^{4}/_1$ 1928 Dbm. 1928 Medl. af Præsteforen. Best. ~ Vigerslev $^{9}/_7$ 1907 Henriette (Henny) Christiane Emilie Balslev. F. Elbæk Prgd. $^{26}/_6$ 1883. † Silkeborg $^{20}/_7$ 1921. 2 S. 1 Dtr. Datter af Sp. Vigerslev Rasmus Balslev og Marie Søltøft. (De to Brødre er altsaa Svogre).¹⁾

Hustrus Brødre: 1) Johan Laurits Balslev. F. Elbæk Prgd. $^{13}/_{11}$ 1874. stud. Odense 1892. cand. $^{20}/_1$ 1899 l. dim. I*. kat. *I. $^{1}/_2$ 1899— $^{2}/_9$ 1904 Lærer Vordingborg komm. Realsk. $^{2}/_9$ 1904 Sp. Vejlbj-Homaa. ord. $^{14}/_9$ s. A. $^{21}/_{11}$ 1914 Sp. Kvislemark-Fuirendal. $^{19}/_7$ 1922 Sp. Sorø. ~ Vigerslev $^{31}/_{10}$ 1900 Hulda Fritze Anna Jacobsen. F. Fredericia $^{4}/_{11}$ 1875. 3 S. 1 Dtr. Datter af Oberstløjtnant Fritz Peter Jacobsen og Anna Kirstine Andresen Møller, Plejedatter af Plantagejer i Cucuta, Columbia Andresen-Møller og Therese Briceño.²⁾

2) Benjamin Balslev. F. Elbæk Prgd. $^{9}/_8$ 1876. stud. Odense 1894. cand. $^{22}/_1$ 1900 l. dim. I. kat. I*. 1901 Sekondløjtnant i Infanteriet. $^{31}/_{12}$ 1901 prv. Medhj. Ansgars K. Odense, samt Kantor og Klokker ved Kirken. ord. $^{5}/_2$ 1902. $^{10}/_6$ 1911 Sp. Nr. Ørslev. $^{23}/_2$ 1921 Sp. Soderup-Eskildstrup. $^{15}/_{12}$ 1930 Provst Merløse-Tusse Herr. Udg. 1901: Faml. Balslev. 1921 Matthæus Evang. med Indledn. og Forklaring. 1917 sammen med L. C. Balslev: Haarslevgrenen af Faml. Balslev, o. fl. kirkl. Skrft. ~ Ansgars K. Odense $^{11}/_{10}$ 1904 Hanne Jacobine Nørballe Skov. F. Aabenraa $^{19}/_4$ 1876. Datter af Lærer i Odense Poul Nielsen Skov og Hanne Jacobine Nørballe.³⁾

Hustrus Søster: Henriette Christiane Emilie Balslev. ~ Johannes John Aschlund Ammundsen, Biskop Lolland-Falster St. Se ovenfor.

1) B. Balslev: Sl. Balslev S. 64. Barfod: Sl. Sidenius S. 70. Groshennig & Hauchs-Fausbøll: Præstehist. I S. 628. Hauch-Fausbøll: De danske Ridderordn. S. 681. Kraks Blaa Bog 1930 S. 40. Hjorth-Nielsen: Dødsf. i Danmark 1921 S. 3.

2) B. Balslev: Sl. Balslev S. 64. Barfod: S. Sidenius S. 70. Groshennig & Hauchs-Fausbøll: Præstehist. II S. 373.

3) B. Balslev: Sl. Balslev S. 64. Barfod: Sl. Sidenius S. 70. Groshennig & Hauchs-Fausbøll: Præstehist. II S. 468.

4. BISKOP RIBE STIFT

Indtil 1864 laa Tørninglen under Ribe Stift sammen med de jydskke Enklaver (Lø-Møgeltønder Herr.). Efter Genforeningen blev Biskoppen i Ribe *P. G. Koch* som omtalt till. cst. Biskop i de sønderjydske Landsdele. Fra 1923 henlagdes Tørninglen og Tønder Provstier under Ribe Bispestol. Resultatet af Bispevalget i 1923 er allerede omtalt under De Sønderjydske Landsdeles Bispehistorie. Her skal kun medtages Ribe Stifts Bispehistorie siden Nyordningen i 1923.

Ribe Bispegaard.

Bispegaarden er en gammel Bygning beliggende paa det tidligere Korsbrødrekløsters Grund. Den købtes af Staten til Bispebolig 1869.¹⁾

1. $\frac{3}{2}$ 1923—1930. Oluf Kirstein Peter Olesen.

F. Aalborg $\frac{30}{4}$ 1860. Søn af Lærer Vagn Olesen og Christine Jensen. stud. Aalborg 1879. cand. $\frac{27}{1}$ 1885 l. dim. kat. 1*. $\frac{1}{9}$ 1885 Lærer Vejle Latinskole. $\frac{17}{10}$ 1887 Sp. Harbøre-Engbjerg. ord. $\frac{4}{11}$ s. A. $\frac{16}{9}$ 1889 Sp. Gaarslev. $\frac{19}{12}$ 1895 Res. Kpl. Horsens. $\frac{4}{10}$ 1904 Sp. Vor Frelsers K. Horsens, till. Lærer i Religion ved Horsens Stats-

1) Trap: Danmark VIII (4 Udg.) S. 374 flg.

Ribe skole. ¹⁴/₂ 1914 Stifstprovst Ribe, Provst Ribe-Gørding Herr. og Sp. Stift. Ribe Domk. ¹¹/₃ 1917 R. af Db. Bispeviet Frue K. Kbh. ²⁵/₂ 1923, ²²/₁₂ 1923 Dbm. ²⁶/₉ 1926 Komm. 2 af Db. entl. ¹⁷/₃ 1930. Udg. 1925 en lille Andagtsbog: Lyset. Har desuden kommenteret Efeserbrevet i Bibelselskabets Bibelværk 1920 og udg. fl. kirkelige Smaaskrifter Var kendt som en Mand af jævn folkelig Fremtræden, Sans for Humor og en vis Evne til at forhandle. Tilhørte I. M. † Ribe ¹²/₄

Biskop Oluf K. P. Olesen.

1930. begr. sm. St. ¹⁶/₄ s. A. Mindesmærke paa Kgd. ~ Frederiksberg K. ²⁵/₁₂ 1885 *Ane Sophie Larsen*. F. Svendborg ¹⁶/₃ 1860. 3 S. 5 Dtr. Datter af Pakmester Rasmus Larsen og Else Cathrine Thrane.¹⁾

Børn: 1) *Ellen Olesen*. F. Vejle ⁷/₁ 1887. 1 S. ~ Nøddebo ¹¹/₉ 1921 Jens Viggo Emil Petersen. F. Frederiksberg ¹²/₂ 1879. Søn af Muremester og Bygherre i Kbh. Jens Peter Petersen og Caroline

1) Meddel. fra Pastor Paul Olesen, Sdr. Omme. Grohshennig & Hauch-Fausbøll: Præsteh. I S. 414. Kirkl. Haandbog. 1927 S. 281 flg. Hauch-Fausbøll: De danske Ridderordener S. 209. Præsteh. Saml. I S. 189 flg.

Jensen. Uddannet som Kunstmaler. 1915 Konservator ved „De danske Kongers kronologiske Samling paa Rosenborg“. 1)

2) *Andreas Olesen*. F. Harboøre ^{11/5} 1888. Styrmand i D. F. D. S. † Esbjerg ^{3/5} 1911. begr. Horsens ^{8/5} s. A. Ugift.²⁾

3) *Anna Olesen*. F. Gaarslev ^{24/11} 1890. ~ Ribe Domk. ^{27/12} 1919 Otto Frederik Lütken. F. Vridsløselille ^{24/9} 1891. Søn af Sp. Simmerbølle Vilhelm Lütken og Malvine Wegener. stud. Herlufsholm 1911. cand. ^{26/5} 1919 h. I. ^{1/12} 1919 Sp. Idom-Raasted. ord. Ribe Domk. ^{10/12} s. A. † Idom ^{30/5} 1922.³⁾

4) *Johanne (Tony) Olesen*. F. Gaarslev ^{19/2} 1892. Massøse. ~ Ribe Domk. ^{30/8} 1920 Poul Cecil Thorkelin-Eriksen. F. Horsens ^{3/10} 1896. Søn af Fabrikant i Horsens Niels Eriksen og Elisabeth Gudrun Pauline Constance Thorkelin, Løjtnant. 19. . Assistent i K. T. A. S., Kbh. 19. . Overassistent sm. St. Navneforandring 1915.⁴⁾

5) *Paul Olesen*. F. Gaarslev ^{28/1} 1893, prv. Medhj. Vonsild-Dalby, nu Sp. Sdr. Omme.

6) *George Williams Olesen*. F. Gaarslev ^{18/6} 1894. Elektrokonstruktør. Telegrafist i Marconiselsk. 1923 Redaktør ved Nationaltidende, Kbh. 1924 Red. af Radiopressen, Kbh. ~ ^{9/9} 1920 Carla Andersen. F. ^{10/11} 1896. Datter af Togfører . . . . Andersen. 1 Dtr.⁵⁾

7) *Margrethe Olesen*. F. Horsens ^{11/2} 1897. † Horsens ^{12/2} s. A. ^{6/}

8) *Marie Olesen*. F. Horsens ^{15/2} 1899. u. B. Kunstmalerinde. ~ Sdr. Omme ^{6/5} 1927 Sigurd Wandel. F. Kbh. ^{22/2} 1875. Søn af Grosserer Kbh. Oscar Andreas Wandel og Elisabeth Christiane Alvina Møller. Kunstmaler. 1908 Lærer ved den kvindelige Malerskole Kbh. 1908 (1906)—1917 Medl. Charlottenborg Udstillingskomité. 1912 Medl. Akademiraadet. . . /¹⁰ 1920 Prof. Kunstakademiet, 1924 Indehaver af Skandinavisk Antikvariat. ~ 1) ^{14/5} 1902 Gudrun Bergh. Datter af Grosserer i Kbh. Carl Bergh. F. Kbh. ^{26/5} 1882. B. Ægteskabet opløst.⁷⁾

2. ^{8/4} 1930. Søren Meisen Westergaard.⁸⁾

F. Randers ^{4/2} 1869. Søn af Tømmerhandler Søren Jensen Westergaard og Ane Meisen. stud. Randers 1886. cand. ^{29/6} 1891 l. kat. I. dim. I. . . /¹¹ 1891. . . /⁸ 1895 Lærer Birkerød Latinskole. ^{13/3} 1896 Sp.

1) Meddel. fra Konservator Emil Petersen, Kbh. .

2) Meddel. fra Pastor Paul Olesen.

3) Meddel. fra Pastor Paul Olesen. Jürgensen & Hennings: Sl. Sangaard S. 163. Kirkel. Aarb. 1923 S. 179. Hjorth-Nielsen: Dødsf. i Danm. 1922 S. 28.

4) Horsens Kbg. Meddel. fra Pastor Paul Olesen og Fru Anna Lütken, Ribe.

5) Meddel. fra Redaktør G. W. Olesen, Kbh. og Fru Anna Lütken, Ribe.

6) Meddel. fra Pastor Paul Olesen.

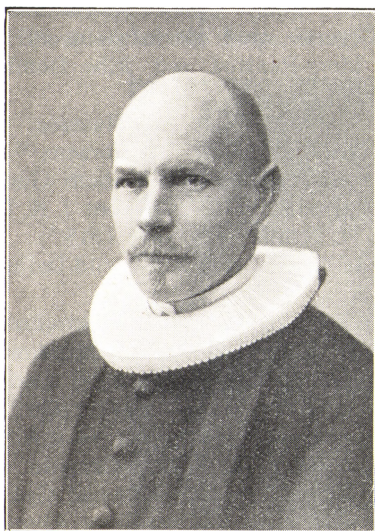
7) Dahl & Engelstoft: Biograf. Leksik. III S. 656 flg. Kraks Blaa Bog 1920 S. 753. Do. 1929 S. 990.

8) Fælleskilder til Nr. 2: Meddel. fra Biskop Westergaard. Chr. Krarup: Sl. Krarup S. 29.

Ribe
Stift.

Durup-Tøndering. ord. $25/3$ s. A. $26/1$ 1901 Sp. Hjerck-Harre. $28/6$ 1904 Provst Nørre-Hindborg-Harre-Rødding Herr. i Salling. $3/1$ 1916 Sp. Skive Resen. $10/4$ 1923 Stiftsprovst Ribe, Provst Ribe By, Ribe-Gjörding Herr., Sp. Ribe Domk. $6/9$ 1926 R. af Db. Bispeviet i Kbh.

Biskop Søren Meisen Westergaard.

Domk. $22/6$ 1930. ~ Ringkøbing $19/10$ 1896 *Christiane Høy*. F. Ringkøbing $23/2$ 1877. 9 S. 2 Dtr. Datter af Købmand Ringkøbing, tysk Konsul, svensk-norsk Vicekonsul, Fabrikant Christen Jensen (Husted) Høy og Christine Smith.¹⁾

Børn: 1) *Anna Margrethe Westergaard*. F. Durup $19/1$ 1898. Tandlægeeksamen 1920. u. B. ~ Skive gl. K. $1/5$ 1923 Carl Marius Skau. F. Ysleholm, Snoldelev $16/2$ 1891. Søn af Proprietær Mogens Skau og Anna Marie Hansen. Realex. Roskilde 1908. 1908—1919 Assist. Østift. Husmandskreditforening. exam. juris $27/5$ 1919. Sagførerbestalling $28/9$ 1922. $15/1$ 1923 Sagfører Roskilde.²⁾

2) *Søren Høy Westergaard*.

F. Durup $24/3$ 1899. † Hjerck $25/11$ 1908.

3) *Axel Høy Westergaard*. F. Durup $11/6$ 1900. Forvalter paa Nedergaard i Hjortvad, Kalvslund Sogn. Ugift.

4) *Arne Høy Westergaard*. F. Hjerck $21/12$ 1902. 1930 Ejer af Nedergaard i Hjortvad, Kalvslund Sogn. Ugift.

5) *Vagn Høy Westergaard*. F. Hjerck $7/12$ 1904. Tjener hos Broderen paa Nedergaard i Hjortvad. Ugift.

6) *Karen Høy Westergaard*. F. Hjerck $22/2$ 1906. Seminarist Ribe 1929. Vinterlærerinde Darum. Ugift.

7) *Knud Høy Westergaard*. F. Hjerck $12/12$ 1907. stud. Ribe 1927. stud. jur.

8) *Erik Høy Westergaard*. F. Hjerck $27/7$ 1912. stud. Ribe 1930. Tandlægestuderende.

9) *Erling Høy Westergaard*. F. Hjerck $2/3$ 1914. Landvæsenselev hos Broderen paa Nedergaard i Hjortvad.

10) *Svend Høy Westergaard*. F. Skive $4/7$ 1916.

11) *Olaf Høy Westergaard*. F. Skive $2/10$ 1917. † Skive $26/6$ 1918.

1) Groshennig & Hauch-Fausbøll: Præsteh. I S. 385 flg. Kirkl. Haandb. 1927 S. 298. Hauch-Fausbøll: De danske Ridderordn. S. 664. Kraks Blaa Bog 1930 S. 1026 flg.

2) Meddel. fra Sagfører Skau.

5. BISKOP ALS-ÆRØ STIFT

Disse Øer hørte gennem hele Katholicismens Tid til Fyns Stift. I den protestantiske Tid henlagdes Øerne en kort Tid under Superintendenten over Sundeved, hvor siden Sønderborg og Kegnæs forblev. Resten tilfaldt dog efter faa Aars Forløb atter Fyns Bispestol. Dog havde her som i det øvrige Sønderjylland i et langt Tidsrum Provsterne jus ordinandi. I Følge Reskript af $23/4$ 1819 udskiltes Als-

Ketting Bispegaard.

Ærø som et selvstændigt Stift. Biskoppen boede til 1848 paa Bispegaarden i Ketting. Derefter var Embedet forenet med Stillingen som Sognepræst i Egen, til det nedlagdes i 1864.¹⁾

1. $23/4$ — $24/6$ 1819. Peter Krog-Meyer.²⁾

F. Øystadgaard, Værdalen i Norge $7/1$ 1780. Søn af Major Niels Meyer og Inger Marie Krog af Værdalens Præstegæld. stud. Trond-

1) Jensen: Stat. IV S. 1588.

2) Fælleskilder til Nr. 1: Lengnick: Sl. Krog S. 13—14. Personalh. Tidsskr. 5 Rk. VI S. 75. Meyer: Den Dansk-Norske Slægt Meyer, Meier, Krog-Meyer.

Als-Æro
Stift.

hjem 1796. imm. Kbh. $25/8$ 1797. cand. $20/1$ 1800 egr. 1801 Univ. Guldmedl. 1800 Lærer Kbh. Privatsk. 1801 Adj. Metropolitansk. Kbh. $6/10$ 1802 Overlærer Kristiania Skole. $24/12$ s. A. till. Medl. Skole- raadet sm. St. $6/6$ 1806— $17/3$ 1808 Prof. ekstraord. Theol. Kbh. Univ. & Overlærer Metropolitansk. Kbh. $17/3$ 1808—1816 Lærer Augusten- borg. $10/8$ 1815 Dr. theol. Kbh. Univ. 1816 tiltraadte han paany Pro- fessoratet i Kbh. $18/7$ 1817 Consistorialassessor. To Aar efter ud- nævntes han til den første alsiske Biskop, men da var han allerede

Biskop Peter Krog-Meyer.

dødsmærket af Sygdom, og han naa- ede ikke at tiltræde sit Embede. † Kbh. $24/6$ 1819, 4 Dage før han skulde have været bispviet. ~ $24/6$ 1804 *Fre- derikke Vilhelmine Wexels*. F. Kbh. $12/9$ 1785. † Kbh. $24/4$ 1830. 3 S. 3 Dtr. Datter af Administrator ved de norske Glasværker i Kristiania Kammerraad Hans Wexels og Hedevig Elisabeth With.¹⁾

Børn: 1) *Hans Wexels Krog- Meyer*. F. Kristiania $31/5$ 1805, Sp. Ulkebøl, siden Sp. Snoldelev-Tune.

2) *Hedevig Elisabeth Krog-Meyer*. F. Kbh. $16/8$ 1807. † $3/5$ 1881. 2 S. 7 Dtr. ~ $24/12$ 1828 Henrich Henrichsen Beck.

D. Aalborg $25/3$ 1799. Søn af Handelsgartner Aalborg Henrich Beck og Anna Catharina Søgaard. stud. Aalborg 1818. 1823 Univ. Guld- medalje for Zoologi. 182. Dr. phil. Göttingen. 18.. Inspektør Kong Christian VIII's Koncylieekabinet. 18.. Assist. Naturhist. Musæum. 1831 Assist. Univ. zoolog. Saml. 1840 Inspekt. Kongens zoolog. Saml. & Rang i VI Kl. Nr. 2 (Kammerraad). entl. som Assist. $15/11$ 1845. entl. som Insp. $25/11$ 1848. † Sorø $26/11$ 1863.²⁾

3) *Frederik Christian Krog-Meyer*. F. Augustenborg $17/4$ 1809. stud. Metropolitansk. Kbh. 1827. 1850—1862 Forpagter Spanager, Ejby Sogn ved Køge. 1863—1877 Ejer af Vissingslund. † $25/11$ 1883. ~ $28/4$ 1848 Julie Wilhelmine Caroline Grüner. F. $21/9$ 1829. † Fre-

1) Nikolai K. Kbh. Kbg. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. III S. 487. Hundrup: Metropolitsk. Lærere S. 63 flg. do.: Efterretn. om Doktorer ved Kbh. Univ. S. 69. Barfod: Danm. Gejstl. I Sp. 260. Molbech: Hist. Aarb. III S. 235 flg. Zeitschrift XIX S. 88 flg. Nyerup & Kraft: Littleks. II S. 386 flg. Erslev: Forf. Leks. II S. 261 flg. do.: Supplm. II S. 368. Alberti: Leks. II S. 49 flg. Bricka: Biograf. Leks. XI S. 297 flg. L. Koch: Danm. Kirkeh. 1801—1817 S. 100. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 749, 751.

2) Tauber: Aalborg Disclp. I S. 7. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. III S. 594. Erslev: Forf. Leks. I S. 85 flg. do.: Supplm. I S. 90. Bricka: Biograf. Leks. II S. 14 flg. Dahl & Engelstoft: Biograf. Leks. I S. 103. Salmonsens: Konversationsleks. II S. 801. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 85.

deriksberg ³¹/₃ 1918. 2 S. 3 Dtr. Datter af Generalkrigskommiss., Ejer af Kærup Gustav Grüner og Mariane Birgitte Røbye.¹⁾

4) *Lovise Augusta Krog-Meyer*. F. Augustenborg ²⁵/₆ 1811. † ¹¹/₄ 1891. Ugift.²⁾

5) *Marie Margrethe Krog-Meyer*. F. Augustenborg ³⁰/₉ 1814. † ¹⁸/₂ 1907. Ugift.³⁾

6) *Christian Frederik Carl Emil August Krog-Meyer*. F. Kbh. ¹⁵/₇ 1818. Diakon Sottrup, siden Sp. Nidløse.

Hustrus Søster: 1) Anne Louise Leganger Wexels. F. Kbh. ⁹/₄ 1781. † Mælum, Biri ¹⁹/₁₂ 1865. begr. Biri ⁸/₁ 1866. 1 S. 3 Dtr. ~ Frelser K. Kristiania ¹⁸/₉ 1801 Johan David Bertram Keilhau. F. Horst ⁵/₅ 1763. Søn af Sp. Horst Balthasar Keilhau og Christiane Sophie Magdalene Davidsen. stud. Helsingør 1781. cand. 178. ¹⁶/₁ 1789 Res. Kpl. Frederikshald ⁵/₉ 1794 Sp. Biri. † Biri ¹⁸/₁ 1807. begr. sm. St. ²⁹/₁ s. A. ~ 1) 17.. Johanne Marie Bodom. F. Frederikshald ¹⁹/₂ 1780. † Biri ⁴/₃ 1801. 2 S. 2 Dtr. Datter af Skipper Frederikshald Mathias Bodom og Martha Maria Hansen.⁴⁾

2. ³/₉ 1819 – 1847. Stephan Tetens.

F. Horsens ⁷/₅ 1773. Søn af Biskop i Viborg Peder Jacobsen Tetens og Anania Henriksdatter Wederkinch. stud. Viborg 1789. cand. ¹⁰/₁ 1792 l. dim. l. kat. l. cand. philol. ¹⁶ (²⁶)/₃ 1794 l. I Udlandet paa Stipendium. ¹⁰/₁₁ 1797 Konrektor Ribe. ⁹/₁₂ 1797 Dr. phil. ¹⁶/₃ 1804 Sp. Trinitatis K. Fredericia-Vejlby. ord. ²⁰/₅ s. A. ⁵/₁₁ 1811 Stiftsprovst Odense, Provst Odense By og Herreds Provsti, Sp. St. Knuds K. Odense. ²⁸/₁ 1813 R. af Db. ²/₄ 1819 Biskop Ribe. ²⁵/₅ 1826 Dbm. ²⁸/₁₀ 1836 Komm. II af Db. Allerede 1841 havde han tænkt paa at nedlægge sit Embede,

Biskop Stephan Tetens.

1) Augustenborg Kbg. Sille Beyer: Sl. Beyer & Høst Stamt. V. P. M. Plum: 100 Aars Metropolitanere S. 207. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 638. Hjorth-Nielsen: Dødsf. i Danm. 1918 S. 19.

2) Augustenborg Kbg.

3) Augustenborg Kbg. Bidstrup: Dødsf. i Danm. 1907 S. 15.

4) Biri, Frederikshald & Oslo Vor Frelser S. Kbg. Meddel. fra Statsarkivet i Oslo. Personalh. Tidsskr. 5 Rk. VI S. 73. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. III S. 385. Danmarks & Norges Gejstl. Stat. 1789 S. 63. Bastian Svendsen: Efterretn. om Gejstligheden i Aggershus Stift. Halvorsen: Norsk Forfatterleksikon. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 593.

Als-Æro
Stift.

men blev paa sine Præsters indtrængende Opfordring. entl. $\frac{8}{10}$ 1847 fra $\frac{9}{12}$ s. A. $\frac{10}{11}$ A. Rang med Conferensraader. — 1844 foreslog H. N. Clausen, at Univesitetet skulde udnævne ham til Dr. theol. h. c. Men Forslaget strandede blandt andet paa Martensens Modstand, der ikke vilde have en udpræget Rationalist hædret paa den Vis. Udg. en Oversættelse af Plutarch. Som Menneske agtet og afholdt af alle ved sin jævne Folkelighed, Augustenborgerne alene undtagne. Overfor dem traadte han afgjort i Skranken for Danskhedens Ret. Allerede efter 2 Aars Forløb kalder Hertugen ham en hul og listig gejstlig, som søger at tiltrække sig saa megen Magt som mulig. Forholdet til ham blev aldrig godt, og Tetens var bestandig enaarvaagen Modstander af Hertugen, der 1825 ønskede han kunde give Tetens en Ørefigen; „die Welt sollte sehen, dass man einen Lump mit einer Ohrfeigen todt schlagen konnte.“ Som alle Rationalister havde han Sans for Skolevæsenet og fik oprettet en Aftenskole i Fredericia for de Børn, der maatte anvende Dagen til legemligt Arbejde. Hans aandelige Stade er vel bedst udtrykt i det, som han kalder Fremtidens Haab, hvori han nu finder sin Glæde. Genstanden for dette Haab er Menneskelivets Forædling, Menneskeslægtens Fremgang i Sædelighed og Dyd, Sandhedens Sejr, Guds renere Tilbedelse i Aand og Sandhed, Tilvækst i usmincket Gudsfrygt og i sand fornuftig Tro og Bekendelse, Befæstelse i hellig Følelse og Guds Riges Udbredelse paa Jorden, vort kristne Samfunds Opbyggelse og Bestyrkelse i Kærlighed, dets større Modenhed til Evigheden, værdigere Forberedelse til Himlen og Borger-skabet, som er i Himlen, til en inderligere, aandeligere Forbindelse mellem Himlen og Jorden. † Kbh. $\frac{5}{1}$ 1855. begr. Ketting $\frac{5}{6}$ s. A. ~ $\frac{20}{12}$ ⁽²²⁾ 1797 Karen Sophie Gaarder. F. paa Gaarden Aasvik $\frac{13}{10}$ 1771. † Ketting $\frac{21}{4}$ 1844. begr. sm. St. $\frac{30}{4}$ s. A. u. B., men flere Plejebørn. Datter af Oberst Ole Gaarder og Else Sophie Meldal.¹⁾

Adoptivdatter: 1) *Engelke Sophie Rynning (Tetens)*. F. Vinger Akershus Stift $\frac{28}{8}$ 1804. † Kbh. $\frac{16}{7}$ 1891. Datter af nedennævnte Sognepræst Vinger Sigvard Irgens Rynning og Ursilla Maria Gaarder. ~ Ketting $\frac{7}{5}$ 1834 Peter Jacobsen Tetens. F. Viborg $\frac{12}{8}$ 1797. Søn af Konrektor i Viborg Jacob Tetens og Johanne Cathrine Hansen. 1814 Stud. Odense. cand. jur. $\frac{6}{10}$ 1817 l. $\frac{26}{1}$ 1819—1822 Kopist i Direktionen for Unversitetet og de

1) Ketting Kbg. Lengnick: Sl. Tetens S. 3. do. Sl. Wederkinch S. 7. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. III S. 434. Hundrup: Philolog. Kand. S. 73 flg. Barfod: Danm. Gejstl. I Sp. 216 flg. Wiberg: Præsteh. II S. 515. Molbech: Hist. Aarb. III S. 236 flg. Zeitschrift XIX S. 89. Lübker & Schrøder: Leks. II S. 613 flg. Neue Staatsb. Mag. X S. 490. Alberti: Leks. II S. 450 flg. Nyerup & Kraft: Litt. Leks. II S. 602. Erslew: Forf. Leks. III S. 307 flg. do.: Supplm. III S. 361 flg. Bricka: Biograf. Leks. XVII S. 145. Kirkeleks. f. Nord. IV S. 532. Tale bestemt til at skulle være holdt $\frac{10}{11}$ 1847 i Ketting Kirke af Stephan Tetens. (Her citeret efter Theodor Fengers Anmeldelse i Dansk Kirketidende 1848 Sp. 343 flg.). Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 1092.

lærde Skoler. ²⁹/₇ 1820 tillige Auditør i Armeen. ⁷/₇ 1822 Auditør Kongens Regiment. ¹⁴/₃ 1826 Overauditør. ²⁰/₂ 1828 surnumerair Assessor i Landsover-, Hof- og Stadsretten. ²⁰/₂ 1829 virkel. Assessor sm. St. ²⁸/₆ 1840 Justitsraad. ²⁸/₆ 1842 Amtmand Kbh. Amt. ²⁷/₁₂ 1848 — ²¹/₇ 1850 till. kgl. Kommiss. Kbh.-Roskilde Jernbane. ²¹/₇ 1850 till. Stiftamt. Sjællands Stift med Bornholm og Færøerne. ⁶/₁₀ 1852 Dbm. ³⁰/₁₂ 1854 Kammerherre. † Kbh. ⁹/₁₀ 1859.¹⁾

Hustrus Søster: Ursilla Marie Gaarder. F. Aasvik ²³/₁₁ 1772. † ²⁵/₂ 1811. 6 S. 3 Dtr. ~ 1798 Sigvard Irgens (Friis) Rynning. F. Opstad Kapellanbolig, Strøms Præstegæld ¹⁴/₃ 1762. Søn af Sp. Vinger-Eidskoug Mentz Rynning og Ane Engelke Irgens. stud. Trondhjem 1782. cand. 178. ⁹/₉ 1785 p. Kpl. Vinger-Eidskoug. ⁵/₁₂ 1788 Sp. sm. St. † ²⁸/₈ 1832. ~ 2) ¹⁶/₉ 1812 Karen Budde. F. Hevne ²²/₂ 1766. † ²⁹/₅ 1832. u. B. Datter af Sp. Thingvold, Provst Christopher Budde og Margrethe Holch.²⁾

3. ¹¹/₂ 1848—1864. Jørgen Hansen.³⁾

F. Tandslet ¹²/₂ 1802. Søn af Smed og Jordbruger Christian Hansen og Ane Cathrine Jørgensdatter Schmidt. stud. pr. 1819. cand. ¹⁶/₁₀ 1823 l. dim. ³⁰/₇ 1826 l. kat. l. 1823—1825 Lærer Kbh. ¹/₂ 1825 Huslærer Hørup Prgd. 1827 var han paa Valg til Embedet som Diakon i Sønderborg, men opnaede ikke Valg. ³¹/₁₀ 1827 Sp. Ballum. ord. Ribe ¹⁴/₁₂ s. A. inds. ²³/₁₂ s. A. Han tog sig her med stor Iver af Skole- og Fattigvæsenet. I Forholdet til Menigheden blev hans store Frisind ham en udmærket Støtte. Skønt han sikkert selv sympatiserede med ev.-kristl. Salmebog, tog han dog Afstand fra dem, som med Magt vilde borttage det gamle og tilvante fra Menigheden. Hans Syn her er baade sundt og rigtigt, og han viser her en aandelig Forstaaelse i Forholdet til de pietistisk og hernhutisk prægede Kredse, som hæver ham højt over de fleste af hans samtidige ra-

Biskop Jørgen Hansen.

1) Ketting Kbg. Lengnick: Sl. Tetens S. 2. do. Sl. Wederkinch S. 6. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. III S. 581. Richter: Jur. Stat. 1881 S. 326. do.: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 1092. Erslew: Forf.leksk. Supplm. III S. 360 flg. Bricka: Biograf. Leks. XVII S. 144. Jonassen: Stiftsamt-mænd & Amtmænd i Danm. S. 11 flg.

2) Frederikke Waaler: Sl. Rynning. Meddel. fra Statsarkivet i Oslo. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. III S. 392. Erslew: Forf.leks. Supplm. III S. 361. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 938.

3) Fælleskilder for Nr. 3: Egen Kirkebog. Th. Jessen: Sl. Jessen, 1909 S. 52 flg.

Als-Ærø
Stift.

tionalistisk prægede Embedsbrødre. $\frac{8}{8}$ 1830 holdt han Afskedsprædiken i Ballum. $\frac{30}{6}$ 1830 Sp. Notmark. inds. $\frac{15}{8}$ s. A. Her stillede han sig straks paa den danske Befolknings Side imod Hertugen af Augustenborg, som svarede med at udelukke ham fra sit Taffel, en Straf Hansen kun kunde smile ad. Men i det spændte Forhold, der bestod imellem ham og Hertugen, var det ingenlunde nogen let Stilling for ham at være Præst i et Sogn, hvor Hertugen havde stor Indflydelse alene i Kraft af sin juridiske og økonomiske Stilling. Kong Christian VIII, der paa en eller anden Maade var bleven bekendt med Forholdene, tilbød ham da Præsteembedet i Egen, som han modtog, saa meget mere som dets Indtægter nok kunde tiltrænges for at tilfredsstille de Krav, som hans efterhaanden store Familie maatte stille til ham. $\frac{4}{7}$ 1845 Sp. Egen. I de sidste bevægede Aars Politik havde Hansen taget Del paa Professor Paulsens Side, til Trods for hans Stilling i Notmark i nogen Grad tvang ham til at udvise Forsigtighed. Han havde saaledes været Medstifter af „Danevirke“. Paa Biskop Tetens anbefaling udnævntes han 1848 til Biskop med Bibeholdelse af Præstestillingen i Egen, hvor han skulde holde en Kpl. paa eget An- og Tilsvær til at bestyre Embedet. 2den Paaskedag $\frac{9}{4}$ 1849 indviet til Biskop i Frue K. Kbh. s. D. som Monrad indviedes til Biskop over Lolland-Falsters Stift. Hvorledes man i hertugelige Kredse saa paa Udnævnelsen viser flg. Vers af en Sel-skabssang:

Politica der gives visse Streng,
Som taaler ej den mindste Tik,
Og om vi lod vor Biskop leve længe,
Vi vistnok en Ulykke fik.

De fleste Præster paa Als hilste Udnævnelsen med Glæde, ligesom der i den danske Befolkning kun var een Mening om Valget: Det var den rette Mand paa rette Plads! 1848 Medlem af Folke-raadet paa Als. $\frac{16}{7}$ 1848 Medl. af Regeringskommissionen for Slesvig under Vaabenstilstanden. I Oktbr. s. A. dog kun Medl. for Als-Ærø til $\frac{9}{11}$ 1849. I den sidste Tid sad han ene inde med den højeste gejstlige og civile Myndighed for Øerne. Hvorledes Biskop Hansen saa paa de nationale Spørgsmaal vil fremgaa af hans Udtalelse til Minister Bardenfleth i 1848, da han saa Folk stævne sammen til Casinomødet for at proklamere et Danmark til Ejderen: De Folk er gale! Det er en lige saa stor Separation som den anden! (ved Kongeaen). Hansen mente nemlig, at Holsten 1806 var blevet løst fra sit hidtidige Forhold til Tyskland og blevet en integrerende Del af den danske Stat. $\frac{18}{4}$ 1848 R. af Db. $\frac{6}{10}$ 1852 Dbm. $\frac{6}{10}$ 1860 Komm. II af Db. $\frac{18}{4}$ 1863 M. L. $\frac{26}{8}$ 1864 afskediget af Preusserne som Biskop over Als, der derefter henlagdes under Generalsuperintendenten for Slesvig. $\frac{19}{12}$ 1864 Afsked som Biskop over Ærø. Udg. 1877 Om Menneskehedens Religionsformer. $\frac{31}{10}$ 1877 Pr. Kr. II. 1880—1883 Medl. Provindssynoden i Rendsborg. — Biskop Jør-

gen Hansens Præstegerning er bleven vidt forskelligt bedømt; somme priser ham i høje Toner, andre kalder ham Rationalist og mere Jurist end Præst. Efter i en Aarrække at have virket i det Sogn, hvor hans Gerning faldt i 44 Aar og der have haft Lejlighed til at lære mange Mennesker at kende, som har siddet under hans Prædikestol og i Konfirmationsalderen er blevet undervist af ham, gennem Samtale med mange af disse om hans Betydning for dem, saavel som gennem indgaaende Samtaler med hans yngste endnu levende Datter, er jeg maaske i nogen Grad i Stand til at kunne fælde en retfærdig Dom over Hansen som Præst. Opdraget i Tidens Rationalisme og knyttet med personlige Venskabsbaand til Prof. H. N. Clausen, stod han utvivlsomt som den, der var i Færd med at bane sig Vej ud fra Rationalismen. Grundtvigs stærke Angreb paa Clausen, der i nogen Grad standsede denne i hans Bevægelse bort fra Rationalismen virkede noget lignende hos Jørgen Hansen. Men blev han end i sin Gerning præget af hin Aandsretnings Bestræbelser for Oplysning og Kultur, sociale Forbedringer og Sædelighed, prægede end ethiske Tanker sigtende paa at skabe Tilfredshed, Lyksalighed og Samvittighedsfred i høj Grad hans Prædiken og Konfirmationsundervisning, og var hans Prædikener end, som han selv siger det. Afhandling, der mere henvendte sig til Forstanden end til Hjertet, saa var han dog ingenlunde Rationalist i dette Ords almindelige og fladeste Forstand, ligesom han var ganske fri for den rationalistiske forlorne Højtidelighed og Følelsesudbrud. Han havde langt mere end denne Anskuelses Repræsentanter i Almindelighed Syn for Helligaandens Gerning i Menneskehjerterne, for Troens Betydning i Forholdet til Gerningerne og for Kirkens Betydning for Kristenlivet, ligesom der aldrig spores Forsøg fra hans Side paa enten i Smug som H. G. Clausen eller ad officiel Vej som saa mange andre i Sønderjylland gjorde det, at ændre Ritualerne i rationalistisk Retning. Derfor har da ogsaa hans Præstegerning i Forbindelse med hans trofaste danske Sindelag givet ham en ganske umaalelig Betydning saavel for Folke- som for Kirkelivet paa Als. Naar ved Genforeningen Als naaede højest i dansk Afstemningsprocent, skyldes det mere end noget andet denne Mand, og naar Kirkegangen navnlig i Nr. Herred er væsentlig bedre end saa mange andre Steder i det genforenede Land, skyldes det mere end noget andet den kirkelige Opdragelse, som Biskop Hansen gennem sin mangleaarige Gerning gav Befolkningen, en Opdragelse, der gik langt ud over Egen Sogns Grænser. Lad saa være, at der er mere Rationalisme i Als' Landbefolkning, end i det øvrige Land, den er ikke kirkefjendsk, og den blev det bedste Værn for Befolkningen mod den Pietisme, der bestandig i Udlændighedstiden gik Afnationaliserings, d. v. s. Tyskhedens Ærinde og vendte Befolkningens Sind fra Folk og Fædreland. Vi, der nu staar i Arbejdet, kommer som dem, der er opdragte i andre og bedre Tidens aandelige Liv og kan dele ud af det danske Folkelivs og Menigheds Skatte. Naar trods 56 Aars

Als-Æro
Stift.

Als-Æro
Stift.

Udlændighed Befolkningen nu aabner Hjerterne for at tage imod, naar den, ganske vist ofte med mangelfuld Forstaaelse, dog nu med Glæde træder Kirkestien paa mange Steder, saa tror jeg, vi bør velsigne Biskop Hansens Minde og takke Gud for ham, han blev for sin Tid en Guds Gave til Værn mod de fremmedes Aand. — † Guderup Prgd. $16/8$ 1889. begr. Egen Kgd. $23/8$ 1889. Maleri i Kirken og Mindesten paa Graven. ~ Hørup $13/4$ 1828 *Anna Margrethe Schwensen*. F. Hørup Prgd. $25/9$ 1802. † Guderup Prgd. $20/6$ 1884. begr. Egen Kgd. $26/6$ 1884. 5 S. 6 Dtr. Datter af Sp. Hørup Christian Schwensen og Lucie Jessen.¹⁾

Børn: 1) *Christian Hansen*. F. Ballum $6/8$ 1829. stud. pr. 1849. cand. jur. Flensborg $1/10$ 1859. 2 Kar. 18.. Ansat i det Slesvigske Minist. 1868 Herredsfoged Broager. entl. 1891. † Augustenborg $6/12$ 1919. begr. Egen $17/12$ s. A. ~ Egen $21/7$ 1868 *Caroline Adolphine Nathalie Kastrup*. F. Flensborg $8/6$ 1842. † Helsingfors $2/7$ 1931. begr. Egen Kgd. $14/7$ s. A. 1 Dtr. Datter af Bogtrykker Flensborg Asmus Siegfried Kastrup og Caroline Elise Marie de Ponton.²⁾

2) *Justus Henrik Hansen*. F. Ballum $29/1$ 1831. Grosserer Kristiania. Konsul. † Kristiania $10/12$ 1906. begr. Vor Frelasers Gravlund sm. St. $15/12$ s. A. ~ Egen $11/7$ 1865 *Annette Anfindson*. F. Stavern (Frederiksværn), Norge $27/4$ 1833. † Kristiania $23/10$ 1905. begr. Vor Frelasers Gravlund sm. St. $28/10$ s. A. u. B. 1 Adoptivdatter. Datter af Fuldmægtig Stavern Johan Anfindson og Fredrikke Falck.³⁾

3) *Anna Catharina Helene Hansen*. F. Notmark $3/4$ 1832. ~ Gerhard Grove, cst. Pr. Augustenborg, siden Sp. Gjerslev.

4) *Sophus Hansen*. F. Notmark $9/8$ 1833. Forpagter Sønderborg Ladegaard. † Sønderborg Ladegaard $7/3$ 1868. begr. Egen $13/3$ s. A. ~ Egen $22/2$ 1867 *Cornelia Maria Ahlmann*. F. Juellinge, Halsted Sogn $15/11$ 1845. † Sønderborg $21/2$ 1877. begr. sm. St. $26/2$ s. A. u. B. Datter af Proprietær Augustenborg, Rigsdagsmand Nikolai Ahlmann og Anna Marie Magdalene Dons.⁴⁾

Hun ~ 2) Ulkebøl $19/3$ 1871 Johann Friederich Albertz. F. 1831.

1) Tandslet & Hørup Kbg. Egen Kirkechronik. Birket-Smith: Kbh. Univ. Matr. III S. 601. Volbehr: Verzeichn. S. 8. Barfod: Danm. Gejstl. I Sp. 73. Michler: Stat. I S. 171. Wiberg: Præsteh. II S. 29 flg. Supplm. S. 79. Elvius: Præsteh. I S. 652 flg. Molbech: Hist. Aarb. III S. 238 flg. Zeitschrift XIX S. 90. Alberti: Leksk. I S. 304. do.: Supplm. I S. 245. Erslew: Forf. Leks. Supplm. I S. 692 flg. Bricka: Biograf. Leksk. VII S. 24 flg. Dahl & Engelstoft: Biograf. Leksk. I S. 682. Salmonsens: Konvers. Leksk. X S. 851. Kirkeleksk. f. Nord. II S. 345. Sønderj. Aarb. 1890 S. 21 flg. do. 1904 S. 1 flg. do. 1927 S. 137 flg. do. 1930 S. 261 flg. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 431, 441.

2) Meddel. fra Fru Nathalie Hansen, Helsingfors. Ballum, Notmark & Augustenborg Kbg. Personalh. Tidsskr. 6 Rk. I S. 182. Hjorth-Nielsen: Dødsf. i Danm. 1919 S. 14.

3) Meddel. fra Frk. Lalla Hansen, Oslo. Ballum & Notmark Kbg. Rasch: Dødsf. i Norge 1906 S. 10.

4) Notmark, Augustenborg, Ulkebøl & Sønderborg Kbg. Richter: 100 Aars Dødsf. i Danm. S. 445.

Søn af Forp. Winding, Kahleby Sogn i Angel Johann Wilhelm Albertz og Margrethe Christine Jansen. Forpagter Sønderborg Ladegaard. Forpagter Rumohrsgaard. † Flensborg 18.. ~ 2) ..... 18.. Marie Elisabeth Ernestine Petersen. 1 S. 3 Dtr.¹⁾

Als-Æro
Stift.

5) *Lucie Hansen*. F. Notmark ^{30/7} 1835. ~ Christian Heinrich Bruhn, Sp. Gram, siden Sp. Rørby.

6) *Helene Hansen*. F. Notmark ^{12/9} 1837. † St. Kaiørødgaard, Birkerød ^{24/11} 1905. begr. Augustenborg ^{2/12} s. A. 1 S. 1 Dtr. ~ Egen ^{26/6} 1860 Jørgen Peter Witzke. F. Hjortholm, Kegnæs ^{13/11} 1835. Søn af Proprietær Hjortholm Jørgen Peter Witzke og Anna Marie Petersen. 1860—1898 Ejer af Hjortholm. † Augustenborg ^{2/5} 1901 m. p. begr. sm. St. ^{7/5} s. A.²⁾

7) *Jørgen Hansen*. F. Notmark ^{11/4} 1839. Deltog i Krigen 1864 og blev ^{18/4} s. A. taget til Fange i Skanse Nr. 9. ^{13/11} 1857 Kadet. ^{1/11} 1860 Sekondløjtnant 3 Batl. ^{21/9} 1867 Premierløjt. ^{24/4} 1874 forsat til 22 Batl. ^{14/12} s. A. Adjut. Generalinspekt. Fodfolket. ^{28/11} 1878 forsat til 13 Batl. ^{23/3} 1879 Kapt. 22 Batl. ^{19/2} 1880 forsat til 18 Batl. ^{21/2} 1885 R. af Db. ^{16/11} s. A. forsat til Gendarmeriet. ^{25/3} 1891 Oberstløjtn. Chef 27 Batl. ^{28/2} 1894 Dbm. ^{18/11} 1897 til Raadighed for 1ste Generalkomm. i Kbh. entl. ^{12/4} 1899 med Oberst Karakter. Udg. i Sønderj. Aarb. 1904 sin Faders Erindringer: Optegnelser af mit Liv. † Kbh. ^{14/2} 1906. ~ Egen ^{15/12} 1881 Anna Frederikke Adelaide Ovesen. F. Taarnby ^{13/6} 1849. † Kbh. ^{31/10} 1901. u. B. 1 Plejesøn. 1 Plejedatter. Datter af Ingeniøroberst Claus Ovesen og Marie Lund.³⁾

8) *Stephan Tetens Hansen*. F. Notmark ^{22/5} 1841. Grosserer Kristiania. † Kristiania ^{21/9} 1903. begr. Vor Frelzers Gravlund sm. St. ^{26/9} s. A. Ugift.⁴⁾

9) *Sophie Hansen*. F. Notmark ^{29/11} 1842. † Augustenborg ^{4/10} 1925. begr. Egen ^{8/10} s. A. u. B. ~ Egen ^{25/4} 1867 Johann Heinrich Tadey. F. Slesvig ^{25/5} 1839. Søn af Kbm. Slesvig Hermann Heinrich Tadey og Johanne Catharina de Fries. Stud. Slesvig 18.. cand. med. Kiel 18.. Dr. med. 18.. 186. Praktiserende Læge Augustenborg. Deltog i den tysk-franske Krig 1870. † Frankrig ^{26/9} 1870.⁵⁾

10) *Anne Margrethe Hansen*. F. Notmark ^{9/12} 1844. † Vejle ^{2/3} 1921. begr. Daugaard ^{8/3} s. A. 1 S. 1 Dtr. ~ Egen ^{5/1} 1865 Otto Christian Diederich Walther. F. Bjert ^{24/12} 1829. Søn af Sp. Bjert Jens Kragh Walther og Henriette Christine Sophie Klein. ^{10/3} 1849 Sekondløjtn. i Infanteriets Krigsreserve. ^{25/8} 1850 forsat til Linien (4

1) Ulkebøl & Sønderborg Kbg. Meddel. fra Fru Cathinca Ahlmann, Kbh.

2) Notmark, Kegnæs & Augustenborg Kbg.

3) Notmark Kbg. Meddel. fra Hærens Arkiv. Bidstrup: Dødsf. i Danm. 1901 S. 9. 1906 S. 10.

4) Notmark Kbg. Meddel. fra Frk. Lalla Hansen, Oslo. Rasch: Dødsf. i Norge 1903 S. 9.

5) Notmark Kbg. Meddel. fra Stadtsekr. E. Petersen, Slesvig. Meddel. fra Fru Cathinca Ahlmann, Kbh.

Als-Ære
Stift. Forstærkningsbatl.) m. Anc. fra $\frac{1}{11}$ 1849). $\frac{5}{5}$ 1861 Karakt. Premierløjtn. $\frac{28}{8}$ 1862 Premierløjtn. 6 Batl. $\frac{9}{3}$ 1864 Kompagnikommandør. $\frac{21}{9}$ 1867 Kapt. $\frac{4}{8}$ 1871 R. af Db. 1876 E. M. II. $\frac{21}{4}$ 1879 forsat til 29 Batl. entl. $\frac{11}{6}$ 1883. $\frac{28}{8}$ s. A. Kapt. Infant. Forstærkn. (35 Batl.) entl. $\frac{28}{12}$ 1891. $\frac{28}{7}$ 1894 karakt. Oberstløjtn. $\frac{8}{4}$ 1898 Dbm. 1882—1900 Fattiginsp. Svendborg. Med Hæder deltog han i begge de slevigske Krige, i Trearskrigen i Slagene ved Fredericia og Isted, i 1864 i Forsvaret af Dybbøl. † Daugaard $\frac{23}{12}$ 1918. begr. sm. St.¹⁾

11) *Cathinca Hansen*. F. Guderup, Egen Sogn $\frac{30}{9}$ 1846. Bor i Kbh. 1 S. 2 Dtr. ~ Egen $\frac{27}{5}$ 1873 Frands Jørgen Ahlmann. F. Ha!-sted $\frac{4}{9}$ 1843. Søn af Proprietær Augustenborg, Rigsdagsmand Nikolai Ahlmann og Anna Marie Magdalene Dons (altsaa Broder til Nr. 4's Hustru). 1873—1882 Ejer af Werthemine paa Als. 1883 Ejer af Daugaard. † Daugaard $\frac{10}{5}$ 1915. begr. sm. St. $\frac{15}{5}$ s. A.²⁾

¹⁾ Notmark Kbg. Meddel. fra Hærens Arkiv. Grandjean: De kgl. danske Ridderord. Sp. 651. Hjorth-Nielsen: Dødsf. i Danm. 1918 S. 33. 1921 S. 37.

²⁾ Augustenborg Kbg. Meddel. fra Fru Cathinca Ahlmann, Kbh. Hjorth-Nielsen: Dødsf. i Danm. 1915 S. 3.

6. STIFTSPROVST HADERSLEV

Stiftsprovst
Haderslev

Før Genforeningen har der ingen Stiftsprovster været i Slesvig Stift.

1. ²⁴/₄ 1923. **Christen Christensen Hjortkær.**

Till. Sp. Gl. Haderslev.

7. STIFTSPROVST RIBE

Stiftsprovst
Ribe.

Indtil 1864 laa Tørninglehn under Ribe Stift og Sp. Ribe Domk. var till. Stiftsprovst. Her skal kun nævnes Stiftsprovster i Tiden efter Genforeningen, da Tønder Amt og Tørninglehn Provsti lagdes under Ribe Stift.

1. ¹⁰/₄ 1923—1930. **Søren Meisen Westergaard.**

Till. Sp. Ribe Domk.

Se Biskop Ribe Nr. 2.

2. ¹⁷/₈ 1930. **Carl Immanuel Scharling.**

Till. Sp. Ribe Domk.

8. STIFTSPROVST ALS-ÆRØ

Stiftsprovst
Als-Ærø.

Her var ingen egentlig Stiftsprovst ansat, men een af Provsterne havde Paalæg om tillige at udføre en Stiftsprovsts Forretninger.

Dette har jeg i hvert Fald fundet at gælde:¹⁾

1. ²/₁ 1833. **Claus Christian Thomsen.**

Entl. ¹⁸/₁ 1858.

Till. Sp. Nordborg.

---

1) Barfod: Danm. Gejstl. I Sp. 44.

TILFØJELSER OG RETTELSE

- Side 1. Linje 12 f. o. Under Rentrykningen er der her fremkommet en Fejl, som kun findes i en Del af Oplaget: Bodichius, læs Boldichius.
- 14 f. o. anslaas ca. 10 Aar, læs anslaas til ca. 10 Aar.
- 31. — 13 f. n. Efter Ældre tilføjes: *
- 65. — 24 f. n. Efter Struense tilføjes: *
- 74. — 13 f. o. Chrisine, læs: Christine.
- 76. — 1 f. n. tilføj: Joh. Sigism. Strodtmann: Der Consistorialrath Adolph Heinrich Strodtmann S. 160.
- 78. — 9. f. o. $\frac{3}{10}$ læs: $\frac{3^{(5)}}{10}$.
- 12 f. o. F. Kiel 17. ., læs: F. Kiel $\frac{31}{12}$ 1789.
- 11 f. o. vist ugift, læs ~ *Henriette Colomb*. F. Neufchatel 17. . † 1816. 1 S.
- 13 f. o. tilføj: ~ 1808 *Maria Burgwardt*. F. 17. . † 1843. 1 S. 1 Dtr.
- 14 f. o. D. Eutin $\frac{14}{3}$, læs: F. Eutin $\frac{12}{3}$.
- 15 f. o. 1 Dtr., læs: 2 Dtr.
- 8 og 6 f. n. tilføj: Joh. Sigism. Strodtmann: Der Consistorialrath Adolph Heinrich Strodtmann S. 160.
- 1 f. n. tilføj: Joh. Sigism. Strodtmann: Der Consistorialrath Adolph Heinrich Strodtmann S. 158 flg.
- 79. — 16 f. n. Peloworn, læs: Pellworm.
- 82. — 17 f. o. F. $\frac{15}{2}$ 1838, læs: F. Kværs $\frac{15}{2}$ 1838.
- 18 f. o. tilføj: Datter af Sp. Nybøl Georg Christensen og Christine Ulricca Charlotte Güntherine Hansen.
- 7 f. n. tilføj: Kværs Kbg. Lengnick: Sønderj. Kirkebogsuddr. (Landsarkivet i Viborg). Meddel. fra Pastor Weber, Nordborg.
- 84. — 2 f. n. $\frac{27}{5}$ 1831, læs: Broager $\frac{27}{5}$ 1831.
- 85. — 14 f. n. tilføj: Broager Kbg.
- 87. — 17 f. o. Efter Kaftan: tilføj: *

DE VIGTIGSTE FORKORTELSER

* efter Navnet betegner vedkommende som Jubellærer.

?? foran Angivelsen betegner denne som tvivlsom.

Talangivelser i Parenteser, f. Eks. $\frac{22(27)}{2}$ 1822 (1823), betegner, at begge Datoer eller Aarstal er fundet angivet i de forskellige Kilder, uden at det er lykkedes at fastslaa det rigtige Tal. Tallet i Parentesen betegner det, som Forfatteren betragter som urigtigt.

I eller II efter en Karakterbetegnelse betegner første eller anden Grad af Karakteren.

I eller II efter et Aarstal betegner Foraars eller Efteraarseksamenhold.

† = død.

~ = gift.

- Adj. min. cum spe succ. = Adjunctus ministerii cum spe successionis.
 afs. = afsat.
 B. = Børn.
 begr. = begravet.
 cand. = Candidat.
 Consist. assess. = Consistorialassessor.
 cst. = constitueret.
 Cst. = Constitution.
 D. = Døbt.
 D. ell. Dr. = Doktor.
 Db. = Dannebrog.
 Dbm. = Dannebrogsmænd.
 dim. = Dimispræd. (Homileticum).
 Disp. = Disputats.
 Doc. = Docent.
 Dtr. = Datter. (Døtre).
 Eftm. = Eftermand.
 egr. = egregie.
 ell. = eller.
 entl. = entlediget.
 Evang.-Luth. = Evangelisk-Luthersk.
 extraord. = extraordinarius.
 F. = Født.
 Fak. = Fakultet.
 Faml. = Familien.
 flg. = følgende.
 Form. = Formand.
 gl. = gammel.
 Glückst. = Glückstadt.
 Gott. = Gottorp.
 Gross. = Grosserer.
 h. = haud illaudabilis.
 h. c. = honoris causa.
 Herr. = Herred. (Herreder).
 Hist. = Historie.
 I. M. = Indre Mission.
 imm. = immatriculeret.
 inds. = indsat.
 J. U. D. = Dr. juris.
 Jernk. = Jernkorset.
 jur. = juris.
 K. = Kirke.
 Kar. = Karakter.
 kat. = Katecheticum.
 Kbh. = København.
 Kbm. = Købmand.
 Kgd. = Kirkegaard.
 Kgl. = kongelig.
 Kirkeinsp. = Kirkeinspector.
 Komm. = Kommandør.
 Kpl. = Kapellan.
 Kr. = Kroneorden.
 l. = laudabilis.
 *l. = vix laud.
 l*. = specimen scriptum laud.
 Løjtn. = Løjtnant.
 M. = Mindst.
 m. A. = mit Auszeichnung eller mit Überzeugung.
 m. r. A. = mit rühmlicher Auszeichnung eller Überzeugung.
 m. s. r. A. = mit sehr rühml. Auszeichnung. ell Überzeug.
 Mag. = Magister.
 magn. = magnificus.
 med. = medicinæ.
 Meddel. = Meddelelse.
 Medhj. = Medhjælper.
 Miss. = Mission eller Missionær.
 M. L. = Medlem af Landstinget.
 morg. = morgantisk.
 m. p. = manu propria.
 M. S. eller Mskr. = Manuskript.
 nc. = non contemnendis.
 Nr. = Nummer eller Nørre.
 opr. = oprettede.
 ord. = ordineret eller ordinarius.
 ortopæd. = ortopædisk.
 philol. = philologi.
 Poet. laureat. = Poetam laureatam.
 Pr. = Præst eller Preussisk.
 Prof. = Professor.
 prv. = præsteviet.
 Pvst. = Provst.
 R. = Ridder.
 reduc. = reduceret.
 Raadm. = Raadmand.
 Rk. = Række.
 R. Ø. = Røde Ørns Orden.
 S. = Søn. (Sønner).
 s. A. = samme Aar.
 s. D. = samme Dag.
 S. H. = Schleswig-Holstein.
 Sdr. = Sønder.
 Sl. = Slægten.
 sm. St. = samme Sted.
 Sp. = Sognepræst.
 Stamt. = Stamtavle.
 Stiftamt. = Stiftamtmand.
 Stork. = Storkors.
 stud. = student.
 sv. = svensk.
 theol. = theologiæ.
 till. = tillige.
 tiltr. = tiltraadte.
 u. B. = uden Børn.
 udg. = udgav.
 Udg. = Udgave.
 udn. = udnævnt.
 Underforv. = Underforvalter.

Enkelte andre Forkortelser vil vel findes, men kan antagelig med Lethed forstaas af Sammenhængen.

KILDEFORTEGNELSE

A. UTRYKTE

I. Samlerværker:

- Generanus & Hübschmann: *Annales Apenradenses.* (Kiels Univ. Bibl. M. S. S. H. 317).
- Hirsch: *Dansk og Norske Officerer 1648--1814.* III, IV, V. (Kgl. Bibl. Kbh.).
- H. N. A. Jensen: *Nachrichten über das Kirchen- und Prediger-Wesen in Herzogthum Schleswig und Holstein seit der Reformation.* I—III. (I *Fodnoterne* betegnet som: *Jensen: Saml. I—III.*) (Kiels Univ. Bibl. M. S. S. H. 170 E.).
- *Genealogische Nachrichten und Stammtafeln über die ausgebreitetsten Schleswig-Holsteinischen Predigerfamilien in alphabetischer Ordnung.* (Kiels Univ. Bibl. M. S. S. H. 170 F.).
- *Nachrichten über Schl. Holst. Prediger u. s. w.* (Kiels Univ. Bibl. M. S. S. H. 170 F. F.).
- *Notizen zur Kirchengeschichte.* (Kiels Univ. Bibl. M. S. S. H. 170 N. N.).
- Lengnick: *Uddrag af Sønderjydske Kirkebogsuddrag i Arkivet i Viborg.*
- Bastian Svendsen: *Efterretninger om Gejstligheden i Aggershus Stift.* (Statsarkivet i Oslo).

II. Stamtavler:

- Møller: *Samlinger.* (Stadtarchivet i Flensborg).
- *Stamtavle over Slægten Fabricius.* En videreført Afskrift af Originalen i Flensborg Arkivet. (Tilhører Sp. E. Keck, Friedrichstadt).

III. Kirkebøger, Skifteprotokoller o. a. Arkivalier:

- a. *Danske Kirkebøger:* Aabenraa, Augustenborg, Ballum, Bedsted, Bevtøft, Bjert, Broager, Dronninglund, Egen, Faaborg By, Farum, Feldsted, Haderslev, Hals, Horsens By, Hvidding, Hørup (Als), Jordkær, Kegnæs, Ketting, Kolding, Kværns, København Frederiks Tyske K., Kbh. Holmens K., Kbh. Slotsk., Kbh. Vor Frelsers K., Lejrskov, Løjt, Nordborg, Notmark, Nr. Løgum, Odense St. Knuds K., Oksenvad, Randers, Ringenæs, Sønderborg, Tandslet, Tønder, Ulkebøl, Æbeltoft.
- b. *Norske Kirkebøger:* Biri, Frederikshald, Oslo Vor Frelsers K.
- c. *Svenske Kirkebøger:* Stockholm, St. Gertruds Tyske K.
- d. *Tyske Kirkebøger:* Borsfleth, Bremen, Burg (Femern), Eutin, Flensborg St. Nikolai K., Flensborg Vor Frue K., Friedrichsstadt, Hagen (Westphalen), Haspe (Westphalen), Karlum, Krempe, Lüneburg St. Johannes K., Rendsburg Kristk. (Garnisons K.), Rendsburg: St. Maria K., Sarau, Schönberg, Slesvig Domk., Slesvig Friedrichsberg K., Slesvig St. Michaëlis K., Windbergen.
- Aabenraa Bys Personregister over Døde.
- Slesvig Bys Standesamtsregister.

L. Bobé: Uddrag af Kirkebøgerne i Slesvig og Rendsburg. (Rigsarkivet Kbh.).

Egen, Hvidding og Windbergen Kirkechronik.

Ølstykke Herreds gejstl. Skifteprotokol. (Provinsarkivet Kbh.).

Akter i det kgl. preuss. Staatsarchiv i Kiel navnlig under Mærkerne:
A. VI, A. XVIII og C. II.

IV. Meddelelser fra Arkiver o. lign.:

Aabenraa Rigsarkivets Depot. Altona Stadtarchiv, Bremen Staatsarchiv, Halle Universitetsarkiv, Hamburg Statsarchiv, Kbh. Hærens Arkiv, Kbh. Provinsarkivet, Kbh. Rigsarkivet, Lund Universitetsarkiv, Lüneburg Generalsuperintendentens Arkiv, Oldenburg Staatsarchiv, Oslo Statsarkiv, Stockholm Riksarkiv, Stuttgart Staatsarchiv, Viborg Landsarkiv, Aarhus Skifteret, Københavns Byrets Skiftekontor.

V. Meddelelser fra Private:

Fru Cathinca Ahlmann, Kbh.; Biskop V. Ammundsen, Haderslev; Boghandler Asschenfeldt-Hansen, Aarhus; Provst Bade, Aabenraa; Pastor Clauder, Rylskov; Degn Th. Faulwasser, Stockholm; Provst D. E. Feddersen, Kiel; Fru Magdalene Godt, Lübeck; Underarkivar F. Gribsvad, Aabenraa; Frk. Lalla Hansen, Oslo; Fru Nathalie Hansen, Helsingfors; Pastor Harms, Eutin; Pastor A. W. Hildebrandt, Pløen; Stadtarchivar O. Hintze, Hamburg; Arkivar Isberg, Malmø; Regieringsrat G. Jess, Kiel; Stadtrat M. Kaftan, Flensborg; Generalsuperintendent Th. Kaftan, Baden—Baden; Postmester C. Klitgaard, Hjørring; Stadtarchivar Prof. Dr. Kohl, Oldenburg; Fru Lubrecht, Flensborg; Fru Anna Lütken, Ribe; Pastor J. Neelsen, Mølln; Pastor Ohrt, Oldesloe; Pastor Paul Olesen, Sdr. Omme; Redaktør G. W. Olesen, Kbh.; Prof. Carl Petersen, Kiel; Provst C. J. Petersen, Haderslev; Konservator E. Petersen, Kbh.; Stadtsekretær E. Petersen, Slesvig; Pastor H. F. Petersen, Flensborg; Sagfører Carl Skau, Roskilde; Pastor Sommerfeldt, Trittau; Provst Stoltenberg, Slesvig; Pastor Titzeck, Satrup; Biskop Westergaard, Ribe. Pastor Wilhelm, Probsteierhagen, og Bankdirektør Zitting, Helsingfors.

B. TRYKTE.

I. Samlerværker:

Trap Danmark 4. Udg. V, VIII og IX.

Kirkeleksikon for Norden I—IV.

Salmonsens Konversationsleksikon 2. Udg. I—XXVI.

Bricka: Biografisk Leksikon I—XIX.

Dahl & Engelstoft: Dansk Biografisk Leksikon I—III.

Deutsche Allgemeine Biographien. IV og XXVIII.

Svensk Biografisk Leksikon.

Herzog & Plitt: Real-Encyclopædie für protestantische Theologie und Kirche. 2. Udg. X. XVI.

Møller: Cimbria litterata I—III.

Cordes: Schriftstellerlexikon.

Lübker & Schröder: Schriftstellerlexikon. I—II.

Alberti: Schriftstellerlexikon 1829—1866. I—II. do. 1866—1882 I—II.

Worm: Leksikon over lærde Mænd. I—II. do. Supplement.

Nyerup & Kraft: Litteraturlleksikon. I—II.

Halvorsen: Norsk Forfatterleksikon.

H. Schröder: Hamburgische Schriftstellerlexikon. IV og VII.

Langebek: Script. rer. dan. VII.

Molbeck: Historiske Aarbøger III.

Libris minoris cimbrici. VI, IX, X, XII, XIII, XV, XVI, XVIII, XXXVII,

LXX, LXXI, LXXIII, LXXIV, LXXV, LXXVIII, LXXIX, LXXXI.

Kraks Blaa Bog 1920. 1929. 1930.

II. *Tidsskrifter m. m.*

- Personalhistorisk Tidsskrift. 1 Rk. II, IV. 2 Rk. IV, V. 3 Rk. III. 4 Rk. I. 5 Rk. VI. 6 Sk. I. 7 Rk. VI. 8 Rk. I, II, IV, VI. 9 Rk. I.
- Danske Samlinger 1 Rk. V.
- Fynske Samlinger I, III, V.
- Præstehistoriske Samlinger I.
- H. F. Rørdam: Historiske Samlinger & Studier 1 Rk. I—II. do. 2 Rk. I—II.
- Fallesen: Magasin for Religionslærere II.
- Dansk Kirketidende 1848 og 1850.
- Præsteforeningens Blad 1922, 1923.
- Danske Magasin 2 Rk.
- Dänischer Bibliothek VII.
- Archiv der Gesellschaft f. ältere deutsche Geschichte IX.
- Falck: Sammlungen II, III.
- Archiv für Schlesw.-holst. Staats und Kirchengeschichte I—V.
- Neue Staatsbürgerliche Magasin X.
- Jahrbücher für die Landeskunde II, VIII.
- Zeitschrift des Gesellschaft f. schlesw.-holst. Geschichte I, II, V, VIII, X, XII, XVII, XIX, XXI, XXV, XXXVI. (I Fodnoterne betegnet Zeitschrift).
- Schriften des Vereins f. schlesw.-holst.-lauenburg. Kirchengesch. 2 Rk. I, II, V, VI, VII. (I Fodnoterne betegnet Verein f. Kircheng.).
- Mittheilungen der Gesellschaft f. Kieler Stadtgesch. VI.
- Schriften des Vereins f. Hamburgische Geschichte 1890.
- Schleswig-Holsteinische Jahrbücher II.
- Sønderjydske Aarbøger 1890, 1904, 1923, 1927, 1928.
- Sprogforeningens Almanak 1900, 1902, 1914, 1918.
- Greifswald Wochenblatt 1743.
- Kirchen & Schulblatt 1888.

III. *Historie og Kirkehistorie m. m.*

- Saxo: Danmarks Riges Krønike, oversat af Grundtvig 1 Udg. I—III.
- Cypræus: Annales episcoporum slesvic.
- Huitfeldt: Den geistlige Histaari.
- Suhm: Danmarks Historie XIII.
- Pontoppidan: Annales ecclesiæ danicæ I—IV.
- Wedel: Den sønderjydske Kirkes Historie I.
- Jensen & Michelsen: Schleswig-Holsteinische Kirchengesch. I—IV.
- Helweg: Den danske Kirkes Historie I—IV.
- Schubert: Schleswig-Holsteinische Kirchengesch. I.
- Olrik: Konge og Præstestand I—II.
- Brodersen: Fra gamle Dage.
- Thade Petersen: De sønderjydske Frimenigheders Historie.
- H. L. Møller: Kong Christian VI og Grev Christian Ernst af Stollberg-Wernigerode.
- E. Koch: Geschichte des Kirchenlieds III, VII.
- L. Koch: Danmarks Kirkehistorie 1801—1817.
- Oplysningstiden i den danske Kirke.
- Tonnesen: Nordslesvigsk Kirkeliv I.
- Allen: Det danske Sprogs Historie i Sønderjylland I—II.
- A. D. Jørgensen: Den nordiske Kirkes Grundlæggelse.
- Daugaard: Danske Klostre.
- Mullius: De reform. relig. cimbr.

IV. *Præstehistorie.*

- Treschow: Danske Jubellærere.
- Giessing: Danske Jubellærere I—III, 1.
- Zwergius: Den sjællandske Kleresie.
- Bloch: Den fynske Gejstlighed. I—II.

- F. Barfod: Danmarks Gejstlighed I—III.
 I. Barfod: Den falsterske Gejstligheds Historie I—II.
 I. Barfod & H. F. Rørdam: Slesvigsk Kirkekalender I—II.
 C. L. Nielsen & Mørk Hansen: Kirkl. Statistik for Slesvig I—III.
 Rhode: Haderslev Amts Beskrivelse.
 — Samlinger til Lolland-Falsters Beskrivelse I—II.
 Wiborg: Præstehistorie I—III. Supplm.
 Elvius: Danmarks Præstehistorie 1869—1884. do. 1884—1914.
 Grohshennig & Hauch-Fausbøll: Danmarks Præstehistorie 1884—1911.
 Moller: Flensburgs Kirchen und Gelehrten Geschichte.
 — Flensburgs St. Johannes K. Predigergeschichte.
 — Flensburgs Pröbste.
 — Flensburgs St. Johannes K. Diakonen.
 Kraft: Husumer Kirchengeschichte.
 Fehse: Ditmarsische Kircken und Predigergeschichte.
 Feddersen: Pröbste und Prediger in Eiderstedt.
 Bolten: Kirchliche Nachrichten von Altona I—II.
 — Hamburgische Geschichte. I—II.
 H. N. A. Jensen: Versuch einer kirchliche Statistik des Herzogthums Schleswig I—IV.
 — Kurze Nachricht über die Geistlichen 60 Jahren und darüber i Amte.
 Michler: Kirchliche Statistik Schleswig-Holsteins. I—II.
 Lübkert: Kirchliche Statistik Holsteins.
 C. A. Volckard: Historische Nachricht von 34 Predigern.
 G. Willgeroth: Die Mecklenburg-Schwerinschen Pfarren. I—III.
 Fenger: Det sydvestsjællandske Broderkonvent.
 Kirkelig Haandbog 1927.
 Heimreich: Nordfreesische Chronik.
 Cl. Harms: Das Domcapitel zu Schleswig.
 L. Bobé: Die St. Petri Gemeinde in Kopenhagen.
 Bertram: Das evangelische Lüneburg I.
 Danmarks og Norges gejstlige Stat. 1789.

V. *Topografi, Biografi m. m.*

- Barfod: Minder fra gamle grundtvigske Hjem V.
 Kaftan: Erlebnisse und Beobachtungen.
 O. Schwartz: Die Antheilnahme der schleswig-holsteinischen Geistlichkeit am Weltkrieg.
 Haderslev Stifts Landemodeakt 1923.
 Bobé: Efterladte Papirer fra den reventlowske Familiekreds VI.
 Lautrup: Chronik der Stadt Hadersleben.
 Scholtzen: Der Stadt Heiligenhafen.
 Achelis: Haderslev i gamle Dage II.
 Fabricius: Horsens Købstad.
 A. Crone: Valdemar Knudsen. (Odense Skoles Program 1848).
 Isberg: Bidrag til Malmø Stads Beskrivelse.
 Joh. F. Meyer: Ligprædiken over Nikolai Dassow.
 Schwarze: Nachricht v. d. Stadt Kiel.
 Carstens: Die Stadt Tondern.
 E. Feddersen: Paul von Eitzen.
 Steffel: Ligprædiken over Timoth. Lütkemann.
 Joh. Sigism. Strodtmann: Der Consistorialrath Adolph Heinrich Strodtmann.
 E. Boesen: Den slesvigske Biskop U. S. Boesens Liv og Virken.
 H. G. A. Jørgensen: Ribebispen Gabriel Koch og hans Tid.
 Mynster: Af mit Levned I.

VI. *Skole- og Universitetshistorie m. m.*

- J. O. Thiess: Gelehrtengesch. Kieler Universitäts.

- M. Kray: Andenken an die Rostocker Gelehrten.
 Gleiss: Beiträge zur Kieler Gelehrten Geschichte.
 Grandjean: De kgl. danske Ridderordener.
 Hauch-Fausbøll: De kgl. danske Ridderordener.
 Christophersen & Johnsson: Den danske Lægestand 1925.
 P. M. Plum: 100 Aars Metropolitanere.
 Ribe Skoles Aarsskrift 1905. 1907.
 H. F. Rørdam: Københavns Universitets Historie.
 Jonassen: Stiftamtmand og Amtmand i Danmark.
 Wulff: Verzeichniss der im Schlesw.-Holst. Amtsexamen bestandenen Theologen.
 Michler: Nachtrag (til Wulffs Fortegnelse).
 — Verzeichniss (do. 1860—1869).
 Volbehr: Verzeichniss der Geistl. welche nicht Schlesw.-Holst. Amtsexamen bestanden haben.
 Hundrup: Philologiske Kandidater.
 — Slagelse Latinskoles Disciple.
 — Metropolitanskolens Lærere.
 — Lærerstanden ved Aalborg Latinskole.
 — Fortegnelse over dem, som ved Københavns Universitet har opnaaet de højeste akademiske Værdier.
 Hostrup-Schultz: Helsingørs Embeds- og Bestillingsmænd.
 Carøe: Den danske Lægestand I—V.
 Haderslev Latinskoles Aarsskrift 1925, 1926, 1927.
 Quellen und Forschungen zur Geschichte Schleswig-Holsteins. VIII. (Achelis: Aus der Geschichte des Haderslebener Johanneums).
 Tauber: Aalborg Latinskoles Disciple I.
 Birket-Smith: Københavns Universitets Matrikel I—III.
 Gundlach: Kiels Universitets Matrikel.

VII. *Uddrag af Kirkebøger, Dødsregistre m. m.*

- Lengnick: Kirkebogsudrag til den danske Gejstligheds Historie. I—IV.
 Christonje: Kirkebogsudrag.
 Hauch-Fausbøll: Slesvigske Kirkebogsudrag
 Richter: Dødsfald i Danmark 1760—1790. do.: 100 Aars Dødsfald i Danmark.
 Genealogisk Institut: Dødsfald i Danmark 1891.
 Elvius: Bryllupper og Dødsfald i Danmark 1900.
 Bidstrup: Dødsfald i Danmark 1901, 1904, 1905, 1906, 1907.
 Hennings: Dødsfald i Danmark 1912.
 Grandjean: Dødsfald i Danmark 1913, 1914.
 Hjorth-Nielsen: Dødsfald i Danmark 1915, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922.
 Rasch: Dødsfald i Norge 1903, 1906.
 Quellen und Forschungen zur Familiengeschichte Schleswig-Holsteins I. (Reinhusen: Annales Flensburgenses).
 A. Schmidt: Neuer Nekrolog der Deutschen 1829, 1834, 1837, 1847, 1849, 1850. 1859.

VIII. *Stamtavler.*

- G. Anrep: Svenska Adels Ättortavler I.
 B. Balslev: Stamtavle over Slægten Balslev.
 L. C. og B. Balslev: Slægten Balslev med Tillæg.
 Barfod: Slægten Sidenius.
 Sille Beyer: Slægterne Beyer og Høst.
 Bidstrup: Slægten Boesen.
 Slægten Brandt.
 Brenner: Leksikon over Danske Familier. I.
 G. Elgenstjerna: Svenska Adels Ättortavler II.
 G. Esmarch: Slægten Esmarch.

- H. Gad: Slægten Clausen.
Meddelelser fra Genealogisk Institut.
A. Halling: Beiträge zum Familiengesch. Hallings. I—II.
— Meine Vorfahren I—II.
Hauch-Fausbøll: Slægtshaandbogen.
Th. Jessen: Slægten Jessen.
Koch-Christensen: Slægten Brandt. (Hektograferet).
J. B. Koerner: Deutsche Geschlechterbuch XXI, XXIII, LI.
Chr. Krarup: Slægten Krarup.
Lengnick: Slægterne Fenger, Holtermann, Krog, von Støcken (I), Tetens,
Wederkinch.
Lorenzen: Slægten Brandt.
Meyer: Den dansk-norske Slægt Meier, Meyer, Krog-Meyer.
Møller: Slægten Nettelblatt.
Die Nachkommen des August Reuss, Amtmanns zu Horrhheim. Stuttgart 1842.
Rode: Genealogie der Familie Rode.
H. P. Selmer: Slægten Selmer.
A. Thiset: Danske Adelsslægter V.
J. Vahl: Anders Sørensen Vedels Slægtetog. (Borgmester i Varde Christian Niensens Slægtetog II).
Frederikke Waaler: Slægten Rynning.
-

BILLEDFORTEGNELSE

- Poppo bærer glødende Jern. 2.
Slesvig Domkirke. 4.
Godske Ahlefeldts Gravsten i Slesvig Domkirke. 19.
Hertug Adolph. 22.
Frederik II. 24.
Prins Ulrik af Danmark. 26.
Gottorp Slotskirke. 28.
Superintendent Paul v. Eitzen. 29.
Generalsuperintendent Jacob Fabricius den Ældre. 33.
Generalsuperintendent Jacob Fabricius den Yngre. 35.
Generalsuperintendent Johannes Reinboth. 37.
St. Nicolai Kirke i Kiel. 38.
Generalsuperintendent Caspar Sandhagen. 39.
Generalsuperintendent Henrich Muhlius. 40.
Generalsuperintendent Stephan Klotz og I Hustru Catharina Runge. 43.
Generalsuperintendent Christian von Stöcken. 51.
Generalsuperintendent Josva Schwartz. 53.
St. Marie Kirke i Rendsburg. 55.
St. Nicolai Kirke i Flensborg. 58.
Generalsuperintendent Johann Georg Conradi. 61.
Generalsuperintendent Jeremias Frederik Reuss. 63.
Generalsuperintendent Adam Struense. 66.
Generalsuperintendent Jacob Georg Christian Adler. 68.
Generalsuperintendent Christian Friedrich Callisen. 73.
Superintendent Nicolaus Johann Ernst Nielsen. 75.
Superintendent Jep Hansen. 77.
Superintendent Christoph Carl Julius Asschenfeldt. 79.
Biskop Ulrich Sechmann Boesen. 81.
cst. Generalsuperintendent Johann Andreas Rehhoff. 84.
Generalsuperintendent Theodor Christian Heinrich Kaftan. 87.
Generalsuperintendent Peter Friedrich Petersen. 89.
Biskop Gabriel Koch. 91.
Biskop Valdemar Ammundsen. 94.
Haderslev Bispebolig. 95.
Ribe Bispegaard. 97.
Biskop Oluf Olesen. 98.
Biskop S. M. Westergaard. 100.
Ketting Bispegaard. 101.
Biskop Peter Krog-Meyer. 102.
Biskop Stephan Tetens. 103.
Biskop Jørgen Hansen. 105.
-

PERSONREGISTER

Fremhævet Sats betegner Bogens Hovedpersoner og Stedet, hvor de er biograferede. Kursiv Sats betegner andre biograferede Personer. Alm. Sats betegner ikke biograferede Personer.

- Aage, Biskop, se Occo.
 Abel, Dansk Konge. 9.
 Absalon, Ærkebiskop Lund. 7, 8.
 Adalbert, Ærkebiskop Hamburg. 3, 4.
Adaldag, Biskop. 2.
 Adelbjørn, Biskop, se Albert.
 Adler, Bertha Louise. 72. — *Carl Ferdinand*, Oberamtsrichter Blankenese. 72. — *Christiane Wilhelmine*. 72. — *Dorothea (Doris) Maria Christine*, g. Jasper. 71. — *Elise Frederikke*. 71. — *Emilie*, g. Kruckenberg. 72. — *Friedrich August*, Stadtkomm. Ratzeburg. 71. — *Georg Christian*, Sp. Altona. 68. — *Georg Christian*. 70. — *Georg Josias Stephan Borgia*, Provst Pinneberg. 71. *Henriette Caroline*. 71. — *Henriette Frederikke Johanne*, g. Gabain. 72. — **Jacob Georg Christian, Generalsuperintendent. 68. 69. 73. 80.** — *Johanne Sophie*, g. Petersen. 72. — *Sophie Amalie*, g. Pauly 70. — *Wilhelm Theodor*. 71.
 Adolf, Greve. 15.
Adolph, Hertug, 21, 22, 26, 28. — Elena 75.
 Agnes, Prinsesse af Danmark. 24.
 Ahlefeld, Friedrich v. Statholder. 51.
 Ahlefeldt, Benedict, Søggaard. 16. — Godske (Claus), Bollinggaard. 19. — **Godske (Gottschalck), Biskop. 18, 19, 20.**
 Ahlers, Maria Catharina, g. Pauly. 70.
 Ahlmann, Cornelia Marie. g. Hansen. 108. — *Frands Jørgen*, Proprietær. 110. — Nicolai, Politiker. 108. 110.
 Alard, ... *Wilhelmsdatter*, g. Lange. 50. — *Caspar Wilhelmsen*, c. th. 49. — *Franz Wilhelmsen*, Degn Krempe. 50. — *Gertrud Wilhelmsdatter*, g. Ramm. 50. — *Jørgen Wilhelmsen*, stud. 49. — *Lambert Wilhelmsen*, Sp. Brunsbüttel. 49. — *Nicolaus Wilhelmsen*, Sp. Neunkirchen. 49. — *Walborg Wilhelmsdatter*, g. Hudemann. 48. — *Wilhelm Frandsen*, Sp. Krempe. 48. — *Wilhelm Wilhelmsen*, Sp. Süderau. 50.
 Alba, Hertug af. 22.
 Albero, Biskop, se Albert.
Albert, Biskop. 5.
 Albert, Biskop, se Hellembert.
Albertsen, Vincents, Generalprovst. 27.
 Albertz, Johann Friedrich, Forpagter. 108. — Johann Wilhelm, Forpagter. 109.
 Alexander VI, Pave. 17.
 Ambders, Christian Andersen, Sp. Burkal. 60.
 Ammundsen, dødfødt Dreng. 95. — *Dødfødt Dreng*. 96. — *Dødfødt Pige*. 96. Einar. 96. — *Esther*, stud. 95. — *Ingeborg*, 96. — *Ingrid*. 96. — *Johannes*. 96. — *Johannes John Aschlund*, Biskop Loll.-Falst. 93. 96. — *Knud* 96. *Otto*. 95. — **Ove Valdemar, Biskop Haderslev. 93. 94, 95.** — Peter, Sp. Pjedsted. 94. — *Peter*, stud. 95. — *Vibeke*. 96.
 Ancken, Wolber (Walborg) Lambertsdatter v. 49.
 Anders Sunesen, Ærkebiskop Lund. 7 flg.
 Andersdatter, Lene, g. Quist. 58.
 Andersen, Togfører. 99. — *Carla*,

- g. Olesen. 99. — Lars Frederik, Provst; Sp. Ullerup. 93.
 Anding, Mathilde Tecla Ferdinand-
 sine Clementine Louise 88 flg.
 Andresen-Møller, Plantageejer. 96.
 — Anna Kirstine. 96.
Andræ, Magdalena, g. Godt. 87.
Anfindson, Annette, g. Hansen. 108.
 — Johan, Fuldm. 108.
Anna, Prinsesse. 23. —
 — Dronning af England. 24.
 — g. Fabricius. 34.
 — *Catharina*, Dansk Dronning. 25.
 — *Sophia*, Comtesse. 24.
 Arnold, Gotfred, 61.
*Asschenfeldt, Adelheid Jacobine Ju-
 liane Friederikke*, g. Ohlsen. 79.
**Christoph Carl Julius, Superinten-
 dent. 78.** — *Clara Georgine
 Charlotte Theodora*, g. Hansen.
 79. — Gerhard Johann, Pakhus-
 forvalter. 78. — *Hans Cuno
 Friedrich Adalbert*, Overintendant.
 79. — *Jeanette Catharina
 Ottilie Henriche*, g. Orlamundt.
 79.
 Asser, Ærkebiskop Lund. 4, 6.
Augusta, Prinsesse. 23, 26.
 Axen, Johan von, Borger Ham-
 burg. 62. — *Paridon Johann-
 sen* von, Kbm. Hamburg. 62.
Axinia af Rusland. 26.
- Bagger, Martha Kirstine Olesdatter*,
 g. Muus. 58. — Oluf Pe-
 dersen, Provst, Sp. Farum—V.
 58.
Baggesen, Caroline Marie Christina,
 g. Boesen. 83. — Magnus Haa-
 gen, Lærer. 83.
 Balslev, Anna Emilie Eccardine, g.
 Koch. 91. — *Benjamin*, Provst,
 Sp. Soderup-E. 96. — *Carl Fre-
 derik*, Biskop Ribe, 76, 83. —
Charlotte (Lolly), g. Ammund-
 sen. 95. — *Henriette (Henny)
 Christiane Emilie*, g. Ammund-
 sen. 96. — *Johan Lauritz*, Sp.
 Sorø. 96. — Rasmus, Sp. Vigers-
 lev. 95.
 Bardenfleth, C. E., Minister. 106.
 Bartelsen, Casparus, Skibskaptain.
 85. — *Hans*, Godsejer. 85.
 Beck, Henrich, Handelsgartner. 102.
 — *Henrich Henrichsen*, Kam-
 merraad. 102.
 Becken, Margaretha Petersdatter v.
 d., g. Sibbesen. 42.
Becker, Johann Adolph, Borgme-
 ster Slesvig. 32, 34.
Behrends, Sara, g. Fabricius. 32.
 Behrens, Arnold, Raadm. Flens-
 borg. 63. — *Peter*, Sp. Rylskov.
 63.
Belga, Petronella, g. von Hussen.
 21.
Bennick, Jasper, Kbm. Flensborg.
 59.
Berend, Julius, Kbm. Dortmund. 86.
 Berger, Maria, g. Forster. 38.
 Bergh, Carl, Gross., Kbh. 99. —
Gudrun, g. Wandel. 99.
 Berndes, Johann, Silkehandler,
 Flensborg. 32.
 Bernhardinus, Naamannus, Provst,
 Sp. Meldorf. 49.
 Bernward, Biskop Hildesheim, 3.
Berthold, Biskop. 11.
 Bezelin, Ærkebiskop Hamburg. 3.
 Bisenroth, Agnetha v. g. Wolfers-
 dorff. 46.
Blume, Paul, Fabrikant Magdeburg.
 90. — Paul, Fabrik. Magdeburg.
 90.
 Bockholdt, Johannes de, Biskop, se
 Buchwaldt.
Bodom, Johanne Marie, g. Keilhau.
 103. — Mathias, Skipper. 103.
Boesen, Anna Johanne g. Boesen.
 81. — *Anna Johanne. 82.* —
Carl Ulrich, Provst, Sp. Høje
 Taastrup. 82. — *Caroline Emi-
 lie. 82.* — *Christiane Lovise. 82.*
Emil Ferdinand, Stiftsprovst
 Aarhus. 82. — *Friederich Au-
 gust. 82.* — *Jens Frederik*, Sp. Vi-
 gerslev-V. 83. — Johannes, Kon-
 torchef. 81. — Johannes, Land-
 inspektør. 82. — *Lovise Eleono-
 re*, g. Balslev. 83. — Ludvig,
 Landinspektør. 82. — *Ludvig
 Christian Johannes*, Proprietær.
 82. — *Marie Christine Sophie
 Friederikke*, g. Boesen. 83. —
Marie Friederikke. 82. — *Marie
 Magdalene*, g. Fenger. 83. — *Ma-
 rie Sophie. 81.* — *Peter Joachim*,
 Provst, Sp. Odder. 83. — Ulrich
 Christian, Sp. Seest. 80. — **Ul-
 rich Sechmann, Biskop Flens-
 borg. 80.** — *Ulrich. 82.* — *Ul-
 rich. 82.* — *Ulrik Christian*, Hos-
 pitalsforst. Vejle. 81. — *Ul-
 rikke Christiane*, g. Balslev. 83.
Ulrikke Johanne, g. Boesen. 81.
 Boëthius, Peter, se Boie.
 Bohnenberg, Barbara, g. Klüwer. 50.
Boie, Metta Petersdatter, g. Alard.
 49. — Peter Petersen, Sp. Neun-
 kirchen. 49.

- Boldich, Christine, g. Clausen. 78.
Boldichius, Biskop. 1. 112.
Bondo, Biskop. 10.
 Borgia Stefan, Kardinal. 68.
 Boris Godunow, Czar af Rusland. 26.
 Bornemann, Catharina Martinsdatter, g. Holmer. 35.
 Bossavia, Dorothea, g. Janus, 47.
Bossen, Anna Christine, g. Nielsen. 77. — Hans Pedersen, Gaardmand, Rangstrupgaard. 77.
 Both, Anna Nielsdatter, g. Alard. 48.
 Bourignon, Antoinette. 38.
Boye, Catharina Beata, g. Klotz. 45. — Peter, Major. 45.
Boysen, . . . g. Schmidt. 80.
 Brandes, Margaretha, g. Muhle. 40.
 Brandis, Catharina Antonsdatter, g. Wincler. 38.
 Brandt, Catharina, g. Lorenzen. 46. — *Frederik Nielsen*, Provst, Sp. Nykjøbing-S. 46. — *Hans*, Sp. Magstrup-J. 47. — Nicoluas Nicolaisen, Sp. Egen. 46.
Brauenberg, Anna, g. Alard. 50.
 Breckling, Catharina Johansdatter, g. Høyer. 58. — Christine, g. Møller. 59.
 Brede, Eva, g. Klotz. 42.
 Briceno, Therese, g. Andresen-Møller. 96.
 Brochmann, Jesper, Biskop Sjælland. 36.
 Brorson, H. A. Biskop Ribe. 65.
Bruhn, Christian Heinrich, Sp. Rørby. 109. — Detlev Nielsen, Mørne. 52. — *Elsabe Apollonia*, g. v. Stöcken. 52.
Brun, Niels (Nicolaus), Biskop. 12. — **Niels Pedersen, Biskop. 13.**
 Bruun, Magdalene Knudsdatter, g. Muus. 57. — *Mathias Christensen*, Sp. Hoptrup. 47.
Brüggmann, Hermann, Sp. Hamburg. 30.
 Buchholtz, Paul, Billedskærer. 60. — *Wilhelm*, Sp. Handved. 60.
 Buchwaldt, . . . von, Adelsmand. 18. — **Johannes von, Biskop. 11, 12.**
 Budde, Christopher, Provst, Sp. Thingvold. 105. — *Karen*, g. Rynning. 105.
 Burchardi, Ursula Mathiasdatter, g. Wedderkop. 41.
 Burchardsen, Hedwig Hansdatter, g. Sperling. 35.
Burgwardt, Maria, g. Eckermann. 112.
 Busk, Charlotte Amalie, g. Conradi. 62.
 Butelius, Elisabeth Christophersdatter, g. Willichius. 48.
 Bülow, Johanne Sophie von, g. Carl. 66.
 Byssing, Anna Sophia Matthiasdatter, g. Bagger. 58.
 Böekel, Margaretha, g. Lütkeemann, 42.
 Callisen, Christian, Advokat. 72. — **Christian Friedrich, Generalsuperintendent 72.** 74, 75, 84. — *Christian Friedrich*, Underdommer Lauenburg. 73. — *Christiane Henriette Sophie Amalie*. 73. — Heinrich, Professor 73. — *Heinrich Christian Wilhelm*, Proprietær. 74. — Johann Leonard, Generalsuperintendent Holsten. 68, 69, 72, 74. — *Johanne Leonhardine*, g. Callisen. 73. — *Johanne Leonhardine Henriette Charlotte Amalie*. 74. — *Wilhelm Heinrich Adolph*. Læge Altona. 74.
 Carl, Johann Samuel, Læge. 66. — *Maria Dorothea*, g. Struense. 66.
Carlsbach, Carl August v. (Struense), Preuss. Statsminist. 66.
 Caroline Mathilde, Dansk Dronning. 67.
Carstens, Bertha Gine Cæcilie. g. Koch 9. Koch. 92. — Lorenz, Møllejeer. 92.
Castro, Johannes de, Biskop. 18.
 Catharina af Brandenburg-Kystrin. 25 flg.
 Christensen, Georg, Sp. Nybøl 112. — *Therese Christiane Amalie*, g. Boesen. 82.
 Christian I af Sachsen. 26. — II af Sachsen. 26. — III. Konge af Danmark. 24. — IV. Konge af Danmark. 25, 42. — V. Konge af Danmark. 39. — VII. Konge af Danmark. 67. — VIII, Konge af Danmark. 73. 106. — Prins. 23. — Albrecht, Hertug. 38, 39.
 Christiani, Aleksander, Professor. 49. — *Aleksander*, Provst, Sp. Meldorf. 49.
 Christiansen, Sophia Maria, g. Winding. 74, 85.

- Christiern I. Konge af Danmark. 16.
 — II. Konge af Danmark. 19.
Christina, Dansk Dronning. 23.
Christine af Hessen, Hertuginde. 22.
 — af Sachsen. 23.
 — Hertuginde. 28.
 Christoffer I. Dansk Konge. 9, 10.
Cirsovius, Alwine, Margrethe Sophie v., g. Asschenfeldt. 79. — Ludwig Ernst, Major. 79.
 Claus, Dværg. 31. — Greve. 12, 13. — Biskop, se Niels.
Clausen, Anna Sophia, 57. — *Christian*, 57. — *Christian Carl*, 57. — Claus Hinrich, Sp. Vilstrup. 78. — *Cæcilia (Silla) Maria*, g. Rickers. 57. — *Friedrich Ludwig*, Advokat. 57. — *Gottlieb Ernst*, Prof., Rektor Altona. 72. — Henrik Georg, Stiftsprovst. Kbh. 77, 107. — Henrik Nicolai, Profes. Kbh. 104, 107. — *Johanna Christina*, 57. — *Margaretha*, g. Klotz. 45. — *Martin Ulrich*, Stud. 57. — Mathias, Dr. med. Kiel. 45. — *Pauline Christine*, g. Eckermann. 77. — **Thomas, Generalsuperintendent**, 56. — Thomas, Skræder Flensborg. 56. — *Thomas*, Stud. 57.
 Clemens VI, Pave. 13.
Colomb, Henriette, g. Eckermann. 112.
Conradi, Anna Magdalena Amalie Johansdatter, g. v. Axen 62. — *Charlotte Marie Johansdatter*, g. Behrens. 63. — *Christian Wilhelm Johansen*, Pr. Rendsburg. 62. — Daniel Conrad, Haandværker, Riga. 61. — *Friedrich Christian Johansen*, stud. 62. — *Georg Hinrich Johansen*, Kommerceraad, Stockholm. 62. — *Helene Eleonora Johansdatter*, g. Hetling. 62. — *Johann Friedrich Johansen*, 62. — *Johann Friedrich Johansen*, Officer. 63. — **Johann Georg Danielsen, Generalsuperintendent**, 61. — *Margaretha Nicolaisdatter*, g. Brandt. 46.
 Coppersmiit, Nicolaus. Raadm. Slesvig. 21.
Corbey, Heinrich Leismann von Corbey, Oberstløjtn. 47.
Cracow, ... Andreasdatter, g. Sta-
- venow. 37. — Andreas, Sp. Bützow. 37.
 Crage, Niels, Hofpræst. 20.
 Cranenberg, Elisabeth (Anna), g. Sperling. 36.
Creutz, Clara Catharina, g. Reuss. 64. — Johann Andreas v., Boghandler Nürnberg. 64.
Cypræus, Hieronymus, Archidiacon Slesvig. 21. — Johann Adolph, Kirkehistoriker. 21. — *Paul*, Advokat Slesvig. 30.
Cæsar, Philip, Generalsuperintendent, 31.
 Dagmar, Dansk Dronning. 7.
Danckwerdt, Petrus, Sp. Husum. 34.
 Darnley, Henry Stuart, Skotsk Konge. 24.
Dassow, Johann Paul, 56. — Johannes, Archidiacon St. Petri K. Hamburg, 55. — *Nikolaus Johansen*, Prof. Sp. St. Maria K. Greifswald. 56. — **Theodor Johansen, Generalsuperintendent**, 55.
 Daurer, Helena, g. Kønig. 62.
 Davidsen, Christiane Sophie Magdalene, g. Keilhau. 103.
 Dippel, ... Sværmer. 61.
 Dittmann, ..., Fabrikant. 90. — *Emil*, Ingeniør, Dortmund. 90.
 Dons, Anna Maria Magdalene, g. Ahlmann. 108, 110.
 Dorothea ... g. Boie. 49. — Enkedronning. 17, 21. — af Sachsen-Lauenburg. 24.
Dozenrode, Ericus, Biskop, 15.
 Drewes, Hinrich Christian, Kasserer, Rendsburg. 75. — *Johanna Cathrine Juliane*, g. Nielsen. 75.
 Duren, Helena Gerlings v. g. Runge. 44.
Dürkop, Eggert, Biskop, 17, 18.
Eber, Johann Peter, 31.
Eckermann, Adolph Heinrich, Sp. Ratkau. 77. — *Anna Amalie Juliane*, g. Clausen. 78. — *Elisabe Henriette Caroline*, g. Hanssen. 76. — *Ernst Wilhelm*, Rektor Uslar. 78. — Jacob Christoph Rudolph, Professor Kiel. 76. — *Johannes Andreas Martin*, Archidiacon St. Nik. K. Hamburg. 78. — *Karl Theodor*, Landskriver V. Eidersted. 77. — *Nicolaus Gottfried Christian*, Rektor Danzig. 78.

- Eckmann, Anna Margrethe Hede-
vig, g. Asschenfeldt. 78.
- Egvard, Biskop. se Folkbert, Anm.
- Eilschou, Kristine*, g. Eckermann.
77. — Morten Christian, Apo-
theker Kolding. 77.
- Eismann, . . . , Prof. 90. — *Albert*,
Studienrat Stralsund. 90.
- Eitzen*, . . . Paulsdatter, g. Brügg-
mann. 30. — *Christian von*, 30.
— *Gertrud von*, g. Cypræus.
30. — *Gesa von*. 30. — *Margrethe von*, g. Kalundt. 30. —
Meno von, Raadm. Hamburg.
28. — **Paul von, Superintendent.**
28, 29. — *Paul von*, Kannik
Slesvig. 30.
- Ekkehard, Biskop. 3.**
- Elisabeth*, Prinsesse. 23. — Prin-
sesse. 24. — af Danmark. 24.
af Hessen. 23. — se Isabella.
- Embs, Bartholomæus*, Hofpr. Got-
torp. 21.
- Emmerik, 6.
- Engelbreth, Joachim*, Sp. St. Jac.
K. Rostock. 44. — Joachim,
Raadm. Greifswald. 44.
- Erdmann, Hermann, Generalsup.
Holsten. 54.
- Erichsen, Barbara Mauritsdatter, g.
Vette, 59.
- Erik, se Ored. — Præst, 1. — XIV,
Svensk Konge. 23. — af Pom-
mern. Dansk Konge. 14, 15. —
— Ejegod, Dansk Konge. 5. —
Emun, Dansk Konge. 5. —
Glipping, Dansk Konge. 10. —
Hertug, 10. — Lam, Dansk
Konge. 5. — Ploppenning, Dansk
Konge. 9.
- Eriksen, Niels, Fabrikant, Horsens.
99.
- Erlandsøn, Jacob, Ærkebiskop
Lund. 10.
- Eschen, Elisabeth Cathrine Friede-
ricke*, g. Adler. 71. — Jacob
Hugo, Justitsraad. 71.
- Esico, Biskop, se Ekkehard.
- Eskil, Ærkebiskop Lund, 5, 6, 7.
- Esmarch, Anna Christina Marcus-
datter*, g. Høyer, 60. — Claus,
Borgmester Aabenraa. 30. —
Marcus, Sp. Klægsbøl. 60.
- Esther, g. Høyer, 44.
- Ewald, Cathrine, g. Boesen, 83.
- Fabricius, Agnesa Catharina Jac-
obsdatter*, g. Sperling. 36. —
- Agnetha Jacobsdatter*, g. Valzo-
gen. 34. — *Augusta Jacobsdat-
ter*, g. Gladovius. 35. — Catha-
rina Gude Johansdatter, g.
Høyer, 60. — *Eberhard Jacob-
sen*, stud. 36. — *Friedrich Jac-
obsen*, Sp. Frederiksstad. 35.
— *Ingeborg Jacobsdatter*, g.
Lobedantz. 35. — **Jacob Jacob-
sen sen., Generalsuperintendent.**
30, 31, 32. — **Jacob Jacobsen
jun., Generalsuperintendent.** 32.
34. — *Jacob Jacobsen*, 35. —
Jacob Jacobsen, Archidiacon
Mildsted, 36. — *Johann Adolph
Jacobsen*, Archidiakon Ham-
burg. 33. — *Johann Adolph Ja-
cobsen*, 35. — Johann Chri-
stian, Sp. Løjt., 60. — *Johan-
nes Jacobsen*, Sp. Steinbeck.
34. — *Jørgen (Georgius) Jac-
obsen*, Sp. Poppenbøll. 33. —
*Maria (Anna Marie) Jacobsdat-
ter*, g. Becker. 34. — *Maria Do-
rothea Jacobsdatter*, g. Holmer.
35, 39. — *Peter Jacobsen*, Sp.
Witzworth. 34. — *Philip Ja-
cobsen*, Diakon Lunden. 33. —
Ulrich Jacobsen. 34.
- Falck, Fredrikke, g. Anfindson. 108.
- Feddersen, Dorothea Frederiksdat-
ter, g. Zimmermann. 58.
- Felde, Albertus zum*, Prof. Sp. St.
Nik. K. Kiel. 41. — Heino zum,
Sekretær. 41.
- Felden, Christian Burchard v.*,
Landrentemester Oldenb.-Del-
menhorst. 52.
- Fenger, Johannes Ferdinand*, Sp.
Høje Taastrup. 83. — Rasmus,
Sp. V. Frelsers K. Kbh. 83.
- Ferchel, Charlotte, g. Manderer.
88.
- Fischer, Anna Christine, g. Lund.
74.
- Fobbe, Daniel*, Kåmmersekretær.
32.
- Folkbert, Biskop. 2.**
- Forster, Anna Margrethe*, g. Mu-
sæus. 39. — Johann Melchior,
Raadmand Erfurt, 38. — *Mar-
tha Justina*, g. Niemann. 38.
- Forthen, Anna Juliane Adamsdat-
ter, g. Sirichius. 56.
- Francke, Louise Henriette Sophi-
e Margrethe*, g. Asschenfeldt. 79.
- Frauen, Anna*, g. Hudemann. 48.
— Marx, Kirchspielvogt. 49.

- Frechland, Achtonia Frederikke, g. Balslev.* 82. — *Jens Hansen, Sp. Søllerød.* 82.
- Frederik, Biskop.** 7. — **Prins, Biskop.** 21, 22. — **II, Konge af Danmark.** 22, 23, 24. — **Hertug,** 23. — I, Konge af Danmark. 16, 17, 18, 19, 21. — Hertug. 31. — III, Konge af Danmark. 43, 45. — IV, Konge af Danmark. 56, 58. — VI, Konge af Danmark. 69, 70.
- Freyberg, Wilhelmine v.* 90.
- Fries, Johanne Catharina de, g. Tadey.* 109.
- Friis, Bernhard, Raadmand Lübeck.* 38. — *Catharina, se Elisabeth Friis.* — *Elisabeth (Catharina), g. Niemann.* 38.
- Gaarder, Karen Sophie, g. Tetens.* 104. — *Ole, Kaptein.* 104. — *Ursilla Marie, g. Rynning.* 104, 105.
- Gabain, George Gaspard Matthieu, Ref. Pr. Altona.* 72
- Geerkens, Johann Michelsen, Dia-kon St. Nik. K. Flensborg.* 59. — *Michel, Sp. St. Nikolai K. Flensborg.* 59.
- Gerhard, Ærkebiskop Bremen.* 9. — *Greve.* 9. — *Hertug.* 14. — *Greve.* 15.
- Gert, Greve.* 12.
- Gertrude ... , g. Eitzen.* 30.
- Gertsøn, Werner Grøen, Grosser. Stockholm,* 62.
- Giese, Maria Elisabeth, g. Zeller.* 42.
- Giselbert, Biskop Halberstadt.* 12.
- Gladovius, Hinrich, Archidiakon Slesvig Domk.* 35.
- Glæss, Bertha Wilhelmine Mathilde, g. Nielsen.* 76.
- Godt, August Christian Wilhelm,* 86. — **Bertel Petersen, General-superintendent.** 85, 86, 87. — *Bertha, g. Berend.* 86. — *Gerhardt Adolph, Arkitekt.* 87. — *Hans Christian, Gaardejer.* 85. — *Hans Christian Thomas, stud. phil.* 86. — *Heinrich Ludwig.* 87. *Johann Wilhelm Peter, Prof. Lübeck.* 87. — *Karl Georg, Overpostsekr. Schwar-tau.* 87. — *Oelgardt Charlotte.* 87.
- Goppret, Catharina, g. Zinck.* 55.
- Gorges, Catharina, se Gorthens.*
- Gorrison, Helena Margaretha, g. Momsen.* 74.
- Gorthens, Catharina, g. Berndes.* 32.
- Grave, Johannes, Borger Hamburg.* 51. — *Margrethe, g. v. Stöcken.* 51.
- Gregor de Crescentia, Legat.* 8.
- Greta ... , g. Wulff.* 15.
- Grossius, Christian, Superintendent Colberg.* 52.
- Grote, Christopher, Amtskriver Bergedorf.* 34.
- Grove, Gerhard, Sp. Gjerslev.* 108.
- Grundtvig, N. F. S., Pr. Vartov, Kbh.* 107.
- Grüner, Gustav, Proprietær.* 103. *Julie Wilhelmine Caroline, g. Krog-Meyer.* 102.
- Gräff, Carl, Ingeniørgeograf.* 76.
- Grøen, Elisabeth, g. Conradi.* 62.
- Gude, Abel, g. von Stöcken.* 50.
- Guido, Kardinal.* 10.
- Gunner, Biskop.** 4. 5.
- Gustav Vasa, Svensk Konge.* 23.
- Gørtz, Baron.* 61.
- Haarik, Biskop, se Ored.*
- Haeseler, Dorothea, g. v. Axen,* 62.
- Hahn, Catharina Ottosdatter.* 27. — *Otto, Tysk Adelsmand.* 27.
- Hals, Jens Andersen, Prof. Rektor Odense.* 47.
- Hammerich, Sophie Frederikke, g. Boesen.* 81.
- Hans, Dansk Konge.* 16. — *Hertug.* 21, 22. — *Prins.* 26.
- Hansdatter, Christina, g. Buch-holtz,* 60.
- Hansen, Anna Catharine Helene, g. Grove.* 108. — *Anna Margrethe, g. Walther.* 109. — *Anna Marie, g. Skau.* 100. — *Carl Ernst Johannes, Fysicus Haderslev.* 89. — *Cathinca, g. Ahlmann.* 110. — *Christian, Smed Tandslet.* 105. — *Christian, Herredsfoged Broager.* 108. — *Christine Ulrica Güntherrine, g. Christensen.* 112. — *Elsabe Marie Elise, g. Balslev.* 76. — *Georgine Dorothea Amalie, g. Nielsen.* 76. — *Hans Nikolai, Sp. Kappel.* 88. — *Helene, g. Witzke.* 109. — *Henriette Botilla Agnese,* 77. — **Jep, Superintendent.** 76. — *Johanne Cathrine, g. Tetens.* 104. — *Johanne Ernestine Elisabeth, g.*

- Petersen. 89. — *Justus Henrik*, Grosserer Kristiania. 108.
- Jørgen, Biskop, Als-Ærø. 105.** — *Jørgen*, Oberst Kbh. 109. — *Lucie*, g. Bruhn. 109. — *Martha Maria*, g. Bodum. 103. — *Peter*, Gaardmand, Sdr. Ønlev. 76. — *Peter*, Sp. Sdr.-Nr. Kongerslev-Komdrup. 79. — *Rudolph Georg*. 77. — *Salome*, g. Danckwerdt & Becker. 34. — *Sophie*, g. Tadey. 109. — *Sophie Christiane Johanne Dorothea* g. Kaftan. 88. — *Sophus*, Forpagter. 108. — *Stephan Tetens*, Grosserer Kristiania. 109.
- Hansen-Biehl, Anne Marie, g. Petersen. 89.
- Harald, Biskop, se Ored. — **Biskop, 1.** — Blaatand, Dansk Konge. 2. — Kesja, Dansk Tronprædent, 5.
- Hared, Biskop, se Ored.
- Harig, Biskop, se Ored, Anmærk.
- Harms, Claus, Sp. Kiel. 70.
- Hartvig, Ærkebiskop Hamburg-Bremen. 8.
- Hecklauer, Dorothea Johansdatter, g. Walter, 51.
- Hedvig*, Prinsesse. 26.
- Hee, Caroline Frederikke, g. Baggesen. 83.
- Heerforth, se Portuan.
- Heicksen, Marie (Marine) Janicksdatter, g. Schmidt. 31.
- Hein, Alhed Maria, g. Schwartz, 54.
- Hellembert, Biskop, 11, 12.**
- Henrichsdatter, Elisabeth, g. Vahrenholdt, 36.
- Henrik, Biskop, se Ored, Anmærk. — Slaverfyrste, 5. — VI, Tysk Kejser, 7. — **Biskop, 13.** — Greve. 14, 15. — *Julius*, Hertug, 24.
- Hensler, Margaretha Dorothea, g. Heyck. 74.
- Herman, Biskop. 6.**
- Herzbruch, Johann Carl Julius, Holstensk Generalsuperintendent. 73.
- Hess, Johannes (Johan, Hans, Jens), Biskop, se Skondelev.
- Hetling, Jobst Wilhelm*, Kbm. Hamburg. 62.
- Heyck, Christian Wilhelm, Læge. 74. — *Johann Wilhelm Hinrich*, Læge Altona. 74.
- Heyne, Christian Gottlob, Overbibliothekar Göttingen, 65. — *Mariane Louise Charlotte*, g. Reuss. 65.
- Hinrichsen, Charlotte Christiane Louise, g. Petersen. 86.
- Hinsch, Magdalena, g. von Axen. 62.
- Hintze, Johann, Bygmester Heide. 50. — *Margrethe Johansdatter*, g. Alard. 50.
- Hjortkjær, Christen Christensen, Stiftsprovst Haderslev. 93, 111.**
- Hoffmeyer, Henrik, Stiftsprovst Kbh. 83.
- Holch, Margrethe, g. Budde. 105.
- Holmer*, ... *Martinsdatter*, g. Niemann. 39. — *Jørgen*, Raadmand Slesvig. 35. — *Jørgen*, Rente-mester Slesvig. 37. — *Marie Elisabeth Jørgensdatter*, g. Reinboth. 37, 41. — *Morten Jørgensen*, Sp. Husum. 35, 39.
- Holst, Dorothea Johansdatter, g. Geerkens, 59.
- Holtermann, Marcus Frederik Bang, Kaptein. 83. — *Sophie Louise Caroline*, g. Boesen. 83.
- Hored, Biskop, se Ored.
- Hovet, Margaretha, g. Gertsøn, 62.
- Hudemann*, ... *Johansdatter*, g. Willichius, 48. — ... , g. Lackmann. 49. — *Christine Johansdatter*, g. Pincier. 49. — *Dorothea Johansdatter*, g. Christiani. 49. — *Frederik Christian Johanssen*, Premierløjtnant. 48. — *Heinrich*, Sp. Wewelsfleth, 48. — *Heinrich*, Sp. Wewelsfleth, 49. — *Heinrich Johannsen*, Dansk Raad. 48. — **Johann, Generalsuperintendent. 48.** *Nicolai*. 48. — *Wilhelm Johannsen*, Raadm. Krempe. 48.
- Hussen, Elisabeth von*, g. Embs. 21. — **Tilemann von, Biskop. 20, 21.**
- Højelse, Peder Andersen*, Rektor Nykjøbing F. 46.
- Høy, Christiane*, g. Westergaard. 100. — *Christen Jensen* (Husted), Konsul Ringkjøbing. 100.
- Høyer, Andreas, Sp. Karlum. 58. — **Andreas Andreassen, Generalsuperintendent. 58.** — *Andreas Andresen*, Sp. Kaltenkirchen. 59. — *Andreas Tygesen*, Provst, Sp. Itzehoe. 44. — *Anna Maria Andreasdatter*, g. Thomsen. 60. — *Anna Maria Andreasdat-*

- ter, g. Buchholtz. 60. — *Beata Augusta Andreasdatter*. 60. — *Birgitte Margrethe Andreasdatter*, g. Ambders. 60. — *Bri-gitta Christina Andreasdatter*, g. Jaspersen. 60. — *Catharina Dorothea Andreasdatter*, g. Moller. 59. — *Dorothea Magdalena Andreasdatter*, g. Bennick. 59. — *Erich Christian Andresen*. 60. — *Georg Friedrich Andresen*. 59. — *Henning Dethlef Andresen*, Stiftsfoged Hacksted. 60. — *Johann Christian Andresen*, Løjtnant. 59. — *Johann Christian Johannsen*, Sp. Sattrup. 60. — *Johannes Andresen*, Sp. Karlum. 60. — *Maria Elisabeth Andreasdatter*, g. Høyer. 60. — *Metta Christina Andreasdatter*, 59. — *Metta Christina Nielsdatter*, g. Høyer & Geerkens. 59. — *Nicolaus Andresen*, Diakon St. Johs. K. Flensborg. 59. — *Nicolaus (Nicolaï) Andresen Høyer*, Sp. Klægsbøl. 59, 60. — Tycho Suno, Sp. Burkal. 44.
- Ingeborg, Fransk Dronning. 8.
Innocens VI, Pave. 13. — VIII, Pave. 17.
Irgens, Ane Engelke, g. Rynning. 105.
Isabella af Burgund. 19.
Isernhagen, Anna, g. Wincler. 38. — Peter, Raadm. Lübeck. 38.
Ivers, Elta, g. Cypræus. 30. — Wake, 30.
Iversen, Else Marie, g. Carstens. 92.
- Jacob, Biskop. 10.** — VI (I) Konge af Skotland og England. 24.
Jacobsen, Fritz Peter, Oberstløjtnant. 96. — *Hulda Fritze Anna*, g. Balslev. 96. — Johannes Christian, Prof. theol. Kbh. 91.
Jansen, Margrethe Christine, g. Albertz. 109.
Janus, Christian Friedrich, Advokat Torgau. 47. — Jacob, Dansk Livmedicus. 47.
Jasper, Christian Friedrich, Regeringsadvokat Slesvig. 71. — Joachim, Skrædder Husum. 71.
Jaspersen, Jasper, Raadm. Flensborg. 60. — Jasper, Kbm. Flensborg. 60.
- Jepsen, Hans, Amtsforvalter Sønderborg. 44. — *Johann*, Provst, Sp. St. Maria K. Rendsburg. 44.
Jensen, Andreas, Sp. St. Peders K. Slagelse. 47. — Caroline g. Petersen. 99. — *Charlotte Sophie*, g. Nielsen. 76. — *Christine*, g. Olesen. 97. — Johann Friedrich, Regeringsadvokat Glücksadt. 76. — Volquard, Superintendent, se Jonas.
Jessen, Lucie, g. Schwensen. 108.
Jetens, Margrethe, g. Ivers. 30.
Joachim Frederik, Kurfyrste af Brandenburg. 25.
Johan, Greve. 9. — Greve. 12. — Greve af Oldenburg-Delehorst. 12. — XXII, Pave. 11.
Johann Adolph, Hertug. 23, 30, 31, 32. — *Frederik*, Biskop af Lübeck. 24. — VII Sigismund, Hertug af Mecklenb.-Schwerin. 23.
Johannes, Biskop. 9. — Biskop Ratburg. 19.
Johannessen, Arne Jens Andreas, Overlæge Diakonissestift. Kbh. 92. — Hans Christian, Vice-skoleinspektør Kbh. 92.
Johansdatter, Marie, g. Riisbrigh, 46.
Jonas, Justus. 20. — **Volquard, Superintendent. 27.**
Julius II, Pave. 18.
Jügert, Friedrich, Etatsraad. 37. — *Friedrich Heinrich*, Hofraad Gottorp. 37.
Jørgensdatter, Agnete, g. Fabricius. 32.
Jørgensen, Botilla, g. Hansen. 76. — Sindet, g. Bossen. 77.
- Kaftan, Agnes Martine Röschen*, Sekretær Berlin. 89. — *Anna Erika Helena*. 89. — *Elisabeth Christine Sophie Alexandra*. 89.
Martin Heinrich, Sp. Løjt. 87. — *Max Nicolai Wilhelm Julius*, Stadtrat Flensborg. 88. — **Theodor Christian Heinrich, Generalsuperintendent. 87, 88, 89.**
Kalundt, Wolf (Wolfgang), Amtsskriver Aabenraa. 30.
Karl IX, Konge af Sverrig. 23.
Kastrup, Asmus Siegfried, Bogtrykker Flensborg. 108. — *Caroline Adolphine Nathalie*, g. Hansen. 108.
Keilhau, Balthasar, Sp. Horst. 103.

- *Johann David Bertram*, Sp. Biri. 103.
- Keith, George. Jarl. 24.
- Kier, Friederikke, g. Hansen. 89.
- Klein, Henriette Christine Sophie. g. Walther. 109.
- Klinck, Marie Christine, g. Reh-hoff. 84.
- Klotz, *Agnetha Stephansdatter*, g. Høyer. 44. — *Barbara Stephansdatter*, 44. — *Cajus Johannes Stephansen*, Legationssekretær. 45. — *Christiana Stephansdatter*, g. Jebsen. 44. — Maria Aleksandersdatter, g. v. Rehefeld. 45. — *Sophia Stephansdatter*, g. Michelsen. 45. — *Stephan*, Sp. Lipstadt. 42. — **Stephan Stephansen**, **Generalsuperintendent**. 42, 45. — *Stephan Stephansen*, Landskriver, Ditmarsken. 45.
- Klüwer*, *Apollonia*, g. Alard. 50. — Claus, Raadm. Krempe. 50.
- Knebel*, *Charlotte Friederikke*, g. Reuss. 65. — Wilhelm Friedrich, Hofgerichtsassessor Stuttgart. 65.
- Knud den Store, Dansk Konge. 3. — den Hellige, Dansk Konge. 4. — Lavard, Hertug. 5. — VI, Dansk Konge. 7. — V Magnussøn, Dansk Konge. 7.
- Kobbersmed, Nikolai, Raadm. Slesvig. 30.
- Koch*, *Anna*, g. Johannessen. 92. — *Anna Emilie*. 92. — *Christian*, stud. th. 92. — Christian Frederik, Stiftsprovst Ribe 91. — *Koch*, *Christian Frederik*. 91. — **Peter Gabriel**, **Biskop De Sønderjydske Landsdele**. 91, 97.
- Kogelwitt**, **Theoderik**, **Biskop**. 13.
- Kopperholdt, Helena Christina g. Bartelsen. 85.
- Kraft*, *Ole*, Prof. Rektor Odense. 72. — Ole, Kbm., Skipper. 72.
- Krahe*, *Christopher*, Provst Haderslev. 47.
- Krog, Inger Marie, g. Meyer. 101.
- Krog-Meyer*, *Christian Frederik Carl Emil August*, Sp. Nidløse. 103. — *Frederik Christian*, Proprietær. 102. — *Hans Wexels*, Sp. Snoldelev-Tune. 102. — *Hedevig Elisabeth*, g. Beck. 102. — *Lovise Augusta*. 103. — *Marie Margrethe*. 103. — **Peter**, **Biskop Als-Ærø**. 101.
- Kruckenbergh, Franz Friedrich, Kbm. Hamburg. 72. — *Friedrich Wilhelm*, Cancellist Hamburg. 72. — Friedericke Elisabeth, g. Seippel. 72.
- Kuhlmann, . . ., Godsejer. 78. — *Johanne Dorothea Henriette*, g. Eckermann. 78.
- Kulle, Sunte, Adelsmand. 15.
- Kühns, Carl Friedrich August. 88. — *Gottfried Ludolph Joachim*. 88.
- Küster*, *Catharina Hinrichsdatter*, g. Reinboth. 36. — Hinrich, Dr. med. 36.
- Kønig, Henrich, Svensk Kommissær, Hamburg. 62. — *Maria Eleonora*, g. Conradi. 62.
- Lackmann*, *Nicolaus*, Diakon We-welsfleth. 49.
- Lange, Hartwig, Sp. Hemme, 50. — *Hartwig Hartwigsen*, Sp. Borsfleth. 50.
- Langemach*, *Lambert*, Diakon St. Jac. K. Hamburg. 33.
- Larsdatter, Karen, g. Kraft. 72.
- Larsen*, *Ane Sophie*, g. Olesen. 98. — Rasmus, Pakmester. 98.
- Lawaetz, Heinrich Peter Friedrich, Kbm. 74. — *Marie Ernestine Wilhelmine*, g. Callisen. 74.
- Lederer, Carl Friedrich, Dr. med. 70. — *Frederica Caroline*, g. Kraft. 72. — *Louise Dorothea*, g. Adler. 70. — Pauline, g. Lillienskjold. 71.
- Lejonhufvud, Margrethe, Svensk Dronning. 23.
- Lente*, *Margrethe Hedevig*, g. v. Støcken. 52.
- Lillienskjold*, *Elisabeth* v. g. Adler. 71. — Peter Carl, Kapteinløjtnant. 71.
- Litle, Tym, Adelsmand. 10.
- Lobedantz, Mathias, Sp. Katharinenherd. 35. — *Mathias Mathiesen*, Sp. Burg, Femern. 35.
- Lorck*, *Dorothea Maria*, g. Adler. 70. — Josias Jessen, Sp. Frederiks Tyske K. Kbh. 70.
- Lorenzdatter*, *Anna*, g. Brandt. 46.
- Lorenzen, Lorenz, Raadm. Sønderborg. 46.
- Louise, Dansk Dronning. 56.
- Lucht, Henrik v. d., Adelsmand. 18. — Johann, Kannik Slesvig. 27.
- Ludvig VI, Kurfyrste af Pfalz. 23.
- Lund*, *Birgitte Elisabeth* g. Calli-

- sen. 74. — Marie, g. Owesen. 109. — Thomas, Provst, Sp. Dronninglund. 74.
- Lütke mann, Samuel, Provst, Sp. Malchim. 42. — *Timotheus*, Generalsuperintendent Greifswald. 42.
- Lütken, *Otto Frederik*, Sp. Idom-R. 99. — Vilhelm, Sp. Simmerbølle. 99.
- Lykke, Peder, Ærkebiskop Lund. 14, 15.
- Løsebeck, *Bernhard*, Sp. Trittau, 52.
- Madsen, Vilhelmine Dorothea, g. Orlamundt. 80.
- Magnus Smek, Svensk Konge. 13.
- Manderer, Andreas, Overtoldinsp. Steinburg. 88. — *Elisabeth*, g. Kaftan. 88.
- Marcus, Biskop. 1.**
- Margrethe, Dansk Dronning. 13.
- Maria af Pfalz*, Hertuginde af Sødermanland. 23. — ... g. Tode og Klotz. 44. — Stuart, Skotsk Dronning. 24.
- Marsvin, Ellen Jørgensdatter, g. Munk. 26.
- Martensen, H. L., Biskop. 104.
- Meiger, Anna Hansdatter, g. Petersen. 32.
- Meinert, Martha Helene, g. Fenger. 83.
- Mejsen, Ane, g. Westergaard. 99.
- Melanchton, Philip, Reformator. 28.
- Meldal, Else Sophie, g. Gaarder. 101.
- Meyer, Niels, Major. 101.
- Michaëlis, Christian, Superintendent Rostock. 45. — Gregorius, se Michelsen.
- Michelsen, Gregers*, Generalsuperintendent Oldenburg. 45.
- Moes, Catharina, g. Küster, 36.
- Moller, Frands Olesen, Provst, Sp. Maria K. Flensborg. 59. — Olaus, Sp. Nik. K. Flensborg. 59.
- Monsen, Emilie*, g. Callisen. 74. — Fedder, Kbm. Flensborg. 74.
- Monrad, D. G., Biskop Loll.-Falst. 106.
- Muhle, Diedrich, Kbm. Bremen. 40.
- Margretha*, g. zum Felde. 41.
- Muhlius, Carl Friedrich*, stud. 41. — *Friedrich Gabriel*, Kirkeraad. 41. — **Henrich, Generalsuperintendent. 40, 54.** — *Hinrich*, Kammerraad. 41. — *Johann Ludwig*, Kammerpræsident. 41. — *Johannes Daniel Henrik*, stud. 41.
- Mumsen, Vilhelmine Augusta Amalie, g. Kaftan. 87.
- Munk, Kirstine Ludvigsdatter*, Dansk Dronning. 26. — Ludvig Ludvigsen, Adelsmand. 26.
- Musæus, ... , Sp. Langenwiesen. 39. — *Johann*, Prof. Jena. 39.
- Muus, Jacob Nielsen*, Provst, Sp. Stenløse-V. 57. — Niels Jacobsen, Res. Kpl. Kerteminde-D. 57.
- Muusmann, Magdalene, g. Eilshou. 77.
- Müller, ... , Stiftsforvalter Liegnitz. 67. — *Caroline Elisabeth*, g. Struense. (v. Carlsbach). 67. — Sophie Amalie, g. Lorck. 70. — Ursula, g. Clausen. 45.
- Münster, Anna Berendsdatter v., g. Rechel. 34. — Elisabeth, g. Conradi. 61.
- Münter, ... , g. ... 16.
- Møller, Catharina, g. Salomon. 80. — Elisabeth Christiane Alvina, g. Wandel. 99.
- Naamansdatter, Margaretha*, g. Hudemann. 49.
- Nanne, Anna Agnethe Clausdatter*, g. Fabricius. 33. — Claus, Borgmester Lunden. 33.
- Naur, Elias, Konrektor Odense. 47.
- Neander, Erika Hedvig Charlotte, g. Lederer. 70.
- Neelsen, Hans Friedrich*, Provst, Sp. Altona. 85. — Jürgen, Landmand Seedorf. 85.
- Negelein, Catharina Elisabeth Georgine v. g. Schmidt. 79.
- Niels, Dansk Konge. 5. — **Biskop, 8.** — **Biskop. 10.**
- Nielsen, Adolph Gottfried Heinrich*, Diakon Oldesloe. 76. — Anton Marius, Provst, Sp. Ensted. 93. — *Jes*, Gaardm. Kas sø, 77. — *Johanne Erika Andreasine*, g. Boesen. 82. — *Magdalene Louise Dorothea*, g. Gräff. 76. — Mathias, Raadm. Rendsburg. 75. — **Nicolaus Johann Ernst, Superintendent. 75, 78.** — Niels, Smed Kasø. 77.
- Niemann, ... , Kbm. Lübeck. 38. — *Christian Albert*, Raadm. Lübeck. 39. — *Friederica Emilia*. 29. — *Johann Sebastian*, Dia-

- kon Witzworth. 38. — **Sebastian, Generalsuperintendent. 38.**
 Nikolai, Biskop, se Niels. — Greve, 14.
 Nissen, Anna Christine, g. Frechland. 82. — Inger Maria, g. Nielsen. 77. — **Jørgen, Provst Haderslev. 93.** — Silia, g. Clausen. 56.
 Nørballe, Hanne Jacobine, g. Skov. 96.
- Occo, Biskop, se Ricco. — **Biskop, 6.**
 Odinkar, Biskop Ribe. 3.
 Oehlers, . . ., Kantor Preetz. 80. — *Anna Caroline*, g. Schmidt. 80.
 Oetinger, Ferdinand Christoph, Prof. Tübingen. 64. — *Rosina Dorothea*, g. Reuss. 64.
 Ohlsen, Hans Christoph, Godsejer Søgaard. 79. — *Hans Christopher*, Godsejer Laigaard. 79.
 Olesen, Andreas, Styrmænd. 99. — *Anna*, g. Lütken. 99. — *Ellen*, g. Petersen. 99. — *Georges Williams*, Redaktør. 99. — *Johanne (Tonny)* g. Eriksen. 99. — *Margrethe*. 99. — *Marie*, g. Wandel. 99. — **Oluf Kirstein Peter, Biskop, Ribe. 93, 97.** — *Paul*, Sp. Sdr. Omme. 99. — Vagn, Lærer Aalborg. 97.
 Oluf Kesja, Tronprætendent. 5.
Ored, Biskop. 1.
Orlamundt, Carl Wilhelm, Læge Lyngby. 79. — Frederik Carl, Toldskriver Kbh. 80.
 Ostertag, Susanna Regina, g. Reuss. 63.
 Otte, Catharina Clausdatter, g. Bernhardinus. 49.
 Otto I, Tysk Kejser. 1. — IV, Tysk Kejser. 8. — **Biskop Slesvig. 9. Anmærkn.**
Owesen, Anna Frederikke Adelaide, g. Hansen. 109. — Claus, Oberst. 109.
 Paulsen, Kr. Prof. Kiel. 106.
- Pauly, Friedrich Seestern*, Amtmand Schwartzbeck. 70. — Georg Friedrich, Godsejer Bossee. 70.
 Peter den Store, Russisk Kejser. 57.
 Petersen, Andreas, Sp. Bjert. 82. — *Anna Helene*, g. Eismann. 90. — Anna Marie, g. Witzke. 109. — *Carl Ernst Johann*, Prof. Kiel. 89. — *Charlotte Margrethe*, g. Ramin. 90. — *Christiane Amalie*, g. Boesen. 82. — *Christiane Caroline Louise*, g. Godt. 86. — *Emma Mathilde*, g. Blume. 90. — *Frieda Johanne Mathilde*. 90. — *Gertrud Mathilde*, g. Dittmann. 90. — *Heinrich Emil*, Kbm. Richling. 90. — Jens Peter, Murermeister. 99. — *Jens Viggo Emil*, Konservator. 99. — *Joachim*, Hofraad Augustenborg. 86. — Jørgen, Provst, Sp. Tønder. 32. — Jørgen, Provst, Sp. Tønder. 32. — *Margaretha Catharina*, g. Wedderkop. 42. — *Maria Charlotte Helene*. 90. — *Marie Elisabeth Ernestine*, g. Albertz. 109. — *Peter*, Diakon Koldenbüttel. 42. — *Peter*, Sp. Burkal. 72. — Peter Friedrich, Kbm. Flensborg. 89. — **Peter Friedrich, Generalsuperintendent. 89.** — *Peter Friedrich*, Apotheker Kiel. 89. — *Øllegaard*, g. Godt. 85.
 Peträus, Sophie Friedericke, g. Ohlsen. 79.
Philip, Hertug. 23, 32. — den Højmodige, Landgreve af Hessen. 23. — August, Fransk Konge. 8.
 Pincier, Christine, g. Cæsar. 31. — Hermann Ludvigsen, Kantor Lübeck. 49. — *Ludvig*, Hofraad Lübeck. 49.
 Plov (Sorte Plov), Herremænd. 5.
 Pogwisch, Benedikt, Adelsmand. 18. — **Ditlev (Dethlef), Biskop. 18.**
 de Ponton, Caroline Elise Marie, g. Kastrup. 108.
 Pontoppidan, Erik, Professor. 63.
 Poppo, Erkebiskop Trier. 2. — **Biskop. 2.**
Portuan, Agnetha Jensdatter (Heerforth), g. Brandt & Højelse. 46. — Jens, Tolder Nakskov. 46.
Prehn, Conrad, Sp. Lautereck. 85.
Prætorius, Anna Hieronymusdatter, g. Fabricius. 33. — *Elisabeth*, g. Fabricius. 34. — Hieronymus, Musicus Hamburg. 33. — Jacob, Hoforganist Hamburg. 34.
 Pulz, Katharina Joachimsdatter, g. Hudemann. 48.
- Quist, Christence Pedersdatter*, g. Muus. 57. — Peder Villadsen, Sp. Hjørlande. 58.

- Quistorp, Anna Christine, g. Schwollmann. 67.
- Ramin, . . ., Superintendent, Schkenditz. 90. — *Günther*, Organist. 90.
- Ramin, . . ., Organist. 90.
- Ramm, Peter, Sp. Marne. 50. — Stephan, Provst, Sp. Meldorf. 50.
- Randbøll, Anna Maria Kirstine, g. Petersen. 82.
- Ratolf, Biskop, se Rudolf.
- Raumer, Anna von, g. Hansen. 88.
- Rechel, Catharina Evertsdatter, g. Fabricius. 34. — Eberhard Hinrichsen, Raadm. Husum. 34.
- Rehefeld, Amalie (Emilia) Bonaventurasdatter v. g. Hals. 47. — **Bonaventura von, Generalsuperintendent. 45.** — Cai Julius Bonaventurasen von. Amtmand Tyskland. 47. — Catharina Magdalena Bonaventurasdatter v. g. Krahe. 47. — Dorothea Sophie Bonaventurasdatter v. g. Janus. 47. — Dorothea Anna Maria Bonaventurasdatter v. g. v. Corbey. 47. — Julius Bonaventurasen v. 46. — Martha Tobiasdatter v. g. Brandt. 47. — Rebecka Tobiasdatter v. g. Bruun. 47. — Sophia Elisabeth Bonaventurasdatter v. g. Brandt. 46. — Tobias von, Sp. Kitscher. 45.
- Rehloff, Constanze, g. Bartelsen. 85. — **Johann Andreas, Superintendent. 74, 84, 86.** — Johanna (Jenny) 85. — Julie Henriette Cæcilie, g. Neelsen. 85. — Philip Andreas, Sp. Broager. 84. — Rosa Emilie. 85. — Sophie Marie. 85. — Wilhelm Christian Friedrich. 85.
- Reimers, Dorothea Henriksdatter, g. Esmarch. 60.
- Reinboth, . . . Dr. med. 37. — Catharina Augusta Heinrichsdatter. g. Muhlius. 41. — Conrad, Senator Altenburg. 36. — Friedrich, Dr. jur. 37. — Hans Jürgen, Kirkecommissar. 37. — Heinrich Johannsen, Hofpræst Gottorp. 37, 41. — **Johannes, Generalsuperintendent. 36.** — Magdalena Sybilla, g. Jügert. 37.
- Resen, Hans Poulsen, Biskop Sjælland. 36.
- Reuss, August, Amtmand Horheim. 63. — August Christian, Overmedicinalraad Stuttgart. 65. — Charlotte Amalie, g. Storr. 64. — Christian Friedrich, Prof. Tübingen. 64. — Christiane Sophie Regina. 64. — Jeremias David, Overbibliothekar Göttingen. 64. — **Jeremias Frederik Augustsen, Generalsuperintendent. 63, 65.** — Regina Caroline. 64. — Sophia Carolina. 64.
- Reventlow, Anna Sophie, Dansk Dronning. 56. — Ditlev, Greve. 42.
- Ricco, Biskop. 5, 6.**
- Rickers, Claus, Borger Rendsburg. 57. — Johann Heinrich, Sp. Krempe. 57.
- Rieper, Friedericke Henriette, g. Lawaetz. 74.
- Riisbrigh, Anna Brodersdatter, g. Brandt. 46. — Broder Brodersen, Sp. Gislev-E. 46.
- Roggensack, Katharina g. Petersen. 90.
- Rodulf, Biskop, se Rudolf, 3. Anmærkn. 2.
- Rohleder, Vilhelmine Augusta, g. Holtermann. 83.
- Roloff, Ilse, g. zum Felde. 41.
- Romanow, Huset. 22.
- Rudolf, Biskop. 3.** — **Biskop. 4.**
- Rumohr, Ida, Adelsdame. 51.
- Rundt, Magdalene, g. Alard. 50.
- Runge, Catharina, g. Klotz. 44. — Johannes, Raadm. Rostock. 44.
- Rye, Olaf, General. 81.
- Rynning, Engelke Sophie, se Tents. — Mentz, Sp. Vinger-E. 105. — Sigvard Irgens (Friis), Sp. Vinger-E. 105.
- Räuber, Max, Fabrikant. 90. — Minnie, g. Petersen. 90.
- Røbye, Mariane Birgitte, g. Grøner. 00.
- Røtger, Charlotte Christine, g. Jensen. 76.
- Salomon, Adolph. Deput. Borger Kiel. 80. — Emma Henriette Adolphine, g. Schmidt. 80.
- Sandhagen, . . ., Etatsraad, 40. — . . ., Skolel. Berchteshusen. 39. — Anna Catharina. 40. — **Gaspar Hermann, Generalsuperintendent. 29.** — Johann Gabriel, Sp. St. Johs.K. Lüneburg. 40.
- Sass, Archidiacon Haderslev. 46.
- Scharling, Carl Immanuel, Stiftsprovst Ribe. 111.**
- Scheel, Clara Dorothea. 79.

- Schierhorns, *Anna Barbara*, g. Sandhagen. 40.
- Schiern, *Sophia Magdalena*, g. Clausen. 77.
- Schiffmann, *Friedericke Ulrikke Louise*, g. Stemann. 70.
- Schiøtt, *Marie Christine*, g. Boesen. 80.
- Schmid, ... Kbm. Schluns. 33. — *Anna*, g. Fabricius. 33.
- Schmidt, *Anne Cathrine Jørgensdatter*, g. Hansen. 105. — *Georg Carl Wilhelm*, Sp. Grundtoft. 80. — *Jacob*, Toldforvalter Rendsburg. 31. — *Johann Georg*, Sp. Schönfeldt. 79. — *Ludwig Carl Friedrich*, Sp. Neuenkirchen. 80. — *Marie Juliane Magdalene*, g. Asschenfeldt. 79.
- Schrader, *Provst*, Sp. Tønder. 62.
- Schrøder, *Bernhard*, Diakon St. Jac. K. Hamburg. 33. — *Elisabeth Bernhardttdatter*, g. Fabricius. 33. — *Katharina Hermansdatter*, g. Cracow. 37.
- Schultz-Lorentzen, *Provst*. 93.
- Schultze, *Johanne Elise*, g. Adler. 68.
- Schumacher, *Abigail*, g. Fabricius. 34. — *Ernst Friedrich*, Diakon Broager. 88. — *Frieda*, g. Kühns & Kaftan. 88. — *Wilhelm*. 34.
- Schwartz, *Jacob*, Sp. Waldau. 52. — *Josva Jacob Josvasen*, Major. 54. — *Josva Jacobsen, Generalsuperintendent*. 40, 52, 58. — *Niels Josvasen*, Overhofretsassessor. 54.
- Schwenck, *Caspar*, Byskriver Flensborg. 45.
- Schwensen, *Anna Margrethe*, g. Hansen. 108. — *Christian*, Sp. Hørup. 108.
- Schwollmann, *Theophilus Christian*, Sp. Slesvig Domk. 67. — *Wilhelm Aleksander*, *Provst*, Sp. Friedrichsberg K. Slesvig. 67.
- Schäffer, *Marie Johanne Christine*, g. Drewes. 75.
- Scrifer, *Elisabeth*, g. Muhlius. 41. — *Michael Hinrich*, Raadm. Kiel. 41.
- See, **Heinrich v. d., Biskop**. 13, 14, 15.
- Seippel, *Friedericke Emilie (Emmi)*, g. Adler. 72. — *Georg Philipp*. 72.
- Selmer, *Maria Hedwig*, se Ulrich. — *Martin Ulrichsen*, Skipper Flensborg. 56. — *Mette Ulrikke Martinsdatter*, g. Clausen. 56.
- Severus, *Catharina Nicolausdatter*, g. Wildschütz & Schwartz. 54.
- Sibbesen, *Broderus*, Sp. Koldenbüttel. 42. — *Peter*, Diakon Lunden. 42.
- Sigvard, Biskop**. 3.
- Siricius, Anna Louise (Ludovica) Catharina Michaelsdatter*, g. Dasow. 56. — *Michael*, Prof. Rostock. 56.
- Sivard, Biskop**. 4.
- Skau, Carl Marius*, Sagfører Roskilde. 100. — *Mogens*, Propr. Ysleholm. 100.
- Skondelev, Johannes (Hans, Jens, Johann), Biskop**. 13, 14, 15.
- Skov, Hanne Jacobine Nørballe*, g. Balslev. 96. — *Poul Nielsen*, Lærer Odense. 96.
- Smith, Christine*, g. Høy. 100.
- Sophia af Pommern*, Dansk Dronning. 21. — *Prinsesse*. 23. — af Mecklenburg, Dansk Dronning, 23, 24. — *Amalie*, Dansk Dronning. 46.
- Sovenbroder, Enevold, Biskop**. 16, 17.
- Spanhaken, Margaretha Gerhardi*, g. Ramm. 50.
- Sperling, Anna Jacobsdatter*, g. Fabricius. 35. — *Jacob Hansen*, Stiftsprovst Odense. 35. — *Paul*, Prof. Hamburg. 36. — *Paul Paulsen*, Prof. Kiel. 36.
- Spreckelsen, Elisabeth v.*, g. v. Eitzen. 28.
- Stauber, Salome*, g. Niemann. 38.
- Stavenovius, Anna*, g. Reinboth. 36. *Joachim*, Kbm. Rostock. 36.
- Stavenow, Johannes*, Sp. Bützow, 37.
- Steinhusen, Cornelius*, Raadm. Flensborg. 50. — *Margrethe Corneliusdatter*, g. Alard. 50.
- Stemann, Georg Christian*, Kammerherre. 70. — *Justus Valentinus*, Generalsuperintendent Holsten. 54. — *Karoline Juliane*, g. Pauly. 70.
- Stollberg, Balthasar*, Prof. Wittenberg. 56.
- Storr, Gottlob Christian*, Prof. Overhofpræst Stuttgart. 64. — *Johann Christian*, Stiftspræst Stuttgart. 64.

- Stovemann, Dietrich, Kantor Slesvig. 17.
- Stricker, Antoinette Charlotte, g. Eschen. 71.
- Stronckmann, Ingeburg*, g. Fabricius. 34. — Nikolai, Medicus Slesvig. 34.
- Struense, Adam, Generalsuperintendent.** 65, 68. — *Carl August*, adl. v. *Carlsbach*, Preuss. Statsminister. 66. — *Gotthilf Christian.* 67. — *Gotthilf Christoph.* Bankdirektør Elbing. 67. — *Johann Friedrich*, Dansk Rigs greve. 67. — *Johanne Henriette.* 67. — Lorenz, Dugmager Neu-Ruppin. 65. — *Maria Dorothea*, g. Schwoilmann. 67. — *Samuel*, Superintendent Brandenburg. 66. — *Samuel Adam*, Overretssekr. Gottorp. 67. — *Sophie Elisabeth*, g. Struense. 66.
- Struwe, Louise Laura Gustave*, g. Schumacher. 88.
- Støcken, ... *Christiansdatter v.* 52. — *Anna Catharina v.* g. v. Felden. 52. — **Christian Heinrichsen v., Generalsuperintendent.** 50, 53, 54. — *Friedrich Gerhard Christiansen v.*, Landfoged Oldenburg. 52. — *Hans Heinrich v.*, Etatsraad. 52. — *Heinrich v.*, Toldkasserer Rendsburg. 50. — *Heinrich Christiansen v.* Provst, Sp. Rendsburg. 52.
- Sunesen, Andreas, Ærkebiskop Lund. 7 flg., 8.
- Swane, Mette Jensdatter, g. Jensen. 47.
- Svend Tveskjæg, Dansk Konge. 2, 3. — Æstridsen, Dansk Konge. 3.
- Swane, Hans, Biskop Sjælland. 43 flg.
- Sühling, Anna Catharina*, g. Høyer. 59. — Dethlef. 59.
- Süneksen, Catharina Margaretha, g. Jasper. 71.
- Søgaard, Anna Catharina, g. Beck. 102.
- Søffrensen, Nicolaus, Provst, Sp. Malmø. 54.
- Søltøft, Marie, g. Balslev. 95, 96.
- Sørensen, Frederikke Augusta, g. Ammundsen. 94.
- Tadey, Hermann Heinrich, Kbm. Slesvig. 109. — *Johann Heinrich*, Læge Augustenborg. 109.
- Tagesen, Ivar, Herremand. 10.
- Tetens, Engelke Sophie Rynning*, g. Tetens. 104. — H. W., Provst, Sp. Hodde-T. 93. Jacob, Konrektor Viborg. 103. — Peder Jacobsen, Biskop Viborg. 104. — *Peter Jacobsen*, Stiftamt. Kbh. 104. — **Stephan, Biskop Als-Ærø.** 103.
- Theoderik, Biskop, se Kogelwitt.
- Theodignus, Legat. 6.
- Thomesen, Anders, Sp. Højelse. 46.
- Thomschlæger, Elisabeth, g. Struense. 65.
- Thomsen, Claus Christian, Stiftsprovst Als-Ærø.** 111. — *Jacob*, Physicus Tønning. 33. — *Tycho*, Borger Flensborg. 60.
- Thomæus, Jacob, se Thomsen.
- thor Straten, Catharina Hinrichsdatter, g. Jaspersen. 60.
- Thorkelin, Elisabeth Gudrun Pauline Constanse, g. Eriksen. 99.
- Thorkelin-Eriksen, Poul Cecil*, Overassistent. 99.
- Thorning, Amalie Severine, g. Johannessen. 92.
- Thrane, Else Catharina, g. Larsen. 98.
- Thrugot, Ærkebiskop Lund. 10.
- Thyssen, Emil Kristian, Provst, Sp. Ulkebøl.** 93.
- Tode, Christian Petersen*, Dr. jur. 44.
- Topp, Daniel, se Fobbe.
- Tucho, Biskop, se Tycho
- Tycho, Biskop. 9.**
- Tyge, Biskop, 10.
- Uffendorf, Gertrud, g. Dassow. 55.
- Uffo, Ærkebiskop Lund. 9.
- Ulrich, Maria Hedewig Martinsdatter (Selmer)*, g. Clausen. 57.
- Ulrik, Biskop. 26.** — Hertug. 24.
- Vahrenholdt, Johan, Archidiakon Mildsted. 36. — *Lisbeth Johansdatter*, g. Fabricius. 36.
- Valdemar I, Dansk Konge. 6. 7. — Sejr, Dansk Konge. 7, 8, 9. — Atterdag, Dansk Konge. 13. — **Knudson, Biskop.** 3, 7, 8.
- Valzogen, Just*, Herredsskriver Stapelholm. 34.
- Vette, Joachim Jacobsen, Sp. Drellsdorff. 59. — *Mette Marie Joachimsdatter*, g. Høyer, 59.
- Viktor IV, Pave. 7.
- Volckmar, Conrad*, Diakon Witzworth. 30.

- Volkmar*, ... 30.
Voss, Catharina, g. Michaëlis. 45.
Walker, Marie Amalie, g. Callisen. 73.
Walter, Hans Hansen, General. 51. — *Ida Hansdatter*, g. v. Støcken. 51.
Walther, Jens Kragh, Sp. Bjert. 109. — *Otto Christian Dietrich*, Oberst. 109.
Wandel, Oscar Andreas, Grosserer Kbh. 99. — *Sigurd*, Prof. Kunstakad. Kbh. 99.
Warendorf, Henrik, Biskop, 12.
Wedderkop, *Anna Gabrielsdatter*, g. Muhlius, 41. — *Gabriel Henningsen*, Sp. Nik. K. Kiel. 41. — *Ida Augusta*, g. Lütkemann. 42. — *Mathias Gabriel*, Sp. Oldensworth. 42.
Wederkinch, Anania Henrichsdatter, g. Tetens. 103.
Wegener, Malvine, g. Lütken. 99.
Weisser, Caspar, Prof. Lund. 53.
Westergaard, *Anna Margrethe*, g. Skau. 100. — *Arne Høy*, Gaardejer. 100. — *Axel Høy*, Forvalter. 100. — *Erik Høy*, stud. 100. — *Erling Høy*, Landmand. 100. — *Karen Høy*, Vinterlærerinde. 100. — *Knud Høy*, stud. jur. 100. — *Olaf Høy*. 100. — *Svend Høy*. 100. — *Søren Høy*. 100. — *Søren Jensen*, Tømmerhandler, Randers 99. — **Søren Meisen, Biskop Ribe. 99.** — *Vagn Høy*, Landmand. 99.
Wettering, Catharina v. d., g. Jebesen. 44.
Wexels, *Anna Louise Leganger*, g. Keilhau. 103. — *Frederikke Wilhelmine*, g. Krog-Meyer. 102. — *Hans*, Administrator. 102.
Wichmann, *Maria*, g. Stavenow. 37.
Wildschütz, *Jacob*, Sekondløjtn. 55.
Jacob Clausen, Borgmester Malmø. 54. — *Severin*, Cancelliraad. 55.
Willadsdatter, *Anna*, g. Fabricius. 60.
Willichius, *Gottfried*. 48. — *Martin*, Sp. Cathr. K. Hamburg. 48.
Winckler, *Gjertrud Sophie Henriette*, g. Callisen. 72. — *Margrethe*, g. Reinboth. 36.
Wincler, *Anton*, Raadm. Lübeck. 38. — *Benedict*, Syndicus Lübeck. 38.
Winding, *Andreas Christiansen*, Justus Flensborg. 74. — *Hans Cramer*, Kbm. Flensborg. 74. 85. — *Inge Catharina Marie*, g. Prehn. 85. — *Inge Kirstine Wilhelmine*, g. Rehhoff. 84.
Wisch, Helrik v. d., Biskop. 16.
With, *Hedevig Elisabeth*, g. Wexels. 102. — *Johanne Christine Elisabeth Caroline*, g. Kruckenberg. 72.
Witzke, *Jørgen Peter*, Proprietær Hjortholm. 109. — *Jørgen Peter*, Proprietær Hjortholm. 109.
Wolderich, *Peter*, Organist Marne. 50. — *Telsche Petersdatter*. 50.
Wolderus, *Ditlev Johansen*, Archidiakon Krempe. 50. — *Johann*, Archidiakon Krempe. 50.
Wolf, *Anna Elisabeth*, g. Eckermann. 76.
Wolfersdorff, *Julius*, Tysk Godsejer. 46. — *Magdalene von*, g. v. Rehefeld. 46.
Wulff, *Henneke*, Borger Rendsburg. 15. — **Niels (Nicolaus, Claus), Biskop. 15.**
Zelack, *Elisabeth Davidsdatter*, g. Schwartz. 52.
Zeller, *Johann*, Overamtmd. Schwerin. 42. — *Magdalene Salome*, g. Lütkemann. 42.
Zimmermann, *Anna Christina*, g. Høyer. 58. — *Georg Zachariasen*, Postmester Flensborg. 58.
Zinck, *Dorthea*, g. Dassow. 55. — *Paul*, Læge Dresden. 55.